

JAARVERSLAG 2008

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 2008

Pagina

- Programmaverantwoording per programma 5
- Projectverantwoording 97
 - WMO fase 2
 - MFA Paterswolde
 - MFA Ter Borch - Eelderwolde
 - MFA Yde - de Punt
- Onvoorzien 105
- Algemene dekkingsmiddelen 107
- Paragrafen 109
 - Lokale heffingen
 - Weerstandsvermogen
 - Onderhoud kapitaalgoederen
 - Financiering
 - Bedrijfsvoering
 - Verbonden partijen
 - Grondbeleid

JAARREKENING 2008

- Grondslagen voor waardering resultaatbepaling 147
- Balans per 31 december 2008 149
- Programmarekening 2008 153
- Toelichting op de balans 157
- Toelichting op de programmarekening per programma 179

- SiSa 2008 Bijlage verantwoordingsinformatie 217

- Accountantsverklaring 223

Programmaverantwoording Per programma

1 Algemeen bestuur

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Zorgvuldige en tijdige behandeling van bezwaarschriften.	Totaal 80	80	70	69
Laagdrempelige afhandeling van klachten waardoor er weinig zaken doorgaan naar de externe procedure	20 klachten interne afhandeling binnen 3 weken	20	60	61
Behandeling klachten door ombudsvrouw	2	2	4	5
Afhandeling meldingen paarse krokodil	20	20	20	10

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Naast veel reguliere werkzaamheden binnen dit programma, zijn accenten in 2008:				
Project Vermindering administratieve lasten	Min. 30 producten vereenvoudigen	Keuze 30 producten.	Bureau SIRA voert werkzaamheden uit.	Werkzaamheden SIRA in afrondende fase
Klantgerichtere afhandeling bezwaarschriften	90 % binnen 3 werkdagen gebeld	90%	90%	90%
Via Loket paarse krokodil minimaal 30 ideeën voor verbetering dienstverlening	Min. 15 ideeën realiseren	15	10	3
Raadsinformatiesysteem implementeren	In 2008 eerste fase	8 april 2008 raadsbesluit Mei 2008 invoering	Eerste fase raadsinformatiesysteem geïmplementeerd	gereed
Rekenkamercommissie	Twee onderzoeken per jaar.	Vorbereiding onderzoek 1	Onderzoek 1 gestart	2 onderzoeken uitgevoerd

Klantgericht

De nieuwe procedure bij de behandeling van bezwaarschriften waarbij de bezwaarmaker binnen 3 werkdagen wordt gebeld levert nog niet veel concrete resultaten. De bezwaarmakers zijn wel beter geïnformeerd over de procedure en in een enkel geval wordt een beslissing nog eens heroverwogen. Het leidt nog niet tot het intrekken van veel bezwaren. Duidelijk is wel dat veel bezwaarmakers behoefte hebben aan uitgebreidere informatie over de procedure. We werken daarom aan een folder waarin de werkwijze begrijpelijk wordt uitgelegd.

Klachten

- Het aantal ingediende klachten door burgers is in de eerste helft van dit jaar behoorlijk toegenomen. In de tweede helft van het jaar heeft de stijging zich niet voortgezet.

De klachten worden altijd vlot intern afgehandeld en in het overgrote deel van de gevallen naar tevredenheid. Slechts een paar klagers per jaar gaan door naar de gemeentelijke Ombudsvrouw. Zij vormt de externe klachteninstantie van onze gemeente.

Weg met overbodige of tegenstrijdige regels

Het project Vermindering Administratieve Lasten wordt uitgevoerd met de zeven gemeenten van de Regio Groningen-Assen. Al deze gemeenten hebben hiervoor subsidie ontvangen van het ministerie van Economische Zaken. Op 25 maart 2008 is het project formeel van start gegaan. Bureau SIRA is begonnen met de uitvoerende werkzaamheden. Naar verwachting zullen de resultaten in maart 2009 bekend zijn. Dit kan vervolgens omgezet worden in besluitvorming door college en raad.

Tien jaar Tynaarlo

De activiteiten rondom Tien jaar Tynaarlo zijn succesvol verlopen. (Zie ook programma 5)

Strategische raadsagenda/Griffieplan

Het griffieplan 2007-2010 is vastgesteld. Onderdeel daaruit is het opzetten van een raadsinformatiesysteem. Sinds juni 2008 is dit operationeel. (<http://raad.tynaarlo.nl>) De vergaderingen kunnen live via de website worden gevolgd. Gemiddeld heeft een raadsvergadering 377 "hits" per vergadering. Daarnaast zijn de raadsagenda's en raadsstukken digitaal beschikbaar. Abonnementshouders kunnen via de e-mail de raadsstukken ontvangen. (e-mail notificatie)
Verder voorziet de raadswebsite in uitgebreide informatie over de gemeenteraad en zaken die daar mee te maken hebben. Doel van dit alles is de burger nog dichter bij de gemeentepolitiek te brengen en de helderheid van de gemeentepolitiek verder te vergroten.

Rekenkamercommissie Tynaarlo

De rekenkamercommissie Tynaarlo heeft in 2008 twee onderzoeken uitgevoerd. Het eerste onderzoek betrof subsidieverstrekking aan de Stichting Trias. Het tweede onderzoek betrof de Meetbaarheid van de Kaderbrief Gemeentebegroting. De Rekenkamercommissie acht vooralsnog het jaarlijks beschikbare onderzoeksbudget a € 32.000 voldoende voor het uitvoeren van haar werkzaamheden..

2 Budgetcyclus

Indicatoren

<p><i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i></p> <p>Goede en tijdige informatie, zichtbaar een kleine afwijking van jaarresultaat t.o.v. actuele begroting</p> <p>Goede kwaliteit van de administratieve organisatie, zoals beoordeeld door accountant</p>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
	< 0,5%	< 0,5%	< 0,5%	< 0,5%
	Goed	Goed	Goed	Goed

Wat doen we in 2008?

<p><i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i></p> <p>Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):</p> <p>Uitgevoerde audits rechtmatigheid – juistheid en volledigheid</p> <p>Uitgevoerde audits doeltreffend – doelmatigheid</p> <p>Ontwikkeling overzicht benchmarks en indicatoren over presteren van Tynaarlo mbt doelmatigheid en doeltreffendheid (het “kennen” van de “best practice”)</p> <p>Verdere ontwikkeling van opstellen contracten / dienstverleningsovereenkomsten en prestatie afspraken (SMART)</p>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
	30	30	30	30
	4	2	0	1
	Eind 2008 kennen we de best practice op relevante terreinen	In te plannen	Niet gereed	1 ^e opzet van benchmarks gereed
Inventarisatie gereed in 2008	In te plannen	Niet gereed	Niet gereed	

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

Audits en beoordeling

De werkzaamheden rondom de budgetcyclus zijn in 2008 systematisch opgezet. Dat betekent dat al voor de zomer het controleprogramma gereed is. De accountant heeft een voldoende / goed oordeel gegeven over de kwaliteit van de audits. Een eigen wens is om rondom elektronische data verwerking en gegevensbeheer in een aantal processen tot verdere audits en beoordeling te komen. In het kader van de audits op basisadministratie en waardedocumenten wordt hieraan aan deels aandacht besteed

Er is een afwijking op de terreinen van doeltreffendheid en doelmatigheidscontroles. Hier hebben we minder capaciteit op ingezet dan oorspronkelijk gepland. In het onderzoeksplan 2009 is een planning opgenomen om de audits rondom doeltreffendheid uit te voeren.

Afschaffen eindejaarsnota

In de afgelopen 3 jaren is een aantal doelstellingen die in het collegeprogramma zijn genoemd volgens plan gerealiseerd, zoals het afschaffen van de eindejaarsnota, een goed leesbare toelichting op de nota's in de cyclus en een consequente presentatie van de financiële positie in meerjarig perspectief.

Daarnaast is de aandacht voor de financiële rechtmatigheid een onderdeel van het dagelijks werken in de organisatie aan het worden.

In de afgelopen jaren is ook gestart met het zelf uitvoeren van onderzoeken naar doeltreffendheid. De systematische audits en adviezen op het gebied van doeltreffendheid en doelmatigheid zijn echter minder dan beoogd, zowel voor de eigen organisatie als voor de "overgedragen budgetten en gemeenschappelijke regelingen". Hier ligt een directe relatie met de spanningsboog in de organisatie om naast de productie van alle dag ook alle denkbare ontwikkelingen rond "planning en control" op te pakken.

Op veel werkterreinen nemen we inmiddels deel aan benchmarks en best practices. Dit werpt zijn vruchten af. Wij hebben de ambitie dit verder uit te breiden. De verdere ontwikkeling van SMART maken van dienstverleningsovereenkomsten, en derden aansturing, is vertraagd. Op een aantal plekken worden wel initiatieven genomen. In 2009 stellen we een planning op om ook daarin verder te ontwikkelen.

3 Brandweer en rampenbestrijding

<i>Indicatoren</i>	<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
	Rampenbestrijding				
	Implementatie 8 processen	5	5	5	5
	Pro-actie				
	Risico beperkende adviezen	5	5	5	5
	Preventie				
	Inhaalslag gebruiksvergunningen bouwverordening	100%	100%	100%	100%
	Aantal gebruiksvergunningen bouwverordening	250	250	250	250
	Handhaving gebruiksvergunningen bouwverordening	90%	90%	80%	70%
	Aantal tijdelijke gebruiksvergunningen evenementen	70	70	70	54
	Aantal adviezen evenementen	175	175	175	188
	Preparatie				
	Aantal vastgestelde rampbestrijdingsplannen	1	1	1	1
	Aantal bevelvoerderskaarten Implementatie	75	75	75	75
	Doelmatigheidsonderzoek	100%	100%	100%	Plm. 75%
	Aantal gehouden brandweeroefeningen	160	160	160	115
	Repressie				
	Aantal uitrukken automatische meldingen (2007: 319)	200	200	220	210
	Aantal uitrukken hulpverleningen (2007: 80)	60	60	80	81
	Aantal uitrukken branden (2007: 86)	80	80	80	65
	Nazorg				
	Gehouden incident evaluaties (niet zijnde de Punt)	5	5	3	5

Wat doen we in 2008?

	De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):					
IRP GAE aanpassen	Vaststellen 1 ^e helft 2008	Geactualiseerd en vastgesteld	Geactualiseerd en vastgesteld	Geactualiseerd	Vaststelling feb 2009
Gemeentelijk Rampenplan	Geactualiseerd		Geactualiseerd	80% gereed,	mei 2009
Vorbereidende werkzaamheden Omgevingsvergunning	Gereed, loopt via gemeentelijk project	Gereed, loopt via gemeentelijk project	Invoering uitgesteld tot 1-1-2010, voorbereidingen gaan door	Invoering uitgesteld tot 1-1-2010, voorbereidingen gaan door	
Terugdringen loze meldingen automatische installaties	6 objecten aangeschreven, aantal loze meldingen met 25% teruggebracht	6 objecten aangeschreven, aantal loze meldingen met 25% teruggebracht	13 objecten aangeschreven, aantal loze meldingen met 25% teruggebracht	15 objecten aangeschreven, aantal loze meldingen met 26,5% teruggebracht	
Implementatie Doelmatigheidsonderzoek	Gereed 100%	Gereed tot 100%	Gereed tot 100%	Rapportage	vertraagd tot medio 2009
Onderzoek samenwerking brandweren Tynaarlo en Aa en Hunze	Geïmplementeerd	Geïmplementeerd 2 ^e helft 2008 na voorstel aan colleges	Concreet voorstel gereed	Voorstel gereed	Besluitvorming feb 2009
Veiligheidsregio	Implementatie januari 2009	Bestuurlijke besluitvorming afgerond	Bestuurlijke besluitvorming afgerond	Gestart per 1-1-2009	
Visie externe Veiligheid	Vaststellen door college	Vaststellen door college	In Raad geweest	In Raad geweest	
Huisvestingsplan brandweer	Door college vastgesteld	Door college vastgesteld	Door college vastgesteld	Vertraagd tot medio 2009	
Materieelplan brandweer	Herzien en vastgesteld	Herzien en vastgesteld	Door college vastgesteld	Vertraagd tot 1e kwartaal 2009	

Ramp Yde de Punt

De calamiteit van 9 mei 2008 heeft grote invloed gehad op de voortgang van veel zaken binnen programma 3 en 4.

Om te voorkomen dat bij elk item in deze rapportage daarnaar verwezen wordt, wordt op deze plek een indruk gegeven van de tijd die besteed is aan de nazorg en nasleep.

Van het Team Veiligheid is gedurende ongeveer één maand nagenoeg de gehele capaciteit besteed. Hieronder hebben de lopende zaken te lijden gehad.

Echter, door het inzetten van externe capaciteit, het kiezen van ad-hoc oplossingen gekoppeld aan prioriteitstelling hebben routine zaken geen noemenswaardige vertraging ondervonden en zijn urgente zaken afgehandeld. Door het inhuren van extra (beleids-)formatie wordt getracht de meest dringende zaken weer op te pakken, zoals de brandweershuisvesting, en de voertuigvervangings. Nazorg werkzaamheden en 9 mei 2009 blijven veel tijd opslokken.

Veiligheidsregio en samenwerking

- De besluitvorming is afgerond en de Veiligheidsregio Drenthe is per 1 januari 2009 een feit.
- Verplichte regionalisering van de brandweer is in Drenthe niet aan de orde, ondanks aandringen vanuit Den Haag. Het regionale bestuur ondersteunt de ontwikkeling van samenwerking vanuit de werkvloer. De samenwerking tussen de brandweren van Aa en Hunze en Tynaarlo is daar een voorbeeld van en zal begin 2009 gerealiseerd zijn.
- Het uitwerken en implementeren van de aanbevelingen uit het Doelmatigheidsonderzoek van 2005 is in volle gang. Over de voortgang zal in de eerste helft 2009 de rapportage gereed zijn.

Preventie

Het is beter om te voorkomen dat brandweerinzet nodig is. Het bewustzijn van brandgevaar en brandrisico's bij de burgers wordt vergroot door dit sterk onder de aandacht te brengen. Daarvoor zijn praktische en wettelijke middelen nodig.

- Tynaarlo is één van de twee gemeenten in Drenthe die de "15 minuten opkomstnorm" nog bestuurlijk moet vaststellen. Dit zal in het eerste kwartaal 2009 gebeuren.
- De Regionale Brandweer Drenthe is gestart met een modulair systeem, waarbij verschillende voorlichtingsinstrumenten worden uitgewerkt en voorbereid. Dit als aanvulling op die 15 minuten opkomst norm. Tynaarlo doet hier aan mee, in het bijzonder met de rookmelder-campagne. Deze en andere instrumenten worden uitgewerkt door een samenwerking van brandpreventisten en voorlichters vanuit alle twaalf gemeenten in Drenthe.

Preparatie en Nazorg

- Personeel: Het in Drents verband op te zetten handboek, met beleid en uitvoering voor werving, selectie, loopbaanbeleid en opleidingen is in concept gereed en gepresenteerd. In 2009 zal dit regionaal kunnen worden geïmplementeerd.
- Materieel: Besluitvorming over het materieelplan is uitgesteld door tijdgebrek. Dit wekt onrust bij de posten. Toegezegd is dat medio februari 2009 de aanbesteding van het eerste voertuig kan plaatsvinden door de ingehuurde beleidsondersteuning (is op 1 maart 2009 gebeurd).
- Huisvesting: Ook dit plan heeft vertraging opgelopen maar door de ingehuurde beleids- ondersteuning wordt hier aan gewerkt zodat in de eerste helft 2009 een voorstel gereed zal zijn.

Repressie

- Om het aantal uitrukken voor automatische meldingen ten gevolgen van loos alarm drastisch te verminderen is in 2007 een aanpak gestart. Het streven is om in 2008 25 % minder loze, automatische meldingen te hebben dan in 2007. Tot nu toe ligt dat op schema.

Rampenbestrijding

- De actualisatie van het rampenplan is grotendeels rond. De verwachting is dat het nieuwe rampenplan medio mei 2009 vastgesteld kan gaan worden.
- Eind 2008 is begonnen met een professionaliseringslag in de gemeentelijke rampenbestrijding. In 2009 zal dit onderwerp prominenter terugkomen. Naar verwachting zal het rapport "Helsloot 2" een inspanningsverplichting op gebied van de inrichting van de gemeentelijke rampenbestrijding met zich meebrengen.
- Het rampenbestrijdingsplan GAE is in 2008 geheel geactualiseerd en in februari 2009 vastgesteld. Het eerste kwartaal van 2009 staat in het teken van beoefening van dit vernieuwde plan op operationeel- en beleidsniveau.

3a Brand Yde De Punt

Indicatoren

	Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.	Verwachte rapportage / uitvoering		
		NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)	VJ nota '09 (01.04)
	mijlpalen			
Tweede financiële rapportage			X	
Monument				X
Rapport Arbeidsinspectie				X
Rapport Onderzoeksraad				X
Evaluatie crisismanagementorganisatie				X
Herdenking				X
Voorlopige eindbalans				X

Ramp Yde de Punt

Op 9 mei 2008 zijn we getroffen door een zeer ernstig drama. Drie van onze brandweerlieden verloren het leven bij een inzet bij een brand op de scheepswerf in Yde de Punt.

De omvang en impact van dit incident is enorm. Niet alleen bij de nabestaanden, maar ook bij de brandweerposten, de gemeentelijke organisatie en de leefgemeenschap in Tynaarlo, met name in Eelde. Het verwerkingsproces is nog steeds in volle gang en zal zeker tot na de eerste herdenking een prominente plaats innemen in het denken en werken van onze organisatie.

Om aan de gevolgen van de ramp het hoofd te bieden en de vele vragen goed te beantwoorden is een projectorganisatie opgezet. Deze organisatie heeft als doel om alle activiteiten tot (voorlopig) 9 mei 2009 plus twee weken te coördineren en eventueel uit te voeren.

De projectorganisatie

Deze bestaat uit een stuurgroep, voorgezeten door de (loco)burgemeester en als leden de gemeentesecretaris, en vertegenwoordigers van de operationele diensten en communicatie. Ad-hoc kunnen specialisten worden uitgenodigd zoals bijvoorbeeld de officier van Justitie.

In de gemeentelijke organisatie zijn een aantal personen aangewezen om structureel inhoud te geven aan de nazorg.

Zo is er een projectleider, een contactpersoon nabestaanden, een coördinator nazorg en contactpersoon brandweer. Voor het komende jaar is voor elk van deze vier sleutelfuncties een ½ fte vrijgemaakt en is aanvullende formatieruimte ingezet.

Daarnaast is binnen Team P&O een aantal uren geraamd ter uitvoering van vele praktische zaken, terwijl ook bij Communicatie een vast aanspreekpunt is aangewezen.

Rapportages

Naar het incident doet een aantal instanties onderzoek. Deze onderzoeken staan als mijlpalen in de bovenstaande rapportage gemeld.

Het college van burgemeester en wethouders heeft de VROM-inspectie gevraagd om een onderzoek. Doel van het onderzoek is om antwoord te geven op de vraag op welke wijze de gemeente uitvoering heeft gegeven aan haar VROM taken bij de scheepswerf.

De uitkomsten van het onderzoek zijn 9 september behandeld in de Raad. VROM is tevens verzocht een vervolgonderzoek te doen naar vergunningverlening en handhaving in de breedte.

Financiën

In de raadsvergadering van 10 juni 2008 is een voorlopig krediet ter beschikking gesteld van € 475.000 ter leniging van de eerste kosten.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de gemaakte kosten in 2008.

Hieronder zal kort worden ingegaan op de verschillende onderdelen waar het voorlopige krediet voor beschikbaar is gesteld.

Het krediet ad € 475.000 is als volgt onderverdeeld:

deelkrediet	Ramingsbedrag	Werkelijke kosten	Saldo
Nazorg	€ 30.000	€ 49.141	€ -19.141
Uitvaart	€ 255.000	€ 392.284	€ -137.284
Onderzoeken	€ 60.000	€ 11.125	€ 48.875
Communicatie	€ 0	€ 69.114	€ -69.113
Diversen	€ 130.000	€ 76.620	€ 53.380
Totaal	€ 475.000	€ 598.284	€ -123.283

De ureninzet voor 2008 bedraagt € 262.000. Deze kosten worden niet als extra kosten beschouwd maar als verschuivingen binnen de programma's.

Nazorg

Kort na de brand is er met medewerking van o.a. een traumapsycholoog een nazorgplan opgesteld. De acties die uit dat plan voortvloeien zijn/worden uitgevoerd door een "team nazorg". Doelgroep zijn, de nabestaanden, brandweerweerkorps, medewerkers gemeente en overigen. Het proces nazorg wordt evenals de andere rampenbestrijdingsprocessen geëvalueerd. Zoals eerder genoemd zullen er ten behoeve van nazorg ook voorbij 9 mei 2009 nog kosten worden gemaakt.

Uitvaart

Vanzelfsprekend zijn dit de daadwerkelijk gemaakt kosten ten behoeve van de uitvaart voor de drie omgekomen brandweermannen. In de week van de uitvaarten is door het volledige brandweerkorps getraind en daar waar nodig ondersteuning gegeven aan de wake, stille tocht, etc. Alleen op deze wijze konden we op een waardige wijze afscheid nemen van de drie omgekomen brandweermannen. Deze inzet heeft de overschrijding mede veroorzaakt.

Onderzoeken

Naar aanleiding van de brand zijn er zoals bekend een reeks aan onderzoeken gestart. Hierbij wordt er ook een beroep op de gemeente organisatie gedaan om deze onderzoeken te begeleiden en te coördineren. Het komende half jaar zal wat betreft de inzet van gemeente personeel vooral in het teken staan van het begeleiden en coördineren van de lopende onderzoeken. Ter ondersteuning aan het team veiligheid is er extra capaciteit (± 1 fte) van september 2008 tot en met juli 2009 ingehuurd.

Communicatie

Zoals eerder beschreven is communicatie nauw betrokken bij het proces nazorg. Maar vanzelfsprekend ook bij de overige processen. Ten behoeve van communicatie is er voor de periode van 15 juni t/m 15 oktober 0.7 fte ter ondersteuning ingehuurd en van 15 oktober t/m 1 juli 2009 zal dat 0.3 fte zijn.

Diversen

Hieronder vallen de zaken die niet direct zijn toe te schrijven aan een van de boven beschreven deelen en zijn voornamelijk gemaakt tijdens de crisis. Naar verwachting zullen de kosten in de toekomst meer aan de verschillende deelen toegeschreven worden.

4 Openbare orde en veiligheid

Indicatoren

Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Aantal coördinatieplannen evenementen	3	3	3	2
Aantal vergunningen				
APV- diversen	35	35	35	55
Drank&Horeca	30	30	48	59
Wet op kansspelen	50	50	30	29
Winkeltijden	3	3	3	8
Aantal vergunningen evenementen / APV	575	575	570	550
Adviezen BIBOB	2	2	2	0
Aantal gebiedsontzeggingen				
Waarschuwingen	5	5	5	8
Ontzegging	2	2	2	2
Integrale veiligheid	Zie tabel hieronder	Zie tabel hieronder	Zie tabel hieronder	Zie tabel hieronder

Integrale veiligheid (output- en effect-kengetallen)	2005	2005*	2006*	2007*	2008*
<i>Gemeente Tynaarlo + gemeente Noordenveld</i>					
Oplossingspercentage woninginbraken	10%	9%	13%	91%	
Oplossingspercentage auto-inbraken	7%	5%	2%	5%	
Oplossingspercentage bedrijfs-inbraken	37%	27%	11%	23%	
Oplossingspercentage alle misdrijven					24%
Aangiften huiselijk geweld	14	18	29	27	36
oplossingspercentage huiselijk geweld			79%	67%	nb
Aantal aangiftes zeden	9	20	21	20	19
Oplossingspercentage	67%	45%	62%	61%	54%
Verkeersboden	3	4	0	5	5
Verkeer-zietherhuisgewonden	12	52	35	68	33
Aantal aangiften Geweld in publieke domein		228	267	291	276
Oplossingspercentage bedreiging		76%	74%	63%	68%
Oplossingspercentage mishandeling		79%	82%	96%	74%
Aantal uren toezicht uitgaansgebieden		583	383	302	71
Aantal uren controle hangplekken		1917	1981	1349	nb
Aantal HALT verwijzingen		19	7	4	nb
Aantal veelplegers		0	0	0	0
Aantal klachten tegen politie		12	7	n.nb	9
* de cijfers hebben betrekking op de basiseenheid Noordenveld – Tynaarlo.					

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden): Actualisatie evenementenbeleid	Afgerond en geïmplementeerd	Afgerond en geïmplementeerd	Afgerond en geïmplementeerd	Doorgeschoven. Realisatie half 2009
Integrale handhavingplan	Afgerond en geïmplementeerd	Afhankelijk van project samenwerking Haren	Splitsing controle & handhaving gereed	Nog niet gerealiseerd ivm niet invullen vacature
Handhavingcapaciteit Bijzondere wetten	Afgerond	Afgerond	Afgerond	Vacature nog niet ingevuld
Lokaal veiligheidsplan	Gereed en vastgesteld in Raad	Gereed en vastgesteld in Raad	Gereed en vastgesteld in Raad	Januari 2009 vastgesteld

Toelichting op voortgang en afwijkingen

<p>Ramp Yde de Punt De calamiteit van 9 mei 2008 heeft grote invloed gehad op de voortgang van veel zaken binnen programma 3 en 4. Om te voorkomen dat bij elk item in deze rapportage daarnaar verwezen wordt, wordt op deze plek een indruk gegeven van de, aan de nazorg en nasleep besteedde tijd.</p> <p>Van het Team Veiligheid is gedurende ongeveer één maand nagenoeg de gehele capaciteit besteed. Hieronder hebben de lopende zaken te lijden gehad. Het geheel heeft een verlamdende werking gehad op de mensen. Echter, door het inzetten van externe capaciteit, het kiezen van ad-hoc oplossingen gekoppeld aan prioriteitstelling hebben routine zaken geen noemenswaardige vertraging ondervonden en zijn urgente zaken afgehandeld. Door het inhuren van extra (beleids-)formatie wordt getracht de meest dringende zaken weer op te pakken, zoals de brandweershuisvesting, en de voertuigvervanging. Nazorg werkzaamheden en 9 mei 2009 blijven veel tijd opslokken.</p> <p>De functionaris AOV geeft voorlopig nog steeds ondersteuning aan de coördinatiegroep Onderzoeken. Daarnaast is hij nauw betrokken bij de organisatie van de eerste herdenking. Omdat dit niet ten koste mag gaan van de capaciteit van het reguliere AOV werk wordt incidenteel ondersteuning ingezet.</p> <p>Handhaving Medio september is de vacature van de integrale handhaver opengesteld. Werving en selectie heeft ertoe geleid dat per 1 april 2009 de functie wordt ingevuld en daadwerkelijk de splitsing van afgifte en controle&handhaving kan worden uitgewerkt.</p> <p>Veiligheidsplan Het veiligheidsplan 2009 is eind 2008 ontwikkeld en januari 2009 vastgesteld. In 2009 zal een strategisch integraal veiligheidsbeleidsplan 2010-2014 worden ontwikkeld.</p>

5 Communicatie

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>				
Zorgvuldig informeren van de inwoners				
Ontvangsten nieuwe inwoners	2 per jaar	2	2	2
Gemeentepagina	52	52	52	52
Gemeentegids	voorjaar	1	1	1
Burgerjaarverslag	voorjaar	1	-	-
Actuele informatie op de website				
Raadsinformatiesysteem				
Live raadsvergaderingen op internet				
Betrekken van inwoners bij beleid(sontwikkelingen)				
Zorgvuldige burgerparticipatieprocessen				

Wat doen we in 2008?

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
<i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i>				
Naast veel reguliere werkzaamheden binnen dit programma, zijn accenten in 2008:				
Tien jaar Tynaarlo	Ondersteuning van de projectgroep bij tal van feestelijkheden	Communicatie rond 10 (deel)projecten en eindfeest.	Substantiële inzet door communicatie	Succesvol afgerond
Burgerparticipatie	procedures volgens het handboek	Diverse projecten	Diverse projecten	Diverse projecten
Communicatieadviezen/ uitvoering rondom diverse bouwprojecten	Diverse grotere en kleinere bouwprojecten			

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

Bij alle zaken waar de gemeente mee bezig is, is het tijdig, correct en volledig informeren van al onze burgers van belang. Ook bij het tot stand komen van beleid worden burgers zoveel mogelijk betrokken. Op alle gemeentelijk werkterreinen variërend van grote bouwprojecten, milieuonderwerpen, feestelijke activiteiten in het kader van tien jaar Tynaarlo, afvalkalender, gemeentegids en –bladzijde, cultuurprijs tot burgerjaarverslag ondersteunen onze eigen professionals de organisatie. De bewustwording van een goede communicatie is nog steeds groeiende. Hierdoor wordt steeds meer en steeds professioneler met de burger gecommuniceerd.

Brand De Punt

De afhandeling van zaken naar aanleiding van de ramp bij De Punt heeft in 2008 veel extra inzet van team communicatie gevraagd. Ook in 2009 zal hier nog veel tijd voor nodig zijn.

Burgerparticipatie

Voor het bouwproject Groote Veer is een eerste evaluatie geweest van de communicatie tot nu toe. Hieruit blijkt dat grotendeels volgens het gekozen model gewerkt is en dat de ervaringen tot nu toe overwegend positief zijn. Er zijn een aantal aandachtspunten geformuleerd. Voor de projecten Nieuwe Stukken en Oude Tolweg zijn de eerste communicatieplannen gemaakt.

Ook rondom de realisering van de nieuwe multifunctionele accommodaties wordt er

Burgerpanel

De peiling over het voortbestaan van de zwembaden is in september gehouden. Deze peiling vormt het startpunt voor de brede discussie over het voortbestaan van de zwembaden in onze gemeente.

Website

Onze website trekt structureel veel bezoekers. De verbeteringen van de website zijn ook zichtbaar geworden in de stijging in de ranking van Andere overheid.nl

Het Raadsinformatiesysteem is sinds medio juni in werking. Raadsvergaderingen kunnen live gevolgd worden. De raadsagenda's en stukken zijn online te raadplegen.

Ontvangsten van nieuwe inwoners

In maart en september worden de nieuwe inwoners dit jaar ontvangen. De reacties van de bezoekers zijn positief.

Tien jaar Tynaarlo

De festiviteiten in het kader van Tien jaar Tynaarlo zijn in oktober met een spectaculaire lasershow afgesloten. Op tal van terreinen hebben succesvolle activiteiten plaatsgevonden. Hieraan hebben veel verschillende doelgroepen van de gemeente deelgenomen. Een tiental wensen is vervuld. De drakenbootrace was een van hoogtepunten. De gemeente Tynaarlo profileert zich op allerlei terreinen door middel van deze activiteiten.

WMO Tweede Fase

Communicatie is nadrukkelijk betrokken bij het ontwikkelen van de tweede fase van het WMO beleid.

6 Publiekszaken

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>				
KTV loket Publiekszaken	>= 7,9	7,7	7,8	7,8
Gem. wachttijd loket in minuten	=< 5	5 min	5 min	5 min
KTV Website	>= 7,5	6,7	6,7	6,3
KTV Telefonisch Informatie Centrum	>= 7,8	7,6	7,3	7,3
% Telefoon beantwoord < 20sec	>= 65%	61%	56%	58%
# klachten via BJC (prog 6+7)	=< 15	2	7	8

Wat doen we in 2008?

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
<i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i>				
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):				
Werkgroep klantgerichtheid				
Afspraken-set	Intro VJ nota	Introductie afspraken-set		
Uitbereiden capaciteit balie&telefoon	Verbeteren respons	Plan	Implementatie	gereed
Klanttevredenheid (KTV) en test openingstijden	Groei KTV	Plan	Test en onderzoek gereed	Voorstel nieuwe rooster gereed

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

Uitgangspunten

De uitgangspunten van onze dienstverlening zijn dit jaar breed bekend gemaakt in de organisatie:

De uitgangspunten leiden tot goede resultaten: het klanttevredenheidsonderzoek dat in mei gehouden is laat tevreden burgers zien. Het loket van Publiekszaken wordt gewaardeerd met de volgende cijfers; balie 7,8 website 6,3 en telefooncentrale 7,3.

Daarnaast zijn we nog steeds actief met verder verbeteringen van de dienstverlening:

- Er is een nieuw voorstel in de maak voor aanpassing van de openingstijden van de publieksbalie. Dit zal naar verwachting april 2009 worden ingevoerd.
- Het aantal digitale producten op onze website is toegenomen waardoor nu 73% van de totale dienstverlening digitaal beschikbaar is. DigiD is gerealiseerd en er ligt eind april een plan voor de verdere ontwikkelingen in 2009. Tynaarlo scoort met het aantal digitale producten ruim boven de landelijk norm van 69%.
- De implementatie van het huidige dienstverleningsconcept is geëvalueerd en voor de zomer 2009 wordt een herijkte versie verwacht.
- Alhoewel de omgevingsvergunning landelijk is uitgesteld is dit jaar het bouwloket geopend in de publiekshal en gaan we actief door met het project gericht op een loket voor de omgevingsvergunning.

Item	Kwartaal I	Kwartaal II	Kwartaal III	Kwartaal IV	Toelichting
DigiD		X			Gerealiseerd
Afsprakenset	X				Gerealiseerd
Omgevingsvergunning				X	Loket gereed

7. Algemene middelen

Indicatoren

Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de **doelen** zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.

% bezwrschr t.o.v. # beschikkingen WOZ
 % bezwrschr t.o.v. # beschikk. OZB/Riool
 % bezwrschr t.o.v. # beschikk. Afval
 % bezwrschr WOZ verstrd < 1 sept 08

Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
	VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
=< 1%	1,7%	2,0	2,0
=< 0,30%	0%	< 0,1	< 0,1
=< 0,30%	Nvt	< 0,1	< 0,1
>= 99%	Nvt	98%	98%

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen

Naast veel reguliere werkzaamheden binnen dit programma, zijn accenten in 2008:
 Plan Belastingen Heffen & Innen

Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
	VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Uitgevoerd	Planfase	Besluit	Afrondend in onderzoek, besluit in voorjaar 2009

Toelichting op voortgang en afwijkingen

WOZ

Inzake de WOZ hebben we ongeveer 50 bezwaarschriften meer gekregen dan voorzien. Dit vooral door een behoorlijke waardeinstijging van de onroerende zaken. Dit heeft vooralsnog geen invloed op de deadline van verwerking, 98% is afgehandeld voor 1 september 2008. Het aantal riool- en afvalbezwaren is beperkt in omvang.

Belastingen, Heffen en Innen

Het plan Belastingen Heffen & Innen is in de onderzoeksfase. De verwachting was dat eind 2008 besluitvorming plaats kon vinden. De benodigde informatie voor een goede vergelijking die van derden moet worden ontvangen is vertraagd. De besluitvorming kan nu in voorjaar 2009 plaatsvinden.

Reservepositie

Doel is dat een sluitende begroting hebben in meerjarig perspectief en een gezonde reservepositie. Rondom de reservepositie houden we scherp in de gaten welk deel van de reserves vrij besteedbaar is en welk deel van de reserves al een bestemming heeft gekregen. De inzichten die we hebben door deze splitsing steeds goed aan te geven zijn goed. In navolging van vragen door de gemeenteraad wordt in najaar 2008 veer gewerkt aan het verder inzichtelijk maken van de reserves en voorzieningen, volgens een methode van 3W vragen, zodat op een eenduidige manier duidelijk wordt wat de stand en de verwachtingen / verplichtingen rondom reserves en voorzieningen zijn.

8 Wegen

Indicatoren

Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
<u>BOR</u> In het kader van het Beheer van de Openbare Ruimte (BOR) streven wij naar het handhaven van het huidige kwaliteitsniveau (sober en degelijk – 6) van ons wegenarsenaal.	6,5	6,5	6,5	*) 7-
<u>Klachtenafhandeling</u> Streven afhandeling binnengekomen meldingen en klachten binnen 1 week	90%	90%	90%	90%
<u>Onderhoud berm en sloten</u> We willen berm en sloten, die voor iedereen goed en vrij toegankelijk zijn en sloten die we onderhouden op het gegarandeerde BOR niveau (sober en degelijk = 6). Voor schouwsloten houden we het geëiste niveau aan van de Waterschapskeur, inhoudende dat hierbij met name gelet wordt op de water afvoerende functie.	6	6	6	*) 6
Aantal meldingen volgens het meldingen volgsysteem (MVS)	**)			
- openbare verlichting				21
- verharde wegen, fiets- en voetpaden				367
- zandwegen				54
- gladheidsbestrijding				2
- berm en sloten				61

*) zie ook afzonderlijke rapportage "kwaliteitsschouw openbare ruimte 2008"

***) 2008 is het eerste volledige jaar dat meldingen worden geregistreerd volgens het nieuwe MVS. Om die reden is het aantal meldingen dan ook nog niet geprognoseerd.

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
<p>Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):</p> <p><u>Wegen</u> Voor de komende jaren streven wij er naar om het huidige niveau, zijnde basis niveau(6) te handhaven.</p>	Door de extra onderhoud-impuls in 2006/2007, proberen we niveau 6,5 in 2008 te halen en te behouden.	Door de extra onderhoud-impuls in 2006/2007, proberen we niveau 6,5 in 2008 te halen en te behouden.	Door de extra onderhoud-impuls in 2006/2007, proberen we niveau 6,5 in 2008 te halen en te behouden.	Door onder meer de extra onderhoud-impuls in 2006/2007, hebben we in 2008 een iets hoger niveau gehaald.
<p><u>Bruggen en tunnels</u> Uitvoering fase 2 (deels achterstallig en deels preventief onderhoud)</p>	2008	Zomer 2008	Gereed	Gereed
<p><u>Beschoeiingen</u> Uitvoeren inventarisatie onderhoudstoestand en uitvoeren onderhoud. (<i>abusievelijk is dit onderdeel ondergebracht bij programma 10</i>)</p>	2008	Zomer 2008	2008	Inventarisatie uitgevoerd en een begin gemaakt met uitvoeren onderhoud.
<p><u>Openbare verlichting</u> Uitvoering fase 3 van het OV beleidsplan</p>	2008	Gehele jaar 2008	2008	Offerte-traject doorlopen en uitvoering 1 ^e helft 2009
<p><u>Aanleg en verbetering van voorzieningen voor gehandicapten.</u> Dit jaar is Eelde/Paterswolde aan de beurt.</p>	Uitvoering in 2008	Zomer 2008	Nagenoeg gereed	Gereed
<p><u>Uitvoering weginspectie</u></p>	Maart 2008	Gereed	Gereed	Gereed
<p><u>Verbetering infrastructuur omgeving complex De Marsch</u></p>	Procedure rond bouwverg. manege nog steeds niet afgerond. Verwachte uitvoering in 2008	Procedure rond bouwverg. manege nog steeds niet afgerond. Verwachte uitvoering in 2008	Bouwvergunning planologisch geregeld. Nu de financiering nog.	Doordat bouw manege niet doorgaat, wordt het plan in afgeslankte vorm uitgevoerd

<u>Verbetering wegen bosgebied Zeegse</u> (eenmalige onderhoudsactie)	Voorjaar 2008, afhankelijk van de weersom- standighed- en.	Voorjaar 2008, afhankelijk van de weersom- standighed- en.	Gereed	Gereed
--	--	--	--------	--------

Wegen

BOR - In 2005 is een start gemaakt met het schouwen van de verschillende verhardingonderdelen. Eind september 2006 hebben we hier een vervolg aangegeven, waardoor de waarderingscijfers voor BOR helder in beeld komen. Door de extra onderhoudsimpuls in 2006/2007 zitten we (tijdelijk) boven het vastgestelde onderhoudsniveau.

Voor de komende jaren streven wij er naar om het huidige niveau, zijnde basis niveau(6) te handhaven. Dit hangt onder meer af van de beschikbare middelen, de invloed van de winterse omstandigheden, om reden waarvan we altijd in het voorjaar inspecteren en de restlevensduur van de wegconstructie.

Fietspad Okkenveen en Koeweg

De werkzaamheden m.b.t. de aanleg van de beide fietspaden zijn nagenoeg afgerond. Een aantal werkzaamheden worden in de onderhoudstermijn uitgevoerd.

De afrekening vindt begin 2009 plaats.

Fietspad Veenweg-Yderholt

Plan maken in samenhang met inrichting vindplaats "meisje van Yde". Co-financiering vereist. Uitvoering zo mogelijk in 2009

Herstel fietspad Zwijnmaden

Bestaande asfaltverharding is vervangen door een betonverharding. Maakt deel uit van rondje Okkenveen-Noordlaarderbos vanuit Toegangspoort-noord.

Bruggen en tunnels

Om een veilig gebruik van onze bruggen te waarborgen hebben we een inventarisatie uitgevoerd naar de onderhoudstoestand van onze bruggen. Het hieruit voortvloeiende deels achterstallig en deels preventief onderhoud wordt in 3 fases uitgevoerd. Fase 2 is inmiddels uitgevoerd.

Beschoeiingen

Omdat de onderhoudssituatie van de meeste beschoeiingen te wensen overlaat, is er eerst een inventarisatie naar de onderhoudstoestand uitgevoerd. Aan de hand hiervan is er een onderhoudsplanning gemaakt. In 2008 hebben we een begin gemaakt met de uit te voeren werkzaamheden, op basis van het beschikbare budget. In 2009 worden de werkzaamheden voortgezet

Openbare verlichting

De uitvoering van het o.v. beleidsplan is in 10 fases opgedeeld. Inmiddels hebben we fase 2 afgerond en zijn we gestart met de uitvoering van fase 3. Hierbij volgen we nauwgezet de (technische) ontwikkelingen op de OV markt, waarbij duurzaamheid hoog in het vaandel staat. Het offerte traject voor fase 3 is afgerond en de uitvoering zal begin 2009 plaatsvinden.

Aanleg voorzieningen gehandicapten in het openbare gebied, incl. de toegangen naar gemeentelijke, publiek aantrekkende gebouwen

Op basis van een uitgevoerde inventarisatie van de bestaande voorzieningen en nog ontbrekende voorzieningen worden de uit te voeren maatregelen, in overleg met de Werkgroep Toegankelijkheid, bepaald. Hierbij wordt ook de toegang naar publieksaantrekkende voorzieningen betrokken. In 2008 hebben we de voorzieningen in het dorp Eelde/Paterswolde onder handen genomen.

Berm- en slootonderhoud

In 2007 is gebleken dat op basis van het huidige budget en de aanbestedingsvoordelen, niveau 6 haalbaar is. In 2008 hebben we niveau 6 kunnen handhaven. Zie ook de afzonderlijke rapportage.

Alle voornoemde activiteiten vallen onder het thema "Goed Woonklimaat".

**Voortgang
lopende
kredieten**

Binnen het programma is (mogelijk) geld beschikbaar gesteld voor investeringen met een zogenaamd "maatschappelijk nut". In deze toelichting geven wij aan of de voortgang van deze investeringen op schema ligt, zowel qua geld als qua voortgang van de realisatie.

Naam lopend krediet	Voortgang realisatie			Voortgang middelen (€)		
Fietspad Okkenveen	X			X		
Fietspad Oudemolen – Zeegse (Koeweg)	X			X		
Fietspad Veenweg-Yderholt		X			X	
Herstel fietspad Zwijnmaden	X			X		
Voorz. Gehandicapten openbare ruimte	X			X		
Verbeteren zandwegen bosgebied Zeegse	X			X		
Onderhoud bruggen	X			X		

**Toelichting
voortgang
lopende
kredieten**

Fietspad Okkenveen / Koeweg

We zijn na de bouwvakvakantie gestart met de werkzaamheden, welke inmiddels nagenoeg zijn afgerond. In overleg met de subsidieverstrekking zal de eindafrekening begin 2009 plaatsvinden. We blijven binnen het beschikbare budget.

Fietspad Veenweg – Yderholt

De planvorming is doorgeschoven naar 2009. Bij de planvorming wordt tevens aandacht besteed aan de vindplaats van het meisje van Yde. Hiervoor moeten nog middelen beschikbaar worden gesteld. Uitvoering zal op z'n vroegst eind 2009 plaatsvinden.

Herstel fietspad Zwijnmaden

Het bestaande fietspad is over ± 1 km voorzien van een betonverharding ter breedte van 2.50m. We zijn binnen het beschikbare budget gebleven.

Krediet Voorzieningen Gehandicapten Openbare Ruimte

Het krediet van € 50.000,- voor 2008 is besteed.

Verbeteren zandwegen Zeegse

De werkzaamheden zijn uitgevoerd binnen het beschikbare krediet.

Krediet onderhoud bruggen (fase 2)

De werkzaamheden zijn afgerond binnen het beschikbare budget.

9 Riolering en waterbeheersing

<i>Indicatoren</i>	<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>	Verwachting voor het hele jaar			
		Plan / doel 2008	VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
	Een adequate riolering c.q. waterhuishouding waarbij minimaal aan de basisinspanning wordt voldaan	100%	100%	100%	100%
	Het snel oplossen van storingen door een goed functionerend telemetrie systeem en een continu bereikbare storingsdienst	95%	95%	95%	95%
	Scheiding vuil- en regenwater	70/30	70/30	70/30	70/30
	Aantal meldingen volgens het meldingen volgsysteem (MVS)				64
	- storing rioalgemaal				182
	- rioolverstopping				25
	- stankoverlast				59
	- wateroverlast				41
	- overig				

*) 2008 is het eerste volledige jaar dat meldingen worden geregistreerd volgens het nieuwe MVS. Om die reden is het aantal meldingen dan ook nog niet geprognosticeerd.

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden): Opheffen wateroverlastproblematiek Midlaren Advisering grondwaterproblematiek Opzet telemetrie mini gemalen Aanpassing riolering Duinstraat/Schipsloot te E/P	Uitvoering 1 ^e helft 2008	In uitvoering	gereed	gereed
	doorgaand	doorgaand	doorgaand	doorgaand
	Najaar 2008	Najaar 2008	Najaar 2008	2009 *)
	Voorbereiding begin 2008. Start uitvoering midden 2008	Voorbereiding begin 2008. Start uitvoering midden 2008	Voorbereiding nagenoeg afgerond Start uitvoering november 2008	Riolering Duinstraat c.a. aanbesteed. Randvoorziening Schipsloot in voor bereiding/uitvoering 2009
Aanpassing riolering Zevenhuizerweg/Burg. Legroweg te E/P	Voorbereiding 2008. Start uitvoering midden 2008	Voorbereiding 2008. Start uitvoering midden 2008	Voorbereiding gestart. Start uitvoering begin 2009	Voorbereiding gestart. Mogelijke start uitvoering medio 2009
Aanpassing riolering Zuideinde te Eelde	Voorbereiding 2008	Voorbereiding 2008	Voorbereiding 2008	2009 *)
Aanpassing riolering Hoofdweg te E/P	Voorbereiding 2008	Voorbereiding 2008	Voorbereiding 2008	Start voor bereiding 2009 in combinatie met Nieuwe Akkers/MFA
Diverse rioolaanpassingen E/P	Voorbereiding 2008	Voorbereiding 2008	Voorbereiding 2008	2009 *)
Vervanging riolering Groningerweg Eelderwolde (in combinatie met fietsroute plus)	Uitvoering 2008	Uitvoering 2008	In uitvoering. Gereed eind 2008	Gereed
Opstellen nieuw GRP	In raad medio 2008	In raad medio 2008	In raad 11-11-2008	In raad 25-11-2008
Uitvoering rioleringsmaatregelen in combinatie met fase 2 Verkeer kern Zuidlaren	Uitvoering 1 ^e helft 2008	Uitvoering 1 ^e helft 2008	Uitvoering 1 ^e helft 2008. Afronding sept.2008	Gereed
Rioolvervangingen Zuidlaren	Voorbereiding 2008	Voorbereiding 2008	Voorbereiding 2008	2009 *)
Rioolvervangingen Vries	Voorbereiding 2008	Voorbereiding 2008	Voorbereiding 2008	2009 *)

*) Door de hoge werkdruk hebben we deze werkzaamheden nog niet kunnen oppakken. Hierin wordt voorzien door uitbreiding van de formatie in het kader van het GRP 2009 – 2013.

Personele bezetting

Voor het uitvoeren van de beheertaken door de binendienst is de in te zetten menskracht te beperkt. Dit blijkt ook uit de in 2007 gehouden benchmark.

Onder deze beheertaken vallen o.a. het interpreteren van rioolinspecties, vervangingsplanning, controle op foutieve aansluitingen en verwerking van revisies. Verder heeft het tekort aan menskracht tot gevolg gehad dat een aantal minder urgente rioolvervangingen zijn uitgesteld. Bovendien is er de komende jaren sprake van een piek in het aantal projecten op basis van het GRP 2009 – 2013. Daarnaast zijn er in het kader van het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Kaderrichtlijn Water een aantal taken bij de gemeente neergelegd.

In het in november vastgestelde verbreed GRP is om die reden dan ook een uitbreiding van de formatie meegenomen en de verwachting is dat na invulling hiervan wij normaal gesproken aan onze taakstelling kunnen voldoen.

Riolering Eelde-Paterswolde

Mede als gevolg van het opwaarderen van het omliggende gebied moest het rioleringsplan voldoen aan het waterkwaliteitspoor in plaats van de basisinspanning. Er is overeenstemming met de beide waterschappen bereikt over de planning van de uit voeren maatregelen. De raad heeft in januari 2008 middelen beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van deze werken. De aanbesteding van de maatregelen in de Duinstraat/Brinkhovenlaan/Industieweg heeft eind 2008 plaatsgevonden. De uitvoering start begin 2009.

Oorspronkelijk zou vervanging van de riolering in de Hoofdweg ook in dit bestek worden meegenomen, maar door de ontwikkelingen rond Nieuwe Akkers en de MFA Paterswolde hebben dit onderdeel eerst even uitgesteld.

We zijn bezig met de voorbereiding van de randvoorziening Schipsloot. Dit betreft de bouw van een bergbezinkbassin in combinatie met een kunsstofzak.

De aanpassing van de riolering in de Zevenhuizerweg is vertraagd omdat de uit te voeren maatregelen worden gecombineerd met de ontwikkeling van de wijk Groote Veen en afkoppeling van regenwater in de wijk Paalakkers.

Rioolvervangings langs Groningerweg te Eelderwolde

Vanwege de aanleg van een Fietsroute plus tussen Eelde/Paterswolde en Groningen, is besloten om ook de riolering te vervangen, omdat het bestaande riool veel mankementen vertoonde. Het rioleringswerk is inmiddels gereed.

Rioolvervangingen Zuidlaren

In combinatie met de uitvoering van fase 2 Verkeer kern Zuidlaren zijn er ook een aantal riolen vervangen en is er op sommige locaties een regenwater riool bij gelegd. Het rioleringswerk is gereed.

De uit te voeren maatregelen vallen onder het thema "Goed woonklimaat"

10 Groen

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
<p><i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i></p>				
Waarderingscijfer verzorgingsgraad groen	6 (basis)	6	6	7 (basis)
Waarderingscijfer technische staat groen	6	6	6	7
Onderhoud speelvoorzieningen volgens wettelijke norm	100%	100%	100%	100%
Waarderingscijfer onderhoud straat en parkmeubilair	7	7	7	7
Kapvergunningen	220	156	145	174
Aantal meldingen (MVS) en kwaliteit van de afhandeling	600 binnen een week 90%	600	600	668

Wat doen we in 2008?

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
<p><i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i></p>				
<p>Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):</p>				
<p><u>Programmabegroting 2008</u></p>				
<p>Werkdoelen 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> 100% schouw van de speeltoestellen en speelterreinen Uitvoering GBI groenbeheerprogramma Groenafvalbeleid Invoeren van inwonersschouw 	aug. 2008	aug. 2008	aug. 2008	aug. 2008
	doorlopend	doorlopend	doorlopend	doorlopend
	eind 2008	eind 2008	eind 2008	1 ^e kwartaal 2009
	3 ^e kwartaal 2008	3 ^e kwartaal 2008	1 ^e kwartaal 2009	2 ^e kwartaal 2009
<p>Collegeprogramma 2006 – 2010:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bomenbeleidsplan Invoeren van inwonersschouw Groenstructuurplan 	2008	2008	2008	2008
	2008	2008	2008	2009
	2007-2010	2007-2010	2007-2010	2009

Toelichting op voortgang en afwijkingen

- Bomenbeleidsplan: De boomstructuurkaarten zijn in het derde kwartaal van 2008 aan de raad voorgelegd. Op basis hiervan en de ontwikkeling van de Omgevingsvergunning heeft het college besloten om de kapverordening voorlopig in stand te houden. In deze collegeperiode wordt gekeken of het "model-Apeldoorn" als kapverordening ingevoerd kan worden. In 2009 worden de monumentale bomen geïnventariseerd.
- Groenafval: In samenwerking met de afvalcoördinator wordt er gewerkt aan een aanbesteding van het groen en het gft afval, zowel particulier als bedrijfsafval. De verwachting was dat deze aanbesteding in het vierde kwartaal zal plaatsvinden. Als gevolg van de complexiteit rondom deze aanbesteding is de verwachting nu dat deze (Europese) in het tweede kwartaal van 2009 zal plaatsvinden. Gezien de discussie rondom biomassa wordt er voor gekozen om eerst voor 2 jaar aan te besteden.
- BOR (Beheer Openbare Ruimte): In 2008 is het schouwen verder uitgebreid. De benodigde systemen zijn aangeschaft en zullen er toe leiden dat er beter en eenvoudiger geschouwd kan worden. De invoering van deze systemen hebben er toe geleid dat de doelstelling van een inwonersschouw in 2008 niet gerealiseerd is. Samen met de plattelandscoördinator wordt er gekeken naar een invoering van een bewonersschouw in 2009.
De kwaliteitsschouw eind 2008 laat zien dat het algemene onderhoudsbeeld van de openbare ruimte rond een cijfer 7 (basis) uit komt. De gemeten bandbreedtes (spreiding) in de kwaliteiten zoals deze in 2006 en 2007 zijn waargenomen, zijn in 2008 een stuk minder aanwezig.
- In 2007 en 2008 is ook veel aandacht geweest voor het aanbesteden van het groenonderhoud in de gemeente. We zijn van jaaronderhoudscontracten afgestapt en hebben het reguliere onderhoud nu voor meerdere jaren aanbesteed. Veelal in een cyclus van drie jaar onderhoud met een mogelijke verlenging voor twee jaar. Voor de gemeente is het voordeel hiervan dat er minder vaak aanbesteed hoeft te worden en dat er door de aannemers een efficiency voordeel gegeven wordt.
- Het groenstructuurplan heeft een koppeling met het Landschapsonwikkelingsplan. Nu de contouren van dit plan duidelijk aan het worden zijn, worden ook de werkzaamheden aan het groenstructuurplan weer opgepakt. Uitgangspunt is dat in 2009 dit plan opgesteld gaat worden.

Voortgang lopende kredieten

Binnen het programma is(mogelijk) geld beschikbaar gesteld voor investeringen met een zogenaamd "maatschappelijk nut". In deze toelichting geven wij aan of de voortgang van deze investeringen op schema ligt, zowel qua geld als qua voortgang van de realisatie.

Naam lopend krediet	Voortgang realisatie			Voortgang middelen (€)		
Skatevoorziening (321020002)	Xx					

Toelichting voortgang lopende kredieten

- De skatevoorziening is achter sporthal de Kamp aangelegd en op 13 december heeft de formele opening plaatsgevonden. Op wat afwerking na is de skatevoorziening gereed en kan het krediet afgesloten worden.

11 Begraven

Indicatoren	<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Mate van realisatie BOR groen		100%	100%	100%	100%
Mate van realisatie BOR gebouwen		100%	100%	100%	100%
Mate van kostendekkendheid		42%	26%	44%	54%

Wat doen we in 2008?	<i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):					
% urnenkelder t.o.v. graven		4 %	4 %	4%	4%
Beschikbare grafruimte per begraafplaats (jaren)		Voorjaar 2008	Voorjaar 2008	Voorjaar 2008	Gereed
Beschikbare urnenruimte per begraafplaats (jaren)		Voorjaar 2008	Voorjaar 2008	Voorjaar 2008	Gereed
Inzichtelijk maken capaciteitsbehoefte begraafplaatsen		Voorjaar 2008	Voorjaar 2008	Voorjaar 2008	Gereed
Ontwikkelen beleid in relatie tot capaciteitsbehoefte		Voorjaar 2008	Voorjaar 2008	Voorjaar 2008	Voorjaar 2009
Collegeprogramma 2006 – 2010:					
• Uitbreiding begraafplaats de Walakker in Zuidlaren		2 ^e kwartaal 2008	2 ^e kwartaal 2008	4 ^e kwartaal 2008	4 ^e kwartaal 2008
• Vaststelling nieuw beleid		2008	2008	2008	2009
• Voorbereiding uitbreiding begraafplaats de Duinen in Eelde		2009	2008	2008	2009

Toelichting op voortgang en afwijkingen

De kostendekkendheid is in de afgelopen periode gestegen naar 54%, navenant is het aantal sterfgevallen toegenomen en zijn er meer graven uitgegeven. Door dat er dit jaar extra inkomsten waren voor langdurig onderhoud aan graven ontstaat er enigszins een vertekend beeld. Het gaat hierbij om een bedrag van € 33.756, zonder deze extra inkomsten komt de kostendekkendheid uit op 50%.

In de afgelopen BERAP is de aandacht van het wegwerken van de achterstanden in de huurverlenging verschoven naar het verder digitaliseren van de grafadministratie. In de afgelopen periode is hier aangewerkt en zijn de begraafplaatsen de Walakker en de Duinen digitaal op orde.

In de begroting is aangegeven dat de capaciteitsbehoefte van de begraafplaatsen van de gemeente Tynaarlo inzichtelijk gemaakt zal worden en er beleid ontwikkeld zal worden in relatie tot deze capaciteitsbehoefte. Op 25 maart 2008 heeft de raad de uitgangspunten vrijgegeven voor inspraak. In oktober en november 2008 zijn hiervoor inloopavonden georganiseerd. Besluitvorming zal plaatsvinden in 2009.

De uitbreiding van begraafplaats De Walakker verlopen volgens planning. De uitbreiding is nagenoeg afgerond, er is een nieuw berging verrezen naast de aula en het ontwerp voor de urnenmuur is nagenoeg gereed.

De uitbreiding van de urnentuin op de begraafplaats de Eswal is ook gereed. In oktober is de urnenmuur aangelegd. Hiermee is de totale uitbreiding van de urnentuin gereed.

Voortgang lopende kredieten

Binnen het programma is(mogelijk) geld beschikbaar gesteld voor investeringen met een zogenaamd "maatschappelijk nut". In deze toelichting geven wij aan of de voortgang van deze investeringen op schema ligt, zowel qua geld als qua voortgang van de realisatie.

Naam lopend krediet	Voortgang realisatie			Voortgang middelen (€)		
Geen						
Nvt						

Toelichting voortgang lopende kredieten

12 Reiniging

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		Kg / inwoner*	VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)
<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>				
<u>Huis-aan-huis inzameling:</u>				
- GFT (haaltarief: € 0,23 / kg)	57	57	57	56
- Restafval (haaltarief: € 0,23 / kg)	140	140	140	144
<u>Wijkvoorzieningen:</u>				
- Glas	30	30	30	30
- Papier	75	-	100	96
- Textiel	5	5	5	6
- Plastics	2	2	1	1
<u>Milieustraat:</u>				
- Afvalstromen (tarief € 0,14/kg)	56	56	56	55
- Afvalstromen (producentenregeling)	4	4	4	8
- Afvalstromen (0-tarief incl. takdagen)	17	17	17	14
<u>Afval openbare ruimte</u>	6	6	6	4
*) 32.000 inwoners				

Wat doen we in 2008?

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
<i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i>				
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):				
• Aanbesteden GFT-verwerking (Coll.prog.: aandacht voor duurzame verwerking GFT/biomassa)	Gereed 31 december	EA** gestart i.s.m. Drentse gemeenten	Afgerond	Afgerond
• Aanbesteden aanschaf afzetcontainers milieustraat	Gereed 01-10	Gereed 01-10	Gereed 01-10	Niet afgerond
• Onderzoek papier/plasticinzameling	Gereed 01-11	Gereed 01-11	Afgerond	Afgerond
• Notitie tarifiering grof afval milieustraat	Gereed 2 ^{de} kwartaal	Notitie is gereed	Afgerond	Afgerond
• Afval openbare ruimte (or) (pva handhaving afval or)	Gereed 31-12	Gereed 31-12	Gereed 2009	Gereed 2009
• Aanbesteden div. afval milieustraat (2 ^{de} tranche)	Gereed 31-12	In onderzoek (prioritering)	Gereed 31-12	Niet afgerond
**) Europese aanbesteding				

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

*De voortgang, successen en afwijkingen graag benoemen in duidelijke relatie met de doelen of acties die genoemd staan.
Daarnaast aangeven of de doelen en acties die in het collegeprogramma staan genoemd op schema liggen / afwijkingen zijn*

GFT- en biomassaverwerking

- In 2008 is de verwerking van GFT na Europese aanbestedingsprocedure gegund aan Essent Milieu in Wijster voor een periode van vijf jaar. Het afval wordt gecomposteerd. In het contract is 10% (ca. 170 ton) GFT beschikbaar voor eventuele proefprojecten met energie-terugwinning. Het contract is in december 2008 getekend.
- In 2008 zijn voorbereidingen getroffen voor het Europees aanbesteden van overige biomassa-stromen (uit huishoudens en eigen bedrijfsvoering). DeJonge Milieuadvies adviseert op grond van een marktanalyse in vier percelen aan te besteden, t.w.: takken, blad, bermmaaisel en overig groen. Inzet van de aanbesteding is duurzame verwerking met energierecuperatie (vergisten, verbranden) of composteren. Bestek is in voorbereiding.

Aanschaf afzetcontainers

De besteksformulering voor de aanschaf van afzetcontainers milieustraat is niet afgerond. Bij de aanschaf wordt onder meer rekening gehouden met ARBO- en milieu-eisen en de representativiteit van de milieustraat.

Papier en karton

- De laatste jaren was de opbrengstprijis voor oud papier zo hoog dat de meeste verenigingen geen subsidie meer nodig hadden. In het vierde kwartaal van 2008 is die situatie abrupt gekenterd; de opbrengstprijis daalde naar om en nabij nul. Sinds november 2008 is er in de papiermarkt officieel sprake van een 'deficit'; dit houdt in dat de kosten voor inzamelen en transport van oud papier tot de fabriekspoort van de verwerker hoger zijn dan de opbrengsten.
- De rapportages oud papier van de verenigingen over 2006 en 2007 zijn in 2008 op orde gebracht. De papierhandel rapporteert de ingezamelde hoeveelheid oud papier sinds oktober 2008 rechtstreeks aan de gemeente. Inzet is de verenigingen formeel te ontslaan van de rapportageplicht en die te verschuiven naar de papierhandel (herziening afvalstoffenverordening).

Plasticverpakkingen

In december 2008 waren de vergoedingen (NedVang) voor de inzameling van plastic verpakkingen nog niet bekend. Mede door opgelegde tijdsdruk vanuit het ministerie van VROM is vooruitlopend op bekendmaking van definitieve vergoedingen, besloten de inzameling van plasticverpakkingen in principe via nascheiding van restafval in te zamelen. Het verpakkingendossier kon vanwege de moeizame onderhandelingen tussen VNG, NedVang en VROM voor het derde achtereenvolgende jaar niet worden afgerond voor definitieve besluitvorming.

Tarifering grof (tuin)afval milieustraat

De raad heeft per 1 januari 2009 de gratis takkendagen op de milieustraat afgeschaft (raadsbesluit d.d. 20 mei 2008). De laatste gratis takkendag vond plaats op 13 december 2008.

Afval openbare ruimte

De totaalomvang van uren en kosten voor het verwijderen van afval uit de openbare ruimte is bekend. De toedeling naar de subcategorieën (a) afvalbakjes, (b) zwerfafval, (c) dumpingen is niet volledig inzichtelijk. In het najaar van 2008 is een aanvang gemaakt met een plan van aanpak handhaving afval openbare ruimte.

Aanbesteden afvalstromen (2de tranche)

- In 2008 is een aanvang gemaakt met het opstellen van een bestek voor biomassa.
- Het lopende contract voor textiel (brengsysteem) met ReShare werd per 31 december 2008 opgezegd. ReShare heeft voor het brengsysteem een nieuwe aanbidding gedaan voor één jaar (2009).
- Inzet is in 2009 het haal- en brengsysteem voor textiel te integreren en openbaar aan te besteden.
- Aanbestedingen van asbest, dakleer, metalen en puin staan nog in planning.

**Voortgang
lopende
kredieten**

Binnen het programma is (mogelijk) geld beschikbaar gesteld voor investeringen met een zogenaamd "maatschappelijk nut". In deze toelichting geven wij aan of de voortgang van deze investeringen op schema ligt, zowel qua geld als qua voortgang van de realisatie.

Naam lopend krediet	Voortgang realisatie			Voortgang middelen (€)		
N.v.t.	■	■	■	■	■	■

13 Verkeer en vervoer

Indicatoren	<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
	Door ondertekening van het convenant "Veilige bereikbaarheid gemeente Tynaarlo en de provincie Drenthe", streven we er naar om op een duurzame wijze een veilig en bereikbaar Tynaarlo te realiseren. Om de verkeersveiligheid nog verder te bevorderen zetten we met name in op gedragsbeïnvloeding bij scholen in combinatie met herinrichting van de schoolomgeving.				
	Scholen (totaal 23) met een verkeersveiligheidslabel	8 (5 reeds in bezit van label)	8	6*	7*
	Aantal meldingen volgens het meldingenvolgsysteem (MVS)	**)			
	- verkeer-en straatnaamborden				38
	- verkeerregelinstanties				11
	- overig				6

*) *Het aantal scholen dat naar verwachting het verkeersveiligheidslabel zou behalen in 2008, hebben we naar beneden moeten bijstellen.*

***) *2008 is het eerste volledige jaar dat meldingen worden geregistreerd volgens het nieuwe MVS. Om die reden is het aantal meldingen dan ook nog niet geprognoseerd.*

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden): Opstellen notitie objectbewegwijzering	2 ^e helft 2008	2 ^e helft 2008	2 ^e helft 2008	Begin 2009
Aanpassen haltevoorzieningen en uitbreiden fietsenstallingen OV op de route Vries-De Punt en De Punt – Eelde/Paterswolde	Uitvoering begin 2008	In uitvoering	Gereed	Gereed
Aanleg fietspad Okkenveen – Noordlaarderbos en Koeweg	Uitvoering 2 ^e helft 2008	Uitvoering 2 ^e helft 2008	In uitvoering	Nagenoeg gereed
Fietspad Veenweg - Yderholt	Voorbereiding in 2008 en mogelijke start uitvoering eind 2008	Voorbereiding in 2008	Start voorbereiding eind 2008	Voorbereiding 2009
Rotonde Meerweg/Groningerweg	Voorbereiding 2008/2009	Voorbereiding 2008/2009	Voorbereiding 2008/2009	Voorbereiding 2008/2009
Realisatie fietsroute plus Eelde/Paterswolde-Groningen	Uitvoering 2008	Uitvoering 2008	In uitvoering	Nagenoeg gereed
Uitvoering fase 2 Verkeer kern Zuidlaren	Uitvoering 1 ^e helft 2008	Uitvoering 1 ^e helft 2008	In uitvoering. Gereed Begin oktober 2008	Nagenoeg gereed
Voorbereiding fase 3 Verkeer kern Zuidlaren	Afronding planologische procedure medio 2008	Afronding planologische procedure medio 2008	Planologische procedure nagenoeg afgerond. bezig met grondverwerving	Planologische procedure afgerond. bezig met grondverwerving
Analyse en optimalisatiestudie verkeersafwikkeling Meerweg/A28	Uitvoeren in 2008	Uitvoeren in 2008	Nagenoeg afgerond	Nagenoeg afgerond

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer heeft een belangrijke plaats in onze gemeente en brengt onze inwoners naar de twee steden. Samen met het Openbaar Vervoerbureau en de Regio optimaliseren we de mogelijkheden voor het openbaar vervoer in Tynaarlo.

De haltevoorzieningen op de route De Punt – Eelde/Paterswolde – Groningen zijn uitgevoerd. De toegezegde BDU bijdrage is inmiddels ontvangen. De belangrijkste haltes op de lijn Annen-Zuidlaren-Midlaren zijn ook aangepast.

De frequentie van de lijnen in Zuidlaren is verhoogd. In de spits rijdt er nu ieder kwartier een bus. Ook de frequentie van de lijnen in Vries in de spits is verhoogd.

Als experiment rijdt er op zaterdagochtend een nachtbus tussen Groningen en Assen. De eerste indruk is dat deze lijn succesvol is.

Gedragbeïnvloeding

We zijn van mening dat een verdergaande verkeersveiligheid met name kan worden bereikt door gedragbeïnvloeding. Om die reden voeren we dan ook een actief gedragbeïnvloedingbeleid voor alle verkeersdeelnemers en met name zetten we in op scholen, scholieren en hun ouders (o.a. middels het verstrekken van verkeersveiligheids-labels). Tot nu toe hebben 7 scholen het verkeersveiligheidslabel reeds ontvangen. Dit aantal is lager dan verwacht. Dit komt omdat de eerste scholen het meest enthousiast waren en de schoolomgeving op vrij eenvoudige wijze kon worden aangepast. De andere scholen vragen een grotere stimulans van onze kant en meer inzet van middelen.

Met de gemeenten in Noord Drenthe en de provincie Drenthe werken we samen op het gebied van verkeersveiligheid. Een projectleider organiseert voor ons de diverse projecten op het gebied van evaluatie en gedragbeïnvloeding zoals verkeersmarkten, broemritten, motorrijvaardigheidstrainingen, bromfietscursussen etc..

Oplossen knelpunten

Door regelmatig te overleggen met de diverse belangenverenigingen en belangen-groeperingen, proberen we kleine knelpunten direct op te lossen door gebruik te maken van het hiervoor binnen de begroting beschikbare budget.

Dit jaar is een belangrijk deel van het budget besteed aan het aanpassen van het kruispunt Tolhuisweg/Groningerstraat te Midlaren, het aanpassen van de haltevoorzieningen, incl. het uitbreiden van fietsenstallingen van het openbaar vervoer op het traject De Punt - Eelde/Paterswolde en het traject Annen-Zuidlaren-Midlaren-Noordlaren en het invoeren van een 30 km zone in Zuidlaarderveen. Daarnaast zijn we bezig met het instellen van 30 km zones in Zeegse en Tynaarlo(ged.) en met het instellen van de laatste 60 km zone in het zuid-westelijk deel van de gemeente. Dit laatste doen we in nauw overleg met de gemeenten Assen en Noordenveld.

Fietsbeleidsplan

We hebben de fietspaden tussen Eelde/Paterswolde en Groningen inmiddels opgewaardeerd tot een Fietsroute plus verbinding. De uitvoering is bemoedigd doordat er uitgebreid kabels en leidingen moesten worden verlegd. Dit heeft o.a. een forse kostenoverschrijding tot gevolg gehad.

De werkzaamheden m.b.t. de aanleg van de fietspaden Okkenveen en Koeweg zijn nagenoeg afgerond. Voor wat betreft de aanleg van het fietspad Veenweg – Yderholt zijn we gestart met de voorbereiding. De planvorming vindt plaats in samenhang met de inrichting van de vindplaats van het “meisje van Yde”.

Verkeer kern Zuidlaren

We richten we ons op uitvoering van de vastgestelde plannen. Hierbij is het project opgedeeld in 3 uitvoeringsfasen. De stand van zaken hiervan is als volgt.

1. Herinrichting Stationsweg, De Millystraat (ged.), Kerkbrink (ged.), Groningerstraat (ged.) en de Brink OZ – gereed.
2. Herinrichting Verlengde Stationsweg en rotonde Schipborgerweg met aanleg fietspad Schipborgerweg – nagenoeg gereed
3. Aanleg parallelweg langs Wilhelminalaan / Emmalaan – Het project is planologisch gezien obstakelvrij. We zijn bezig met de besteksvoorbereiding en de grondverwerving, maar dat laatste gaat uiterst moeizaam. De uitvoering staat in principe nog steeds gepland voor 2009. We hebben voor 2009 een BDU bijdrage toegezegd gekregen van 50% van de uitvoeringskosten.

Analyse verkeersstromen op de route Meerweg – A28

De gemeente Haren is bezig is met een ontwikkelingsvisie voor de zuidkant van het Paterswoldse meer. Daarnaast is de verkeersafwikkeling rond Eelde/Paterswolde problematisch. Realisatie van het plan Ter Borch en een nog toenemende mobiliteit zal deze problematiek alleen maar versterken. De problematiek spitst zich met name toe op de aansluiting Meerweg – Groningerweg en de Meerweg. Om die reden is er dienaangaande een studie uitgevoerd in samenwerking met de gemeente Haren. Het rapport is inmiddels in concept gereed.

Alle voornoemde activiteiten hebben samenhang met het thema “Goed woonklimaat”.

**Voortgang
lopende
kredieten**

Binnen het programma is(mogelijk) geld beschikbaar gesteld voor investeringen met een zogenaamd "maatschappelijk nut". In deze toelichting geven wij aan of de voortgang van deze investeringen op schema ligt, zowel qua geld als qua voortgang van de realisatie.

Naam lopend krediet	Voortgang realisatie			Voortgang middelen (€)		
Analyse verkeersafwikkeling Meerweg te Eelde – Paterswolde	X			X		
Krediet Verkeer kern Zuidlaren voorbereiding fase 1 (4130194)	X			X		
Krediet Verkeer kern Zuidlaren uitvoering fase 1 (4130193)	X			X		
Krediet Verkeer kern Zuidlaren voorbereiding fase 2 (4130191)	X			X		
Krediet Verkeer kern Zuidlaren uitvoering fase 2 (4130196)	X			X		
Krediet Verkeer kern Zuidlaren voorbereiding fase 3 (4130192)	X			X		
Krediet fietsroute plus Eelde – Gron.	X					X
Aanpassen haltevoorzieningen openbaar vervoer	X			X		

**Toelichting
voortgang
lopende
kredieten**

Analyse verkeersafwikkeling Meerweg te Eelde/Paterswolde

Betreft bijdrage aan de gemeente Haren voor uitvoering analyse.
Geen overschrijding.

Krediet voorbereiding fase 1 Verkeer kern Zuidlaren

Hiervan wordt ook deels het herinrichtingsplan van de Brink bekostigd. Krediet wordt begin 2009 afgesloten. Geen overschrijding.

Krediet uitvoering fase 1 Verkeer kern Zuidlaren

Werk is gereed. Geen overschrijding. Krediet wordt begin 2009 afgesloten.

Krediet voorbereiding fase 2 Verkeer kern Zuidlaren

Dit krediet wordt begin 2009 afgesloten. Geen overschrijding.

Krediet uitvoering fase 2 Verkeer kern Zuidlaren

Werk is begin november opgeleverd. De groenvoorzieningen zijn inmiddels aangebracht.
Afsluiting krediet begin 2009.
Naar verwachting blijven we binnen het beschikbare budget.

Krediet voorbereiding fase 3 Verkeer kern Zuidlaren

Planologisch gezien is het project obstakelvrij.
Aan de grondverwerving wordt druk gewerkt, maar verloopt uiterst moeizaam.
Inmiddels zijn de in het tracé staande bomen gekapt. In maart 2009 worden de compensatiemaatregelen uitgevoerd.
Het is nog moeilijk in te schatten wanneer het krediet kan worden afgesloten. Het streven is in de loop van 2009.

Fietsroute plus Eelde/Paterswolde - Groningen

Betreffend krediet is in februari 2008 door de raad ter beschikking gesteld.
Werk is inmiddels nagenoeg gereed. Afrekening begin 2009.
Veel extra werk i.v.m. verleggen nutsvoorzieningen (voornamelijk ten laste van de post riolering). In verband hiermee heeft de raad op 9-12-2008 een aanvullend krediet beschikbaar gesteld.

Aanpassen haltevoorzieningen openbaar vervoer

Werk is gereed en BDU bijdrage is ontvangen.
We blijven binnen het totaal van beide kredieten.

14. Grondbedrijf (Ontwikkelingsbedrijf inclusief grondzaken)

Indicatoren

<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Actuele lopende complexen	29	26	18	19
Verkoop kavels Vriezerbrug	27.000 m ²	4.635 m ²	15.000 m ²	37.000 m ²
Pacht- en ingebruiksgevingscontracten	Opbrengst > € 60.000	Cf raming	Cf raming	Cf raming
Verkoop snippergroen	Opbrengst > € 5.000	Reeds boven raming	idem	idem
Verkoop particuliere bouwkavels en projectmatige woningbouwkavels	Zie ook woning- bouwmonitor (incl. Ter Borch)	42	111	126

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in de programmabegroting en in de afdelingsplannen

Naast veel reguliere werkzaamheden binnen dit programma, zijn accenten in 2008:

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Start project Oude Tolweg Zuid	Stedenbouwkundig plan		Vastgestelde startnotitie	Concept stedenbouwkundig plan
Start project Vries Nieuwe Stukken	Initiatiefase in uitvoering/vaststelling plangebied	Voorvraag	vastgestelde startnotitie	Gebiedsonderzoeken uitgezet
Project Groote Veer	Ontwerpfase verder uitwerken	Vaststelling SPvE	vaststelling SP	Ontwerp BP in procedure
Ontwikkeling en uitgifte Waterwijk Ter Borch	Oplevering en uitgifte bouw kavels		Bouwrijpgemaakt gebied en 14 kavels verkocht	Projectmatige uitgifte in gang gezet en 2 ^e fase bouw kavels uitgegeven
Project Nieuwe Akkers (herstructurering en nieuw)	Uitwerken initiatief- en definitiefase	Start project	schets wijkvernieuwingsplan	Opdeling project in wijkvernieuwingsdeel (SEW) en ontwikkelgebied (gemeente)
Centrumplan Eelde	Exploitatieopzet en samenwerkingsovereenkomst		Stedenbouwkundig programma van eisen + exploitatieverkenning Kredietvoering	Gesloten intentieverklaring tussen gemeente en ontwikkelaar (RVG)
Prins Bernhard Hoeve	Haalbaarheidsstudie naar de herontwikkelmogelijkheden	Eerste verkennende discussie raad	Afgerond DPO en exploitatieverkenning hallen en gebruiksvarianten hallen alsmede het beleidskader Kredietvoering	varianten voor de herontwikkelmogelijkheden inclusief stedenbouwkundige verkenning en een exploitatieverkenning
Project Donderen	Conceptbestemmingsplan	Start project	Afronding onderzoeken en exploitatieopzet	Stedenbouwkundig plan en 1 ^e conceptbestemmingsplan

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

In de leeskamer ligt de voortgangrapportage van het Ontwikkelingsbedrijf Tynaarlo vertrouwelijk ter inzage. Naast het kennismaken van de Najaarsnota 2008 Ontwikkelingsbedrijf Tynaarlo dienen in het kader van de grondexploitatie nog een aantal besluiten te worden genomen:

1. Instellen van een Voorziening Egalisatie Initiatieven
2. Initiatief Prins Bernhard Hoeve .
Voorgesteld wordt:
 - a. beschikbaar stellen van een krediet van € 122.000,- voor het Complex Prins Bernhard Hoeve
 - b. de reeds gemaakt kosten voor dit initiatief welke momenteel zijn verantwoord onder initiatieven, ten laste van dit krediet te brengen
 - c. dekking voor dit krediet te vinden in de grondpositie van de in erfpacht uitgegeven gronden op deze locatie.
3. Initiatief Herstructurering Nieuwe Akkers Paterswolde
Voorgesteld wordt:
 - a. beschikbaar stellen van een krediet van € 76.000,- voor het initiatief Nieuwe Akkers Paterswolde
 - b. dekking wordt voorlopig gevonden in het budget voor initiatieven

Eind 2008 is in de stuurgroep besloten de realisatie van een mfa in de wijk los te laten en de eerder vastgestelde ambities bij te stellen en het project te splitsen in het opstellen van een renovatieplan voor de bestaande wijk en een upgrading van het winkelgebied. Het renovatieplan wordt opgesteld door de SEW. Wij sluiten daarbij aan met een vervangingsplan voor de riolering vanuit het GRP. Ten behoeve van de upgrading van het winkelgebied wordt, nadat daarvoor de beleidskaders zijn aangegeven, een ontwikkelplan opgesteld met betrokken grondeigenaren.

4. Initiatief Centrumplan Eelde
Voorgesteld wordt:
 - a. een krediet van € 92.475,- beschikbaar te stellen voor het initiatief Centrumplan Eelde
 - b. dekking voor € 32.475,- in programma 15
 - c. dekking overige € 60.000,- wordt voorlopig gevonden in het budget voor initiatieven

In november 2008 is tussen de gemeente en ontwikkelaar RVG een intentieverklaring getekend. Hierbij wordt RVG in de gelegenheid gesteld een ontwikkelplan op te stellen.

5. Initiatief Herstructurering Centrum Vries
Voorgesteld wordt:
 - a. beschikbaar stellen van een krediet van € 20.000,- voor het initiatief Herstructurering Centrum Vries
 - b. dekking wordt voorlopig gevonden in het budget voor initiatieven
6. Vaststellen aanscherping winstneming.

De accenten die in de rapportage naar voren komen zijn:

Complex	Bijzonderheden	Risico
Verspreide gronden	Inventarisatie afgerond. Nader onderzoek naar uitname van gronden ten behoeve van Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Overige gronden worden afgestoten.	Rentelasten moeten in de begroting worden opgevangen ivm boekwaardeplafond
Oude Tolweg zuid	Ontwikkeling van het complex vindt plaats in 2009 en 2010	Winst realisatie
Vriezerbrug-zuid	Gronden zijn afgewaardeerd. Rentelasten blijven	Rentelasten moeten in de begroting worden opgevangen ivm boekwaardeplafond
Loopstukken 2 ^e fase	Ontwikkeling van het complex heeft geen prioriteit	Winst realisatie
Nieuwe Stukken	Initiatiefase is gestart. Exploitatieverkenning geeft aan dat exploitatie financieel haalbaar is	Realisatie pas op termijn
Tienelswolde	Derden hebben grondpositie in het complex	Ontwikkeling pas op termijn
Inloop Vries	Ontwerpfase van het terrein is in gang gezet via het zgn MOOT-concept	Plan. Procedure
Dagmavo Paterswolde	De lokatie wordt ingebracht bij de herstructurering Nieuwe Akkers fase 2	Boekwaarde en rentelasten opvangen
Groote Veen Eelde	Initiatiefase is gestart. Exploitatieverkenning geeft aan dat exploitatie financieel haalbaar is	Grondverwerving + tijdigheid
Obs Paterswolde-noord	Na 2010 wordt locatie ontwikkeld	winstrealisatie.
Goudenregenlaan	Voor 1 kavel is bestemmingsplan in gang gezet. Kavel wordt op korte termijn verkocht	Geen
Bovendiepen	Plan is in uitvoering.bijz. positief eindresultaat	Geen
Zwarte Lent	Uitgifte grond is versneld	Geen winstverwachting
Donderen	Bestemmingsplan procedure is in gang gezet. Uitgifte kavels in 2009	Het plan heeft geen sluitende exploitatie.
Ter Borch	Samenwerkingsovereenkomst onduidelijk Vertraging in uitvoering Waterwijk	Winstnemingen vertraagd
Zuid-oevers	Verkopen lopen achter bij de eerdere planning Budget financieringskosten overschreden	Tijdige verkopen en extra rentelasten
De Boskamp	Woningen zijn nagenoeg gereed	Geen
Bedrijventerrein Vriezerbrug	Verkopen verlopen voorspoedig	Stagnerende verkopen winstverwachting

15 Ruimtelijke ontwikkeling

Indicatoren

	Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Duurzame ruimtelijke ontwikkeling	Geactualiseerd structuurplan voor 2 locaties	PvA voor 2 locaties	pvA voor 2 locaties	Concept quickscan Van Wijk & Boerma	
Beschikbaarheid van beleidskader voor Natuur en landschap	Opstellen Landschap Ontw. Plan	Invent. en analyse gereed	Eerste concept rapport	Beleidsdeel gereed	
Uitvoering plattelandsbeleid (ILG)	Deelnemen in intergem. gebieds-ontw.	conform	conform	conform	
Landsch. en stedenbouwk. inpassing uitbreidingslocaties	3 ontwikkelingslocaties	Uitwerking Groote Veer	Bijdrage Startnot. Vries NS	Beleidinut tbv NS	
Actualiseren en transparantie in beleid	Toetsing WRO Adviezen WVG Actualis. BP'en	52 1 0	131 1 1	208 1 7	
Draagvlak en dialoog	Digit BP'en Dorpsvisies				

Wat doen we in 2008?

	De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
	Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden): Actualiseren structuurplan en prioriteren van locatieontwikkelingen Actualiseren structuurplan Locatie Bloemenveiling Locatie Vries Metaal Opstellen LOP				
	Actualisering en prioritering gereed	PvA PvA	Uitwerking verkenning	Quickscan	
	LOP gereed	Opstarten en analyse	Eerste concept	Visiedeel in concept in afrondende fase, uitvoeringsdeel in 2009	

Visie ontwikkeling Koningsas	Fase 1 afgerond	Opstellen proj. plan	Discussie RegioPark	Concept plan van Aanpak
Actualiseren welstandsnota	Welstandsnota geactualiseerd	Idem	idem	Idem
Opstellen van integrale beleidskaders voor locatieontwikkelingen Vries Nw Stukken Nieuwe Akkers ZuidEs	Vastgesteld Concept Concept	Onderzoek	Vastgesteld Onderzoek Onderzoek	Vastgesteld Vastgesteld Gereed
Actualiseren van bestemmingsplannen BP Zuidlaren kern Art. 30 herziening Zuidlaren kern BP Westlaren BP Vries kern BP Eelde-Paterswolde kern BP Kazerneterrein en Zuid-es BP recreatierreinen (facet) BP huisverbonden beroepen (facet) BP kleinere kernen Tynaarlo BP bedrijventerreinen BP buitengebied BP GAE	Vastgesteld Procedure Procedure Visie doc Procedure	Procedure Opstarten	Vastgesteld Onderzoek Uitstel Opst PvA Uitstel	Definitief Definitief Definitief Definitief Definitief Definitief Procedure Procedure Procedure Uitstel PvA Uitstel
Digitaliseren van bestemmingsplannen	Alle BP'en op internet	Alle meest opgevr. BP'en op internet	Alle BP'en op internet	

Op 1 december 2007 is het team fysiek onderdeel van de afdeling WOS geworden. Voor de werkverdeling tussen de taakvelden van OBt en het team fysiek werkafspraken gemaakt, waarbij het OBt voor de locatieontwikkelingen de regie voert en via tussentijdse toetsmomenten tot integrale afweging wordt gekomen. Thans wordt gewerkt onder het regime van de nieuwe Wro, die op 1 juli van kracht is geworden. Dit leidt tot nieuwe werkwijzen, waarmee de tweede helft van 2008 ervaring is opgedaan. Tevens is een actieplan opgesteld voor het aanpassen van protocollen (mandatering, delegatie, leges).

Structuurplan actualiseren

De duurzame ruimtelijke ontwikkeling vraagt om een actualisering van het structuurplan op twee locaties. Het betreft de omgeving Bloemenveiling en de locatie VanWijk&Boerma. Voor de bloemenveiling is een inventarisatie gemaakt van alle ruimtelijke zoneringen (veiligheid, EHS, invliegzones, e.d.). Voor vWijk&Boerma is een quick scan opgesteld.

Opstellen Landschapsonwikkelingsplan (LOP)

Voor het formuleren van beleid voor en visie op natuur en landschap wordt een LOP opgesteld. In het kader van burgerparticipatie wordt een communicatieplan uitgevoerd. Het visiedeel van het LOP is in concept eind 2008 in afrondende fase. Het uitvoeringsdeel staat voor 2009 in de planning. Vaststelling van beide delen vindt plaats in 2009. In het kader van het waarborgen van de landschappelijke kwaliteiten van de gemeente voor de lange termijn (collegeprogramma 2006 – 2010) is het LOP een belangrijk instrument.

Visieontwikkeling Koningsas

In het kader van de Regio Groningen Assen is een projectplan opgesteld voor het investeringsgebied Koningsas, gericht op een integrale kwaliteitsambitie voor de regio GA. Op basis van een concept projectvoorstel is het project ter discussie gesteld door RegioPark. Hierdoor is vertraging ontstaan. Najaar 2008 zijn met alle partners in het gebied bilaterale gesprekken gevoerd. Tegenover met input van het Kwaliteitsteam van de regiovisie wordt begin 2009 een Plan van Aanpak gereed gemaakt.

Plattelandsbeleid

Participatie in intergemeentelijke gebiedsontwikkelingen en het herstarten van projecten inzake EHS leiden dit jaar tot concrete voorstellen voor uitvoering van projecten. Er is een notitie plattelandsbeleid opgesteld. Deze is in december door de Raad vastgesteld.

Actualiseren Welstandsnota

De welstandsnota diende op onderdelen te worden geëvalueerd en bijgesteld. De welstandsnota is najaar 2008 vastgesteld door de Raad.

Opstellen van beleidskaders voor ontwikkellocaties

Ten behoeve van de ontwikkeling door OBt is voor 3 ontwikkellocaties een startnotitie opgesteld. Hiervoor is door de beleidsafdeling een integraal beleidskader geformuleerd. Voor Groot Veen en Nieuwe Stukken zijn startnotities vastgesteld. Los hiervan zijn voor diverse locaties beleidskaders aangeleverd. De werkwijze via ingebouwde toetsmomenten is nieuw, eind 2008 is een voorstel voor aanscherping van deze werkwijze gemaakt.

Actualisering Bestemmingsplannen

Het project actualisering/ digitalisering bestemmingsplannen loopt niet geheel conform planning. Redenen hiervoor zijn een verschuiving in de prioriteitstelling in het project en langere procedures. Dit jaar ligt de prioriteit bij de plannen 'Verblijfsrecreatieterreinen Tynaarlo', 'Kleinere kernen Tynaarlo' en een nieuw plan voor de bedrijventerreinen. Het BP GAE is stilgelegd n.a.v. de uitspraak van de RvS in mei. Besloten is om de 3 bestemmings-plannen buitengebied om te vormen tot één BP buitengebied. Eind 2008 is hiertoe een Projectplan opgesteld.

Toetsing Wro

Het toetsen van initiatieven van derden aan de Wro levert een constante stroom adviezen en vervolgpcedures op, die binnen de termijnen van de wet en klantvriendelijkheid worden afgehandeld. De invoering van de nieuwe Wro vraagt hierbij extra aandacht.

Digitalisering bestemmingsplannen

De nieuwe Wro kent een digitale verplichting. Bestemmingsplannen moeten vanaf 1 juli 2009 digitaal beschikbaar zijn. Hierop vooruitlopend staan nu al een groot aantal b'plannen op de website. Dit zijn o.a. de woonkernen maar ook uitbreidingsplannen. Ook werken we samen met de afdeling Publiekszaken aan een digitaal GIS-loket (Geografisch InformatieSysteem). Burgers kunnen via de website hun adres opzoeken en alle relevante bestemmingsplaninformatie in beeld krijgen. Nu moet men nog zoeken op de plankaart. Voor de uitwisseling met andere overheden loopt een oriëntatie op een softwareleverancier.

16 Volkshuisvesting en stedelijke vernieuwing

Indicatoren	<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Prestatieafspraken maken met woningbouw verenigingen Wijkvernieuwing Nieuwe Akkers		Gereed in september		gereed	gereed
		Visie gereed	Visievorming	Visievorming	Proces c.q. gebiedsaanpak in twee delen

Wat doen we in 2008?	<i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden): prestatieafspraken Pilot wonen en zorg Doelstellingen woonplan integreren in de ontwerpogave voor de ontwikkelgebieden Zuid-es, Grootte Veene en Nieuwe Stukken		Gereed in september		gereed	gereed
		In uitvoering	In voorbereiding	In voorbereiding	Concept gereed
		Drie locaties gereed		Groote Veene en Nieuwe Stukken gereed	Groote Veene en Zuid-es gereed

**Toelichting
op
voortgang
en
afwijkingen**

Prestatieafspraken

Het Woonplan is op 6 juni 2006 vastgesteld. Op basis van het vastgestelde Woonplan zijn prestatieafspraken gemaakt met de woningbouwcorporaties. Hiermee is opnieuw vastgelegd dat SEW en Woonborg primaire partners zijn voor de sociale woningbouw in onze gemeente.

Wijkvernieuwing Nieuwe Akkers

Het proces van wijkvernieuwing is gestart. De stichting Eelder Woningbouw is eerstverantwoordelijk voor het westelijk deel van het gebied Nieuwe Akkers, waar wonen de hoofdfunctie blijft. Voor het oostelijk plandeel, het ontwikkelingsgebied, is de gemeente aan zet. Dit jaar moet een visie zijn geformuleerd. De bewoners van de wijk zijn actief bij het proces betrokken.

Pilot wonen en zorg

In het kader van de regiovisie Groningen Assen is in 2006 het pilotproject Wonen met Zorg gestart. Als gevolg van het onlangs gesloten convenant volgt een deelproject "Langer thuis in eigen huis". Dit project doen wij samen met de gemeente Noordenveld. Inmiddels is duidelijk geworden dat elders in de lande dergelijke projecten met weinig succes zijn afgerond. In 2008 is een bredere pilot gestart, waarin ook de provincie Drenthe participeert.

Formulieren beleid starterswoningen

Met het Woonplan hebben de corporaties de bedoeling uitgesproken om vanuit hun sociale doelstelling samen met de gemeente te bouwen voor starters in zowel de koop als de huur. In overleg met de corporaties loopt een verkenning of ook marktpartijen een verantwoordelijkheid kunnen vorodelige woningen te bouwen. Hiervoor wordt van de g mogelijkheden te kunnen bieden. In De Groeve bereidt Woonborg op de locatie Broekveldt een plan voor sociale koopwoningen voor. Inmiddels is een landlijke regeling voor de ondersteuning van starters beschikbaar.

**Voortgang
lopende
kredieten**

Binnen het programma is(mogelijk) geld beschikbaar gesteld voor investeringen met een zogenaamd "maatschappelijk nut". In deze toelichting geven wij aan of de voortgang van deze investeringen op schema ligt, zowel qua geld als qua voortgang van de realisatie.

Naam lopend krediet	Voortgang realisatie			Voortgang middelen (€)		
nvt						

16.02 en 16.03 Volkshuisvesting en stedelijke vernieuwing

Indicatoren

Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de **doelen** zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Controles toezicht/handhaving	2700	2700	2700	2638
Vergunningen (ex. Ter Borch)	660	660	610	509
Vergunningen Ter Borch	60	60	80	19
Schetsplannen	330	330	340	367
Makelaarsfaxen	140	140	150	154
Juridische zaken (handhaving/bezwaar)	240	240	240	274
Doorlooptijd reguliere vergunning (dgn)	36	36	36	37
Doorlooptijd lichte vergunning (dgn)	21	21	21	22
Doorlooptijd sloopvergunning (dgn)	42	42	30	23

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen

Naast veel reguliere werkzaamheden binnen dit programma, zijn accenten in 2008:

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Welstandsnota	September	September	November	Oktober
Handhavingbeleid	September	September	2009	2009
Kwaliteitshandboek	September	September	November	2009

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

Het aantal vergunningen is bij de najaarsnota naar beneden bijgesteld, inmiddels is gebleken dat vooral in de laatste maanden van 2008 het aantal vergunningen nog verder is gedaald. Door de huidige economische situatie worden minder vergunningen aangevraagd. Met name de grote verbouwingen komen minder vaak voor, maar men wordt ook voorzichtiger met het bouwen van een nieuwe woning. Dat is ook direct te zien in de legesopbrengsten in 2008. Voor Ter Borch zijn slechts 19 bouwvergunningen verleend die betrekking hadden op woningen, van deze 19 zijn er slechts 3 voor het oprichten van meerdere woningen en 5 voor het oprichten van een enkele woning. De verwachting was dat voor 80% van de nieuwe kavels de bouwvergunningaanvraag in 2008 zou worden ingediend en verleend. De kaveluitgifte heeft wel plaatsgevonden voor ca. 45 kavels maar dit heeft voor slechts 5 woningen geleid tot vergunningverlening in 2008. De praktijk is dat de kopers eerst nadenken wat voor woning er gebouwd zou moeten worden, waarna schetsplannen worden ingediend. Totaal is als gevolg hiervan maar 24% van het aantal verwachte vergunningaanvragen voor Ter Borch ingediend.

Het aantal verleende vergunningen (exclusief Ter Borch) loopt achter op hetgeen is begroot. Gelet op de economische situatie waarin Nederland zich bevindt en de financiële onzekerheid die dit teweeg brengt, is het aantal verleende vergunningen voor 2008 7,5% naar beneden bijgesteld in de najaarsnota. Het daadwerkelijk aantal verleende vergunningen ligt echter 23% lager dan begroot mede omdat in de laatste maanden van het jaar mensen nog voorzichtiger werden dan voorheen.

Voor wat betreft de doorlooptijden van de vergunningen, worden de strakke kaders die BWT zichzelf heeft opgelegd (twee keer sneller dan wettelijk vereist is) bijna op alle fronten gehaald. De reguliere bouwvergunning wordt gemiddeld in 38,4 dagen (incl. weekend) verleend, waar wettelijk voorschrift is dat deze verleend moet worden binnen 12 weken, dus 84 dagen. Dit is 46% van de wettelijke termijn. De lichte bouwvergunning wordt gemiddeld in 22,4 dagen verleend bij een wettelijke termijn van 42 dagen (6 weken), dit is 53% van de wettelijke termijn. De doorlooptijd van de sloopvergunning is gemiddeld 23 dagen bij een wettelijke doorlooptijd van 84 dagen (12 weken), dus 27% van de wettelijke termijn.

De welstandsnota is in oktober 2008 vastgesteld. Gezamenlijk met de notitie burgerlid is de evaluatie aan de gemeenteraad aangeboden. Het kwaliteitshandboek, waarin de werkprocessen staan beschreven, is helaas nog niet afgerond hoewel dit wel de planning was. Het handboek zal alsnog in 2009 worden afgerond. Het handhavingsbeleid zal in 2009 worden gewijzigd. Handhaving op de ruimtelijke ordening zal hier onderdeel van uit moeten maken en de recente ontwikkelingen bij Yde de Punt geven aanleiding om extra aandacht te besteden aan de risicomatrix (notoire overtreders) en dergelijke.

De werkzaamheden van team BWT hebben met name indirect te maken met de doelen vanuit het collegeprogramma. Zo wordt een positieve bijdrage geleverd aan thema 1 uit het collegeprogramma (Duurzame ontwikkeling en landschappelijke kwaliteit). Team BWT zorgt voor het vergunnen van woningen en het toezicht hierop. Afspraak is afspraak is hierbij erg belangrijk. Een bouwvergunning moet worden gezien als contract tussen de aanvrager en de gemeente. Voor beide partijen vloeien hier verplichtingen uit. Wij moeten een kwalitatief goed product afleveren (vergunning) en de aanvrager moet bouwen conform deze vergunning.

**Voortgang
lopende
kredieten**

Niet van toepassing.

**Millenniumge
meente**

Team Bouw- en woningtoezicht wil ervoor zorgen dat er meer mensen gaan leven in een duurzaam leefmilieu. Dit raakt BWT dan met name waar het gaat om duurzaam bouwen en de eisen vanuit het Bouwbesluit voor gezondheid. Door bij de toetsing van de aanvragen om bouwvergunning de capaciteit met name op deze onderdelen van het Bouwbesluit te richten, wordt meegewerkt aan het behalen van één van de millenniumdoelen.

17 Monumentenzorg

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
<p><i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i></p> <p>Cultureel erfgoed bewaren en veiligstellen</p>	Opstellen beleidsplan Handhaving Vergunning en Opstellen CHW kaart/ Atlas		Kadernota	Aanzet om te komen tot nieuwe erfgoedverordening
Zorgdragen voor het monumentale erfgoed, accentverlegging naar planmatig onderhoud	Onderhoud gem. monum. Rest. Molenschuur		Uitvoering Fase 1	Uitvoering fase 2
Uitdragen van cultuurhistorische waarden naar burgers	Open Mon. Dag 2008 Uitg. CH Atlas/ waardenkaart		gereed	Offertebrief Atlas uitgedaan

Wat doen we in 2008?

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
<p><i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmagroting en in de afdelingsplannen</i></p> <p>Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):</p>				
Vergunningverlening en advisering (aantallen op objectbasis)	10	4	4	5
Restauratietoestemming (APA) (aantallen op objectbasis)	3		0	0
Handhaving (aantallen op objectbasis)	3		2	2
	Kadernota		In procedure	
Aanzet voor beleidsplan	Kadernota		In procedure	Gestart
Open monumentendag (OMD)	Coördinatie		Gereed	Gereed
Advisering Rijksmonumenten in gemeentelijk eigendom (aantallen op objectbasis)	5		5	5
Cultuurhistorische waardekaart / atlas	Vorbereiding		In procedure	Offertetraject

Vergunningverlening en advisering

Het vergunningtraject voor (Rijksmonumenten) ligt op schema. Het verwachte aantal is gebaseerd op het gemiddelde van de afgelopen twee jaren. Dat het totaal aantal in 2008 wat achterblijft ten opzichte van de raming heeft ook te maken met een aantal langere (en complexe) trajecten op het vlak van de monumentenvergunningverlening.

Per 1 november 2008 heeft de provincie Drenthe een nieuwe provinciale monumentenlijst opgesteld. Met de provincie Drenthe zijn afspraken gemaakt dat de gemeenten de intake, beoordeling en vergunningaanvraag doen. De provincie blijft het bevoegd gezag die de vergunning verleend

Handhaving

De gemeente wil het cultuurhistorische erfgoed beschermen door actieve handhaving bij ingrepen in beschermde stads- en dorpsgezichten en bij beschermde monumenten. Handhaving was op dit gebied nog onvoldoende ingebed in de organisatie. Najaar 2008 is de welstandsnota geactualiseerd met speciale aandacht voor de stads- en dorpsgezichten. Het is voorts de bedoeling dat begin 2009 er een integrale erfgoedverordening wordt opgesteld.

Aanzet voor beleidsplan

In het kader van de wijzigingen in het monumentenbeleid werkt de provincie Drenthe aan een nieuwe lijst van beschermde provinciale monumenten. De gemeente streeft naar aansluiting van het gemeentelijke beleid bij het rijks- en provinciaal beleid in een vroeg stadium. Een eerste aanzet tot een nieuw gemeentelijk beleid is de kadernota die voor de eindejaarsnota gereed zal zijn.

Open monumentendag

De gemeente Tynaarlo faciliteert en coördineert in 2008 de Open Monumentendag in combinatie met de jaarlijkse UIT dag. De voorbereiding is afgerond.

Advisering Rijksmonumenten in gemeentelijk eigendom

De restauratie van de molenshuur in Oude Molen nadert haar voltooiing. De tweede fase (voorzieningen interieur) is dit najaar afgerond. Het is de bedoeling dat in 2009 fase 3 wordt uitgevoerd.

Cultuurhistorische waardekaart / atlas

Door het (laten) opstellen van een cultuurhistorische waardekaart en de publieksuitgave van een CH atlas van de gemeente Tynaarlo beschikt de gemeente over een uniek instrument om burgers te informeren over de cultuurhistorische kwaliteiten die wij rijk zijn. Thans wordt gewerkt aan een opdrachtformulering voor het opstellen van de cultuurhistorische waardekaart en de publieksuitgave. Verwacht wordt dat begin 2009 opdracht kan worden verleend.

18 Recreatie & toerisme

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Struct. contact Recreatieschap Drenthe	8	2	8	8
Struct. contact Nationaal Park	6	2	6	6

Wat doen we in 2008?

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
<p><i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i></p> <p>Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):</p> <p>Realisatie fietsverbinding Okkenveen – Noordlaarderbos en Koeweg te Zeegse.</p> <p>Aanleg diverse fietsverbindingen obstakelvrij maken (Stadspark-Schelfhorst, Eekhoornstraat-Paasveen en Veenweg-Yderholt).</p> <p>Deelname in diverse samenwerkingsverbanden, recreatieschap Drenthe, het Meerschapp etc.</p> <p>Realisatie ontwikkelingsplan Zuidoevers Zuidlaardermeer.</p> <p>Bijdragen aan uitvoeren (toeristische) projecten in kader planvorming “Nationaal Beek- en Esdorpenlandschap”</p>				
	Feitelijke aanleg fietsverbinding	Aanvraag in kader Flora en Faunawet	Planning 1 november gereed	Gereed
	Haalbaarheid verbindingen onderzoeken (vergunning en en financiën).	Onderzoek naar financiering	Aangemeld bij Recreatieschap voor financiering	Recreatieschap vraagt provincie een deel van de financiering te verzorgen.
	Continu	Continu	Continu	Continu
	Uitwerking informatiecentrum / jachthaven / fietspad	Onderzoek naar financiering-mogelijkheid en informatiecentrum	Onderzoek naar financiering-mogelijkheid en informatiecentrum	Gesprekken met Alescon gevoerd over exploitatie
	Starten met realisatie Toegangspoort Noord	Vergunning ter inzage gelegd	Volgens planning is de Toegangspoort Noord in december 2008 gereed	Gereed

VVV	Komen tot alternatieve invulling voor VVV	Overleg over voortbestaan en alternatieven	Plan in concept gereed	Gereed
Baggeren Zuidlaardermeer	Afronding van (administratieve deel) project baggeren Zuidlaardermeer	Afronding van administratieve deel	Afronding van administratieve deel	Gereed
Bestemmingsplan Verblijfsrecreatieterreinen.	In werking treding bestemmingsplan verblijfsrecreatie	Bestemmingsplan gereed en in procedure gebracht	Raad heeft ingestemd met zienswijzennota	Raad heeft ingestemd met voorontwerp Ontwerpbestemmingsplan is voorjaar 2009 gereed
Bijdragen aan opstellen en uitvoeren (toeristische) projecten in kader planvorming "Hunzedal".	Nieuwe projectvoorstellen uitwerken.	Plaatsing borden voorbereid	Plaatsing borden voorbereid	Vergunningaanvragen ingediend voor prikborden in Donderen, Zuidlaarderveen en Zeegse

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

VVV / toeristische informatievoorziening

Het opmaken van de jaarrekening 2006 en 2007 heeft de nodige vertraging opgelopen. Mede als gevolg daarvan is het vertrouwen in de directie geschaad. Deze is per 1 april 2008 opgestapt. We hebben als reactie hierop lokaal kantoren en agentschappen ingericht in Eelde, Vries, Tynaarlo en Zuidlaren, die voor de komende drie jaar de VVV taken zullen uitvoeren.

Het Recreatieschap heeft een stichting opgetuigd die de VVV taken voor heel Drenthe uitvoert. De stichting is per 1 januari gestart en houdt zich bezig met: een centrale website, een contactpunt voor telefoon, e-mail etc., gezamenlijk inkopen van promotiemateriaal en het ontwikkelen van activiteiten en producten.

Er is een raad van toezicht voor de TIP/VVV Drenthe gevormd, bestaande uit: de heer J. Frieling, wethouder van Tynaarlo, de heer H. van Hooff, wethouder van Assen, de heer G. Roeles, wethouder van Coevorden, de heer G. Kieft, namens Recron Drenthe en de heer R.J. Dijkstra, namens Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Drenthe.

Uitvoering Fietsbeleidsplan (recreatieve fietsverbindingen)

De fietsverbinding Okkenveen naar Noordlaarderbos en het traject bij de Koeweg is gereed. De aanleg van diverse fietsverbindingen (Stadspark-Schelfhorst, Eekhoornstraat-Paasveen en Veenweg-Yderholt) is voorzien vanaf begin 2009. Inmiddels wordt de financiering onderzocht. De verbinding Eekhoornstraat-Paasveen is voor realisatie mede afhankelijk van de baanverlening op de luchthaven in Eelde.

Zuidlaardermeer - Zuidoevers Zuidlaardermeer

We gaan verder met de planvorming en –uitwerking van de nieuwe jachthaven, het informatiecentrum en de Meerzichtstrip. In 2009 moet helder worden of de plannen gerealiseerd kunnen worden.

Nationaal Beek- en Esdorpenlandschap Drentsche Aa

De Toegangspoort Noord bij Zuidlaren is gereed.

Hunzegebied

Vanuit de werkgroep Toerisme Hunze wordt gewerkt aan uitvoeringsplannen. De subsidie aan DBF voor het ondersteunen van activiteiten voor ondernemers in de recreatie en het toerisme in de Hunzevallei wordt met 2 jaar verlengd. In Donderende, Zeegse en Zuidlaarderveen worden prikborden geplaatst voor het melden van gebeurtenissen in het dorp. Hierbij kan gedacht worden aan voetbalwedstrijden, dorpsfeesten etc.

Bestemmingsplan Verblijfsrecreatieterreinen

Het bestemmingsplan verblijfsrecreatie is gereed en in procedure gebracht. De verwachting is dat het bestemmingsplan in het voorjaar van 2009 in werking treedt.

Baggerproject Zuidlaardermeer

Het baggerproject Zuidlaardermeer verloopt volgens planning. Het project verkeert in de (administratief) afrondende fase. Het feitelijke baggerwerk is afgerond.

Eelder Peizermaden

Er wordt een toeristisch fietspad aangelegd over de Madijk tussen de Eelder en Peizermaden, welke aan moet sluiten en op Schelfhorst. Dit wordt mede gefinancierd vanuit Regiopark en mogelijk Europese subsidies.

19 Economische zaken

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>				
Bedrijfsbezoeken	8	2	2	2
Structureel contact ondernemersver.	4	1	4	4
Structureel organiseren weekmarkten	4	4	4	4
Organiseren Voorjaarsmarkt / Zuudaardermarkt	2	0	2	2

Wat doen we in 2008?

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
<i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i>				
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):				
Op de hoogte blijven van ontwikkelingen bij bedrijfsleven door het bijwonen vergadering OFGT	4	1	4	4
Hervorming en werving bedrijvencontactfunctionaris		Voorbereiding	Gereed	-
Ontwikkeling beleidskaders centrum Zuidlaren		Afronding juli 2008	Ambtelijk concept gereed	Het traject voor de raad wordt voorbereid
Centrumplan Vries		Afronding haalbaarheidsonderzoek en start definitiefase	Gereed	-
Ondersteuning planvorming versterking en benutting ontwikkelingspotentie GAE		Feitelijke (denktank/project) participatie	Continu	Continu
Werken aan lastenverlichting voor het bedrijfsleven		Opzetten project lastenverlichting	Uitvoering	Continu
Organisatie starterdag		Organisatie en evaluatie	Gereed	-

Economische Zaken

Om goed op de hoogte te blijven van hetgeen speelt in het bedrijfsleven is toenadering gezocht bij de Ondernemers Federatie Gemeente Tynaarlo (OFGT). Afgesproken is dat de gemeente vertegenwoordigd is bij de bestuursvergaderingen. Deze vergaderingen vinden viermaal per jaar plaats. Het bestuur van de OFGT overlegt verder 4 keer per jaar met de portefeuillehouder.

Begin dit jaar is gestart met de ontwikkeling van de economische beleidskaders voor de kern Zuidlaren. Medio juni is een Distributie Planologisch Onderzoek (DPO) afgerond, dat in samenspraak met de ZOV en de eigenaar van de PBH is opgesteld. Aan de hand van het DPO en de intentieovereenkomst met de projectontwikkelaar wordt een plan ontwikkeld voor het centrum van Zuidlaren. Dit plan wordt naar verwachting voor de zomer 2009 aan de gemeenteraad gepresenteerd.

Het onderzoek naar de haalbaarheid van de herinrichting van het centrum van Vries is afgerond. In juni zijn de resultaten aan het college aangeboden in combinatie met een voorstel voor het vervolg.

In het kader van werken aan lastenverlichting voor het bedrijfsleven is in regioverband een project gestart om de producten van de gemeenten onder de loep te nemen. Dit proces blijft ook in 2009 doorgaan. Zo is de website www.antwoordvoorbedrijven.nl in de lucht, waar ondernemers antwoorden kunnen vinden op vragen over vergunningen, bestemmingen etc.

Op 17 maart heeft de voorlichtingsbijeenkomst plaatsgevonden voor startende ondernemers. De organisatie van de avond is samen georganiseerd met de gemeenten Aa en Hunze, Borger Odoorn en de Kamer van Koophandel. Gerekend was op ongeveer 100 belangstellende. Met ruim 160 belangstellende is de voorlichtingsavond een groot succes geworden dat duidelijk in een behoefte voorziet. Deze ontwikkeling sluit goed aan bij de tweede pijler van het regeerakkoord waar innovatieve, concurrerende en ondernemende economie een belangrijke rol inneemt. Deze pijler heeft als doelstelling het zelfstandig ondernemerschap verder te stimuleren.

Marktzaken

De markten en met name de Zuidlaardermarkt 2008 zijn naar tevredenheid verlopen. De samenwerking tussen alle partijen hebben ervoor gezorgd dat het zowel een financieel als organisatorisch succes was. Een greep daaruit...

Van buiten de gemeentelijke organisatie is hard aan het succes gewerkt. De O.O.V. diensten hebben vanuit de uitvalsbasis (RK-kerk) goed kunnen functioneren en creëerden een rustige en veilige situatie. Er was goed overleg met de Centrale Vereniging voor de Ambulante Handel. Op de markt was meer loopruimte door een herinrichting van o.a. de Millystraat. Ondanks wat minder goed weer waren de kermisexploitanten tevreden. Er was een grotere aanvoer van paarden voor de paardenmarkt. Als deze trend doorzet moeten we kijken naar herinrichting van het terrein vanwege geluidsoverlast paardenmarkt versus kermis, een veiliger looproute publiek en aandacht voor het welzijn van de paarden. De extra "monsterbanen" hebben hun nut al wel bewezen.

Een greep uit de gemeentelijke teams die aan het succes gewerkt hebben. Het team communicatie hielp bij de promotie (o.a. vernieuwde poster en flyer) en de openingspersconferentie. Het juridische team ondersteunde o.a. de aanbestedingen van de kermis en randapparatuur als ook met de vernieuwde voorwaarden van de warenmarkt. In samenspraak met team Veiligheid zijn alle vergunningen op tijd en (op een uitzondering na) naar tevredenheid afgegeven. De brandweer assisteerde zoals gebruikelijk met de waterbakken en barrières. Het TIC behandelde veel telefoon en mailverkeer. Door financiën werden vele rekeningen en facturen afgewerkt en, last but not least, heeft Gemeentewerken het marktterrein zeer efficiënt gereed gemaakt.

20 Milieu

Indicatoren	<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Aanvragen milieuvergunning binnen wettelijke termijn		3	3	5	4
Afhandelen meldingen/ontheffingen		70	70	100	87
Controles/toezicht		206	206	206	180

Wat doen we in 2008?	<i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):					
Implementatie Squit milieu		December	December	December	Niet afgerond
Professionalisering vergunningen en meldingen		December	December	December	December
Milieubeleidsplan		September	September	November	December
Uitvoering Dubobeleidsplan		December	December	December	November
Vaststelling 2 ^o generatie waterplan		December	December	December	December

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

Recentelijk is er binnen de milieuwetgeving veel veranderd. Het Activiteitenbesluit is in werking getreden wat inhoudt dat veel oud-milieuvergunningplichtige inrichtingen nu onder een meldingsplicht gaan vallen. Daardoor was voorzien dat er minder milieuvergunningen zouden worden aangevraagd. Er werden 3 milieuvergunningen voor 2008 ingeschat. Uiteindelijk zijn er 4 milieuvergunningen verleend. De aanvragen milieuvergunning zijn vraaggestuurd en hierop is geen invloed uit te oefenen. Er is een lichte toename van meldingen ontheffingen ten opzichte van de raming. De toename heeft te maken met de vernieuwde meldingsplicht en ontheffingen voor geluid. In 2008 zijn 180 controles uitgevoerd. Dat is iets minder dan de geplande 206 controles. De oorzaak daarvan is dat de handhaving capaciteit lager was dan geraamd. Verder is ruim tijd besteed aan de controles bij supermarkten waar aandacht is besteed aan voorlichting en advies over energiebesparende maatregelen. Een deel van de controles is door inhuur van een externe toezichthouder uitgevoerd.

In 2008 is een actie uitgevoerd waarbij tegen gereduceerd tarief energiescans zijn aangeboden. Er is samengewerkt met de Rabobank en Essent. Er zijn 7 bedrijven geweest die gebruik hebben gemaakt van de regeling en een energiescan hebben laten uitvoeren. De actie loopt door in 2009.

In 2008 is het Programma sanering railverkeer afgerond. De laatste woning op de lijst is voorzien van geluidwerende voorzieningen.

De implementatie van het nieuwe milieuregistratieprogramma 'Squit' is niet in 2008 gereed gekomen. De vertraging heeft onder andere te maken met tussentijdse aanpassingen van milieuregelgeving die leidde tot bijstelling van de soort gegevens waarmee Squit wordt gevoed.

In 2008 is gewerkt aan een aantal belangrijke beleidsdocumenten. Dit zijn het milieubeleidsplan en het geactualiseerde waterplan, die beiden in december 2008 door de gemeenteraad zijn vastgesteld en het dubobeleidsplan dat in maart 2008 is vastgesteld. Het dubobeleidsplan is inmiddels in uitvoering. Zo is in november onder meer de goed bezochte duurzaamheidsmarkt gehouden op de gemeentewerf in Tynaarlo.

In 2008 is ook een programma met energie- en klimaatprojecten voorbereid. Daarmee wordt een financiële bijdrage in het kader van SLOK aangevraagd voor de ondersteuning van het energie- en klimaatbeleid van de gemeente (SLOK=Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven). De initiatieven passen binnen de bestaande kaders van de eerder genoemde beleidsdocumenten. De gemeente heeft in de afgelopen jaren deelgenomen aan de regeling in het kader van BANS, de voorloper van SLOK. De uitvoering van dat programma is in 2008 met succes afgerond en gerapporteerd aan VROM.

In 2008 heeft een pilot plaatsgevonden waarbij met andere partners is gewerkt aan de ontwikkeling van een instrument waarmee duurzaamheid op een praktische manier kan worden ingebracht in stedenbouwkundige plannen. De pilot wordt in 2009 afgerond. Het instrument wordt aangeduid met DPL = DuurzaamheidsPrestatie op Locatie.

Het team milieu heeft in 2008 deskundigheid ingebracht bij diverse stedenbouwkundige projecten. Te noemen zijn onder andere Vries Nieuwe Stukken Groote Veen en de voorbereiding van de multifunctionele accommodatie in Ter Borch.

Duurzaam bouwen

De werkzaamheden van team Milieu hebben directe invloed op belangrijke doelen vanuit het collegeprogramma. De gemeente wil een duurzame gemeente zijn wat zich onder andere laat vertalen in duurzaam bouwen. Vaststelling van het Dubobeleidsplan waar werkzaamheden en activiteiten uit voortvloeien is hier een belangrijk voorbeeld van.

**Voortgang
lopende
kredieten**

1. Het krediet voor het milieubeleidsplan zal in 2009 financieel worden afgerond;
2. Het restant van het krediet stimuleringsregeling duurzame energie (D.E.-scan) bij bedrijven zal in 2009 worden aangesproken. De actie krijgt in dat jaar een vervolg.
3. Het krediet deelname energiebesparing wonen ++ zal in 2009 worden aangesproken door middel van een alternatieve actie gericht op dezelfde doelgroep. De doelgroep bestaande woningen van particulieren is ook onderwerp binnen één van de SLOK-projecten;
4. Het krediet opstellen klimaatbeleid is deels aangewend voor de voorbereiding van de SLOK-aanvraag. Het restantkrediet wordt aangewend voor de uitwerking van de SLOK-projecten in concrete uitvoeringsplannen.

**Milleniumge
meente**

Team Milieu streeft ernaar dat wereldwijd meer mensen gaan leven in een duurzaam leefmilieu. De doelen die voortvloeien uit het Milieubeleidsplan en het Dubobeleidsplan zijn hier het goede voorbeeld van. Ingezet werd op bewustwording van de burgers in het algemeen en de leerlingen op basisscholen in het bijzonder en op versterking van de positie van de wereldwinkels in onze gemeente. Bewustwording kan leiden tot actie en actie kan leiden tot bewustwording. Daarom zoekt de gemeente de verbinding tussen activiteiten hier en activiteiten elders in de wereld.

21 Welzijn

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>				
Kinderopvang				
- aantal organisaties dat kinderopvang verzorgt	4	4	5	5
-aantal kindplaatsen kdv (excl. gastouderopv.)	225	260	275	280
-aantal kindplaatsen bso (excl. gastouderopv.)	240	535	585	590
- waarderingscijfer ouders/verzorgers				
Peuterspeelzalen				
- omvang van de doelgroep (2 + 3 jarigen)	670	678	678	670
- aantal peuterplaatsen	330	300	300	290
- waarderingscijfer ouders/verzorgers				
Jongeren van 12-23 jaar				
- aantal JOP's (incl. skatebanen)	5	4	4	5
- in de grote kernen	3	2	2	3
- in de kleine dorpen	2	2	2	2
Jeugdsozen				
Aantal jeugdsozen	9	8	8	8
- in de kernen Vries, Zuidlaren en Eelde/Paterswolde	3	3	3	3
- in de kleine dorpen	6	5	5	5
Overlast				
Aantal overlastmeldingen	150	150	150	150
- Zuidlaren	70	70	70	70
- Vries	10	10	10	10
- Eelde / Paterswolde	60	60	60	60
- Kleine dorpen	10	10	10	10
Aantal HALT afdoeningen	20	20	20	20
Hulpverlening 0-23 jarigen				
Aantal lichte hulpverleningsvragen				
- schoolmaatschappelijk werk (clients)	100	100	100	100
leerlingbespreking met intern begeleiders			130	
- jeugd.tynaarlo	50	50	40	30
ouderenadviseur				
aantal klantcontacten	500	500	500	500
ouderenadviseur (incl. huisbezoeken)				
aantal huisbezoeken kader				
huisbezoek 75+	400	400	400	400
Vrijwilligers				
totaal aantal ingeschreven vrijwilligers	55	65	69	69
aantal vacatures	80	80	100	100
aantal matches	33	30	30	30

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden): Accommodaties	Verbouwing/ en uitbreiding MFC De Ludinge	Realisatie 1 ^e helft '08	Gerealiseerd	in febr. 2009
	Verwerving Bladergroenschool + gymnastiekzaal	1 augustus 2008	Najaar 2008	Gerealiseerd
	Herhuisvesting huurders/ medegebruikers Bladergroenaccommodatie	2008	Najaar 2008	Gerealiseerd
	Onderzoek naar toekomstmogelijkheden Veerhuis	2008	Najaar 2008	Uitkomsten worden in 2009 uitgewerkt
MFA Ter Borch	Bouw/ realisatie	Voorbereiding gereed	Inmiddels wordt over de voortgang van de MFA's op aparte project-Sjablonen gerapporteerd	
	Beheer & exploitatie notitie/ afspraken	Idem		
	Inhoudelijke samenwerking	Uitgesteld tot 2 ^e helft 2008		
	Afsluiten projectcontract	Gereed		
MFA Yde – de Punt	Opstellen visiedocument	Idem		
	Opstellen PvE	Idem		
	Afsluiten projectcontract	Concept gereed		
MFA Nieuwe Akkers	Opstellen visiedocument	Idem		
	Opstellen PvE	Idem		

Beheer en exploitatie Multifunctionele accommodaties (MFA's)	Opstellen model/ beleidskaders voor eigen-dom, beheer en exploitatie			Concept-notitie is gereed
Dagarrangementen	Pilot-project starten	idem		Gestart
Vrijwilligersbeleid	Opstellen via Wmo-beleid	Idem	Idem	Kadernota vastgesteld uitwerking in 2009
Maatschappelijke stages (nieuwe activiteit)	Uitzoeken of dit in Tynaarlo ook kan starten	Idem	Idem	Opdracht aan vrijwilligersvacature bank is verstrekt
7-7 beleid (nieuwe activiteit samen met provincie)	Alliantie met provincie aangaan in kader 7-7-beleid	Idem	Alliantie in principe aangegaan	In concept klaar; def. Ondertekening 11 maart 2009
Millenniumcampagne nieuwe activiteit	Opstellen plan + uitvoering hieraan geven; organiseren duurzaamheidsmarkt	Idem	Opstellen conceptplan gereed. Wordt aan raad aangeboden	Beleidsnotitie door raad vastgesteld; duurzaamheidsmarkt is georganiseerd
Implementatie Drentse Verwijsindex (DVI) (nieuwe activiteit i.s.m. provincie & 12 Drentse gemeentes)	Invoering van de Drentse Verwijsindex in de gemeente Tynaarlo als onderdeel van Jeugd-punt/ CJG	Idem	Idem	Implementatie is vertraagd vanwege niet beschikbaar stellen van GBA gegevens
Van jeugdpunt Tynaarlo naar Centrum voor Jeugd en gezin (CJG) (nieuwe activiteit)	Balans mbt Jeugdpunt is opgemaakt. Pilot omgezet in een structurele voorziening. Beeldvorming gericht op mogelijkheden van een Centrum voor Jeugd en gezin in Tynaarlo is afgerond	Oriënterende fase mbt CJG in Tynaarlo is gestart	idem	Startnotitie CJG Tynaarlo door het college vastgesteld. Uitwerking van notitie in 2009
Speelruimteplan Tynaarlo (Nieuwe activiteit)	Speelruimteplan in conceptvorm afgerond (gereed voor besluitvorming en implementatie 2009)	Proces is gestart.	NUSO heeft inventarisatie uitgevoerd.	Concept speelruimteplan gereed.
Themabijeenkomst "kansrijk samenleven"	organiseren		17 april plaatsgevonden	

Notitie “Eigendom, beheer en exploitatie”

De notitie 'Eigendom, beheer en exploitatie' is het najaar van 2008 in het college geweest waarna het vrijgegeven werd voor overleg met externe partijen. Naar aanleiding van deze bijeenkomsten is de notitie de afgelopen periode herschreven tot de notitie 'Eigendom, gebruik en exploitatie'. Verwacht wordt deze notitie in maart opnieuw in het college te brengen nadat het opnieuw aan de betrokken partijen is voorgelegd. Deze uitvoeringsnotitie zal ter informatie aan de raad worden voorgelegd.

Kindplaatsen bso (excl. gastouderopvang) is fors gestegen. Per 1 augustus 2007 zijn scholen wettelijk verplicht de aansluiting met de BSO geregeld te hebben. Naast deze verplichting voor scholen zijn aspecten als een hogere kinderopvangtoeslag, verplichte werkgeversbijdrage en een positief beeld over BSO mede verantwoordelijk voor een toename van de vraag naar BSO. Dit blijkt uit onderzoek wat door de MO Groep, brancheorganisatie voor de kinderopvang, dat in 2007 is uitgevoerd.

Handhaving kinderopvang

In onze gemeente worden jaarlijks 25 locaties kinderopvang door de GGD geïnspecteerd op kwaliteit. Ook de peuterspeelzalen zijn onder de werking van de verordening gebracht en worden geïnspecteerd. Dit betekent een forse toename van de gemeentelijke taak op dit vlak. In 2008 is een evaluatie overzicht gemaakt van de handhaving kinderopvang. Uit dit overzicht blijkt dat de handhaving verbeterd moet worden (er worden wel brieven gestuurd; alleen bij de zware overtredingen is handhavend opgetreden).

In verband met de expertise op het vlak van handhaving zal deze taak in de toekomst ondergebracht gaan worden bij de afdeling BMV.

Op dit moment wordt hard gewerkt om de handhaving conform het vastgestelde beleid uit te laten voeren, waarna de overdracht kan plaatsvinden.

Ontwikkelingen Jeugdbeleid

In 2008 is er gestart met de implementatie van de Drentse Verwijsindex. Een zorgsignaleringsysteem bestemd voor (hulpverlening)organisaties die werken met jeugd. Dit in samenwerking met alle 12 Drentse gemeentes en de provincie. Tevens is de startnotitie CJG Tynaarlo – van jeugdpunt naar centrum voor jeugd en gezin – gerealiseerd. Hiermee zijn de route en kaders vastgesteld om tot een centrum voor jeugd en gezin in de gemeente Tynaarlo te komen.

In de loop van 2008 zijn er twee nieuwe voorzieningen voor de jeugd gerealiseerd. Als eerste de skatevoorziening achter sporthal de Kamp in Vries en daarnaast een Jongerenontmoetingsplek (JOP) bij de Fledders in Vries.

Het eerste concept rond het speelruimteplan Tynaarlo is zo goed als afgerond. Een enquête onder inwoners is gehouden en het huidige aanbod van speelruimte is onder de loep is genomen.

Dagarrangementen

De 1^e projecten lopen (o.a. WhozNext en pilot verrijkingsmodules (lessen voor meer- of hoogbegaafde basisschoolkinderen op Zernike Junior College Zuidlaren). Het pilotproject 'Kunstkids' (samenwerking ICO-o.b.s. Oelebred) wordt uitgewerkt.

7-7 beleid

De provincie wil met de gemeenten samenwerken op het sociale terrein, met name op het 7 tot 7 beleid (de mogelijkheid hebben om werk en opvang tussen 7 uur 's morgens en 7 uur 's avonds te regelen). De bedoeling is om – daar waar de ambities en doelstellingen van provincie en gemeenten elkaar kunnen versterken – sociale allianties met elkaar aan te gaan. Het college heeft besloten een alliantie aan te gaan op het thema “mijn dag” met als aandachtspunten: combinatie mantelzorg werk, dagarrangementen (combinatiefuncties), openingstijden/afstemming dienstverlening/-bedrijfsleven.

Inmiddels is een concept plan van aanpak opgesteld (met meer actiepunten op het thema “mijn dag” dan hierboven geschetst) dat op 11 maart 2009 wordt ondertekend.

Vrijwilligers

In het kader van 10 jaar Tynaarlo is er een verwenmiddag voor vrijwilligers georganiseerd. De activiteit is hoog gewaardeerd. Er hebben ruim 70 vrijwilligers deelgenomen. Het steunpunt vrijwilligerswerk is gestart met de maatschappelijke stages voor leerlingen van middelbare scholen. Contacten zijn gelegd met de scholen en mogelijke vacatures (geschikt voor leerlingen en met een maatschappelijk nut) worden opgesteld. Met het AOC Terra wordt inmiddels nauw samengewerkt zodat in maart 2009 daadwerkelijk gestart kan worden.

Millenniumgemeente.

De notitie 'Tynaarlo als millenniumgemeente' is opgesteld en is voorgelegd aan en vastgesteld door de raad. Er wordt aangesloten bij bestaand beleid op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, internationale betrekkingen en duurzaamheid. Bij de activiteiten wordt de lokale bevolking nadrukkelijk betrokken. In 2008 is gestart met de millenniumcampagne met het organiseren van de duurzaamheidsmarkt. Deze trok 600 bezoekers.

Themabijeenkomst

Op 17 april j.l. is een themamiddag georganiseerd voor alle aanbieders op het gebied van wonen, welzijn en zorg in onze gemeente. Het doel van deze bijeenkomst was tweeledig: elkaar leren kennen en kansrijk samenwerken. Een tiental presentaties zijn gehouden. De bedoeling was samenwerkingspartners te vinden om een bepaald project uit te voeren in onze gemeente. De resultaten van deze bijeenkomst worden in het najaar geëvalueerd. De ISD heeft inmiddels samen met Promens Care het initiatief genomen voor verdere samenwerking met diverse organisaties in onze gemeente als GGZ Lentis, Alfa college, Alescon, Kuno van Dijk etc. Gezocht wordt naar projecten voor de gezamenlijke doelgroep met gelijke kenmerken.

Link met het collegeprogramma

- Jeugd- en ouderenbeleid integreren in Wmo-beleid
- opstellen speelruimteplan
- signalerings- en preventieactiviteiten inzetten om "uitval" te voorkomen
- jeugd betrekken bij nieuwe media
- evaluatie steunpunt vrijwilligers
- Uitwerking IAB-beleid
- Mogelijkheid onderzoeken ter verbetering exploitatiemogelijkheden buurt- en dorpshuizen

Behalve het betrekken van jeugd bij nieuwe media, wat nog niet concreet gemaakt is zijn de andere onderdelen uit het collegeprogramma uitgevoerd.

Binnen het programma is er wel / geen geld beschikbaar gesteld voor investeringen met een zogenaamd "maatschappelijk nut". In deze toelichting geven wij aan of de voortgang van deze investeringen op schema ligt, zowel qua geld als qua voortgang van de realisatie.

Naam lopend krediet	Voortgang realisatie			Voortgang middelen (€)		
IAB – apart sjabloon						
Actiepunten aansluiting jeugdbeleid jeugdzorg	XX			XX		
Vrijwilligersbeleid	X			X		
Skatevoorziening	XX			XX		
Tijdelijke onderwijshuisvesting MFA Ter Borch						
Ontwerpfase voorzieningen MFA TB						

**Toelichting
voortgang
lopende
kredieten**

Er is begonnen met de bouw van de MFA Borchkwartier, zie bouwkunde.
De MFA's en IAB worden op projectsjablonen verantwoord.

Het restant van het krediet vrijwilligersbeleid wordt ingezet om te starten met de maatschappelijke stages.
De skatevoorziening achter sporthal de Kamp in Vries is gerealiseerd

**Milleniumge
meente**

Tynaarlo is sinds 2007 millenniumgemeente. Dit betekent dat wij een bijdrage willen leveren aan het realiseren van de 8 millenniumdoelen. De millenniumdoelen zijn

- * 1. Extreme armoede en honger zijn uitgebannen*
- * 2. Alle jongens en meisjes gaan naar school*
- * 3. Mannen en vrouwen hebben dezelfde rechten*
- * 4. Kindersterfte is sterk afgenomen*
- * 5. Minder vrouwen sterven door zwangerschap*
- * 6. De verspreiding van ziektes als AIDS en malaria is gestopt*
- * 7. Er leven meer mensen in een duurzaam leefmilieu*
- * 8. Er is meer eerlijke handel, schuldverlichting en hulp*

Geef aan welke doelen ondersteund worden door de activiteiten en projecten in dit programma

De millenniumcampagne beoogt een bijdrage te leveren aan de millenniumdoelen, waarbij vooral een bijdrage geleverd wordt aan doel 7 en 8 en wellicht 1 en 2.

Alle signaleringsmiddelen moeten uiteindelijk bijdrage aan de doorgaande ontwikkelingen van kinderen. Het moet ook schooluitval voorkomen.

22 Kunst en Cultuur

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>				
Bibliotheek				
Percentage leden t.o.v. gehele bevolking	32%	idem	Idem	Idem*
Percentage leden 0 – 19 jaar	85%	idem	Idem	Idem*
Leden 65%	30%	idem	Idem	Idem*
Amateurkunst				
Opgave Evenementenkalender	+10%	+8%	+ 8%	+8%
Subsidies regulier	15	15	15	15
Subsidies Actieplan Cultuurbereik	2	2	2	2
Subsidies vernieuwend karakter	+5	+5	+5	+5
Cultuureducatie				
Aantal leerlingen	95%	95%	95%	95%*
Aantal leerlingen Cultuurtraject V.O.	300	300	300	300*
Aantal Leerlingen ICO	+5%	652	652	652*
Expositie commissie				
Aantal exposities + activiteiten	6	6	5	5
Buitenkunst				
Rotonde Vriezerbrug	1	1	1	1
Meisje van Yde	1	1	1	x
Culturele Adviescie. Gemeente Tynaarlo				
Bijwonen diverse bijeenkomsten	4	4	4	4

* De jaarverslagen van deze organisaties worden – conform de verordening – voor 1 april aangeleverd. Op basis van de huidige beschikbare informatie gaan wij nog steeds van de aannames uit.

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):				
10 jaar Tynaarlo	Kunst 10 Daagse	Ontwikkel.	Ontwikkel.	Gereali-seerd
Plaatsing beeld Berend Botje De Wachter	Realisatie	Gereali-seerd	-	Gereali-seerd
Onthulling replica Berend botje	Realisatie	Ontwikkel.	Onthulling /nawerk	Gereali-seerd
Buitenbeelden – rotonde Vriezerbrug	Realisatie	Ontwikkel.	In ontwikke-ling	Gereali-seerd
Meisje van Yde	Realisatie	Ontwikkel.	Ontwikkel.	Ontwikkel.
Pilot Dagarrangementen	Realisatie	Ontwikkel.	Ontwikkel.	1pilot gereali-seerd /1 ontwik-keling
Pilot amateurkunst	Realisatie 1 ^{ste} fase	Subsidie-aanvraag ingediend	In behan-deling	Niet gehono-reerd
Uitreiking Cultuurprijs	-	Ontwikkel.	Ontwikkel.	Gereali-seerd
Nieuwe meerjarenafspraken Lokale Omroep	Realisatie	Ontwikkel.	Gereali-seerd	Gereali-seerd
Formulering speerpunten - opdrachtgeverschap Bibliotheek – 2008 - 2012	Ontwikkel.	Ontwikkel.	Ontwikkel.	Ontwikkel.
Afstemming huisvesting kunst en cultuur MFA	Ontwikkel.	Ontwikkel.	Ontwikkel.	Ontwikkel.

Toelichting op voortgang en afwijkingen

In het kader van 10 jaar Tynaarlo is met veel enthousiasme gewerkt aan een leuk en zinvol programma voor de inwoners van Tynaarlo waarin kunst en cultuur een belangrijke rol heeft gespeeld.

In 2008 kende het beleidsterrein een aantal hoogtepunten:

1. De Kunst10daagse is gerealiseerd: over 10 dagen verspreid: 12 activiteiten die de gemeente i.s.m. de kunstenaarsvereniging van TY naar Lo organiseerde. Daarnaast organiseerde de vereniging een 10 tal 'eigen' activiteiten in deze 10 daagse. De opkomst was verschillend per activiteit; geschatte aantal inwoners over de hele 10 daagse: 3000 (is incl. lasershow en activiteiten van de vereniging). Ook heeft in dit kader de toneelgroep Commedia uit Zuidlaren 10 basisscholen verrast met een optreden.
2. Uitreiking van de Cultuurprijs 2008: winnaar Corso Eelde, ruim 100 aanwezigen.
3. Onthulling *Kunstschapen Tynaarlo* rotonde Vriezerbrug; het 'toetje' als afsluiting revitalisering bedrijventerrein Vriezerbrug. Onthulling in aanwezigheid van 50 gasten en een heuse schaapskudde.

Door de uitvoering van de bovenstaande activiteiten is de concept beleidsnota inzet Bibliotheek Tynaarlo 2008 – 2012 nog niet geformaliseerd. Het streven is deze door het college vast te laten stellen in de 1ste periode van 2009. Het meisje van Yde is hierdoor ook doorgeschoven naar 2009.

De aanvraag voor een pilotproject Amateurkunst 2008, gezamenlijk met de gemeenten Noordenveld en AA en Hunze is - gezien het (ambtelijke) enthousiasme van de provincie - tot onze verbazing afgewezen. Voorlopig wordt het voorstel in de koelkast gezet en zal opnieuw worden ingebracht tijdens de besprekingen over de invulling van de Culturele Allianties met de provincie.

Exposities

Er zijn 5 exposities gehouden. De 1ste expositie in 2008 van het werk van Arie Zuidersma was zeer succesvol, tevens de lezing die hierbij was georganiseerd.

- kunst en cultuurmenu
- musea ingeschakeld voor werkervaringsplaatsen
- uitvoering van Ty naar Lo
- proces bibliotheekvernieuwing
- stimuleren behoud aanbod en vernieuwing aanbod kunstbeoefening door amateurs

Proces bibliotheekvernieuwing doorgeschoven naar 2009; overige conform uitgevoerd.

Naam lopend krediet	Voortgang realisatie			Voortgang middelen (€)		
Krediet nota 'van Ty naar LO'	x			x		

Toelichting voortgang lopende kredieten

Het krediet is bedoeld om initiatieven te kunnen honoreren op het gebied van kunst en cultuur. Voor 2008 is een substantiële bijdrage geleverd aan de kosten van de activiteiten van de Kunst10daagse: € 15.365,-.

Daarnaast zijn kosten voortvloeiend uit het werk van de expositiecommissie gefinancierd, ontwikkelingskosten t.a.v. het kunstproject meisje van Yde, popfestival Donderslag, stichting Huus van de Taol en diverse eenmalige subsidies t.b.v. kleinschalige activiteiten. Het krediet kent een positief voordeel van ruim € 15.000,- . Dit wordt gereserveerd t.b.v. van Cultureel Erfgoedpunt Zuidlaren en digitale ontwikkelingen rondom de mediatheek Ter Borch.

23 Maatschappelijke zorg en volksgezondheid

Indicatoren

Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Volksgezondheid				
Gemiddelde gezondheidsbeleving*				
- score goed	82%	82%	82%	82%
- score slecht	2,5%	2,5%	2,5%	2,5
Gem. gezondheidsbeleving jeugd*				
- score goed	90%	90%	90%	90%
- score slecht	0%	0%	0%	0%
Overgewicht primair onderwijs	4%	4%	4%	4%
Indicatie voor psych. Soc. hulpverlening	15%	15%	15%	15%
aantal hulpverleningen alg.maatschappelijk werk				
Trajecten	500	500	475	475**
Kort	1200	1200	1200	1200**
<i>(effect-kengetallen)</i>				
aantal hulpverleningen via OGGZ- meldpunt	40	40	50	50
Nieuwkomers				
Inburgering * : percentage behaalde inburgeringsexamen	80%	80%	80%	80%
Huisvesting: taakstelling regulier en pardon	gehaald	gehaald	gehaald	gehaald
Vluchtelingenwerk: nieuwkomers krijgen maatschappelijke begeleiding op maat	100%	100%	100%	100%
* 1 keer per vier jaar onderzoek				
** voor 1 april komt jaarverslag				

Wat doen we in 2008?

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
<p><i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i></p> <p>Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden): Nota lokaal gezondheidsbeleid</p> <p>Ketensamenwerking</p> <p>Zorgstructuur rondom het jonge kind</p> <p>Volgsystemen Zorgdragen voor goede afstemming Icare en GGD</p> <p>Herijken gezondheidsbeleid (wmo): - meldpunten</p> <p>- maatschappelijke opvang + verslavingsbeleid</p> <p>Gezonde school</p> <p>psychosociale problematiek</p> <p>Anti discriminatie voorziening</p> <p>Nieuwkomers (nieuwe activiteit) Bevorderen integratie</p> <p>Noodopvang</p>				
	Opstellen nieuwe 4-jaarlijkse nota	Idem	idem	In concept klaar Besluitvorming 2009
	Congres organiseren	Idem	Themabijeenkomst gehouden	
	Verstevigen	Idem	Werkveldbijeenkomst gehouden	Gerealiseerd
	Voorbereiding Electronisch Kinddossier	Idem	idem	GGD en ICARE starten implementatie in 2009
	Evaluëren + evt. plek in Wmo-beleid	Idem	Idem	Kadernota vastgesteld -> uitvoering in 2009
	Opnemen in wmo-beleid	Idem	Idem	Opgenomen in kadernota
	Minimaal 2 scholen	Idem	2 scholen gaan starten met pilot	Sept 2008 zijn 2 scholen gestart.
	Extra aandacht	Idem	idem	idem
	Participeren in provinciale voorziening	Idem	idem	Idem
	Uitbreiden Doelgroepen + Interculturele maaltijd	idem	Idem; maaltijd wordt in 2009	Idem; maaltijd in 2009
	sluiting	Idem	gesloten	gesloten

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

Een aantal onderwerpen uit dit programma maken deel uit van het toekomstig Wmo-beleid (o.a. de preventie-activiteiten jongeren, de meldpunten, het maatschappelijk werk). De kadernota is op 25 november door de raad vastgesteld. In 2009 wordt – conform de uitvoeringsnota – gestart met de uitwerking.

Nota lokaal gezondheidsbeleid

Door personele omstandigheden is het niet gelukt de nota in 2008 aan de raad aan te bieden.

De concept nota ligt inmiddels in de inspraak (vanaf februari 2009) en de uitvoering zal na vaststelling opgepakt worden.

Maatschappelijk werk

Op basis van de tussentijdse rapportages zijn geen noemenswaardige verschillen te melden in het aantal clientencontacten.

Het schoolmaatschappelijk werk heeft inmiddels een vaste plaats gekregen binnen de scholen.

Nieuwkomers.

De doelgroepen voor de wet inburgering zijn uitgebreid, zodat aan meer mensen een aanbod voor een inburgeringsvoorziening kan worden gedaan. Omdat de wet inburgering is aangepast, was deze uitbreiding mogelijk. De pardonregeling zorgt daarnaast voor een toename van het aantal inburgeraars. In 2008 waren dat 11 personen. Deze regeling zorgt er eveneens voor dat er meer nieuwkomers in onze gemeente gehuisvest moeten worden. Daardoor nemen de werkzaamheden voor vluchtelingenwerk eveneens toe.

In het kader van integratie/participatie was het voornemen dit jaar een culturele buurtmaaltijd te (laten) organiseren, waarbij de nieuwkomers en vluchtelingenwerk nadrukkelijk worden betrokken. O.a. door alle activiteiten in het kader van '10jaarTynaarlo' was het niet mogelijk deze activiteit in 2008 te organiseren. Wel is, op de dag van de Vriezermarkt, een activiteit georganiseerd samen met vluchtelingenwerk, waarbij de nieuwkomers in Vries interculturele, zelfgemaakte hapjes aanboden aan de bezoekers. Dit was een groot succes. Niet alleen voor wat betreft de hapjes, maar ook voor de contacten tussen de nieuwkomers en de autochtone bevolking.

De dag van de dialoog is georganiseerd. In de synagoge in Zuidlaren gingen moslims, christenen en joden met elkaar in gesprek. De deelnemers waren enthousiast. Deze interreligieuze dialoog werd voortgezet met een drietal bijeenkomsten voor belangstellenden, eveneens in de synagoge.

De noodopvang is gesloten. Alle huidige bewoners hebben een verblijfsvergunning gekregen in het kader van de pardonregeling. Alle bewoners zijn regulier gehuisvest, het merendeel in onze gemeente. Het pand is ontruimd. De financiële afwikkeling is rond.

Zorgstructuur rondom het jonge kind

Eind mei is er een werkveldbijeenkomst gehouden met alle betrokken partijen. Op de bijeenkomst zijn de resultaten van de evaluatie 'zorgstructuur rondom het jonge kind' aan het werkveld voorgelegd. Eén van de uitkomsten was de vraag naar concrete ondersteuning aan peuterspeelzalen en (in mindere mate) kinderopvang door Icare JGZ en/of Noordermaat. Deze vraag gaan we de komende periode verder uitwerken en in op een pilotproject uitzetten.

Het Electronisch Kinddossier (EKD) wordt door ICARE en de GGD uitgevoerd. De voorbereidingen zijn grotendeels gereed. Beide organisaties zullen in 2009 zorg dragen voor de implementatie van het EKD.

Ketensamenwerking

Op 17 april j.l. is een themamiddag "kansrijk samenwerken" georganiseerd voor alle aanbieders op het gebied van wonen, welzijn en zorg in onze gemeente (zie programma 21). Aangezien deze partners ook de ketenpartners zijn, schuiven we het congres door naar 2009, waarbij we insteken op alleen het thema "ketensamenwerking".

Collegeprogramma

- evalueren lokaal gezondheidsbeleid
- predikaat gezonde scholen invoeren
- nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid
- organiseren congres sluitende keten

Nieuwe nota is in concept klaar, vaststelling in 2009. Congres is themabijeenkomst met ketenpartners geworden (zie boven). Overig conform uitgevoerd.

Millenniumgemeente

Tynaarlo is sinds 2007 millenniumgemeente. Dit betekent dat wij een bijdrage willen leveren aan het realiseren van de 8 millenniumdoelen. De millenniumdoelen zijn

- * 1. *Extreme armoede en honger zijn uitgebannen*
- * 2. *Alle jongens en meisjes gaan naar school*
- * 3. *Mannen en vrouwen hebben dezelfde rechten*
- * 4. *Kindersterfte is sterk afgenomen*
- * 5. *Minder vrouwen sterven door zwangerschap*
- * 6. *De verspreiding van ziektes als AIDS en malaria is gestopt*
- * 7. *Er leven meer mensen in een duurzaam leefmilieu*
- * 8. *Er is meer eerlijke handel, schuldverlichting en hulp*

Ad 6. De GGD besteedt aandacht aan voorlichting op scholen voor voortgezet onderwijs en heeft de zogenaamde SENSE spreekuren. Laagdrempelige voorziening voor iedereen met vragen op het gebied van seksuele gezondheid en vroegopsporing problematiek.

Ad 3. Tynaarlo participeert in de provinciale anti discriminatievoorziening. Deze voorziening draagt bij aan de bevordering van gelijke rechten voor iedereen.

Ad 6. Inburgering draagt bij aan het verminderen van schuldhulpverlening en hulp en aan het verbeteren van participeren en meedoen.

24 Schoolbestuurlijke taken

<i>Indicatoren</i>	<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	Rekening (31.12)
<i>Aantal leerlingen</i>	Verbreiden mogelijkheden opvangen leerlingen met speciale zorgbehoeften	Versterken rol Ibers	Inventarisatie wensen en mogelijkheden	Inventarisatie wensen en mogelijkheden	Is opgenomen in zorgplan WSNS Tynaarlo
<i>Aantal partners</i>	Vinden van partners in het kader van passend onderwijs	Verkennen in WSNS 2.03 en 4.08	Verkenning via bestuurlijk overleg WSNS	Nader Onderzoek uitvoeren in WSNS 2.03	Er is op regionaal niveau aangesloten bij een stuurgroep
<i>Kwaliteitscriteria Ministerie</i>	Invulling geven aan academische basisschool: opleiden, schoolontwikkeling en onderzoek	Projectplan uitvoeren	Indienen Aanvraag verlenging Project	Projectplan is verlengd	Projectplan is verlengd
<i>Stappenplan volgen</i>	Integraal Personeelsbeleidsplan implementeren	IPB	Competentiemanagement in voorbereiding	Implementatie competentie management	Implementatie competentie management
<i>Aantal brede scholen</i>	Invulling geven aan Brede School	Inhoudelijk plan opstellen	Vervolg MFA Ter Borch en Yde	Vervolg MFA Ter Borch en Yde	Vervolg MFA Ter Borch, Paterswold e, Yde < Zeyen
<i>Besluit raad</i>	Verzelfstandiging openbaar onderwijs met Haren	Stichting oprichten	Onderzoek verrichten	Eindrapport is gereed	Per 1 januari Stichting Baasis
<i>IAB plan</i>	Integraal accommodatiebeleid buitengebieden	Scholenplan openbaar onderwijs opstellen	Standpunt scholen/ bestuur verwoord aan werkgroep gemeente	Standpunt scholen/ bestuur verwoord aan werkgroep gemeente	Standpunt schoolbestuur ingebracht in werkgroep gemeente

25 lokaal onderwijsbeleid

Indicatoren

Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Leerlingenvervoer				
Aantal aanvragen verwacht:		180	180	180
- taxivervoer	170	148	150	150
- openbaar vervoer (icm fietsen)	140	8	9	9
- eigen vervoer		5	7	7
- op declaratiebasis	7	3	4	4
- intrekkingen/afwijzigen	4	15	10	10
Klanttevredenheidsonderzoek	3			
- cijfer	15	7,8	7,3	7,3
	7,8			
Leerplicht				
- relatief verzuim	128	128	128	106
- absoluut verzuim	2	2	2	1
- voortijdig schoolverlaten	47	47	47	61
- zorgmeldingen	79	79	79	112
- vrijstelling/dispensatie				7
- advies en informatie				37
Volwasseneneducatie				
- aantal deelnemers SR				24
- aantal deelnemers BMF	160	160	200	200
- aantal deelnemers OPR				40
- aantal deelnemers VAVO			7	7
SR sociale redzaamheid BMF breed maatschappelijk functioneren OPR ongekwalificeerde profess.redzaamheid VAVO volwassenenonderwijs				
Inburgering				
- aantal behaalde inburgeringsexamens	80%	80%	80%	80%

wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden): Leerlingenvervoer Tevredenheidonderzoek uitvoeren Onderzoek doen en besluit nemen inzake aanbesteding leerlingenvervoer Leerplicht Preventie activiteiten Netwerk 12+ JOT Jeugd.Tynaarlo Onderwijshuisvesting Meer Jaren Planning onderwijs Notitie medegebruik (Nieuwe activiteit) Subsidie Rijk voor scholen Vries Lokaal Educatieve Agenda Schoolbegeleiding Drentse onderwijsmonitor	Opstarten en afronden	klaar	afgerond	afgerond aanbesteding loopt
	Continue proces	Idem	Idem	Idem
	Plannen opstellen en beoordelen	Maart 2008 budget beschikbaar gesteld door raad	Met schoolbesturen bespreken hoe uitvoering op te starten	Plannen opstellen en beoordelen> loopt door in 2009
	Notitie medegebruik opstellen.	Idem	Concept gereed	Besproken met interne betrokkenen Vervolg in 2009
	Uitvoeren plan zoals aangevraagd bij ministerie van OC&W	Idem	Afgerond	Afgerond
	LEA ontwikkelen.	Concept plan gereed en besproken met onderwijsveld	Besproken met onderwijsveld. Visie ontwikkelen en activiteiten benoemen	Besproken met onderwijsveld. Visie ontwikkelen en activiteiten benoemen
	Besteding budget schoolbegeleiding voor 2009 e.v. bekend	Afspraken over besteding gelden 2009 e.v. zijn gemaakt		Beleidsnotitie vastgesteld door college over inzet middelen
	Doen niet mee (vooralsnog)	Heroverwegen of we mee doen met de monitor		Besloten om ontwikkelingen te blijven volgen

Natuur- en milieu educatie	Wordt het hele jaar gecontinueerd	idem		Voor de komende 2 jaar is een contract met IVN afgesloten
Pilot overgang PO naar VO	Is geëvalueerd	idem		Minimale terugkoppeling
Volwassenen educatie	Cursussen sociale redzaamheid + alfabetisering is verhoogd	idem	idem	Alfabetiseringsdoelgroep moeilijk te bereiken; het aantal cursussen is verhoogd
Inburgering nieuwkomers	Wet inburgering wordt goed uitgevoerd door de ISD	Idem, conform afspraken	Idem	Idem

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

Leerlingenvervoer

Dit jaar zijn meer aanvragen voor het vervoer naar het voortgezet onderwijs binnengekomen. Deze aanvragen worden beoordeeld door het CIZ (centrum indicatiestelling zorg). Hier zijn veel positieve adviezen voor afgegeven, dus relatief meer kinderen in het (aangepast) vervoer die naar het voortgezet onderwijs gaan. De verwachting is dat dit leidt tot een overschrijding op deze post; hoe groot is nog niet definitief te zeggen, omdat de nota's door ons op fouten worden gecontroleerd en dit leidt vaak tot een terugbetaling.

In maart 2008 is een tevredenheidonderzoek uitgevoerd, deze is in april afgerond: het cijfer hiervan was een 7,3. Het cijfer was iets lager dan verwacht; de belangrijkste reden hiervan is de vele wisselingen van chauffeurs en dat ouders hierover niet goed geïnformeerd worden.

Het contract met Connexxion wordt niet verlengd. De aanbestedingsprocedure in samenwerking met het OV-bureau, kleinschalig openbaar vervoer en het WMO-vervoer loopt nog. Naar verwachting wordt er eind april definitief gegund.

Meer Jaren Plan onderwijs (MJP)

In maart 2008 is het plan door de gemeenteraad vastgesteld. Met de uitvoering wordt nu gestart.

Subsidie van Rijk voor scholen Vries

Gemeente heeft subsidie van het rijk gehad voor het realiseren van een aantal voorzieningen op obs de Vijverstee en cbs de Holtenhoek.

De werkzaamheden zijn afgerond en de voorzieningen zijn in gebruik genomen.

Lokale educatieve agenda

Concept notitie is vastgesteld. Het doel is nog voor het einde van dit jaar de concept agenda vast te stellen. In september is een bijeenkomst geweest. Naar aanleiding daarvan is besloten visie te ontwikkelen + activiteiten. Dit wordt in februari 2009 besproken.

Notitie medegebruik

De planning was voor de zomervakantie de concept-notitie klaar te hebben zodat voor het einde van 2008 de besluitvorming kon plaatsvinden. Dit is niet gelukt. De concept-notitie is inmiddels gereed en wordt in februari 2009 besproken met betrokkenen.

Schoolbegeleiding

Het voornemen voor 2008 e.v., om de gelden schoolbegeleiding mee te nemen in het kader van lokale educatieve agenda is besproken met de schoolbesturen. Het college heeft een beleidsnotitie vastgesteld voor de inzet van de middelen voor de komende twee jaar, waarbij het ingebed moet worden in de lokale educatieve agenda.

Drentse onderwijsmonitor.

Tynaarlo is tot dusverre de enige gemeente in Drenthe die niet mee doet. I.v.m. nieuwe ontwikkelingen (jeugdmonitor, schoolbesturen) zal opnieuw bekeken worden of het wenselijk is wel mee te doen.

Natuur en milieu educatie.

Voor de komende twee jaar is met het IVN een overeenkomst afgesloten, nadat scholen zich bereid hadden verklaard zich ook voor de komende 2 jaren te willen verbinden aan NME.

Op 1 school na doen alle mee.

Volwasseneducatie.

Extra inspanning is gepleegd op het gebied van lezen en schrijven i.v.m. de bestrijding van laaggeletterdheid. Het aantal cursussen is uitgebreid, maar het resultaat was minimaal, de doelgroep blijkt moeilijk te bereiken. Dit betekent dat we in 2009 de strategie gaan aanpassen. Via onze samenwerkingspartners gericht zoeken naar deelnemers.

Educatie nieuwkomers.

De inburgering wordt verzorgd door de ISD. In verband met de pardonregeling zijn 11 extra personen aangemeld bij de ISD voor inburgering.

Pilot overgang naar VO

Een "echte" evaluatie is niet uitgevoerd, mede omdat de terugrapportage vanuit de scholen moeizaam verliep. De algemene indruk was dat de belangstelling vanuit de scholen gering is en niet voor herhaling vatbaar.

Buurtacademie.

In het dorp Tynaarlo is met enthousiasme gestart met de buurtacademie. Er is een enquête gehouden om de behoeften en wensen in beeld te brengen. De buurtacademie houdt in: educatie voor en door de buurt. Samen met dorpsbelangen, TRIAS en het alfacollege wordt de buurtacademie verder vorm gegeven.

Link met het collegeprogramma

- scholen goed toerusten
- dagarrangementen ontwikkelen + 1^e uitvoeren
- andere inzet middelen gemeentelijk aandeel schoolbegeleiding
- aanbestedingprocedure vervoer
- meer deelnemers alfabetiseringscursus
- inzet middelen schoolbegeleiding wordt verbreed naar het gehele onderwijs- en jeugdbeleid
- intensivering leerplichttaken

Het is niet gelukt meer deelnemers alfabetiseringscursus te krijgen (zie boven). Overige loopt conform.

Millenniumgemeente

Tynaarlo is sinds 2007 millenniumgemeente. Dit betekent dat wij een bijdrage willen leveren aan het realiseren van de 8 millenniumdoelen. De millenniumdoelen zijn

- * 1. Extreme armoede en honger zijn uitgebannen
- * 2. Alle jongens en meisjes gaan naar school
- * 3. Mannen en vrouwen hebben dezelfde rechten
- * 4. Kindersterfte is sterk afgenomen
- * 5. Minder vrouwen sterven door zwangerschap
- * 6. De verspreiding van ziektes als AIDS en malaria is gestopt
- * 7. Er leven meer mensen in een duurzaam leefmilieu
- * 8. Er is meer eerlijke handel, schuldverlichting en hulp

* 2 inzet leerplicht intensiever en de insteek is dat iedereen naar school gaat of werk heeft

26 Sport

Indicatoren	<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Sportstimulering 0-12 jaar					
	% lidmaatschap vereniging (6-12)	90	90	90	90*
	% sporten buiten verenigingen (6-12)	56	56	56	56*
	Aantal deelnemers projecten	950	950	950	1.048
Sportstimulering 13-23 jaar					
	% lidmaatschap verenigingen	75	75	75	75*
	% sporten buiten verenigingen	55	55	55	55*
	Aantal whoZnext-teams	8	14	14	12
Sportstimulering 55+					
	Aantal deelnemers fittest/beweegdag	150	150	150	150*
Verenigingsondersteuning					
	Aantal voor het eerst ondersteunde verenigingen	2	2	2	10*
	% tevredenheid ondersteuning	75	75	75	75*

* De evaluatie van het breedtesportproject is inmiddels uitgevoerd; de cijfers worden verwerkt in het eindverslag dat in april a.s. aan de raad aangeboden

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):				
Uitvoering geven aan het laatste jaar van het breedtesportproject 'Tynaarlo, leeft en beweegt'	2008	2008	2008	gereed
Vaste pannakooien bij voetbalverenigingen plaatsen (nieuwe activiteit)	2008	1 ^e helft 2008	Okt. 2008	gereed
Toer van Tynaarlo: clinics in alle dorpen op het gebied van voortbewegen (23 augustus) i.h.k.v. 10 jaar Tynaarlo	2008	2 ^e helft 2008	gereed	gereed
Notitie toekomst zwembaden voorleggen aan raad	2008	1 ^e helft 2008	Okt. 2008	gereed
Discussie bedrijfsvoering Aqualaren	2008	1 ^e helft 2008	2 ^e helft 2008	gereed
Aanbesteding inventaris sportzalen MFA ter Borch	2008	1 ^e helft 2008	gereed	gereed
Uitvoering accommodatieplan Yde/ vervanging buitensportaccommodatie (voorbereiding)	2008-2010	2008	2008	start 2009
Uitvoering accommodatieplan Zeijen vervanging buitensportaccommodatie (voorbereiding)	2008-2010	2008	2008	start 2009
Uitvoering accommodatieplan Vries/ vervanging kleedaccommodaties (voorbereiding)	2008-2010	2008	2008	start 2009
Hippisch Centrum Eelde/ opstellen erfpacht- en huurovereenkomst	2008	2008	2008	HCE ziet af
Onderzoek vervanging kunstgras hockey- korfbal sportcomplex Zuid-Es	2008-2010	2008	2008	In onderzoek
Onderzoek vervanging- en uitbreiding velden en kleedaccommodatie sportcomplex VV Actief	2008-2010	2008	2008	In onderzoek
Herziening Beleidsnota Sport, Tynaarlo sportief naar 2010 (voorbereiding)	2008-2010	2008	2008	Voorbereiding gestart

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

Breedtesportproject afgelopen

Het breedtesportproject wordt officieel afgerond. Tijdens 6 jaar breedtesport zijn sportstimuleringsprojecten voor alle doelgroepen gestart, waarvan diverse projecten een structureel karakter hebben gekregen (o.a. Sportpret, ClubExtra, whoZnext, Kids in Balans). Het hoogtepunt van het laatste jaar breedtesport was de Toer van Tynaarlo waarbij ruim 1000 inwoners hebben deelgenomen aan gratis sportactiviteiten. Daarvan is ongeveer een kwart doorgedaan met een vervolgaanbod. Het 3 jaar durend BOS project is inmiddels van start gegaan.

De evaluatie van het breedtesportproject wordt apart aan college en raad voorgelegd.

In het kader van 10 jaar Tynaarlo hebben 5 voetbalverenigingen in de eerste week van 2009 een vaste pannakooi ontvangen. De panna-whoZnextteam van deze verenigingen zijn inmiddels wel actief.

De ingebruikname van het terrein De Marsch door Hippisch Centrum Eelde (HCE) is afgeblazen door HCE. HCE ziet geen kans – naast de toch al hoge stichtingskosten – ook nog eens een marktconforme erfpachtcanon op te brengen.

Wel heeft nu de Ravensruiters nog een plan voor de oprichting van een onderkomen op dezelfde plek.

Vervangings- en uitbreidingsinvesteringsaanvragen van VV Actief Eelde-Paterswolde en Hockey-Korfbal zuid-Es zijn bekend en zullen in het meerjarenperspectief worden meegenomen.

De hockey- en korfbalvereniging hebben aangegeven nu niet meer in te zetten op uitbreiding. Volstaan kan worden met de vervanging van het bestaande veld.

Sporthallen De Zwet, De Marsch en De kamp

De exploitatie en het beheer van de sporthallen vergen veel aandacht; voor sporthal De Kamp zal een renovatieplan mbt turnhal (oude sporthal) opgesteld worden.

Uit het collegeprogramma

- Subsidiering activiteiten kader sportstimulering + uitvoering breedtesportproject
- Uitvoering sportbeleidsplan
- Onderzoek combinatie sportcomplexen Vries en Tynaarlo (2007-2010)
- Onderzoek combinatie VV Acties– Groote Veen (2007-2010)

Herziening beleidsnota sport is later, doch inmiddels wel gestart; overige zaken conform

27 Inkomensvoorzieningen

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12) ¹
Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.				
Aantal uitkeringsgerechtigden	275	321	329	341
Waarvan in AWBZ instelling	125	110	116	127
Bemiddelingsklanten	55	57	58	54
% werk binnen 9 maanden	75%	75%	75%	30%
Trajectklanten	220	264	271	287
% werk binnen 1 jaar	40%	40%	40%	40%
% werk binnen 2 jaar	10%	10%	10%	10%
% werk via participatie baan binnen 3 jaar	5%	5%	5%	5%
% werk via sociale activering binnen 4 jaar	5%	5%	5%	5%
Aantal uitkeringsafhankelijke	345	388	445	475
Aantal gegronde klachten over dienstverlening ISD	0	0	1	1
Waarderingscijfer ISD (tevredenheidsonderzoek)	7,5	Nog geen onderzoek gedaan.	Nog geen onderzoek gedaan.	7,5

¹ De jaarrekening en de jaarcijfers worden voor 1 april 2009 aangeleverd door de ISD. De cijfers uit de derde kwartaalrapportage van de ISD zijn overgenomen. Er is geen reden andere cijfers op te nemen dan uit deze rapportage.

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden): Evaluatie bedrijfsvoering ISD	Aanbieden raad + wijzigen GR	In concept klaar	Klaar en aangeboden	Klaar en aangeboden
	Beleidsplan Meedoen Mogelijk Maken 2009	Aanbieden raad	Nog niet begonnen	Klaar en aangeboden
Maatschappelijke Participatie	MP verder implementeren	15 kandidaten zitten op traject. Dit moeten minimaal 50 worden.	Analyse klantenbestand voor geschikte kandidaten	Analyse klaar.
Meedoenpact	Aanbieden raad	De eerste gesprekken zijn door CMO-Drenthe gevoerd.	De werk-ateliers zijn gestart	Doelstelling en zijn verwoord. Meedoenpact april 2009 aanbieden raad.
Jongeren loket Perron J en Werk-leerplicht	Werk-leerplicht implementeren	Nog niet begonnen	Uitgesteld oorzaak discussie 2 ^e kamer	Uitgesteld oorzaak discussie 2 ^e kamer
Project klantmanagement Baanzicht	Implementeren	Projectplan zal 1 juli a.s. gereed zijn.	Integrale samenwerking UWV, CWI en ISD	Integrale samenwerking UWV, CWI en ISD

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

Project klantmanagement

Het project klantmanagement wordt binnen Baanzicht uitgevoerd samen met de ketenpartners CWI en UWV. De implementatie van het projectplan is gestart. De klanten merken niet meer door welke organisatie ze geholpen worden, de klant heeft slechts te maken met één contactpersoon voor alle organisaties. Door slimmer, sneller en samen te werken willen de partijen in Baanzicht klanten zo snel mogelijk aan het werk helpen. Nu volgt de verdieping van deze opzet. In 2009 moet het effect duidelijk worden dat klanten korter afhankelijk zijn van een uitkering.

Meedoenbeleid: meedoenpact

Tijdens werkateliers - waar klanten, inwoners, maatschappelijke organisaties aanwezig waren - zijn er deals gesloten. De deals zijn opgenomen in het meedoenpact 2009: projecten waarvan de effecten voor de doelgroep specifiek en meetbaar zijn, deals waardoor meer inwoners in staat zijn om maatschappelijk actief te worden. Het meedoenpact 2009 en het samenwerkingsconvenant 2009 (die moet leiden tot een meedoenpact 2010) worden in het tweede kwartaal van 2009 aangeboden aan de raad.

Maatschappelijke participatie: kansrijk samenwerken

De ISD, VNN, Promens Care, Alescon, Lentis en het Alfa College gaan in 2009 projecten ontwikkelen met als doel een gezamenlijke integrale aanpak rond het thema arbeid, vrijetijdsbesteding, scholing en vrijwillige inzet. In 2009 gaan er pilots lopen: de genoemde organisaties ontwikkelen projecten die participatiebanen voortbrengen. Daar kunnen mensen aan de slag via een trajectplan die een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt.

ISD

In de begroting staan 275 klanten voor 2008. Dit is uitgekomen op een resultaat van 341 klanten: een verschil van 66 klanten. Dit wordt veroorzaakt door het niet doorgaan van een aantal wettelijke regelingen (wet Vazalo en de regeling die jongeren tot 27 jaar uitsluit van een WWB uitkering). Daarnaast spelen de tegenvallende economische ontwikkelingen een rol (lichte stijging instroom en dalende uitstroom). Dit is duidelijk te zien aan het resultaat bij de bemiddelingsklanten. Ook het aantal zak- en kleedgeld klanten is toegenomen (klanten die in een AWBZ instelling verblijven). De ISD is een project gestart: het complete klantenbestand van de gemeente Tynaarlo is per dossier doorgenomen en is op klantniveau beoordeeld op uitstroomkansen via werk en/ of mogelijkheden via maatschappelijke participatie. In het eerste kwartaal van 2009 worden de uitkomsten gepresenteerd.

Jongeren loket Perron J en Werk-leerplicht

Intensiveren leerplicht en herijken afspraken met Regionale Opleidingscentra: Perron J. Dit project is uitgesteld. Oorzaak daarvan is de discussie die momenteel wordt gevoerd in de Tweede Kamer.

28 Maatschappelijke ondersteuning

Indicatoren	Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
			VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Aantal toegekende voorzieningen:					
- hulp bij huishouden		1000	1000	750	834
- woningaanpassingen ²		150	150	75	77
- vervoersvoorzieningen ³		200	150	150	266
- rolstoelen		100	100	150	287
- andere hulpmiddelen ⁴		200	150	175	189
- sportvoorzieningen		15	15	5	2
- taxipassen collectief vervoer		682	700	750	766
Aantal verstrekte meedoenpremies:					
- Kinderen		150	150	150	180
- Ouderen en chronisch zieken		250	250	250	300
Aantal vragen Loket WWZ		250	250	200	200
Aantal afgelegde huisbezoeken		300	300	300	330
Aantal mantelzorgers in de gemeente		5500	5500	5500	5500
Aantal vrijwilligers		12.000	12.000	12.000	12.000
Aantal inburgeraars		25	25	35	41
Aantal vrijwilligersbanen		9.000	9.000	9.000	9.000
Aantal gebruikers tafeltje dekje		500	500	500	500
Aantal deelnemers vrijwillige thuisadministratie		35	35	35	35
Aantal gegronde klachten		0	0	3	3
Aantal gegronde bezwaren		5	5	5	1
Tevredenheid uitvoering WMO		7,5	7,5	7,5	8.1

De jaarverslagen van de ISD, Trias en Humanitas zijn nog niet aangeleverd. Deze komen uiterlijk 1 april 2009. De definitieve cijfers zijn nog niet bekend maar er is geen reden om aan te nemen dat deze afwijken van de veronderstelde cijfers zoals die hier zijn weergegeven.

² Grote woningaanpassingen en verhuisvergoedingen

³ Individuele vervoersvoorziening

⁴ Kleine woningaanpassingen

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
<p>Naast veel reguliere werkzaamheden binnen dit programma, zijn accenten in 2008: Kadernota WMO fase 2</p>	Gereed	Ambtelijk concept is af	Concept ligt ter inzage, communicatieplan in concept	Kadernota Kansrijk Leven is vastgesteld
Inzetten vrijwilligers voor vervoer, klussendiensten en formulierenbrigades	Stimuleren	Ambtelijk voorstel subsidiëren vrijwilligersvervoer	Subsidie verleend	Implementatie gestart
Loket WWZ	Verder optuigen	Begonnen met plan	Kadernota Kansrijk Leven in ontwikkeling	Plannen vastgesteld in de Kadernota Kansrijk Leven
Ketenbenadering versterken	Faciliteren	Begonnen met plan	Kadernota Kansrijk Leven in ontwikkeling	Plannen vastgesteld in de Kadernota Kansrijk Leven
Algemene voorzieningen	Ontwikkelen	Begonnen met plan	Kadernota Kansrijk Leven in ontwikkeling	Plannen vastgesteld in de Kadernota Kansrijk Leven

**Toelichting
op voortgang
en
afwijkingen**

Huishoudelijke zorg

Bij de voorziening huishoudelijke zorg is het doel voor 2008 gebaseerd op aannames. Dit heeft tot gevolg dat er een verschil zit in het doel voor 2008 en de uitkomst voor 2008. Dit komt door het feit dat bij de overdracht van klanten van het Zorgkantoor (van de AWBZ naar de Wmo) 234 klanten na een herindicatie geen huishoudelijke zorg meer nodig bleken te hebben. Oorzaken: opgenomen in een AWBZ instelling, overleden.

De levering van de huishoudelijke zorg bij onze klanten verloopt goed. De klanten zijn tevreden en iedereen krijgt de zorg waarvoor hij of zij is geïndiceerd. Dat geldt zowel voor de zogenoemde HV1 zorg als de HV2 zorg. De huidige verhoudingen bij de voorziening huishoudelijke zorg is 30 % HV1 en 70 % HV2.

Klanttevredenheidsonderzoek

Uit het klanttevredenheidsonderzoek onder klanten die een Wmo voorziening hebben - van huishoudelijke zorg tot een rolstoel - blijkt dat wij goed scoren: een 8,1. Klanten zijn zeer tevreden over het loket en de afhandeling van hun aanvraag.

Loket WWZ: de ketenbenadering

In het loket wordt gewerkt met de 'brede intake': de ketenbenadering. In een gesprek met de klant wordt gekeken naar de vraag achter de vraag en wordt samen met de klant gekeken naar de meest geschikte oplossing voor de beperking die de klant heeft of het vraagstuk waarmee de klant zich bij het loket meldt. De loketmedewerkers helpen de klant op weg naar andere instellingen als dit voor de klant nodig is. Het convenant 'cliëntenondersteuning' draagt bij aan het doel dat organisaties gezamenlijk de verantwoordelijkheid dragen voor de overdracht van klanten.

Kadernota Wmo: Kansrijk Leven!

De kadernota Wmo Fase 2: Kansrijk Leven! is aangeboden en vastgesteld. De implementatie en uitvoering zijn gestart. Vanuit de kadernota kansrijk leven zijn we aan de slag met de ontwikkeling van de algemene voorzieningen naast de individuele voorzieningen zoals de huishoudelijke hulp, de woningaanpassingen en de vervoersvoorzieningen. Het vrijwilligersvervoer is gestart: vervoer is geen belemmering voor het meedoen.

Aantal verstrekkingen

Bij de voorzieningen die wij verstrekken, zijn we in het aantal verstrekkingen over de verwachting heen gegaan. Onze inwoners weten het loket WWZ en de (individuele en algemene) voorzieningen goed te vinden. Bij de woningaanpassingen is het aantal verstrekkingen achter gebleven bij de verwachting. Dit komt omdat wij een maximale eigen bijdrage innen (naar draagkracht). Bij de aanvraag blijkt dat mensen met de hoogte van hun eigen bijdrage een eigen aanpassing aan de woning kunnen financieren waarmee zij voldoende geholpen zijn bij hun beperking. In 2009 informeren wij onze inwoners hierover vanuit het project Kansrijk Thuis.

29 Minimabeleid

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12) ⁵
Bijzondere bijstand	520	125	458	767
Aantal deelnemers aan collectieve ziektekostenverzekering	165	165	65	68
Kwijtschelden gemeentelijke belastingen	300	285	245	279
Aantal mensen in schuldhulpverleningstraject ⁶	100	72	105	161
Langdurigheidstoeslag	200	67	74	130
Vrijwilligersvergoeding	100	12	19	26
Computers kinderen	30	4	25	88

Wat doen we in 2008?

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
<i>De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen</i>				
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):				
Energie en Minima	Afronden van project	Eerste huisbezoek en zijn afgelegd.	Actieve inzet bereiken van de doelgroep.	Laatste verstrekkingen zijn uitgevoerd.
Herijken beleid schuldhulpverlening	Projectplan	Analyse en aanbod preventieve activiteiten zijn gereed.	Afstemming ISD wettelijke taken en projecten.	Start 2009 evaluatie schuldhulpverlening.
Vrijwilligersvergoedingen	Beleid vereenvoudigen en promoten	De ISD pakt dit op.	De ISD pakt dit op.	De ISD is begonnen met actieve promotie, in 2009 voortzetten.
Computers voor kinderen	Promoten	De aanvragen worden verwerkt.	De computers worden verstrekt.	De computers zijn verstrekt.

⁵ Het definitieve jaarverslag van de ISD moet nog binnenkomen, uiterlijk 1 april 2009.

⁶ De definitieve jaarverslagen van het GKB en Noordermaat moeten nog binnenkomen, uiterlijk 1 april 2009.

Maatschappelijke participatie

In het laatste kwartaal van 2008 heeft de ISD actief ingezet op het verstrekken van middelen uit de bijzondere bijstand in de gedachte van de maatschappelijke participatie. De ISD heeft ingezet op een klantgerichte actie waarbij de aanvraagprocedures voor regelingen in het kader van het minimabeleid zijn vereenvoudigd. Een onderdeel van dit minimabeleid is het meedoenbeleid. Het beleid richt zich op de volgende aandachtsgebieden:

- o Kinderen uit minimagezinnen,
- o Chronisch zieken, gehandicapten en ouderen.

Dit beleid is in de loop van 2007 ontwikkeld ter vervanging van het reductiebeleid. Naast een jaarlijkse financiële tegemoetkoming is in 2008 begonnen met het verstrekken van pc's aan gezinnen wanneer het kind van het basisonderwijs naar het vervolgonderwijs gaat. Ook wordt er voor de periode van vier jaar een internetverstrekking vergoed.

Project Energie en Minima

Voor het project Energie en Minima is actief ingezet op het bereiken van de doelgroep: adverteren en aanschrijven. De laatste verstrekkingen zijn uitgevoerd. Er zijn 143 huishoudens bereikt.

Schuldenproblematiek

De GKB heeft de schuldenproblematiek in de gemeente onderzocht en een rapport gepresenteerd aan de gemeenteraad. De problematiek in Tynaarlo valt gelukkig mee maar het aantal klanten neemt landelijk gezien, en ook in Tynaarlo, toe. We gaan nog meer inzetten op preventie door allerhande activiteiten. Deze zijn opgenomen in de kadernota WMO fase 2, Kansrijk Leven. In overleg met de ISD gaan we in 2009 afstemmen waar de beleidsmatige en de projectmatige taken komen te liggen. In 2009 evalueren we de huidige invulling en uitvoering van de schuldhulpverlening. Het aantal mensen die een beroep doen op de schuldhulpverlening neemt toe, ook in Tynaarlo.

Meedoenpact

Het meedoenpact is al aan de orde geweest in programma 27.

Vrijwilligersvergoedingen

Implementeren beleid vrijwilligersvergoedingen: de ISD zet actief in op de voorlichting over de vrijwilligersvergoedingen. Het maximale effect van deze voorlichting voldoet niet aan de verwachtingen. In 2009 gaat de ISD hier opnieuw aandacht aan schenken. Er moeten acties worden bedacht die er voor zorgen dat er meer vrijwilligersvergoedingen worden aangevraagd: de vergoeding moet toegankelijker worden.

Computers voor kinderen

De computers zijn verstrekt: 88 gezinnen beschikken nu over een computer die de kinderen o.a. kunnen gebruiken voor hun werkzaamheden voor school.

Aantal verstrekkingen langdurigheidstoelage

In het kader van de evaluatie van het minimabeleid is het meedoenbeleid ontwikkeld. De meedoenpremie die mensen krijgen vanuit dit beleid vervangt voor deze mensen de langdurigheidstoelage. Dit verklaart dat er minder mensen deze toeslag hebben ontvangen dan we ons als doel hebben gesteld voor 2008. Deze mensen zijn er financieel niet op achteruitgegaan. De toegankelijkheid is verbeterd: er wordt automatisch verstrekt wanneer de klant bij de ISD bekend is. De ISD zet actief in op het bereiken van de volledige groep mensen die recht hebben op deze meedoenpremies.

30 Arbeidsmarktbeleid

Indicatoren

	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
<i>Met indicatoren (ken en stuurgetallen) wordt aangegeven wat de doelen zijn en hoe het met de ontwikkeling gaat. Hieronder zijn deze indicatoren aangegeven.</i>				
Aantal geregistreerde werklozen CWI	580	590	580	580*
Aantal werkervaringsplaatsen	100	100	100	100*
Bemiddelingsklanten	55	57	57	57*
% werk binnen 9 maanden	75%	75%	75%	75%*
Aantal werknemers op basis SW indicatie	115	115	115	115*
% Begeleid werken	15%	15%	15%	15%*
% Detacheringen	20%	20%	20%	20%*
% Binnen Binnen	45%	45%	45%	45%*
% Binnen Buiten	20%	20%	20%	20%*
Aantal op de wachtlijst met SW indicatie	23	23	26	22
Aantal werkervaringsplaatsen in gemeentelijke organisatie	5	0	0	0
Aantal stage en opleidingsplaatsen werk-leerplicht jongeren	50	50	50	50

* de jaarcijfers zijn door de ISD en Alescon nog niet aangeleverd, er is geen reden om de begrootte cijfers anders op te nemen dan vooraf geschat. De jaarcijfers worden voor 1 april 2009 door ISD en Alescon aangeleverd.

Wat doen we in 2008?

De activiteiten die worden uitgevoerd dragen bij aan het behalen van de doelen. De activiteiten staan benoemd in collegeprogramma, de programmabegroting en in de afdelingsplannen	Plan / doel 2008	Verwachting voor het hele jaar		
		VJ nota (01.04)	NJ nota (01.09)	EJ nota (31.12)
Accenten in 2008 (naast vele reguliere werkzaamheden):				
Regionale samenwerking arbeidsmarktbeleid (notitie "Een werkend netwerk" voorbereid door gemeenten Groningen en Assen)	Kennisname B&W notitie samenwerking arbeidsmarktbeleid Regio	Kennis genomen door B&W en Raad.	Gereed	Gereed
Sociaal Economisch beleidsplan (gemeentelijke notitie arbeidsmarktbeleid)	In concept klaar	Concept 0-meting is gereed.	Planning voor het schrijven van notitie gereed	Notitie in concept af
Verordeningen Modernisering Wsw	Vastgesteld door de raad	Ambtelijke concepten zijn gereed.	Vastgesteld door de raad	Vastgesteld door de raad
Cliëntenparticipatie Modernisering Wsw	Onderbrengen als werkgroep onder de WMO raad	Ambtelijk voorstel in concept gereed.	Besproken in Platform	Wordt met verordening WMO-raad aangeboden
Werkgeversbenadering	Plan aanbieden aan de raad.	Ambtelijk concept is gereed.	Concept bespreken met ISD en waar nodig herzien	Definitieve versie nog niet aangeleverd door ISD
Aanbieden werkervaringsplaatsen in gemeentelijke organisatie	5 plaatsen	Nog niet begonnen.	Nog geen plaats gerealiseerd	Contact gelegd met mee Drenthe

Toelichting op voortgang en afwijkingen

<p>Programma 30 is volop in ontwikkeling. Het jaar heeft voornamelijk in het teken van de modernisering Wsw gestaan. Binnen de Wsw zijn dan ook een aantal belangrijke resultaten geboekt. Zo is de notitie modernisering Wsw vastgesteld door de raad, evenals de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling en bijbehorend prestatiecontract en raamovereenkomst.</p> <p>Sociaal economisch beleidsplan: De gemeentelijke conceptnotitie arbeidsmarktbeleid is in 2008 ambtelijk voorbereid De notitie wordt in 2009 voorgelegd aan alle belanghebbenden, en aangeboden aan de raad voor het vrijgeven voor inspraak. Het doel is om de notitie in 2009 door de raad te laten vaststellen.</p> <p>Aanbieden werkervaringsplaatsen in gemeentelijke organisatie: Het aanbieden van werkervaringsplaatsen in de gemeentelijke organisatie verloopt voorsnog stroef. Er wordt stage gelopen binnen de organisatie, maar een werkervaringplek met loonkostensubsidie is nog niet gerealiseerd. Er is contact gelegd met MeeDrenthe om te profiteren van het door hen opgezette project om werkervaringplekken te organiseren bij gemeenten.</p> <p>Implementeren werkgeversbenadering: De opdracht om de werkgeversbenadering te implementeren is gegeven aan baanzicht.</p>

Projectverantwoording

Project: Invoering Wet Maatschappelijke Ondersteuning fase 2

Opdrachtgever / gedelegeerd opdrachtgever: college/ dhr H. Assies

Projectcoördinator: Anneke van der Geest

Projectcontract: ja

Doel c.q. omschrijving

Doel van het project is de Invoering van de wettelijke bepalingen van de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning, tweede fase. Doel van de Wmo is een samenhangend lokaal beleid op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Dit beleid maakt het mensen mogelijk mee te doen in de samenleving. In fase 1 zijn de nieuwe taken ingevoerd die de Wmo de gemeente brengt; huishoudelijke verzorging, loket, ondersteuning van mantelzorgers. In fase 2 wordt het bredere Wmo-beleidend, beleid dat Meedoen bevordert vormgegeven met als eindresultaat een 4 jarig integraal beleidsplan, dat interactief tot stand is gekomen.

Project in beeld

Voortgang project w.b. tijdsplanning	x		
Voortgang project w.b. middelen (uren en geld)	x		

Planning

In het projectcontract zijn de volgende onderdelen gepland.

	Gepland	Gerealiseerd
1. Communicatie-plan	15 juni 07	1 juni 07
2. Analyse	1 sept 07	1 juli 07
3. Visie	1 jan 08	22 april 08
4. Kadernota	1 juli 08	25 nov 08
5. Uitvoeringsplan	1 jan 09	3 febr 09
6. Evaluatie	1 feb 09	1 april 09

Budget-informatie

Totaal is een budget geraamd van € 235.000 voor fase 2. De uitgaven lopen in de pas met de raming.

Communicatie

Gerealiseerd:

Informatie/discussieavond voor inwoners, zorgvragers, instellingen en raadsleden: 2 juli 07 (opkomst: 80-100 personen), 2 oktober 2008 (opkomst 60 personen)
Nieuwsbrief Wmo: fase 1: 5x (sept 05, dec 05, maart 06, juli 06, nov 06); fase 2: 2x (mei 07, sept 07, voorjaar 08)
Overleg met Wmo-platform: 1x per 6 weken
Overleg met klankbordgroep Wmo (aanbieders): 3x
Informatie op gemeentepagina: 8x
Informatie via radio Loep (2006, 2007, 2008)
Andere informatiebijeenkomsten aan instellingen: Trias, div. kerken, GGZ-cliënten.

Nog te doen:

- Verkiezing van het Leukste Idee van Tynaarlo (3 maart 09) en schriftelijke afhandeling van de inzendingen
- Evaluatie en afsluiting project

Risico's

Geen nadere te noemen

***Opmerkingen /
Toelichting***

Project: Multifunctionele accommodatie (MFA) Paterswolde

Opdrachtgever / gedelegeerd opdrachtgever: dhr. H. Kosmeijer

Projectcoördinator: dhr. M. Bathoorn

Projectcontract: Ja

Doel c.q. omschrijving

De realisatie van adequate en passende onderwijs-, sport- en welzijnsvoorzieningen in de wijk Nieuwe Akkers, geclusterd in een MFA, gebaseerd op de uitgangspunten van het integraal accommodatieplan Eelde-Paterswolde.

Project in beeld

Voortgang project w.b. tijdsplanning		x	
Voortgang project w.b. middelen (uren en geld)	x		

Planning

In 2008 worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Afsluiten projectcontract
- Aanvragen voorbereiding- en ontwerpkrediet
- Opstellen visiedocument

Budget-informatie

De raad heeft op 11 november 2008 een voorbereidings- en ontwerpkrediet beschikbaar gesteld voor de MFA van € 795.092.

Communicatie

Er zal gecommuniceerd worden aan de hand van een door het college vast te stellen communicatieplan. Er zal o.a. gebruik gemaakt worden van nieuwsbrieven, persberichten, gemeentepagina etc.

Risico's

De meest relevante risico's (en eventuele tegenmaatregelen) zullen worden benoemd in het projectcontract. Te denken valt aan o.a.: geen draagvlak hoofdgebruikers, onvoldoende financiële middelen beschikbaar, uitvallen projectgroepen of projectleider.

Opmerkingen / Toelichting

Vanaf 1 augustus 2008 is gestart met de uitvoering van deze MFA. Projectcontract is inmiddels vastgesteld en de raad heeft een voorbereidings- en ontwerpkrediet beschikbaar gesteld. Er is nog niet gestart met visietraject en opstellen PvE. Voornaamste reden hiervoor is dat eerst beleid ontwikkeld moest worden t.a.v. participatie van kinderopvangorganisaties in MFA's. Dit heeft langer geduurd dan gepland. Hierdoor is een vertraging ontstaan van ca. 2 maanden. Visietraject start direct na selectie van een kinderopvangorganisatie. Deze selectie zal begin 2009 plaatsvinden.

Project: Multifunctionele accommodatie (MFA) Ter Borch - Eelderwolde

Opdrachtgever / gedelegeerd opdrachtgever: dhr. H. Kosmeijer

Projectcoördinator: mevr. A.A. Hut-Wagenaar

Projectcontract: Ja

Doel c.q. omschrijving

De realisatie van adequate en passende onderwijs-, sport- en welzijnsvoorzieningen in de nieuwe wijk Ter Borch, geclusterd in een multifunctionele accommodatie (MFA).

Project in beeld

Voortgang project wat betreft tijdsplanning		X	
Voortgang project wat betreft middelen (uren en geld)	X		

Planning

In 2008 worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- bouwvoorbereidingen (incl. bouwvergunning, bestekken, aanbesteding en prijs- en contractvorming);
- bouwactiviteiten;
- bekendmaking naam MFA;
- uitwerken afspraken rondom diverse beheer- en exploitatiezaken met gebruikers;
- afsluiten voorlopige huurovereenkomst en gebruikersovereenkomsten;
- eerste aanzet inhoudelijke samenwerking/dagarrangementen.

Budget-informatie

De raad heeft op 25 september 2007 een krediet van €9.513.720,- beschikbaar gesteld voor de realisatie van de MFA.

Communicatie

Er wordt gecommuniceerd aan de hand van o.a. het door het college vastgesteld communicatieplan. Er wordt o.a. gebruik gemaakt van persberichten, gemeentepagina, website Ter Borch etc.

Risico's

De meest relevante risico's (en eventuele tegenmaatregelen) zijn benoemd in het projectcontract. Het afgelopen jaar is de samenwerking tussen de beide scholen een belangrijk aandachtspunt geweest; af en toe had men het gevoel elkaars concurrent te zijn. Inmiddels is dit over en weer uitgesproken en wordt er nu door beide scholen en kinderopvang gezamenlijk gewerkt aan de ontwikkeling van inhoudelijke samenwerking(sactiviteiten). Een ander risico is de sterke groei van het aantal leerlingen/kinderen. Inmiddels is de vraag naar KDV/BSO op de zgn. piekdagen 2x zo groot als de beschikbare opvangcapaciteit en ook de meest recente onderwijsprognoses laten opnieuw een toename van het aantal te verwachten leerlingen zien. In 3 jaar tijd is de piek van het aantal leerlingen gegroeid van 20 naar 28 groepen. De MFA biedt beperkte uitbreidingsmogelijkheden (3/4 klaslokalen); de kans is groot dat er in de toekomst daarnaast nog andere uitbreidingsmogelijkheden benodigd zullen zijn. Tenslotte kent de bouw van de MFA een strakke planning. Streven is het gebouw met ingang van het schooljaar 2009-2010 in gebruik te nemen, maar dan mag de voortgang van de bouw geen vertraging meer oplopen.

**Opmerkingen /
Toelichting**

Na de aanbesteding van de bouwkundige, elektrische en werktuigbouwkundige werken is in juli 2008 gestart met de daadwerkelijke bouw van de MFA 'Borchkwartier'. Streven was de accommodatie voor de kerstperiode wind- en waterdicht te hebben; dit is (groten)deels gelukt. De bouwvoortgang loopt enkele weken achter op de planning, maar de geplande opleverdatum juni 2009 blijft (vooralsnog) wél gehandhaafd. Er is een voorlopige huurovereenkomst afgesloten met kinderopvang Trias. In afwachting van de afronding van de gemeentelijke notitie over eigendom, beheer en exploitatie van gemeentelijke MFA's, zijn de gebruiks- en beheerovereenkomsten met de betrokken organisaties in MFA Borchkwartier nog niet afgesloten. Dit zal in het voorjaar 2009 moeten gebeuren, evenals het (verder) regelen van allerlei uiteenlopende gebruikerszaken (zoals ICT, meubilair, afvalinzameling) en het verder ontwikkelen van inhoudelijke samenwerking(sactiviteiten) in de MFA. Dit alles vraagt grote inzet en veel tijd van alle betrokken organisaties.

Project: Multifunctionele accommodatie (MFA) Yde – De Punt

Opdrachtgever / gedelegeerd opdrachtgever: dhr. H. Kosmeijer

Projectcoördinator: dhr. M. Bathoorn

Projectcontract: Ja

Doel c.q. omschrijving

De realisatie van adequate en passende onderwijs-, sport- en welzijnsvoorzieningen in Yde – De Punt, geclusterd in een MFA, gebaseerd op de uitgangspunten van het integraal accommodatieplan Yde – De Punt.

Project in beeld

Voortgang project w.b. tijdsplanning	X		
Voortgang project w.b. middelen (uren en geld)	X		

Planning

In 2008 worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Afsluiten projectcontract
- Opstellen visiedocument
- Opstellen programma van eisen

Budget-informatie

De raad heeft op 22 april 2008 een voorbereiding- en ontwerp krediet beschikbaar gesteld van € 553.367, bestaande uit interne uren (€ 323.367), externe ondersteuning (€ 20.000), incidentele kosten (€ 10.000) en ontwerpkosten (€ 200.000).

Communicatie

Er wordt gecommuniceerd aan de hand van een door het college vastgesteld communicatieplan. Er wordt o.a. gebruik gemaakt van nieuwsbrieven, persberichten, gemeentepagina etc.

Risico's

De meest relevante risico's (en eventuele tegenmaatregelen) zijn benoemd in het projectcontract. Genoemd zijn o.a.: geen draagvlak hoofdgebruikers, onvoldoende financiële middelen beschikbaar, uitvallen projectgroepleden of projectleider.

Opmerkingen / Toelichting

Projectcontract en visiedocument zijn vastgesteld. Vanaf augustus wordt, onder begeleiding van BCN uit Drachten, gewerkt aan een ruimtelijk en functioneel programma van eisen. PVE zal begin 2009 definitief worden vastgesteld.

Onvoorzien

Onvoorzien

In het overzicht van onvoorzien wordt een verantwoording gegeven op het gebruik van het geraamd bedrag voor onvoorzien. De post onvoorzien is als een post in de begroting opgenomen en wordt verantwoord onder programma 7: Algemene middelen.

Bestaand beleid is dat een bedrag van € 75.000 voor incidenteel onvoorzien wordt begroot.

De stand en het verloop van deze onvoorzien posten wordt iedere 2 weken aan de gemeenteraad gerapporteerd, als daar door begrotingswijzigingen aanleiding toe is.

Onvoorzien incidenteel			
<i>(kostenplaats 4.07.06.... / 4000.100)</i>			
Beschikbaar geraamd 2008:			75.000
Onttrekkingen en toevoegingen in 2008:			
begr wijziging 1	Bestemming primitief resultaat	100.000	
begr wijziging 23	Voorjaarsnota 2008	55.988	
begr wijziging 31	Najaarsnota 2008	212.122-	
begr wijziging 265	Wijz rechtspos. Raad/wethouders	18.866-	
			75.000-
Saldo per 31 december 2008			0
Onvoorzien structureel			
<i>(kostenplaats 4.07.06..... / 4000.200)</i>			
Beschikbaar geraamd 2008:			455.361
Onttrekkingen en toevoegingen in 2008:			
begr wijziging 1	Bestemming primitief resultaat	516.749	
begr wijziging 2	Nieuw beleid structureel	646.418-	
begr wijziging 5	Effecten najaarsnota 2007	527.948	
begr wijziging 23	Voorjaarsnota 2008	46.939-	
begr wijziging 31	Najaarsnota 2008	1.091-	
begr wijziging 216	taakstelling dubbel begroot	77.000-	
begr wijziging 226	Overheveling budgetten REO	52.996-	
begr wijziging 231	structurele effecten 2007	738	
begr wijziging 235	Tijdelijke uitbr bjc	1.877	
begr wijziging 236	Tijdelijke uitbr bjc	5.030	
begr wijziging 253	Notitie opbrengst OB	30.986	
begr wijziging 268	aanpassing onvoorzien	41.003-	
begr wijziging 292	Mdw processen afd FD	44.000-	
			173.881
Saldo per 31 december 2008:			629.242

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

In het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen wordt een verantwoording afgelegd over de volgende onderdelen:

- Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is
- Algemene uitkeringen
- Dividend
- Saldo van de financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

In totaliteit zien de financiële uitkomsten er uit als volgt:

Algemene dekkingsmiddelen	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Raming begrotingsjaar voor wijziging
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	3.862	3.737	3.582
Algemene uitkeringen	24.597	24.618	23.741
Dividend	1.460	820	465
Saldo van de financieringsfunctie	-616	-1.030	-1.302
Overige algemene dekkingsmiddelen	-2.356	-2.519	-1.712
Totaal	26.947	25.626	24.775

Het werkelijk saldo van de algemene dekkingsmiddelen is € 26.947.000, terwijl de actuele ramingen uitgaan van € 25.626.000. Dit voordelig verschil van € 1.321.000 wordt als volgt verklaard:

Lokale heffingen

De forensen- en toeristenbelasting was € 155.000 hoger dan begroot. Dit komt met name doordat de balanspost 2007 'nog te ontvangen' te laag is ingeschat. Dit betekent dat er in boekjaar 2008 meer baten zijn verantwoord uit voorgaande boekjaren dan verwacht. Op overige lokale heffingen is € 30.000 minder ontvangen dan begroot. Per saldo een voordeel van € 125.000.

Saldo van de dividend

Door de schikking in de aandelenruil EDON is een extra dividend uitgekeerd van € 791.000. Hierop is de boekwaarde van € 137.000, van ons aandeel in de Agioreserve EGD, in mindering gebracht. Het akkoord over het schikkingsvoorstel is na vaststelling van de najaarsnota bekend geworden. Daarom is de bate, van per saldo € 654.000, niet in de begroting aangepast. Daarnaast is er € 15.000 minder dividend ontvangen van de BNG dan begroot. Per saldo een voordeel van € 639.000.

Saldo van de financieringsfunctie

De rentelasten voor lang- en kortlopende leningen waren € 180.000 lager dan begroot, met name door minder 'rood' staan in rekening-courant dan verwacht. De doorbelasting naar het grondbedrijf was € 230.000 hoger i.v.m. hogere boekwaarde per 1-1-2008. Per saldo € 410.000 voordeel.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder de algemene dekkingsmiddelen wordt de bespaarde rente over de reserves en voorzieningen verantwoord en de bijdrage van reserves met inkomensfunctie.

De bespaarde rente was € 40.000 lager dan begroot. De bijdrage van reserves met inkomensfunctie was € 120.000 hoger dan begroot. Per saldo € 160.000 voordeel.

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf heeft betrekking op de algemene belastingen en de heffingen, waarvan de besteding gebonden is.

De informatie is gebaseerd op jaarrekening 2008.

De beleidsvoornemens zijn per heffing opgenomen.

Beleidsuitgangspunten

De uitgangspunten voor de lokale heffingen waren in de voorgaande collegeperiode als volgt opgenomen:

- ▶ zo laag mogelijke financiële lasten voor de burgers
- ▶ heffingen en tarieven op een kostendekkend niveau houden of brengen
- ▶ belastingen worden in beginsel niet verder verhoogd dan de ontwikkeling van het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie.
- ▶ extra verhogingen zullen duidelijk gemotiveerd worden naar belastingplichtigen.

Voor de komende periode zal hierin noodzakelijkerwijs enige aanpassing plaats moeten vinden. Wij zijn genoodzaakt om naast (interne) bezuinigingen te kijken naar additionele inkomsten. Gegeven het beleid om de belastingdruk zo beperkt mogelijk te houden mag er vanuit worden gegaan dat eventuele voorstellen voor verhoging en/of het invoeren van belastingen goed zullen worden onderbouwd.

Tarieven 2008 versus 2007.

Heffing	Grondslag	Tarief 2008	Tarief 2007
Ozb - woningen eig.	Per € 2.500	1,99	2,10
Ozb. - niet won. gebr.	Per € 2.500	1,73	1,68
Ozb - niet won. eig.	Per € 2.500	2,16	2,10
Afvalstoffenheffing vast	Per huishouding	113,00	128,00
Afvalstoffenheffing var.	Per kg	0,23	0,23
Rioolrecht	M3 afvalwater	195,00	190,92
Toeristenbelasting	Per overnachting	0,75	0,75
Forensenbelasting	waarde	87,20 < € 56.000	85,50 < € 52.000
Begraafrechten	- Grafrecht < 20 jaar - begraven > 12 jaar	824,05 631,55	749,15 574,15
Bouwleges: -lichte bouwvergunning	1,3 % van de vastgestelde bouwkosten met een minimum	Min 103,00	Min > 101,00
-reguliere bouwvergunning	1,9 % van de vastgestelde bouwkosten met een minimum	Min 103,00	Min > 101,00
Leges -paspoort	Nationaal paspoort	48,35	47,45
Leges- identiteitskaart	Ned. identiteitskaart	40,70	31,25
Leges rijbewijs	Afgifte rijbewijs	30,10	29,50
Leges huwelijk	Ma-vr. in Vries	315,40	309,20
Leges uittreksel bevolkingsregister	Aanvraag verstrekking uit GBA	3,40	3,35

Overzicht belastingen en heffingen.

Omschrijving	2008	2008	2007	2007
	Totaal opbrengst	Per inwoner (31.974)	Totaal opbrengst	Per inwoner (32.008)
o.z.b. gebr.	348.026	10,88	313.635	9,80
o.z.b. eig.	3.170.942	99,17	3.005.742	93,91
Afvalst.heffing	3.233.133	101,12	3.413.425	106,64
Rioolrecht	2.994.654	93,66	2.910.678	90,94
Toeristenbelasting **	227.258	7,11	86.271	2,69
Forensenbelasting **	115.949	3,63	33.819	1,06
Begraafrechten	276.022	8,63	196.825	6,15
bouwleges	1.036.542	32,42	1.012.215	31,62
Leges *	559.047	17,48	560.911	17,52

* exclusief marktgeden

** baten 2008 incidenteel hoger door nagekomen opbrengsten uit voorgaande jaren.

Belastingdruk diverse groepen

Soort woning	WOZ-waarde	OZB 2008	Afval 2008	Riool 2008	Totaal 2008	Totaal 2007
Huurwoning *)	50.000	n.v.t.	183,15	195,00	378	389
Huurwoning **)	100.000	n.v.t.	252,15	195,00	447	458
Eigen woning **)	150.000	119,40	252,15	195,00	566	584
Eigen woning **)	300.000	238,80	252,15	195,00	685	710
Niet-woning (bedrijf)	300.000	466,80		195,00	662	644
Niet-woning (bedrijf)	450.000	700,20		195,00	895	871

*) éénpersoonshuishouders met 305 kg afval

***) meerpersoonshuishouders met 605 kg afval

Kwijtschelding

Wanneer iemand een laag inkomen heeft kan soms kwijtschelding worden verkregen van gemeentelijke belastingen. Dit kan het geval zijn indien niet aan de betalingsverplichting kan worden voldaan, ook niet door middel van een betalingsregeling.

Of iemand in aanmerking komt voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding hangt af van de persoonlijke financiële situatie. In 2008 is voor € 110.525 kwijtschelding verleend. (2007: € 103.200)

Ontwikkelingen

Ingaande 2009 wordt de OZB berekend als een percentage van de WOZ-waarde. Daarmee vervallen de tarieven in euro's per € 2.500 waarde-eenheid.

Heffing	Grondslag	Tarief 2009	Grondslag	Tarief 2009
Ozb - woningen gebr.	Per € 2.500	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Ozb - woningen eig.	Per € 2.500	2,03	Percentage WOZ	0,0808%
Ozb. - niet won. gebr.	Per € 2.500	1,81	Percentage WOZ	0,0723%
Ozb - niet won. eig.	Per € 2.500	2,26	Percentage WOZ	0,0904%

In het bestuursakkoord van Rijk en VNG zijn afspraken gemaakt over het lokaal belastinggebied van gemeenten. Er is overeengekomen om de samenstelling van het gemeentelijk belastinggebied te bespreken aan de hand van de resultaten van de commissie Van Aartsen. Ook zijn in het akkoord afspraken gemaakt over de limitering van de OZB-grondslagen. Ingaande het begrotingsjaar 2008 zijn de bepalingen in de Gemeentewet over maximumtarieven, het stijgingspercentage en het ontheffingsbeleid van de provincies komen te vervallen. Om te voorkomen dat er een onevenredige stijging van de lastendruk ontstond is er een macronorm ingesteld. De ontwikkelingen van de lokale lasten zal worden gevolgd en zo nodig onderwerp van gesprek vormen van bestuurlijk overleg, waarna het rijk in geval van overschrijding van de macronorm kan ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds. Het voornemen bestaat om te komen tot vrijstelling voor onder- en bovengrondse infrastructuur van nutsbedrijven en netbeheerders. Daar de compensatie van gedeerde inkomsten ligt in de OZB-grondslag wordt de macronorm nog nader bepaald.

Weerstandsvermogen

Inleiding

Op grond van het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording 2004 (BBV 2004) is de gemeente verplicht een paragraaf weerstandsvermogen op te stellen.

In genoemd Besluit staat in artikel 11 staat vermeld dat het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen :

- a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- b. de risico's; zijnde alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Bij de opstelling van de jaarstukken dient zo goed als mogelijk met de voorzienbare en kwantificeerbare risico's rekening te worden gehouden.

Dit betekent evenwel niet dat in de gemeentelijke huishouding geen financiële risico's meer aanwezig zijn.

Evenals iedere andere organisatie heeft ook de gemeente bij de uitvoering van haar taken te maken met onzekerheden die het risico van financiële nadelen met zich meebrengen.

In de weerstandsvermogenparagraaf dient ten minste te worden opgenomen:

- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- een inventarisatie van de risico's

De algemene lijn is dat structurele tegenvallers moeten worden gedekt uit structurele dekkingsmiddelen.

De weerstandscapaciteit bestaat uit een tweetal elementen :

- weerstandscapaciteit in de exploitatiesfeer
 - onvoorzien incidenteel
 - onvoorzien structureel
 - onbenutte belastingcapaciteit
- weerstandscapaciteit in de vermogensfeer
 - algemene reserve calamiteiten
 - stille reserves

Beleid omtrent weerstandscapaciteit en de risico's

Om de risico's te kunnen opvangen is het van belang om hiervoor een buffer beschikbaar te hebben.

De raad heeft op 7 februari 2006 de nota weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. In deze nota zijn een aantal heldere beleidskaders neergelegd.

Exploitatiesfeer

Het beleid is gericht op het voldoen aan de wettelijke voorschriften van het opstellen van reëel sluitende begrotingen. Daarbij is het uitgangspunt dat structurele lasten met structurele baten worden gedekt.

Daarnaast zijn er posten voor structurele en incidentele onvoorziene lasten, waarvan twee wekelijks een rapportage aan de gemeenteraad wordt gestuurd

Vermogenssfeer

Eén van die kaders is de aanwezigheid van een Algemene Calamiteiten Reserve, die als buffer moet dienen voor de opvang van niet te voorziene risico's.

Ook stille reserves kunnen in dit kader als buffer worden gezien.

Voor risico's binnen het ontwikkelbedrijf Tynaarlo (OBT) is een specifieke algemene reserve OBT beschikbaar.

Tabel Weerstandscapaciteit Tynaarlo (bedragen in duizenden euro's)

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken.

Weerstandscapaciteit exploitatie

Onvoorzien

- onvoorzien incidenteel	€	75	
- onvoorzien structureel	€	<u>0</u>	
Totaal onvoorzien			€ 75

Onbenutte belastingcapaciteit

- OZB tot normtarief (artikel 12) van € 0,1138	€	1.384	
- Rioolrechten kostendekkend tarief	€	0	
- Afvalstoffenheffing kostendekkend tarief	€	0	
- Leges en andere heffingen	€	<u>0</u>	
Totaal onbenutte belastingcapaciteit			€ 1.384

Weerstandscapaciteit exploitatie

€ 1.459

Weerstandscapaciteit vermogen

- Algemene Reserve Calamiteiten (per 31-12-2008)	€	5.500	
- Algemene Reserve OBt (per 31-12-2008)	€	<u>3.165</u>	

Weerstandscapaciteit vermogen

€ 8.665

Totale weerstandscapaciteit

€10.124

In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement heeft u besloten om de weerstandscapaciteit te handhaven op 13% van de omzet.

Voor 2009 betekent dit 13% van €72.000.000 is €9.360.000.

Risico's behorende bij de programma's

Per programma worden de belangrijkste risico's aangegeven.

Programma 1 Algemeen bestuur

Geen.

Programma 2 Budgetcyclus

Geen.

Programma 3 Brandweer

Geen.

Programma 4 Openbare orde en veiligheid

Geen.

Programma 5 Communicatie

Geen.

Programma 6 Burgerzaken

Geen.

Programma 7 Algemene middelen

1. Algemene uitkering (onderdeel behoedzaamheidsreserve)

Van de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt een deel, zijnde de behoedzaamheidsreserve voorshands niet uitgekeerd maar geparkeerd voor de opvang van tegenvallers gedurende het uitkeringsjaar. Na afloop van het jaar wordt bepaald of deze reserve wordt uitgekeerd. In de begroting wordt deze geraamd voor 50 %. Het risico blijft bestaan dat er niet wordt uitgekeerd.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op max. € 160.000.

2. Decentralisatie van rijkstaken

De rijksoverheid decentraliseert taken naar de gemeenten. Niet altijd worden daarbij ook de financiële middelen (volledig) gedecentraliseerd.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op PM

Programma 8 *Wegen*

Geen.

Programma 9 *Riolering en waterhuishouding*

Geen.

Programma 10 *Openbaar groen*

Geen.

Programma 11 *Begraven*

Geen.

Programma 12 *Reiniging*

Geen.

Programma 13 *Verkeer en vervoer*

Geen.

Programma 14 *Grondbedrijf*

Grondexploitatie

De laatste jaren heeft de gemeente Tynaarlo fors geprofiteerd van de verkopen bij de grondexploitatie. Beleid hierbij is dat winstnemingen worden toegevoegd aan de Algemene Reserve OBt.

De (wereld)economie en met name de renteontwikkelingen bepalen in sterke mate de exploitatiegevolgen voor de toekomst van dit beleidsproduct.

De financiële omvang van het risico is neergelegd in de Algemene Reserve OBt.

Programma 15 *Ruimtelijke ontwikkeling*

Planschades

Landelijk, ook in Tynaarlo, is het claimen van planschade een steeds vaker voorkomend verschijnsel. Deze ontwikkeling heeft er toe geleid dat de wetgeving op dit punt is aangepast. Hierdoor zijn de wettelijke mogelijkheden verruimd en is het gemakkelijker geworden om het planschaderisico bij de initiatiefnemer neer te leggen. De advieskosten vanwege de onafhankelijke schadebeoordeling blijven echter voor rekening van de gemeente. In 2008 is er voor € 35.000 aan planschades uitgekeerd. Het budget was toereikend.

Programma 16 *Volkshuisvesting/ sted. vernieuwing*

Geen.

Programma 17 *Monumentenzorg*

Geen.

Programma 18 *Recreatie en toerisme*

Geen.

Programma 19 *Economische zaken*

Geen.

Programma 20 Milieu

Bodemsanering

Dit kan een element zijn waaraan grote risico's zijn verbonden. Naast vervuilingen als gevolg van lekkage van tanks, chemische industrieën, stortplaatsen en dergelijke kan de bodem explosieven uit de Tweede Wereldoorlog bevatten.

Voor een tweetal projecten in de voormalige gemeente Vries zijn bestemmingsreserves gevormd, die voldoende van omvang worden geacht.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op PM

Programma 21 Welzijn

Geen.

Programma 22 Kunst en cultuur

Geen.

Programma 23 Volksgezondheid

Geen.

Programma 24 Schoolbestuurlijke taken

Geen.

Programma 25 Lokaal onderwijsbeleid

Geen.

Programma 26 Sport

Geen.

Programma 27 Inkomensvoorziening

Open-eind-regeling (WWB)

De Wet Werk en Bijstand (WWB) is een regeling met een sterk open einde karakter, waardoor het budgettaire beslag moeilijk te voorspellen is.

Daarnaast bestaat er de mogelijkheid dat het verdeelmodel van deze regeling wordt aangepast.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op PM

Programma 28 Voorzieningen gehandicapten/ WMO

1. Open-eind-regeling(WVG)

De Wet Voorziening Gehandicapten (WVG) als onderdeel van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) is een regeling met een sterk open einde karakter, waardoor het budgettaire beslag moeilijk te voorspellen is.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op PM

2. Taken op het gebied van de wet maatschappelijke ondersteuning (WMO).

Het uitvoeren van taken op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning is in 2007 neergelegd bij de gemeenten. De middelen die hiermee gemoeid gaan zijn substantieel.

Het budgettaire beslag van met name de onderdelen huishoudelijke verzorging en de grote woningaanpassingen kan aanzienlijk zijn, heeft een open einde en kan fluctueren.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op PM

Programma 29 Minimabeleid

Geen.

Programma 30 Uitstroom

Geen.

Risico's Algemeen.

De hieronder vermelde risico's zijn algemeen van aard en zijn concernbreed van toepassing.

1. Garanties en leningen aan derden

De gemeente heeft een aantal geldleningen gegarandeerd voor instellingen met een algemeen belang, zoals sportverenigingen, openbare bibliotheken, Stichting Nationaal Restauratiefonds, GAVI, dorpshuizen, kampeerverenigingen, woningbouwverenigingen en instellingen op gebied van de bejaardenzorg. De risico's zijn over het algemeen beperkt. Met het afgeven van nieuwe garanties voor leningen wordt een terughoudend beleid gevoerd. In april 2002 hebben wij beleidsregels met betrekking tot het verstrekken van een lening door de gemeente op gunstige voorwaarden, dan wel het verstrekken van gemeentegarantie aan verenigingen en instellingen. Daarnaast is bij raadsbesluit van 25 februari 2003 ingestemd met een regeling inzake financiering Stichting Eelder Woningbouw op basis van gemeentelijke kapitaalverstrekking.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op PM

2. Verzekeringen

Burgers kunnen onze gemeente aansprakelijk stellen voor door hen geleden schade. Hoewel de eerste gedachte bij verzekeringen is om risico's uit te sluiten moet worden geconstateerd, dat dit niet altijd het geval is. Er is momenteel een tendens gaande waarbij verzekeraars overgaan tot steeds verdergaande premieverhogingen, hogere eigen risico's alsmede plafonds ten aanzien van uit te keren vergoedingen. Dit laatste geldt onder meer ten aanzien van de wettelijke aansprakelijkheid. De idee dat de gemeente is verzekerd en daarmee de schade gedekt is al lang geen vanzelfsprekendheid meer. Na de desastreuze gebeurtenissen van 11 september 2001 trekt de ene gerenommeerde verzekeraar na de andere zich terug uit de verzekeringsmarkt van de grote schaderisico's. Dit betekent dat voor de gemeenten dat een tot nu toe onbekend fenomeen dreigt, namelijk gehele of gedeeltelijke onverzekerbaarheid door het gebrek aan verzekeringscapaciteit.

In het verlengde van het verzekeringspakket zal aan het risico-management nader inhoud worden gegeven.

Om schade claims te voorkomen is een goed planmatig onderhoud van bijvoorbeeld wegen en speelvoorzieningen noodzakelijk. Ook dient het onderhoud goed te worden gedocumenteerd.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op PM

3. Financiering

Bij dit onderdeel kan worden gedacht aan:

- a. de verhouding tussen afschrijving en aflossing
- b. de rentepercentages
- c. de boekwaarde van de activa

Op het terrein van de rente is nog steeds sprake van een gunstige situatie. Het verleden heeft uitgewezen, dat het ook anders kan zijn. Bij het aantrekken van vaste financiering is vaak de clausule ingebouwd "met wederzijdse rente-aanpassing om de 10 jaar".

Dit kan op de herzieningsdatum een groot rente-risico bevatten. Een stijging van de marktrente heeft direct gevolgen voor de budgetruimte in de exploitatie.

Ten aanzien van de bouw van het nieuwe gemeentehuis te Vries is dit risico nagenoeg uitgesloten. Voor dit doel is een geldlening gesloten met een looptijd van 50 jaar, waarbij de 1^e rentevastperiode is gesteld op 30 jaar met een rente van 4.86 % per jaar.

Voorts verwijzen wij u naar de financieringsparagraaf.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op PM

4. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente neemt deel in aantal gemeenschappelijke regelingen. Bij een aantal van deze regelingen is sprake van een rechtspersoonlijkheid bezittende lichaam. Samen met de andere deelnemende gemeenten dragen wij risico in de exploitatie van deze instellingen.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op PM

5. Interne aangelegenheden

Bij deze categorie kan onder meer worden gedacht aan de omvang van het personeelsbestand en aan de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne controle. De beschrijving van de werkprocessen is inmiddels in volle gang. Daarnaast kunnen ook storingen in de automatisering grote gevolgen hebben.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op PM

6. Juridische control

Juridische aspecten voor zaken waar de gemeente zich mee bezig houdt zijn van essentieel belang en houden verband met claims en risico's. De juridische control krijgt in dit verband steeds meer aandacht. Risico P.M.

De financiële omvang van het risico is ingeschat op PM

Risicorelevantie en risicokansen

In de nota weerstandvermogen en risicomangement zijn voor het verkrijgen van inzicht in risico's criteria opgesteld inzake de risicorelevantie en de risicokansen.

Risicorelevantie

Cijfer	Omvang en relevantie van het risico
1	te verwaarlozen gevolgen
2	weinig gevolgen, die eenvoudig kunnen worden opgevangen
3	middelgrote gevolgen maar kunnen redelijkerwijs worden opgevangen
4	grote gevolgen, die een substantieel beslag leggen op de weerstandscapaciteit
5	zware gevolgen, die de continuïteit van de gemeente in gevaar kunnen brengen

Risicokansen

Cijfer	Kans
1	Komt zelden voor
2	Denkbaar maar is onwaarschijnlijk
3	Ongewoon maar mogelijk
4	Voorstelbaar
5	waarschijnlijk

Beoordeling van de benoemde risico's.

Onderstaand zijn de benoemde risico's gekwantificeerd

Nr	Progr.	Benoemd risico	Risicorelevantie	Risicokans
			Cijfer 1-5	Cijfer 1-5
1	1	Algemeen Bestuur (geen)		
2	2	Budgetcyclus (geen)		
3	3	Brandweer (geen)		
4	4	Openbare orde en veiligheid (geen)		
5	5	Communicatie (geen)		
6	6	Burgerzaken (geen)		
7	7	Algemene middelen		
8	7.1	Algemene uitkering (accres)	3	3
9	7.2	Decentralisatie van rijkstaken	3	4

10	7.3	Afschaffing o.z.b. woningen		geen	geen
11	8	Wegen (geen)			
12	9	Rioleringen en waterhuishouding (geen)			
13	10	Openbaar groen (geen)			
14	11	Begraven (geen)			
15	12	Reiniging (geen)			
16	13	Verkeer en vervoer (geen)			
17	14	Grondbedrijf			
18	14.1	Grondexploitatie		4	3
19	15	Ruimtelijke ontwikkeling			
20	15.1	Planschades		2	4
21	16	Volkshuisvesting/sted. Vernieuwing (geen)			
22	17	Monumentenzorg (geen)			
23	18	Recreatie en toerisme (geen)			
24	19	Economische zaken (geen)			
25	20	Milieu			
26	20.1	Bodemsanering		3	4
27	21	Welzijn (geen)			
28	22	Kunst en cultuur (geen)			
29	23	Volksgezondheid (geen)			
30	24	Schoolbestuurlijke taken (geen)			
31	25	Lokaal onderwijsbeleid (geen)			
32	26	Sport (geen)			
33	27	Inkomensvoorziening			
34	27.1	WWB		3	3
35	28	Voorzieningen gehandicapten			
36	28.1	WVG		3	3
37	28.2	Taken op het gebied van de WMO		3	4
38	29	Minimabeleid (geen)			
39	30	Uitstroom (geen)			
40	Alg.1	Garanties en leningen aan derden		2	2
41	Alg.2	Verzekeringen		2	3
42	Alg.3	Financiering		2	2
43	Alg.4	Gemeenschappelijke Regelingen		3	4
44	Alg.5	Interne aangelegenheden		3	3
45	Alg.6	Juridische control		3	4

UITKOMSTENMATRIX

Relevantie						
5						
4			1			
3			5	5		
2		2	1	1		
1						
	1	2	3	4	5	Kansen

Benodigd weerstandsvermogen.

Uit de kwalificering blijkt dat van de 15 benoemde risico's de meeste risico's een relevantie hebben van 3 en een kansfactor van 3 dan wel 4. Een kwantificering in geld blijft moeilijk.

Structurele risico's.

Alhoewel de structurele risico's niet exact zijn te kwantificeren kunnen deze worden opgevangen door:

- post onvoorzien structureel € 0
- onbenutte belastingcapaciteit € 1.384.000

Incidentele risico's.

Ook de incidentele risico's zijn niet exact te kwantificeren.

Voor de opvang van deze risico's is de volgende buffer beschikbaar:

- post onvoorzien incidenteel € 75.000
- vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserve Calamiteiten € 5.500.000
- Algemene reserve OBT € 3.165.000

Hierbij wordt aangetekend dat de aanwending van de Algemene Reserve Calamiteiten gevolgen met zich meebrengt voor de in de exploitatie verantwoorde renteopbrengsten.

Conclusie.

Niet alle risico's zullen zich gelijktijdig zullen voordoen.

De weerstandscapaciteit komt in 2009 uit boven de gewenste omvang van 13% van de begrotingsomzet.

Ten aanzien van de weerstandscapaciteit en de huidige positie van de reserves is ons oordeel dat deze dus voldoende zijn, maar gelet op risico's in de toekomst en komende ontwikkelingen (zie meerjarenbegroting) achten wij een permanente control in dezen van groot belang.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze voorgeschreven paragraaf kan inzicht worden verkregen in de situatie met betrekking tot het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen.

Tynaarlo is een gemeente met een beperkt grondoppervlak. Toch is er relatief veel openbare ruimte in beheer.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud daarvan is medebepalend voor het voorzieningsniveau.

Het totale grondoppervlak is 14.373 ha, waarvan 393 ha binnenwater, 628 km weglengte en 575 ha te onderhouden groen.

In deze paragraaf komen achtereenvolgens aan de orde:

- *Kwaliteitsbeheer Openbare Ruimte (BOR)*
- *Rioolbeheer*
- *Wegbeheer*
- *Groenbeheer*
- *Gebouwenbeheer*
- *Duurzaam veilig.*

Voor de meeste onderdelen zijn beleidsnota's vastgesteld.

Beheer openbare ruimte

Bij raadsbesluit van 14 december 1999 is een impuls gegeven aan de inventarisatie van het beheer van de openbare ruimte. Op basis hiervan worden de databanken gevuld met de nog ontbrekende vastgoedgegevens met betrekking tot rioolbeheer, wegbeheer en groenareaal.

Doel is het beheer van de openbare ruimte kwaliteits- en resultaatgericht op te zetten.

De verankering van de kwaliteit vindt plaats in het zogenaamde BOR. Met de keuze van de raad voor het scenario "Sober en degelijk" zijn toen voor de verscheidene terreintypes kwaliteitsniveaus vastgelegd. Het was de bedoeling deze niveaus in een periode van 4 jaar te bereiken. Daartoe zou er jaarlijks een structurele verhoging van het budget plaats moeten vinden.

Vanwege de beperkt beschikbare middelen is dit in de afgelopen jaren echter getemporeerd.

Door benutting van aanbestedingsvoordelen en een extra investeringsimpuls van 1mln in 2006/2007 is het tot nu toe echter gelukt om het niveau "sober en degelijk" (6) te handhaven en zelfs iets hoger te scoren (7-).

In de begroting 2008 is bij de invulling van het nieuw beleid het budget voor wegenbeheer structureel opgehoogd met € 330.000. Het budget voor groen is gedurende de jaren 2008 - 2011 incidenteel met een bedrag van € 368.000 opgehoogd.

Rioolbeheer

Basisgegevens/uitgangspunten

In de gemeente ligt (liggen) 277 km vrijverval riolering, 127 km persleiding, 380 drukunits, 59 rioolgemalen, 6 randvoorzieningen en 7 IBA's.

In totaal zijn ca 14.000 percelen aangesloten op het gemeentelijk rioolstelsel.

In het buitengebied wordt per 1 juli 2005 nergens meer ongezuiverd geloosd.

De vervangingswaarde bedraagt € 100.600.000,00.

Beleidskader

Het Gemeentelijk Riolerings Plan is de weerslag van de wettelijke verplichting, dat de gemeenten een rioleringsnota moeten hebben. Deze nota bepaalt de normen voor de kwaliteit van het milieu en het onderhoud van het rioolstelsel. Het 1^e GRP voor Tynaarlo is vastgesteld op 20 juli 1999. In dit GRP is het beleid omschreven dat in de periode 1999 - 2003 is uitgevoerd.

In januari 2004 is het 2^e GRP, geldend voor de periode 2004 - 2007 vastgesteld.

Op 25 november 2008 is het verbrede GRP voor de periode 2009 - 2013 vastgesteld.

Consequenties voortvloeiende uit het beleidskader

De aanleg van riolering in het buitengebied is inmiddels afgerond. We voldoen in 2008 aan de basisinspanning. Eelde-Paterswolde wordt in de komende drie jaar voorzien van een rioleringssysteem dat voldoet aan het waterkwaliteitsspoor.

In het kader van de Kader Richtlijn Water moet voor 2015 minimaal 20% van het stedelijk water zijn afgekoppeld.

Jaar	Investeringsplan	Krediet	Bijdragen	Saldo	Geïnvesteed	Restant
2003	2.157.644	2.111.432	476.802	2.588.234	2.250.462	337.772
2004	2.690.083	1.775.406	94.195	1.869.601	1.430.031	439.570
2005	2.538.755	1.633.130	0	1.633.130	535.898	1.097.232
2006	1.622.078	160.000	0	160.000	160.000	0
2007	5.101.431	1.529.965	0	1.529.965	97.615	1.432.350
2008	2.193.181	1.503.000	0	1.503.000	0	1.503.000
Totaal	16.303.172	8.712.933	570.997	9.283.930	4.474.006	4.809.924

Wegbeheer

Basisgegevens/uitgangspunten

De lengte van het gemeentelijk wegennet bedraagt ca 475 km.

Het aantal km fietspad bedraagt 132 km.

Aan zandwegen is 23 km in onderhoud.

De lengte van de te onderhouden voetpaden bedraagt 187 km.

Daarnaast zijn er nog 29 bruggen en 1 tunnel.

Beleidskader

Voor het onderhoud wordt jaarlijks een onderhoudsprogramma opgesteld. Door de raad is in februari 2002 besloten om voor het wegenbestand uit te gaan van een basis kwaliteitsniveau, inhoudende sober en doelmatig onderhoud.

Consequenties voortvloeiende uit het beleidskader

Investeringsplan	Investering
2004	2.632.892
2005	2.977.739
2006	3.191.903
2007	2.850.944
2008	2.092.436
Totaal	13.745.914

Wijziging op beleidskader

Bij de voorjaarsnota 2004 is in verband met de verslechterende begrotingspositie een omvangrijke bezuinigingsoperatie in gang gezet waarbij besloten is om het kwaliteitsniveau van wegen naar een lager niveau te brengen en de betreffende budgetten structureel naar beneden toe bij te stellen.

Gelijktijdig is besloten om voorlopig voor een periode van 3 jaar incidentele middelen aan de budgetten toe te voegen ter grootte van 3 keer de jaarlijkse ombuiging.

In het dekkingsplan van de begroting 2005 staan de ombuigingen opgenomen.

In 2006/2007 is een extra onderhoudsimpuls uitgevoerd ten bedrage van € 1.000.000,-, waarvan de lasten de komende 25 jaar ten laste van het onderhoudsbudget worden gebracht. Mede door deze onderhoudsimpuls kon de afgelopen jaren het afgesproken BOR niveau "ruim" worden gehaald.

In de begroting 2008 is bij de invulling van het nieuw beleid het budget voor wegenbeheer structureel opgehoogd met € 330.000.

Groenbeheer

Basisgegevens/uitgangspunten

Het totaal te beheren areaal groen is 580 ha, waarbij de volgende onderverdeling van toepassing is: In deze paragraaf komen achtereenvolgens aan de orde:

	Ha	aantal
■ <i>Groen in bebouwde kom</i>	268	
■ <i>Landschappelijk groen</i>	116	
■ <i>Bermen en singels langs wegen</i>	146	
■ <i>Begraafplaatsen</i>	16,5	
■ <i>Sportvelden</i>	33	
■ <i>Speelplaatsen</i>		100
■ <i>Speeltoestellen</i>		370
■ <i>Zandbakken</i>		41

Beleidskader

In 2003 is begonnen het openbaar groen aan de hand van het kwaliteitsniveau 'Sober en Degelijk' te onderhouden. Het totale groenareaal van bijna 600 ha. (inclusief berm en sportvelden) zou in 4 jaar tijd (2007) op het afgesproken kwaliteitsniveau gebracht te zijn.

Belangrijk instrument hiervoor is het Beheerprogramma GBI Groen.

Het beheerprogramma GBI Groen stelt ons in staat om de planning ten aanzien van groenonderhoud te optimaliseren en dat er efficiënter kan worden gewerkt.

Hierbij valt te denken aan de uitvoeringsplannen, maar ook het schouwen met betrekking tot de kwaliteitsniveaus. Tevens kunnen voor andere beleidsvelden de kosten voor groenonderhoud worden berekend.

Consequenties voortvloeiende uit het beleidskader

Tynaarlo ligt met 188 m² groen per inwoner ruim boven het landelijk gemiddelde van 47 m². Hierdoor zijn de kosten van onderhoud openbaar groen relatief hoog.

Bezuinigingsoperatie 2004.

Bij de voorjaarsnota 2004 is in verband met de verslechterende begrotingspositie een omvangrijke bezuinigingsoperatie in gang gezet waarbij besloten is om het kwaliteitsniveau van groen naar een lager niveau te brengen en de betreffende budgetten structureel naar beneden toe bij te stellen.

Gelijktijdig is er toen besloten om voorlopig voor een periode van 3 jaar incidentele middelen aan de budgetten toe te voegen ter grootte van 3 keer de jaarlijkse ombuiging. Hierdoor kon het toen bereikte kwaliteitsniveau gehandhaafd blijven, maar niet verbeterd worden naar het afgesproken niveau.

In de meerjarenbegroting 2008-2011 is bij de invulling van het nieuw beleid het budget voor groen gedurende de jaren 2008-2011 incidenteel opgehoogd met een bedrag van € 368.000 tot huidig onderhoudsniveau.

Gebouwenbeheer

Basisgegevens/uitgangspunten

Het gebouwenbestand van deze gemeente omvat 15 scholen, 20 sportaccommodaties, 14 welzijnsaccommodaties, 5 gebouwen van de gemeentelijke organisatie en 27 overige gebouwen en woningen.

Beleidskader

Het GBI Bouwwerken stelt ons in staat het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen, waaronder de scholen, op een doeltreffende wijze te beheersen. Jaarlijks stellen wij een uitvoeringsprogramma op van de in de begroting geraamde activiteiten.

Doel is het in stand houden van de gebouwen en de zorg dat een ongestoorde en veilige functievervulling kan plaatsvinden.

Consequenties voortvloeiende uit het beleidskader

Omdat de jaarlijkse onderhoudsbehoefte sterk verschilt is in 2000 de voorziening “onderhoud gebouwen” gestart om te komen tot een gelijkmatige budgettering van het te plegen onderhoud. Voor onderwijsgebouwen is dat de reserve gebouwfunkelike voorzieningen van Staf Openbaar Onderwijs.

Gemiddeld wordt er per jaar een bedrag ter grootte van € 1.894.814 (€ 416.047 Openbaar Onderwijs en € 1.478.767 overige gebouwen) besteed aan onderhoud.

Op basis van de werkelijke uitgaven rekenen wij elk jaar deze voorziening door en maken een prognose van de benodigde structurele middelen op langere termijn.

Financieringsparagraaf

Inleiding

Het beleid ten aanzien van de treasuryfunctie is vastgelegd in het Treasurystatuut.

Dit statuut is bij besluit van de raad van 20 november 2001 vastgesteld.

Op basis van artikel 212 van de Gemeentewet is in november 2003 de financiële verordening gemeente Tynaarlo vastgesteld.

In deze verordening zijn artikelen opgenomen inzake de financiering.

In de financieringsparagraaf bij de begroting wordt het toekomstig beleid vastgelegd en over de uitvoering van dat beleid wordt verantwoording afgelegd door middel van het financieringsverslag onderdeel uitmakend van de jaarrekening.

Algemene ontwikkelingen

Liquiditeitenplanning

In 2008 is de liquiditeitenplanning gebaseerd geweest op informatie die verstrekt is door medewerkers van met name de OBT. In 2009 gaan we dit onderdeel verder professionaliseren, door o.a een treasury module aan te schaffen via de BNG.

In 2008 zijn de liquide middelen behoorlijk afgenomen.

Renteverwachtingen

Op grond van eigen waarneming en informatie vanuit de bankwereld wordt gepoogd om de renteverwachting te bepalen.

Dit blijft moeilijk te voorspellen door economische en internationale ontwikkelingen.

Het vertrouwen in de economie van zowel producenten als consumenten is broos.

De geld- en kapitaalmarkt zijn in de afgelopen periode mede door de kredietcrisis minder stabiel in vergelijking met voorgaande jaren.

De verwachting is dat de tarieven op de beide markten zich in de komende tijd zullen stabiliseren.

Op grond hiervan is bij de opstelling van de begroting 2008 rekening gehouden met een kort geld rente van 4% en van 5% voor lang geld rente.

De verwachting is dat binnen deze percentages de benodigde financieringsmiddelen kunnen worden aangetrokken.

Treasurybeheer

Algemeen

De treasuryfunctie zal nog verder moeten worden uitgebouwd tot een meer volwaardige functie.

Ter ondersteuning zal er op het gebied van automatisering nader bezien moeten worden welk hulpmiddel daartoe een verdere bijdrage kan leveren.

Renterisicobeheer

In de wet Fido is een kasgeldlimiet en een renterisiconorm gegeven om de invloed van (externe) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente te beperken.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is opgenomen om een grens te stellen aan de korte financiering. Dit is financiering met een looptijd korter dan één jaar.

De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage (8,5%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar.

De rentepercentages van korte financieringsmiddelen zijn doorgaans lager dan de rentepercentages van lange financieringsmiddelen.

Om optimaal van de ruimte onder de kasgeldlimiet te kunnen profiteren is een adequate liquiditeitsprognose van de geldstromen van groot belang.

Berekening kasgeldlimiet (bedragen x miljoen euro) jaarrekening 2008

		1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
1	Toegestane kasgeldlimiet	7,5	7,5	7,5	7,5
2	Omvang vlottende schuld -	14,4	10,6	7,2	15,5
3	Omvang vlottende middelen +	18,5	9,5	3,1	9,7
4	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-4,1	1,1	4,1	5,8
5	Ruimte (1-4)	11,6	6,4	3,4	1,7
6	Overschrijding (1-4)				

Uit bovenstaand tabel blijkt dat ruimte in het kasgeldlimiet gedurende het jaar kleiner is geworden, maar nog niet geleid heeft tot een overschrijding. Indien de toegestane kasgeldlimiet langdurig wordt overschreden (> 3 maanden), dan zal er een langlopende lening moeten worden aangetrokken.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel het beheersen van de renterisico's op de vast schuld (schuld met een rentetypische looptijd van één jaar of langer) door o.a. het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille.

De renterisico is afhankelijk van:

- Voor welk deel van de geldleningen kan de gemeente een wijziging van de rente op basis van de leningvoorwaarden *niet* beïnvloeden.
- Welk deel van de leningenportefeuille moet in enig jaar geherfinancierd worden, door het aangaan van een nieuwe lening.

De norm wordt berekend door een in de Uitvoeringsregeling Fido vastgesteld rentepercentage van 20% te vermenigvuldigen met de totale vast schuld per 1 januari van het boekjaar. Dit betekent concreet dat maximaal over dit deel een renterisico mag worden gelopen. In 2008 zijn er geen nieuwe leningen aangetrokken. Gebleken is dat veel lokale overheden het lastig vinden om de renterisiconorm te berekenen. De risico voor herfinanciering van de betaalde aflossingen komt in dit overzicht onvoldoende naar voren. Er is een landelijk voorstel om de renterisiconorm te vereenvoudigen en de herfinanciering van de aflossing te betrekken in de norm.

In de volgende tabel wordt het renterisico in relatie tot de norm aangegeven.

Renterisiconorm en renterisico vaste schuld		2008
1.a	Renteherziening op vaste schuld (o/g)	0
1.b	Renteherziening op vaste schuld (u/g)	0
2.	Netto renteherziening (1a – 1b)	0
3.a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	0
3.b	Nieuwe verstrekte lange leningen	0
4.	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	0
5.	Betaalde aflossingen	6.580.784
6.	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	0
7.	Renterisico op vaste schuld (2+6)	0
Renterisiconorm:		
8	Stand vast schuld per 1-1	63.216.625
9	Door ministerie vastgesteld percentage	20
10	Rente risiconorm (8*9)100	12.643.325
	Toets renterisiconorm (regel 10)	12.643.325
	Renterisiconorm (regel 7)	0
	Renterisico op vaste schuld: + =ruimte - = tekort	12.643.325

Uit bovenstaand tabel blijkt dat onze gemeente ruimschoots binnen de risiconorm is gebleven..

Kredietrisicobeheer

De kredietrisico's doen zich voor bij de verstrekte geldleningen.

In onderstaande tabel is aangegeven aan welke risicogroep leningen zijn verstrekt en welke zekerheden zijn overeengekomen.

Het betreft hier: Leningen die verstrekt zijn aan de Stichting Eelder Woningbouw en een aantal leningen aan verenigingen/instellingen in de gemeente.

	Risicogroep	Met/zonder hypothecaire zekerheid	Restantschuld X €1.000,--	%
A	Stichting Eelder Woningbouw	zonder	22.693	99,2
B	Sportverenigingen	zonder	11	0,1
C	Jeugdverenigingen	zonder	10	0,1
D	Buurt-wijkcentra	zonder	73	0,3
E	Ambtelijk personeel	met	88	0,3
	<i>Totaal</i>		22.875	100,0

Gemeentefinanciering

Financiering

De financiering van gemeentelijke activiteiten is gebaseerd op integrale financiering.

De totale financieringsbehoefte van de gemeente is de graadmeter.

Bij de thans geldende renteontwikkeling wordt eerst de ruimte die de kasgeldlimiet geeft om kort geld aan te trekken voor o.a. voorfinanciering van investeringen optimaal benut.

Het moment van consolidatie van kort geld naar lang geld hangt onder meer af van de renteontwikkelingen op de korte en lange termijn en de ruimte binnen de kasgeldlimiet.

De looptijd van de geldlening wordt bepaald door de aard van de te financieren investeringen, de resterende looptijd van de bestaande leningen en de te betalen rentepercentages bij de verschillende termijnen van de leningen.

Voor de financiering van grondaankopen worden veelal fixe-leningen afgesloten, waarbij de looptijd wordt gekoppeld aan de looptijd van het bestemmingsplan.

Bij het aantrekken van geldleningen wordt bij tenminste 2 financiële instellingen offerte gevraagd.

Uitzetting

Het huidige beleid ten aanzien van het verstrekken van geldleningen is terughoudend.

Op basis van de beleidsnotitie "Beleidsregels ondersteuning verenigingen en instellingen" kunnen er aan instellingen/verenigingen in de gemeente geldleningen worden verstrekt.

Relatiebeheer

Het totale betalingsverkeer vindt plaats via een viertal banken, zijnde de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Postbank, Rabobank en AbnAmrobank.

Het betalingsverkeer tussen het rijk en de gemeente en de betalingen aan derden vindt nagenoeg geheel plaats via de BNG.

De rekeningen bij de overige banken worden met name gebruikt als service naar de klanten voor het doen van betalingen aan de gemeente.

Met de bankrelaties wordt regelmatig overleg gevoerd.

Saldi- en Kasbeheer

Elke dag worden de saldi van bankrekeningen geraadpleegd en indien nodig worden de saldi van de overige rekeningen afgeroomd ten gunste van de BNG rekening.

Daarnaast wordt debet-saldi bij de BNG weggewerkt middels het aantrekken van kasgeld en worden zomogelijk creditsaldi omgezet in deposito's.

Uitgangspunt daarbij is het minimaliseren van de rentekosten en het maximaliseren van de renteopbrengsten.

Geldkassen worden aangetroffen bij de zwembaden, de milieustraat in Tynaarlo en bij de afdeling Publiekszaken.

De gemeente voert een actief debiteuren- en crediteurenbeheer, gericht op het snel incasseren van vorderingen en een correct betalingsgedrag door het betalen op de uiterste vervalddag.

Administratieve organisatie.

Het geldverkeer vereist een goede administratieve organisatie. In het treasury statuut is bij de toewijzing van bevoegdheden zoveel mogelijk rekening gehouden met de vereiste functiescheiding tussen besluitvorming, uitvoering, administratie en controle.

Bedrijfsvoering

Ontwikkelingen 2008

Hieronder geven wij kort aan, wat zich op het punt van de belangrijkste ontwikkelingen in de organisatie in 2008 heeft voorgedaan

- ❖ **Invoering WMO:** Deze invoering in eerste en tweede fase verloopt goed en volgens planning. Wij zijn tevreden met de beoordeling over de kwaliteit van de uitvoering en de dienstverlening aan het loket.
- ❖ **Ontwikkelingsbedrijf Tynaarlo,** ofwel onze afdeling **OBT** is in heel 2008 operationeel en is op een professionele manier bezig om bestemmingsplannen voor te bereiden die de komende jaren kunnen voorzien in de behoefte aan woningen, voorzieningen en bedrijfsterreinen in onze gemeente. Na de opstart wordt er verder gewerkt aan de verbetering van de interne bedrijfsvoering, de administratie en rapportages van projecten en de methodiek van projectmatig werken.
- ❖ **Vorming Beleidsafdeling:** Iets later dan gepland is het proces voor het inrichten van deze afdeling, inmiddels "Beleid & Projecten" ofwel "B&P" genaamd, afgerond
- ❖ **Beheer en ontwikkeling Maatschappelijk vastgoed:** Op 20 maart 07 hebben wij de rapportage over het toekomstige beheer en ontwikkeling van maatschappelijk vastgoed vastgesteld. Dit mede in relatie tot de realisatie van de MFAs in onze gemeente. In 2008 heeft de afdeling Gemeentewerken haar organisatie ingericht op haar rol en de afdeling B&P is gestart om haar rol op gebied van facility management in te vullen, wat in 2009 verder wordt afgerond.
- ❖ **Aansturing projecten:** OBT pakt de ontwikkeling van bestemmingsplannen projectmatig op. Bij de afdeling B&P is een team projecten in het leven geroepen, waar de meeste projectleiders onder zullen vallen, voor de duur van hun project. De manier waarop wij onze projecten rond bijvoorbeeld WMO en IAB hebben ingericht geeft aan, dat deze manier van werken is aangeslagen in de organisatie. Wel onderzoeken wij samen met BMC naar verdere verbeteringen rondom duidelijkheid in taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden rondom projecten en de inbedding daarvan in de organisatie.
- ❖ **Vorbereiding invoering Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen en Basisadministraties Adressen en Gebouwen (WKPB / BAG) & informatiemanagement:** Het concept informatiebeleidsplan is voor de zomervakantie in de gemeenteraad behandeld en bij het investeringsplan 2009 en verdere jaren zijn de benodigde middelen voor de uitvoering ervan aangegeven en beschikbaar gesteld. Pas recent is de vacature voor "BAG-beheerder" ingevuld en kunnen we de spreekwoordelijke "meters gaan maken" bij de invoering van deze nieuwe taak en zullen we zo spoedig mogelijk aansluiten op de landelijke voorziening. Naast het op orde krijgen van de belangrijkste basisadministraties adressen en gebouwen is het belangrijk de organisatie en de processen zo goed ingericht te hebben dat de hoge kwaliteit is geborgd.

A. Doelen en realisatie plannen 2008

In de begroting 2008 staan de acties en resultaten genoemd . In deze jaarrekening geven we de gerealiseerde resultaten aan. De doelen en acties zijn verdeeld naar de resultaatgebieden die we in de organisatie hebben vastgesteld. Intern gebruiken we een organisatie thermometer waar deze onderdelen ook maandelijks worden gemonitord.

Klantgerichtheid		
Actie/ resultaat	Score	Toelichting
Meer aandacht voor klantgerichtheid	Voldoende	Intern wordt gewerkt vanuit de 3 uitgangspunten : toegankelijk, betrouwbaar en proactief.

Burgerhandvest ingevoerd	Onvoldoende	In 2008 is een set van normen met ambitieuze reactietijden voor beantwoording vragen, klachten etc. opgesteld. De inbedding in de organisatie krijgt in 2009 verder vervolg in kader van het project Klantgericht werken. Ook wordt de haalbaarheid beoordeeld en wordt onderdeel van het af te ronden burgerhandvest.
Klanttevredenheids onderzoek	Goed	Voor de publiekdiensten bij de balie is een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd met een goed resultaat. Wij hebben de ambitie om op meerder producten en diensten klanttevredenheid te meten.
Goede administraties, door o.a een forse ontwikkeling in de authentieke registraties voor gebouwen en adressen	Voldoende	Project is gestart. Naast het halen van wettelijke termijnen richten we ons ook op de inbedding in de organisatie, zodat we de kwaliteit van de basisadministraties ook goed houden.
Brieven raadsfracties	Matig	Wij hebben de 100% score die we ons als doel hebben gesteld niet in alle gevallen gerealiseerd.
Brieven van burgers	Matig	Wij hebben de 99% score die we ons als doel hebben gesteld niet gehaald. Het onderscheid tussen brieven van burgers en overige ingeboekte stukken hebben we nog niet scherp in beeld.

Resultaatgerichtheid		
Actie/ resultaat	Score	Toelichting
Verdere opbouwen professionalisering van het Ontwikkelingsbedrijf Tynaarlo	Goed	De planning van de projecten en de regelmatige inzichten in de voortgang van de grondexploitatie zijn goede verbeteringen. Integrale afstemming, waarbij OBt als opdrachtgever werkt en binnen beleidskaders die door B&P zijn opgesteld is, in 2008 goed ingevoerd.
Plannen en (projectmatig) uitvoeren van de projecten Structuurplan	Goed	Door OBt is een planning opgesteld, waarvan over de voortgang gedurende het jaar 3 keer wordt gerapporteerd
Invoering van de Omgevingsvergunning	Voldoende	Uitstel van de invoering op landelijk niveau, maar intern zijn de eigen werkzaamheden conform planning.

Mens en samenwerkingsgerichtheid		
Actie/ resultaat	Score	Toelichting
Vorming beleidsafdeling voor meer nadruk op integraliteit en regie	Goed	De beleidsafdeling is in 2008 van start gegaan. Vanuit de afdeling, ondermeer door projectmatig werken, is er goede aandacht voor integraliteit en regie. Ook de afstemming met OBt is in 2008 op die manier opgestart.
Medewerkerstevredenheids-onderzoek	Voldoende/ Goed	In 2008 is een medewerkers-tevredenheidsonderzoek afgerond. De gemiddelde score is 7.2 (t.o.v. 6.5 bij andere gemeenten). De aandachtspunten voor verdere verbetering zijn besproken met o.a de OR en acties zijn in kaart gebracht.

B. Behersing van de organisatie en management op middelen en processen

- De ontwikkeling van ken- en stuurgetallen in samenhang met de vereenvoudiging van de P&C-cyclus / programmabegroting stagneert. Wij willen dit onderwerp in 2009 weer oppakken, en daar de gemeenteraad ook nadrukkelijk bij betrekken. Daarbij starten we met de programma's binnen de afdeling B&P.
- In september 2008 zijn we gestart met een onderzoek naar de span of control, het besturingsmodel en de daarbij behorende verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Daarbij zullen de samenwerking met Haren en het gegeven, dat we twee vacatures voor de functie van afdelingshoofd (zullen) hebben, een rol spelen. Wij betrekken bij de keuzes ook de benchmark naar de omvang van de gemeente, die we begin 2009 uitvoeren. Ook betrekken we het onderzoek dat door BMC begin 2009 is uitgevoerd bij het voorstel tot aanpassingen.
- In 2008 zijn bewuste keuzes gemaakt om de nazorg van de brand Yde de Punt vanuit de gemeentelijke organisatie te coördineren. Ook in 2009 zal inzet voor nazorg plaatsvinden.
- Wij zijn in 2008 een onderzoek gestart om kaders te ontwikkelen voor inzet van eigen of ingehuurd personeel. In het voorjaar 2009 verwachten we dat deze kaders vastgesteld kunnen worden.

C. Bezuinigingen en interne efficiency

- Een in het voorjaar van 2005 door Berenschot uitgevoerde formatiescan geeft aan, dat onze formatie overwegend op of onder het gemiddelde voor gemeenten van vergelijkbare grootte ligt. Wij voeren begin 2009 opnieuw een formatiescan uit.
- De invoering van PROVAS, een nieuw systeem voor bouwvergunningen, is bijna afgerond. Tot onze vreugde heeft ook onze buurgemeente Haren inmiddels voor PROVAS gekozen. Daarmee is een belangrijke randvoorwaarde voor efficiënte samenwerking ingevuld! Ook de glasvezelverbinding tussen beide gemeentehuizen is tot stand gebracht en kan het met en voor elkaar werken echt beginnen.
- De realisatie van de inkooptaakstelling loopt vertraging op. Doel was eind 2008 deze taakstelling helemaal gerealiseerd te hebben. Er resteert nog een taakstelling van ca € 70.000,-. In de afgelopen jaren zijn er veel inkoopvoordelen gerealiseerd, maar omdat veel besparingen worden ingezet voor kwaliteitsverbeteringen of lagere tarieven (zoals de voordelen bij reiniging) worden niet alle besparingen van de taakstelling afgeboekt. Wij streven ernaar de taakstelling ook financieel te realiseren. Met de onderzoeken naar inkoopafspraken voor meerjarige en raamcontracten rondom beheer infrastructuur (wegen, riolering) en adviesdiensten (met name binnen OBt en GW) verwachten we nog een verder oordeel te kunnen behalen.
- De taakstelling om een bedrag van € 90.000,- te realiseren door het (nog verder) vertraagd invullen van vacatures is in 2008 voor ca € 60.000 gerealiseerd. Wij zullen ook voor 2009 uitvoering geven aan de opdracht iedere vacature minimaal 1 maand open te houden, omdat op die manier de kostenbesparing gehaald kan worden. Ook blijven we op zoek naar mogelijkheden de taakstelling structureel op te lossen

D. Personeel

Verzuim en meldingsfrequentie

	Dec 2006	Apr 2007	Sep 2007	Dec 2007	Apr 2008	Sep 2008	Dec 2008
Bruto verzuim ziekte (afgelopen jaar)	5,44	5,24	5,87	6,03	6,13	5,69	5,91
Meldingsfrequentie (afgelopen jaar)	1,70	1,64	1,62	1,55	1,69	1,61	1,74

Ziekteverzuim

- Verzuim en verzuimfrequentie zijn over de hele organisatie bezien niet binnen de gestelde doelen gebleven. De opbouw van het ziekteverzuim (5,91%) geeft aan dat het grootste deel (3,91%) langer dan 43 dagen is. Er is gelukkig geen sprake van arbeidsgerelateerd lang verzuim. De meldingsfrequentie is over de hele linie iets hoger dan we als doel hebben gesteld. Met medewerkers die een hoge frequentie ziekmelding hebben wordt over oorzaken en mogelijke oplossingen gesproken

ARBO en preventie

- Wij hebben – buiten het binnenklimaat in het gemeentehuis - geen grote aandachtspunten op het terrein van de arbeidsomstandigheden. Wij hebben een preventiemedewerker in dienst voor het brede gebied van arbo en preventie, zodat beleid en acties zijn afgestemd om risico's te voorzien en verbeteringen in arbeidsomstandigheden door te voeren. Inmiddels is ook de specifieke aandacht voor de preventietaak bij onze buitendienst ingevuld door een coördinator Kwaliteit, Arbo en Milieu.

Huisvesting

- Door de uitbreiding van ons vaste en tijdelijke personeel, wordt het zo langzamerhand druk in ons gebouw. De extra ruimte die nog in het gemeentehuis aanwezig was, bedoeld om in de toekomstige behoefte aan werkplekken te voorzien, is zo goed als volledig benut. Wij gaan alternatieve kantoor- en werkplekconcepten onderzoeken om voorbereid te zijn op mogelijke ontwikkelingen.

Medewerkerstevredenheid

- Begin 2008 hebben wij weer een medewerkerstevredenheidsonderzoek gehouden. Dit keer hebben we gekozen voor het instrument "Internetspiegel" van het Ministerie van BZK. De globale uitkomst van het onderzoek is tevredenstemmend, hoewel er, zoals altijd, ook aandachtspunten zijn, m.n. op het punt van interne communicatie, werkdruk en resultaatgerichtheid van de organisatie.

Arbeidsmarkt en inleen derden

- Over de gehele linie bleek Tynaarlo in 2008 een aantrekkelijke werkgever te zijn en lukte het ons de meeste vacatures met kwalitatief goede medewerkers in te vullen. Uitzonderingen zijn er inmiddels ook: diverse functies bij de afdeling Bouwen, Milieu, Veiligheid en Gemeentewerken bleken afgelopen jaar moeilijk in te vullen. Wij bekijken op dit moment naar mogelijkheden om onze arbeidsmarktcommunicatie effectiever te maken. Ook hebben wij inmiddels een enkele keer een arbeidsmarkttoelage gebruikt bij de invulling van een vacature. Wij zullen overleg voeren met het Georganiseerd Overleg over het gebruik van dit instrument in de komende jaren.
- Voor de uitvoering van de werkzaamheden schakelen we naast eigen personeel ook derden in en lenen we personeel in. De redenen om derden in te schakelen variëren van kennis en expertise, tijdelijke uitbreiding van werkzaamheden tot het invullen van vacatures zodat "going concern en gemaakte afspraken" na worden gekomen.
- In 2008 hebben we € 2.7 miljoen ingezet voor ingeleend personeel dat als volgt kan worden verdeeld:

Projecten en leiding (grondbedrijf en interne afdelingen)	€ 1,3 miljoen
Expertise (specifieke kennis voor uitvoering regulier werk)	€ 0,2 miljoen
Uitbestede werk (seizoenkrachten beheer openbaar groen)	€ 0,2 miljoen
Invulling vacatures en benodigde capaciteit (reguliere werkzaamheden interne organisatie)	€ 1,0 miljoen

De dekking van deze gelden komt uit de begroting en uit vacaturegelden. Daarnaast zijn er aanbestedingen voor werken derden (directievoering, toezicht en uitvoering) van bijvoorbeeld infrastructurele werkzaamheden (wegen, riolering).

- ❖ Wij zijn in 2008 een onderzoek gestart om kaders te ontwikkelen voor inzet van eigen of ingehuurd personeel. In het voorjaar 2009 verwachten we dat deze kaders kunnen worden vastgesteld.

Ondernemingsraad

- De OR is compleet en functioneert goed, d.w.z. positief kritisch meekijkend en adviserend over onderwerpen die de organisatie, bedrijfsvoering en medewerkers aangaan. In februari 2009 is er een nieuwe OR aangetreden, zonder verkiezingen, maar wel met een volledige bezetting. De buitendienst is daarin goed vertegenwoordigd.

E. Beoordeling kwaliteit van de interne organisatie

Benchmarks en klanttevredenheidsonderzoeken

- Door de VNG wordt het Kwaliteit Instituut Nederlandse Gemeenten (KING) in het leven geroepen. Het gedachtegoed hierachter spreekt ons aan.
- Totdat er over de reikwijdte van dit instituut en de individuele bijdrage voor en van iedere gemeente meer duidelijkheid is, houden wij het bij de deelname aan "Waarstaatjegemeente.nl", de benchmarking website van de VNG.

Rapportage concerncontroller

Hier geven wij de onderwerpen aan die de concerncontroller heeft aangegeven, voorzover deze bestuurlijk relevant zijn. *Direct daarop aansluitend vindt u cursief onze reactie.*

- **Werk door aan een goede verklaring van de verschillen tussen raming en realisatie**, en zorg, als dat nodig is, voor tussentijdse bijstelling, zowel op resultaat als op de beheersaspecten (m.n. tijd en geld): *Wij nemen deze aanbeveling zonder meer over. Wij spreken ons management hier op aan, en zien ook een belangrijke rol weggelegd voor de impuls die we geven aan projectmatig werken.*
- **Interne audits** zijn nog vooral gericht op rechtmatigheid; nu ook nog de doeltreffendheid. *Wij vinden het met de controller van belang dat we met de middelen die we inzetten de gestelde doelen behalen. Dus ook wij onderschrijven de blijvende aandacht voor dit aspect! Scherp formuleren wat we willen bereiken en goed in beeld krijgen wat de relatie is tussen doelen en ingezette middelen zijn daarvoor van groot belang.*
- **Financiële taakstellingen** rond inkoop en openhouden vacatures niet scherp in beeld, houdt dat goed bij. *Onze directeur heeft aangegeven, dat de de taakstelling "langer openhouden van vacatures" in de praktijk op problemen stuit. Desalniettemin zal de taakstelling nu gerealiseerd worden, omdat andere concrete voorstellen uitblijven. (zie ook hierboven bij "Taakstellingen"). Rondom de inkooptaakstellingen wordt met regelmaat een overzicht opgesteld van de voortgang, en de verwachting is dat deze taakstelling wordt gerealiseerd.*
- **Beleidscontrol: mag scherper** worden, door doelen van te voren zo "SMART = Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) te formuleren; de verdere ontwikkeling van ken- en stuurgetallen is nodig. *Zie onze reactie bij de interne audits. Wij zijn het hier mee eens, vandaar ook ons voorstel bij de investeringsplanning om samen met uw raad en de inzet van externe expertise hier een nieuwe impuls aan te geven; deze impuls is in 2008 uitgebleven als gevolg van andere prioriteiten. We pakken dit in 2009 op en zullen daarbij de gemeenteraad ook betrekken.*
- **Overgedragen budgetten en Gemeenschappelijke Regelingen:** stel voor elk daarvan een risicoprofiel op, en formuleer op grond daarvan een zgn. "Toezichtarrangement". *Wij ondersteunen deze aanbeveling en nemen deze over.*

Oordelen van externe instanties

- De VROM inspectie zal op ons verzoek de uitvoering van de VROM taken door onze gemeente integraal doorlichten. Het onderzoek is wat later gestart dan we gepland hadden, en wij verwachten in het voorjaar 2009 de uitkomsten van dit onderzoek te hebben.
- GBA audits vinden periodiek plaats en worden door externe instanties beoordeeld. Ook voor de processen rondom waardedocumenten vinden deze beoordelingen plaats
- Wij meten de klanttevredenheid door middel van NIPO onderzoeken. De scores zijn ook vermeld op internet en geven aan dat we een ruime voldoende scoren. Ook de kwaliteit van de website is in 2008 gemeten en laat voor Tynaarlo een flinke stijging op de "ranglijst" zien van plaats 250 naar een plaats bij de top 50.
- De accountant heeft zijn onderzoek over 2007 met een positief oordeel afgerond. Begin december 2008 is de accountant gestart met de controle over het jaar 2008. De accountant beoordeeld de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne controle als voldoende / goed.

F. Financiële crisis

De financiële crisis die sinds het najaar 2008 een grote omvang kent is een directe aanleiding voor ons om rondom een aantal thema's de vinger extra goed aan de pols te houden. Wij onderscheiden daarbij de volgende thema's:

- Algemene uitkering, financiële ontwikkelingen en treasury
- Ontwikkelingen grondexploitaties, verkopen kavels en woningen, en markt van bouwen en verbouwingen
- Economische zaken en werkgelegenheid
- Ontwikkeling markt van aannemers (utiliteitsbouw en infrastructurele werken) waaronder prijsontwikkelingen.
- Interne organisatie, flexibiliseren van de (personeels) kosten, pensioenen en arbeidsvoorwaarden en overige effecten.

Minimaal maandelijks beoordelen we de ontwikkelingen en bespreken maatregelen en keuzes.

G. Samenwerking met andere gemeenten

Inkoop

- In het korte verleden is gebleken dat eigen initiatieven om met andere gemeenten gezamenlijke inkoopplannen op te stellen moeilijk verloopt. Wij hebben het afgelopen jaar geen initiatief genomen om deze samenwerking structureel te intensiveren. Daarnaast zijn er echter wel inkooptrajecten, die in wisselende combinaties gezamenlijk worden opgepakt.

Samenwerking met gemeente Haren

- De samenwerking met Haren gaat een nieuwe fase in, nu de gemeenteraden van beide gemeenten in het voorjaar instemden met het strategisch partnerschap van Haren en Tynaarlo. Het komende half jaar zal in het teken staan van onderzoeken naar de mogelijkheden van gezamenlijke uitvoering van werkzaamheden en het concreet vormgeven daarvan.
- De verzelfstandiging van het openbaar onderwijs in combinatie met fusie met het openbaar onderwijs van Haren is per 1 januari 2009 een feit.
- Er loopt een gezamenlijk onderzoek naar het uitbesteden van belastingheffing, inning en waardering aan de Waterschappen, afgezet tegen geoptimaliseerde uitvoering in gezamenlijk eigen beheer. De afronding van dit onderzoek is wat vertraagd, wij verwachten in voorjaar 2009 de resultaten van dit onderzoek.
- We onderzoeken de meerwaarde van samenwerking, evt gezamenlijke huisvesting en gezamenlijke uitvoering van werk door onze buitendiensten. Het onderzoek is uitgevoerd en begin 2009 worden de resultaten besproken.

Hieronder volgt een overzicht van de onderwerpen in de besprekingen tussen Tynaarlo – Haren en de stand van zaken per 5 maart 2009.

Onderwerp	Afspraken / toelichting
STRUCTURELE SAMENWERKINGSVERBANDEN	
Vormgeving samenwerking	<ul style="list-style-type: none">✓ Na de ondertekening van het convenant op 18 november is het werk aan de vormgeving van de structurele samenwerking gestart, met in achtname van de Nota Verbonden Partijen Tynaarlo.✓ We verwachten nog dit voorjaar een concreet voorstel, dat we verder zullen uitwerken
Verrekenmodellen bij inzet personeel over en weer	<ul style="list-style-type: none">✓ De opdracht om hierover voorstellen te ontwikkelen wordt binnenkort uitgezet.✓

Onderwerp	Afspraken / toelichting
Verzelfstandiging openbaar Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fusie een feit: afgerond
Planning & Controlcyclus	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Een nieuw project, dat in maart 2009 start. Een doorlichting van de P&C-cycli van beide organisaties zal basis vormen voor verbetervoorstellen. ✓ Deze verbetervoorstellen voeren we zo mogelijk samen in, zodat we in de onderlinge ondersteuning bij het werk in het kader van de jaarcyclus elkaar makkelijk kunnen vinden.
Waarderen voor &, Heffen, Innen van Belastingen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ De beide colleges hebben op 22mei07 ingestemd met het voorstel om uitbesteding van waarderen, heffen en innen aan de waterschappen verder uit te werken. ✓ De eindrapportage van de projectleiders, waarin drie varianten zullen zijn uitgewerkt (zelf doen, samen doen, samen uitbesteden aan Hefpunt) aan de colleges zullen worden voorgelegd
Invordering	<ul style="list-style-type: none"> ✓ We hebben gezamenlijk invorderingsbeleid opgesteld, belangrijke randvoorwaarde voor daadwerkelijke samenwerking op dit gebied ✓ Gezamenlijke invordering is nog niet van de grond gekomen, want wacht op de uitkomst van het onderzoek uitbesteden belastingheffing en – inning.
PSA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tynaarlo voert sinds december 2004 de personeels- en salarisadministratie van Haren uit.
P&O	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Maandelijks overleg om af te stemmen is ingevoerd. ✓ Begeleiding overige samenwerkingstrajecten heeft prioriteit boven samenvoegen van P&O-teams
Informatiebeleid	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Het opstellen van een gezamenlijk informatiebeleidsplan voor Tynaarlo en Haren is gereed. De uitvoeringsplannen zijn voor beide gemeenten apart opgesteld, maar bij de uitvoering zullen we intensief samen optrekken. ✓ We hebben sinds mei '07 het gezamenlijke Platform Informatiemanagement (PIM) onder voorzitterschap van Eppo van Koldam. ✓ Nu het convenant is ondertekend, werken we er naar toe dat de realisatieplannen worden samengevoegd tot één gezamenlijk plan.
Inter- intranet	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Haren kopieert (met een ander uiterlijk) ons inter- en intranet. gezamenlijk beheer komt daardoor nog dichterbij. ✓ Nu het gezamenlijke beheer nog!
Samenwerking ICT teams	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Recent hebben de beide teams, na een aantal werkconferenties met externe begeleiding aangegeven samen te willen gaan en als standplaats Tynaarlo te kiezen. Dit wordt de komende maanden, na bestuurlijke besluitvorming, uitgewerkt en geïmplementeerd.
SAP-INTEL samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Een besluit om op een gezamenlijk platform te gaan werken en het beheer gezamenlijk te gaan voeren is genomen. ✓ Het daadwerkelijk “hosten” is nu ook bijna een feit.
Vergunningverlening en handhaving Milieu / BWT	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Het convenant spreekt uit, dat we vergunningverlening en handhaving samen gaan doen. ✓ Met de keuze voor PROVAS als systeem voor beide organisaties is belangrijke randvoorwaarde ingevuld voor efficiënte samenwerking. ✓ Uitwerkingsopdracht aan extern bureau volgt nog. ✓ Complicerende factor is het Rijksinitiatief om te komen tot omgevingsdiensten voor de uitvoering van deze taken.

Onderwerp	Afspraken / toelichting
Omgevingsvergunning	✓ Tynaarlo levert de projectleider (Geert Kloetstra) voor de invoering van deze wet in zowel Tynaarlo als Haren; Dit onderwerp hangt nauw samen met gezamenlijke vergunningverlening en handhaving.
WKPB / BAG	✓ We hebben twee projectleiders, die intensief samenwerken rond de invoering van deze nieuwe taken voor beide gemeenten. Nu het convenant is ondertekend, zullen we bekijken of een gezamenlijke uitvoering van deze taken toch een realistische optie is.
Samenwerking Buitendiensten Gemeentewerken	<ul style="list-style-type: none"> ✓ De colleges van B&W hebben op 22mei07 besloten een onderzoeksopdracht te formuleren naar het antwoord op drie vragen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Is er een basis voor een gemeenschappelijke visie op de bedrijfsvoering van de buitendiensten? Zo ja, ○ Is er dan meerwaarde in gezamenlijke huisvesting van de buitendiensten? Zo ja, ○ Is er dan meerwaarde in organisatorische samenvoeging van de buitendiensten? ✓ Deze opdracht is uitgezet bij bureau Conspect, dat recent de eindrapportage heeft afgeleverd. ✓ De colleges van Haren en Tynaarlo hebben het rapport op 3 maart vastgesteld en tot een uitwerkingstraject besloten. Insteek: eerst gaan werken met gezamenlijke specialistische teams, dan evalueren en evt komen tot samenvoeging van de buitendiensten op termijn van maximaal enkele jaren. ✓ Het rapport wordt nu (maart 2009) voorgelegd aan de Ondernemingsraden
INCIDENTEEL	
Inkoop WMO	✓ Haren heeft meegedaan met de provinciebrede inkoop in Drenthe
NIET KANSRIJK (TOT NU TOE)	
Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Samenwerking op het gebied van veiligheid is niet of nauwelijks zinvol, omdat de provinciegrens hier wel een concrete barrière vormt. ✓ De samenwerkingsverbanden zijn vormgegeven per provincie en de netwerken (van mensen die elkaar kennen en kunnen vinden) komen in het geheel niet overeen. ✓ Dit laat uiteraard onverlet dat er op operationeel vlak wordt bijgesprongen (brandweer) als dat nodig is. Daar zijn afspraken over gemaakt.
Stroomlijnen inkoop	✓ Er is geen structurele samenwerkingsrelatie op het gebied van inkoop in Noord Drenthe tot stand gekomen. Met Haren wordt overlegd om aan te haken bij ons contract met het inkoopbureau PSI
Monumentenzorg	✓ Dit onderwerp lijkt voor gezamenlijke uitvoering weinig levensvatbaar
GW wagenpark	<ul style="list-style-type: none"> ✓ We gaan onderzoeken of het gezamenlijk aanbesteden voor koop of lease van het kleine wagenpark (personenauto's, bestelwagens) mogelijk en zinvol is. ✓ Nog niet opgepakt;
Afvalinzameling	✓ Nu Tynaarlo de afvalinzameling bij SITA heeft weggezet onderzoekt Haren het onderbrengen van de afvalinzameling bij de gemeente Groningen. De gedachte om samen met Tynaarlo een eigen huisvuilophaaldienst te hebben is opgegeven.

Verbonden partijen

Inleiding

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk dito risico's is het gewenst dat in de begroting en jaarstukken meer aandacht wordt besteed aan derde rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft .

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten 2004 (gebaseerd op artikel 186 van de Gemeentewet) is in artikel 9, lid 2 onder f bepaald dat in de begroting in een afzonderlijke paragraaf de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot verbonden partijen.

Een verbonden partij is een partij waarin de gemeente te samen met derde partijen ter uitvoering van een bepaalde publieke taak zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft.

Volgens artikel 15 bevat de paragraaf tenminste:

- a. de visie op verbonden partijen in relatie tot de uitvoering van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- b. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Algemeen kan gesteld worden dat de relaties tussen verbonden partijen en het publieke belang, zoals geconcretiseerd in de programma's in hoofdlijnen worden aangegeven.

Algemeen beleidskader

Op 11 september 2007 heeft de raad de nota verbonden partijen vastgesteld. In deze nota zijn kaders opgenomen en wordt voorgesteld de bestaande verbonden partijen in een bepaalde prioriteitsvolgorde te voorzien van een risicoanalyse en een toezichtarrangement.

Indeling van verbonden partijen

Verbonden partijen kunnen als volgt worden ingedeeld:

- a. Gemeenschappelijke Regelingen;
- b. Deelnemingen;
- c. PPS-constructies;
- d. Stichtingen en verenigingen.

Ad a. Gemeenschappelijke Regelingen.

De gemeenteraad van twee of meer gemeenten kunnen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van één of meer belangen van die gemeenten.

Ad b. Deelnemingen.

Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang is de gemeente geheel of gedeeltelijk in het bezit van de aandelen van een aantal vennootschappen (deelnemingen).

Ad c. PPS-constructies.

Publiek private samenwerking is een middel om bepaalde beleidsdoelen te realiseren.

De samenwerking met marktpartijen moet meerwaarde opleveren.

Meerwaarde in de vorm van het benutten van kennis en expertise van andere partijen en het spreiden van risico's kan leiden tot efficiëntere uitvoering van plannen en projecten.

Ad d. Stichtingen en verenigingen.

Het college kan (gehoord de gemeenteraad) besluiten deel te nemen in een stichting of vereniging.

Overzicht verbonden partijen gemeente Tynaarlo

In het navolgende overzicht zijn alle verbonden partijen waarin de gemeente Tynaarlo momenteel participeert opgenomen.

Gemeenschappelijke regelingen :

GR Garantievoorziening voormalige bestuursacademie Noord-Nederland

GR Centrum voor automatisering Noord Nederland CEVAN (uitwerking liquidatie)

GR Regionale Brandweer Drenthe
GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe.
GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst Noord en Midden Drenthe (in liquidatie)
GR Instituut Creatieve Ontwikkeling (in liquidatie)
GR Meerschop Paterswolde
GR Recreatieschap Drenthe
GR Alescon
GR GHOR
GR Vuilverwerking Regio Assen (in liquidatie)
GR Milieuhygiëne Noord en Midden Drenthe (in liquidatie)
GR IZA, Zorgverzekering Ambtenaren Nederland
GR Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Noord- en Midden Drenthe (in liquidatie)
GR Samenwerking Zuidlaardermeer gemeenten
GR Intergemeentelijke sociale dienst (ISD)

Overige instellingen, waar de gemeente bestuurlijk is verbonden :

Stichting Eems Dollard Regio
Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Groningen Drenthe
Commissie Milieuhygiëne Luchtvaartterrein Eelde
Regiofonds Groningen Assen 2030
Vereniging Drentse Gemeenten
Stichting Drents Plateau (w.o. o.a. opgenomen v.m. Drents Welstandstoezicht)
Regionaal Indicatie Orgaan (in ontbinding)
Overlegorgaan gebiedscommissie beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa
Stichting ICO.
Stichting Samenwerkingsverband Stad en Ommeland
Federatieve Stichting Primair Onderwijs Assen en Omstreken
Convenant met de Stichting Drentse Bedrijfslokaties

Organisaties, waar de gemeente deelneemt in het maatschappelijk kapitaal :

NV Waterleidingmaatschappij Drenthe
NV Essent
NV Groningen Airport Eelde
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
NV Bank Nederlandse Gemeenten

Belangrijke verbonden partijen.

In het navolgende worden voorlopig 8 belangrijke verbonden partijen genoemd met daarbij een toelichting. In de komende jaren zal dit verder worden uitgebreid.

Wij zullen in overleg met de gemeenteraad met een voorstel komen hoe wij meer inzicht geven in verbonden partijen en hoe wij op een zorgvuldige manier tot de verdere analyses van risico-inventarisatie en toezichtarrangementen komen voor alle verbonden partijen

In de toelichting komen de volgende elementen steeds terug:

- ← doel / openbaar belang
- ← wijze van deelneming
- ← betrokkenen
- ← bestuurlijk belang/bevoegdheid
- ← financieel belang
- ← ontwikkelingen

a. Regionale brandweer Drenthe.

1. Doel/openbaar belang.

De gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het gebied van de brandweertzorg en de rampenbestrijding. Het gaat in het bijzonder om de taken genoemd in artikel 3, lid twee en lid drie van de Brandweerwet 1985.

Voorts behoort tot de taak:

- de alarmering van de gemeentelijke brandweer;
- de ondersteuning van het bestuur en het samenwerkingsverband door het ontwikkelen

- van voldoende deskundigheid op verschillende terreinen;
 - de beleidsontwikkeling, coördinatie, planvorming, communicatie, specialistische functies en de kwaliteitsfunctie van de brandweertzorg die gemeenten in samenwerking uitvoeren, de voorbereiding en bestrijding van grote ongevallen en rampen in afstemming met de andere hulpverlenende disciplines: de politie en de geneeskundige hulpverlening;
2. Wijze van deelneming.
De gemeente neemt deel in het algemeen bestuur.
 3. Betrokkenen.
De 12 gemeenten in Drenthe.
 4. Bestuurlijk belang/bevoegdheid.
De burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur en heeft één stem.
 5. Financieel belang.
De gemeente draagt jaarlijks bij in de kosten op basis van het aantal inwoners.
 6. Ontwikkelingen.
De rampenbestrijding staat volop in de belangstelling door recente gebeurtenissen. Dit leidt tot verdere aanscherping van de regels en de controle daarop. Dit alles zal leiden tot verdere kostenstijgingen in de komende jaren.
De Regionale Brandweer Drenthe en GHOR Drenthe zijn voornemens om per 1 januari 2009 te fuseren in gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe. Eind 2008 zal middels een raadsbesluit het voorstaande bekrachtigd worden.

b. N.V. Groningen Airport Eelde N.V.

1. Doel/openbaar belang.
De uitoefening van het luchthavenbedrijf, waaronder de aanleg, het onderhoud, de ontwikkeling en de exploitatie van het als zodanig aangewezen luchtvaartterrein.
2. Wijze van deelneming.
De gemeente bezit 4% van de aandelen en heeft zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
3. Aandeelhouders.
De provincie Groningen, de provincie Drenthe, de gemeente Groningen, de gemeente Assen en de gemeente Tynaarlo.
4. Bestuurlijk belang /bevoegdheid.
De wethouder economische zaken heeft zitting in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Elk aandeel geeft recht op één stem.
5. Financieel belang.
Op basis van de tussen het Rijk, de regionale aandeelhouders, en de luchthaven gesloten overeenkomsten én het businessplan is door de huidige aandeelhouders afgesproken voor een periode van tien jaar, ingaande in 2003, een vaste exploitatiebijdrage aan de luchthaven te leveren. Tynaarlo draagt op basis van deze afspraken tot en met 2012 jaarlijks € 35.207 bij aan de exploitatie.
6. Ontwikkelingen.
In het businessplan wordt net voor 2012 het break-evenpoint voorzien in de exploitatie van de luchthaven.

c. Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe.

1. Doel/openbaar belang.
De gezondheidsdienst heeft tot taak de belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van de volksgezondheid in brede zin.
In het bijzonder betreft dit:
 - a. het medewerken aan de uitvoering van wetten, regelingen en voorschriften op het terrein van de gezondheidszorg voor zover de uitvoering is opgedragen aan de gemeenten;
 - b. het voorlichten van de bevolking over al hetgeen de algemene gezondheidstoestand kan verbeteren, waar voorgeschreven of wenselijk in samenwerking met andere op het terrein van de gezondheidszorg werkzame instellingen en/of personen;
 - c. het bevorderen van de samenwerking tussen lichamen, welke werkzaam zijn op het terrein van de gezondheidszorg binnen het gebied van de gezondheidsdienst;
 - d. alle overige werkzaamheden, welke naar aard of karakter tot de taak van een gezondheidsdienst behoren.

2. Wijze van deelneming.
De gemeente neemt deel in het algemeen bestuur.
3. Betrokkene.
De 12 gemeenten in Drenthe.
4. Bestuurlijk belang /bevoegdheid.
De wethouder volksgezondheid heeft zitting in het algemeen bestuur en heeft één stem.
5. Financieel belang.
De gemeente draagt jaarlijks bij in de kosten op basis van het aantal inwoners.
6. Ontwikkelingen.
De begrotingen van de GGD van de afgelopen jaren hebben geleid tot een hogere bijdrage dan in de gemeentelijke kaderbrieven aangegeven en wijken voorts in negatieve zin af van de geschetste financiële verwachtingen zoals weergegeven bij de fusie van de 3 voormalige GGD-regelingen tot deze nieuwe gemeenschappelijke regeling.

d. Stichting ICO.

1. Doel/openbaar belang.
De stichting stelt zich ten doel de bevordering van creatieve ontwikkeling, kunstbeoefening, culturele vorming en kunsteducatie en al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord in ieder geval in de gemeenten Aa&Hunze, Assen, Midden Drenthe, Noordenveld en Tynaarlo.
De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:
 - a. het instandhouden van een instituut voor creatieve ontwikkeling, met name ten behoeve van de inwoners van voornoemde gemeenten;
 - b. actief en stimulerend op te treden ter bevordering van de creatieve ontwikkeling in het algemeen;
 - c. alle andere middelen die aan de verwezenlijking van de doelstelling dienstig te kunnen zijn.
2. Wijze van deelneming.
Middels een mantelovereenkomst tussen de stichting ICO en de gemeente wordt een basispakket en flexibel pakket aangeboden en afgenomen door de gemeente.
De overeenkomst wordt aangegaan voor de periode ingaande 1 januari 2006 tot en met 31 december 2011.
De overeenkomst wordt verlengd met telkenmale aansluitende perioden van 4 jaar tenzij:
 - a. partijen anders overeenkomen.
 - b. De overeenkomst is opgezegd met inachtneming van het bepaalde in lid 3 van artikel 5.
3. Betrokkene.
De gemeenten Aa&Hunze, Assen, Midden Drenthe, Noordenveld en Tynaarlo.
4. Bestuurlijk belang /bevoegdheid.
Het gemeentebestuur van Tynaarlo heeft geen bestuurlijke bevoegdheid.
5. Financieel belang.
De gemeente zal gedurende de duur van de mantelovereenkomst aan de stichting ICO een subsidie verlenen ten behoeve van het aanbod aan alle inwoners van de gemeente van een Basispakket en een Flexibel pakket.
6. Ontwikkelingen.
Door de vorming van een stichting ICO is de bestaande Gemeenschappelijke Regeling ontmanteld.
De stichting is een ondernemend aanbieder van diensten en producten van hoge kwaliteit en professionaliteit. Na 2011 vervallen de gegarandeerde afname van producten en een gegarandeerd subsidieniveau.

e. Intergemeentelijke Sociale Dienst.

1. Doel/openbaar belang.
Het behartigen en uitvoeren van de taken van de gemeenten op het terrein van werk en inkomen.
2. Wijze van deelneming.
De gemeente neemt deel in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
3. Betrokkenen.
De gemeenten Aa&Hunze, Assen en Tynaarlo.

4. Bestuurlijk belang/bevoegdheid.
De portefeuillehouder arbeidsmarktbeleid en inkomen is lid van het algemeen Bestuur en het dagelijks bestuur en heeft één stem.
5. Financieel belang.
De gemeente draagt jaarlijks als volgt bij in de kosten:
 1. uitgaven WWB, IOAW, IOAZ, BBZ, WIK op basis van cliëntenaantallen.
 2. uitgaven minimabeleid en bijzondere bijstand op basis van werkelijke kosten per gemeente.
 3. uitvoeringskosten op basis van het aantal cliënten (gewogen gemiddelde).
6. Ontwikkelingen.
Werk boven inkomen'. Werken voorkomt armoede en sociale uitsluiting. Het hebben van een baan biedt mensen economische zelfstandigheid, de kans hun talenten te ontplooiën, sociaal contact en zelfvertrouwen. Een betaalde baan is de beste sociale voorziening.
Voor alle bijstandsgerechtigden stelt de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) een op hun situatie afgestemd reïntegratieplan op voor het oplossen van de problemen die het aanvaarden van een baan in de weg staan.

f. Alescon.

1. Doel/openbaar belang.
Het bevorderen en uitvoeren van activiteiten, welke gericht zijn op het creëren, bevorderen of Instandhouden van werkgelegenheid voor natuurlijke personen, die een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt.
2. Wijze van deelneming.
De gemeente neemt deel in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
3. Betrokkenen.
De gemeenten Aa&Hunze, Assen, De Wolden, Hoogeveen, Midden-Drenthe en Tynaarlo.
4. Bestuurlijk belang/bevoegdheid.
De portefeuillehouder arbeidsmarktbeleid en inkomen en een raadslid zijn lid van het algemeen Bestuur. De portefeuillehouder is lid van het dagelijks bestuur.
5. Financieel belang.
De gemeente verplicht zich tot een financiële bijdrage ter dekking van de kosten, welke niet door netto opbrengsten uit bedrijfsuitoefening en rijkssubsidie worden gedekt.
6. Ontwikkelingen.
De Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is in gemoderniseerd.
In 2008 zijn verordeningen opgesteld, wordt cliëntenparticipatie georganiseerd en moet het nieuwe financiële beleid zijn vruchten af gaan werpen. Om de wachtlijsten voor een baan bij Alescon te verkorten zetten we in op het begeleiden werken bij reguliere werkgevers. Voor de mensen die alleen in een beschutte werkomgeving kunnen functioneren zorgen we er voor dat de sociale werkplaats zijn oorspronkelijke functie behoudt.

g. Meerschop Paterswolde.

1. Doel/openbaar belang.
Het doel van het lichaam heeft binnen de grenzen van zijn gebied tot doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het terrein van de openluchtrecreatie, zulks met de bescherming van de natuur en het landschap.
2. Wijze van deelneming.
De gemeente neemt deel in het algemeen bestuur.
3. Betrokkenen.
De gemeenten Groningen, Haren en Tynaarlo.
4. Bestuurlijk belang/bevoegdheid.
Het bestuur bestaat uit 10 leden, waarvan één lid uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tynaarlo en twee leden uit de raad van de gemeente Tynaarlo
5. Financieel belang.
De gemeente verplicht zich tot een financiële bijdrage ter dekking van de kosten, welke niet door netto opbrengsten uit bedrijfsuitoefening en rijkssubsidie worden gedekt.
De bijdrage bedraagt 14,5% van het nadelig saldo.
6. Ontwikkelingen.
Binnen het Meerschop Paterswolde zijn geen relevante veranderingen te verwachten de komende jaren.

h. Recreatieschap Drenthe.

1. Doel/openbaar belang.
Het doel van de gemeenschappelijke regeling is om de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van recreatie en toerisme.
2. Wijze van deelneming.
De gemeente neemt deel in het Algemene Bestuur.
3. Betrokkenen.
De 12 gemeenten in Drenthe en gemeente Ooststellingwerf.
4. Bestuurlijk belang/bevoegdheid.
Elke deelnemende gemeente heeft een afgevaardigde in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur kent een Dagelijks Bestuur van drie personen. Besluitvorming binnen het bestuur vindt plaats bij meerderheid van stemmen. Namens de gemeente Tynaarlo neemt de portefeuillehouder Toerisme en Recreatie deel in het algemeen bestuur.
5. Financieel belang.
De gemeente draagt jaarlijks bij in de kosten op basis van een vaste verdeelsleutel.
6. Ontwikkelingen.
Het komend jaar zal in het teken staan van de ontwikkeling van een samenhangend beleid op het gebied van recreatie en toerisme bij de deelnemende gemeenten. Dit beleid moet worden afgestemd met de gemeenten in de aangrenzende provincies en in Duitsland. Zo moet de voor de ontwikkeling van het Fietsknooppuntensysteem bijvoorbeeld afstemming worden gezocht met de provincie Groningen.
Verwacht wordt dat recreatie en toerisme in onze regio een steeds grotere bijdrage gaat leveren aan de economie en werkgelegenheid. Investerings in de kwaliteit en verbreding van de sector zijn daarom van groot belang. Eind 2008 wordt in dit kader het Ecorys-onderzoek naar de stand van recreatie en toerisme gepresenteerd.

Toetsing bestaande verbonden partijen

De toelichting op de verbonden partijen gaat minder ver dan een analyse per verbonden partij waaruit op basis van een risico analyse een toezichtarrangement wordt voorgesteld.

Per verbonden partij zal eerst een risicoanalyse en daarna een toezichtarrangement worden opgesteld. Dit zal gefaseerd g

Grondbeleid

Beleidsuitgangspunten

Om te kunnen voldoen aan de vraag naar bouwterreinen voor woningbouw en bedrijven voert de gemeente een actief grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente actief de verwerving van de gronden oppakt zodat de planontwikkeling en het bouw- en woonrijp maken zoveel mogelijk door en onder regie van de gemeente wordt uitgevoerd.

Het voeren van een actief grondbeleid om zelf locatieontwikkeling te initiëren brengt kansen en bedreigingen met zich mee. De marktsituatie, fluctuaties in de kostprijs van te verwerven gronden, renteschommelingen en de economische omstandigheden kunnen in sterke mate gedurende de voorbereidingsperiode en de looptijd van een complex zowel een positieve als negatieve invloed hebben op de exploitatie.

Met grondexploitatie zijn vaak grote investeringsbedragen gemoeid. Strakke regie op de opzet en voortgang van de locatieontwikkeling en daarbinnen voldoende aandacht voor de financiële bewaking is een must.

Dit heeft geleid tot de keuze voor "een grondbedrijf" als nieuwe zelfstandige afdeling binnen de gemeentelijke organisatie" en heet per 1 juli 2007- Ontwikkelingsbedrijf Tynaarlo, kortweg OBt. Het OBt voert de regie over de locatieontwikkeling, waarbij de aandacht zich de komende jaren vooral richt op de in het structuurplan opgenomen locaties.

Speerpunten van het Ontwikkelingsbedrijf Tynaarlo zijn :

- voortgang in de planvorming voor nieuwbouw en herontwikkeling;
- inrichten projectadministratie voor lopende exploitaties;
- ter hand nemen van initiatieven;
- opzetten budgetbewaking voor lopende exploitaties;
- sturen op het vastgestelde toekomstresultaat voor alle exploitaties;
- omvang Algemene Reserve OBt en bepalen risicoprofielen;
- herzien Nota Grondbeleid op nieuwe Wro;
- uitwerken integrale planningslocatieontwikkeling;
- beschrijven administratieve organisatie;
- uitwerken regiefunctie OBt voor exploitatieovereenkomsten (kostenverhaal bij particulier initiatief gericht op locatieontwikkeling).

Permanent wordt gewerkt aan een beter inzicht in de (strategische) grondpositie van de gemeente. De Nota Grondinventarisatie (afgerond voorjaar 2008) geeft inzicht in welke gronden uit strategische ontwikkelingsoverwegingen in eigendom bij het OBt dienen te blijven en welke gronden kunnen worden afgestoten.

Met het inzicht in de gemeentelijke grondpositie zullen wij ons met u gaan beraden op de gewenste positie voor de periode na afloop van de huidige Structuurvisie (2016-e.v.).

Marktconformiteit is het uniforme uitgangspunt bij het bepalen van de uitgifteprijsen.

De omvang en looptijd van de complexen verschilt nogal. De komende jaren ligt het accent met name op de bestaande complexen: Ter Borch, Bedrijventerrein Vriezerbrug (uitgifte), Zuidoevers Zuidlaardermeer, Bovendiepen en Zwarte Lent, alsmede op de nieuwe complexen Donderen, Tynaarlo/Loopstukken 2^e fase, Zuid-es Zuidlaren, Nieuwe Stukken Vries en Groote Veen Eelde. Vanzelfsprekend krijgen ook andere complexen, waaronder kleinere woningbouwplannetjes (merendeels inbreidingslocaties) de nodige aandacht. Genoemd kunnen worden de Boskamp Vries (afroning), de voormalige C1000 in Zuidlaren, de Inloop Vries en de Goudenregenlaan in Zuidlaren.

Bijzondere aandacht gaat uit naar de voorziene ontwikkelingen in Nieuwe Akkers Paterswolde, Centrumplan Eelde en de Prins Bernhard Hoeve Zuidlaren. De gemeentelijke grondpositie op deze

locaties zal mede gebruikt worden om een nader door u te formuleren kader in de sfeer van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, stedenbouw en voorzieningenniveau te realiseren.

Financiële positie.

De financiële positie van de grondexploitatie wordt aangegeven in de boekwaarde van de gronden binnen de grondexploitatie en de calculaties en prognoses welke per complex worden opgesteld. De verwachtingen daaromtrent en de voorziene eindwaardes worden meegenomen in de Jaarrekening en de berekening van de Algemene reserve OBt.

In de rapportages voor de Voor- en Najaarsnota wordt daarop ook nader ingegaan.

In de Nota Grondbeleid, welke op 12 juni 2007 door uw raad is vastgesteld, zijn regels vastgesteld met betrekking tot het instellen van een aparte risicoreserve, waarderingsgrondslagen, resultaatbepaling, verlies- en winstneming, risicobepaling, instellen en liquideren van complexen, de wijze van verkopen en het bepalen van verkoopprijzen en de planning en control cyclus. Deze regels vormen een solide basis voor de uitoefening voor de uitoefening van de regierol bij de gemeentelijke locatieontwikkeling.

IJkmomenten.

Voor de momenten van informatie verstrekking omtrent de complexen wordt aangehaakt bij de Planning en Controlcyclus van de Begroting.

Deze momenten zijn :

- **Jaarrekening**
Bij de jaarrekening wordt van alle lopende complexen jaarlijks een nieuwe dan wel bijgestelde exploitatie ter vaststelling aangeboden. Voorts wordt de omvang van de Algemene Reserve OBt bepaald. Deze reserve is een buffer voor de risico's grondexploitaties alsmede voor de jaarlijkse afdracht aan de Algemene Dienst.
- **Voorjaarsnota**
Bij de voorjaarsnota, kort op de jaarrekening, wordt de inhoudelijke voortgang toegelicht en nader ingegaan op de toekomstverwachting.
- **Najaarsnota**
Bij de najaarsnota wordt een geactualiseerde exploitatieopzet van de situatie halverwege het jaar aangeboden.

Jaarrekening

Jaarrekening 2008

De jaarrekening is opgesteld volgens de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) Met de jaarrekening wordt via de balans met toelichting en de programmarekening met toelichting, de financiële verantwoording afgelegd over het jaar 2008.

De jaarrekening 2008 bestaat uit:

- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- Balans per 31 december 2008
- Programmarekening over het begrotingsjaar 2008
- Toelichting op de balans
- Toelichting op de programmarekening per programma
- SiSa 2008 Bijlage verantwoordingsinformatie
- Accountantsverklaring

Grondslagen

Grondslagen voor waardering resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Met ingang van 1 januari 2004 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden en is het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 (CV1995) vervallen.

Bestuurscommissie Openbaar Primair Onderwijs

De conceptjaarcijfers van de bestuurscommissie OPO zijn geconsolideerd in deze jaarrekening opgenomen. In de toelichting worden deze cijfers specifiek weergegeven. De activa zijn gewaardeerd op de actuele waarde per 1 januari 2006, verminderd met het daarvoor ontvangen bijdragen en de gecumuleerde afschrijvingen.

Stelselwijziging

Met ingang van het begroting- en verantwoordingsjaar 2008 dienen volgens artikel 44 lid 2 van de BBV de niet bestede middelen die zijn ontvangen van Europese en Nederlandse overheidslichamen, voor een specifiek bestedingsdoel, als vooruitontvangen middelen op de balans te worden verantwoord, onder de overlopende passiva en niet meer als voorziening. Deze wijziging geldt voor alle uitkeringen die van Europese en Nederlandse overheidslichamen worden ontvangen. Hieronder vallen ook bijdragen van gemeenschappelijke regelingen en bijdragen van andere gemeenten.

Ten opzichte van de jaarrekening 2007 heeft er een verschuiving plaatsgevonden in de cijfers per 31 december 2007. Een bedrag van € 550.000 is verschoven van de overige overlopende activa naar de nog te ontvangen bedragen inzake uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. En er is een bedrag van € 4.249.838 verschoven van de voorzieningen naar de overlopende passiva.

Waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personeelslasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Het jaar 2008 is afgesloten met een voordelig exploitatiesaldo van € 3.816.068.

Hierna wordt via de balans met toelichting en de programmarekening met toelichting de financiële verantwoording afgelegd over het in 2008 gerealiseerde beleid.

Balans

Balans per 31 december 2008

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	31.12.2008		31.12.2007	
<u>Vaste activa</u>				
<i>Immateriële vaste activa</i>				
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	36		44	
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>		36		44
<i>Materiële vaste activa</i>				
Investerings met een economisch nut	45.677		41.057	
Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.428		2.588	
<i>Totaal materiële vaste activa</i>		48.105		43.646
<i>Financiële vaste activa</i>				
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	251		251	
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen	0		137	
Leningen aan woningbouwcorporaties	22.694		23.112	
Leningen aan deelnemingen	123		123	
Overige langlopende leningen	982		996	
<i>Totaal Financiële vaste activa</i>		24.050		24.620
Totaal vaste activa		72.191		68.310
<u>Vlottende activa</u>				
<i>Voorraden</i>				
Grond en hulpstoffen				
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	12.216		7.583	
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	32.684		36.659	
Vooruitbetalingen	1.095		0	
<i>Totaal voorraden</i>		45.995		44.242
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>				
Vorderingen op openbare lichamen	4.891		4.698	
Overige vorderingen	1.475		1.895	
<i>Totaal uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar</i>		6.366		6.593
<i>Liquide middelen</i>				
Kassaldi	5		1	
Banksaldi	810		1.802	
Girosaldi	2		4	
<i>Totaal liquide middelen</i>		817		1.807
<i>Overlopende activa</i>				
Nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel	689		550	
Overige overlopende activa	1.897		2.372	
<i>Totaal overlopende activa</i>		2.586		2.922
Totaal vlottende activa		55.764		55.562
TOTAAL ACTIVA		127.955		123.872

PASSIVA	31.12.2008		31.12.2007	
<u>Vaste passiva</u>				
<i>Eigen vermogen</i>				
Algemene reserve	9.253		12.079	
Bestemmingsreserves	31.358		26.690	
Resultaat na bestemming	3.816		3.422	
<i>Totaal eigen vermogen</i>		44.427		42.191
<i>Voorzieningen</i>				
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	4.223		3.773	
Voorziening ter egalisering van de kosten	1.257		945	
Voorziening voor middelen van derden met gebonden bestemming	529		-40	
<i>Totaal voorzieningen</i>		6.009		4.678
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	56.636		63.217	
<i>Totaal vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer</i>		56.636		63.217
Totaal vaste passiva		107.072		110.086
<i>Netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar.</i>				
Kasgeldleningen	2.000		0	
Bank- en girosaldi	5.542		0	
Overige schulden	4.966		5.609	
<i>Totaal netto-vlottende schulden korter dan één jaar.</i>		12.508		5.609
Overlopende passiva				
Vooruitontvangen bedragen betreffende uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	4.363		4.250	
Overige overlopende passiva	4.012		3.927	
<i>Totaal overlopende passiva</i>		8.375		8.177
Totaal vlottende activa		20.883		13.786
TOTAAL PASSIVA		127.955		123.872

Het risicodragend bedrag voor de Gemeente Tynaarlo met betrekking tot gegarandeerde geldleningen bedraagt ultimo 2008 €27.427.508

Programmarekening

Programmarekening over het boekjaar 2008

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving programma's	Raming begrotingsjaar voor wijziging		Raming begrotingsjaar na wijziging		Realisatie begrotingsjaar				
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo			
01 Algemeen bestuur		1.948	-1.948		3	-2.008	1.880	1.880	-1.877
02 Budgetcyclus		157	-157			176	176	176	-176
03 Brandweer en rampenbestrijding	1	1.369	-1.368	1	1.889	-1.888	36	2.112	-2.076
04 Openbare orde en veiligheid	21	500	-479	21	781	-760	20	174	-154
05 Communicatie		377	-377		516	-516	48	658	-610
06 Burgerzaken	460	1.471	-1.011	549	2.003	-1.454	559	1.725	-1.166
07 Algemene middelen	3.926	4.280	-354	4.238	3.671	567	4.324	4.051	273
08 Wegen	81	2.112	-2.032	54	3.055	-3.002	400	3.232	-2.832
09 Riolering en waterbeheersing	2.906	2.870	36	3.261	3.226	36	3.000	2.964	36
10 Openbaar groen	12	2.099	-2.087	12	2.416	-2.405	21	2.562	-2.541
11 Begraven	228	574	-346	223	582	-359	276	551	-275
12 Reiniging	3.471	3.104	367	3.157	2.802	356	3.236	2.874	362
13 Verkeer en vervoer	23	1.439	-1.416	1.443	4.074	-2.631	1.502	3.581	-2.078
14 Grondbedrijf	23.564	23.211	353	27.621	25.090	2.532	47.467	44.149	3.318
15 Ruimtelijke ontwikkeling		1.602	-1.602		1.703	-1.703	14	1.227	-1.213
16 Volkshuisv. en stedelijke vernieuwing	2.873	3.035	-162	2.373	2.619	-246	2.788	3.069	-281
17 Monumentenzorg		97	-97	5	218	-212	180	180	-180
18 Recreatie en toerisme		243	-243		250	-250	270	270	-270
19 Economische zaken	206	406	-200	206	370	-163	284	460	-176
20 Milieu	52	1.011	-959	89	964	-874	15	716	-701
21 Welzijn	134	1.953	-1.818	176	2.970	-2.794	263	2.097	-1.835
22 Kunst en cultuur	1	1.092	-1.092	1	1.209	-1.208	1.182	1.182	-1.182
23 Maatschappelijke zorg en volksgezondheid	443	1.257	-813	443	1.280	-836	435	1.248	-813
24 Schoolbestuurlijke taken	9.343	9.698	-355	9.343	9.678	-334	10.298	10.617	-320
25 Lokaal onderwijsbeleid	320	2.635	-2.314	316	2.614	-2.298	326	2.299	-1.973
26 Sport	498	2.479	-1.981	723	2.978	-2.255	544	2.796	-2.252
27 Inkomensvoorzieningen	2.624	3.574	-950	2.829	3.907	-1.079	3.056	4.217	-1.162
28 Maatschappelijke ondersteuning	82	4.515	-4.434	374	4.663	-4.289	501	4.733	-4.232
29 Minimabeleid		348	-348		503	-503	473	473	-473
30 Arbeidsmarktbeleid	821	932	-110	704	1.235	-531	4.133	4.340	-207
Subtotaal programma's	52.090	80.388	-28.298	58.164	89.447	-31.283	83.548	110.616	-27.068
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	3.582		3.582	3.737		3.737	3.862		3.862
Algemene uitkering	23.741		23.741	24.618		24.618	24.597		24.597
Dividend	465		465	820		820	1.460		1.460
Saldo van de financieringsfunctie	2.550		-1.302	2.102	3.131	-1.030	2.386	3.002	-616
Vereeningsbijdrage BTW-Compensatiefonds		85	-85						
Overige algemene dekkingsmiddelen	316	2.028	-1.712	316	2.835	-2.519			
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	30.655	5.965	24.690	31.593	5.967	25.626	32.305	3.002	29.303
Onvoorzien		530	-530		629	-629			
Resultaat voor bestemming	82.745	86.883	-4.138	89.757	96.043	-6.286	115.853	113.618	2.235

Programmarekening over het boekjaar 2008

(Bedragen x € 1.000)

<i>Transport vorige pagina:</i>		82.745	86.883	-4.138	89.757	96.043	-6.286	115.853	113.618	2.235
Resultaat voor bestemming										
Mutaties in de reserves										
01 Algemeen bestuur					22		22	13		13
02 Budgetcyclus										
03 Brandweer en rampenbestrijding					482		482	482		482
04 Openbare orde en veiligheid					185		185	185		185
05 Communicatie										
06 Burgerzaken					512		512	113		113
07 Algemene middelen	3.017	110	2.907	12.871	8.644	8.644	4.227	12.426	11.066	1.359
08 Wegen	100	90	10	327		90	237	248	90	158
09 Riolering en waterbeheersing		36	-36			36	-36		36	-36
10 Openbaar groen										
11 Begraven										
12 Reiniging			-367		6	362	-356		362	-362
13 Verkeer en vervoer	884		884	1.757			1.757	1.158		1.158
14 Grondbedrijf						2.250	-2.250	894	2.691	-1.797
15 Ruimtelijke ontwikkeling	360		360	598		71	598	444	32	411
16 Volkshuisv. en stedelijke vernieuwing							-71	118	71	48
17 Monumentenzorg					37		37	37		37
18 Recreatie en toerisme	22		22	44			44	18		18
19 Economische zaken	35		35	35			35	35		35
20 Milieu					38		38	9		9
21 Welzijn	47		47	649			649	109	22	87
22 Kunst en cultuur	33		33	66			66	44		44
23 Maatschappelijke zorg en volksgezondheid					20		20	20		20
24 Schoolbestuurlijke taken										
25 Lokaal onderwijsbeleid	218		218	630		333	297	160	162	-2
26 Sport	37	18	19	41		18	23	98		98
27 Inkomensvoorzieningen										
28 Maatschappelijke ondersteuning						566	-566	45	544	-499
29 Minimabeleid										
30 Arbeidsmarktbeleid				332			332			
Subtotaal mutaties reserves	4.754	621	4.133	18.654	12.369	6.285	16.657	15.076	1.581	
Resultaat na bestemming	87.498	87.504	-5	108.411	108.411	108.411	132.510	128.694	3.816	

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans per 31 december 2008

ACTIVA

Vaste activa

De vaste activa hebben ultimo 2008 een waarde van ongeveer € 72 miljoen en zijn onderverdeeld in immateriële, materiële en financiële vaste activa. De netto investeringen in de vaste activa bedroegen in 2008 ruim € 6,9 miljoen. Op de vaste activa werd in 2008 voor een bedrag van ongeveer € 2,4 miljoen afgeschreven.

De vaste activa bestaat uit:

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Immateriële vaste activa	35.849	44.471
Materiële vaste activa	48.105.038	43.645.513
Financiële vaste activa	24.049.628	24.620.444
	<hr/>	<hr/>
	72.190.515	68.310.428

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De resterende afschrijvingstermijn van de boekwaarde van de kosten van het sluiten van geldleningen is gelijk aan de looptijd van de lening. Nieuwe investeringen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht. In 2008 zijn er geen investeringen gedaan in immateriële vaste activa. Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende 2008:

	Boekwaarde 1-1-2008	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2008
	€	€	€	€	€
Kosten sluiten geldleningen en saldo van agio en disagio	44.471	0	0	8.622	35.849
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	44.471	0	0	8.622	35.849

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden onderscheiden in: investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Het onderstaande overzicht geeft dat onderscheid van de materiële vaste activa weer.

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Investeringen met economisch nut	45.677.472	41.057.055
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	2.427.566	2.588.458
	<hr/>	<hr/>
	48.105.038	43.645.513

Er zijn geen materiële vaste activa in erfpacht uitgegeven.

De materiële vaste activa bestaan voor een bedrag van € 1.137.549 uit materiële vaste activa OPO gemeente Tynaarlo. De investeringen bedroegen in 2008 € 227.385. En er is een bedrag afgeschreven van € 242.147.

Investerings met economisch nut

Deze investeringen zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De afschrijving vindt plaats volgens zowel de lineaire als de annuïteitenmethode, naar algemeen aanvaarde grondslagen en is gebaseerd op de verwachte gebruiks- of levensduur. Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de investeringen met een economisch nut gedurende 2008:

	Boekwaarde 1-1-2008	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2008
	€	€	€	€	€
Gronden en terreinen	3.357.075	775.000	0	0	4.132.075
Woonruimten	54.000	0	0	384	53.616
Bedrijfsgebouwen	22.043.385	3.620.388	38.519	828.780	24.796.473
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	13.001.455	1.919.144	36.551	744.443	14.139.605
Vervoermiddelen	637.836	231.519	400	136.307	732.648
Machines, apparaten en installaties	451.342	61.860	0	179.322	333.880
Overige materiële vaste activa	1.511.966	269.245	0	292.035	1.489.176
	41.057.059	6.877.156	75.470	2.181.271	45.677.472

In het volgende overzicht worden de in het boekjaar gedane investeringen > € 35.000 weergegeven.

Omschrijvingen	Krediet	Werkelijk bested 2008	Bijdrage derden in 2008	Cum. bested t/m 2008
Gronden en terreinen				
IAB C1000 locatie Zuidlaren	275.000	275.000		275.000
Grond MFA Ter Borch	500.000	500.000		500.000
Bedrijfsgebouwen				
Meerjarenplan onderwijshuisvesting	795.095	314.993	38.519	276.474
Bouw MFA Ter Borch	9.013.720	2.924.029		3.003.072
Vorbereidingskrediet MFA Paterswolde	887.927	41.035		41.035
Uitbreiding parkeervoorziening gemeentehuis	354.609	308.646		339.648
Grond-, weg en waterbouwkundige werken				
Aanleg bergbezinkbassin Duinkampen Eelde	413.848	52.826		302.014
Riolvervanging + afkopp. Verk. Zuidlaren	976.534	149.197		849.445
Opstellen GRP 2008-2011 incl. waterplan	65.000	68.467		83.831
Riolering verlengde stationsweg	521.680	560.803		560.803
Riolering fietspad Eelde/Paterswolde	632.000	651.562		651.562
Waterproblematiek Midlaren	76.500	73.241	20.000	53.241
Vorbereiding Eelde/ Paterswolde	300.000	104.359		104.359
Uitbreiding begraafplaats de Walakker	523.660	151.940		386.541
Uitbreiding urnentuin begraafplaats de Eswal	140.420	55.477		128.932
Vervoermiddelen				
Vervanging tractie vrachtwagens	89.500	70.172		70.172
Vervanging tractie klein vervoer	184.660	161.346		185.139
Machines, apparaten en installaties				
Aanschaf computers en randapparatuur bestuur	186.183	61.860		118.781
Overige materiële vaste activa				
Management Info System	50.000	41.860		41.860

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

De investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven tijdsduur. Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut gedurende 2008:

	Boekwaarde 1-1-2008	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2008
	€	€	€	€	€
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	2.142.111	19.965	0	202.176	1.959.900
Machines, apparaten en installaties	436.077	45.591	0	20.201	461.466
Overige materiële vaste activa	10.271	46.000	46.000	4.071	6.200
	2.588.459	111.556	46.000	226.448	2.427.566

Financiële vaste activa

De kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Er is geen voorziening voor eventuele oninbaarheid in mindering gebracht. Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de mutaties in de financiële vaste activa die zich gedurende 2008 hebben voorgedaan.

	Boekwaar de 1-1- 2008	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflossing	Boekwaarde 31-12-2008
	€	€	€	€	€
Kapitaalverstrekkingen aan:					
deelnemingen	251.398				251.398
gemeenschappelijke regelingen	137.495		137.495		0
Leningen aan:					
Woningbouwcorporaties	23.112.310			419.136	22.693.174
deelnemingen	123.421				123.421
Overige langlopende leningen	995.820			14.185	981.635
	24.620.444		137.495	433.321	24.049.628

Viottende activa

Voorraden

De voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Grond en hulpstoffen, niet in exploitatie genomen bouwgronden	12.215.536	7.582.551
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	32.683.757	36.659.073
Vooruitbetaald	1.095.103	0
	<hr/>	<hr/>
	45.994.396	44.241.624

Voor een specificatie van de voorraden wordt verwezen naar de jaarrekening van het Grondbedrijf. De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, dan wel lagere marktwaarde. In het kader van de BBV dienen de gronden van de nog niet in exploitatie genomen gronden te worden getoetst aan de marktwaarde. De boekwaarde mag daarbij de marktwaarde niet overstijgen. De rente en andere kosten mogen worden bijgeschreven op de boekwaarde zolang deze boekwaarde de marktwaarde niet overstijgt. Ten aanzien van de aangekochte gronden waarvoor weliswaar nog geen exploitatieopzet is vastgesteld maar wel de intentie is uitgesproken om te gaan ontwikkelen worden de gronden gewaardeerd tegen de aankoopprijs en rente- en andere kosten.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de mutaties in de boekwaarde van de totale complexen gedurende 2008.

	Saldo per 1-1-2008	Aan- en verkopen	Exploitatie 2008	Af- en herwaar- dering	Winst- name	Saldo 31- 12-2008
	€	€	€	€	€	
Bouwgronden niet in exploitatie	7.582.551	3.287.544	1.829.230	-359.562	-124.227	12.215.536
Bouwgronden in exploitatie	36.659.073	-18.272.693	10.741.589	0	3.555.788	32.683.757
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	44.241.624	-14.985.149	12.570.819	-359.562	3.431.561	44.899.293

Ultimo 2008 is er een voorziening voor Af- en herwaardering gevormd ten bedrage van € 2.823.403 (v.j. 2.463.841). In onderstaande overzicht wordt aangegeven voor welke complexen de voorziening is gevormd.

	Boekwaarde voor afwaardering	Afwaar- dering t/m 2007	Afwaar- dering 2008	Afwaar- dering totaal	Boek- waarde 31-12- 2008
	€	€	€	€	€
Verspreide gronden Zuidlaren	1.554.158	300.376	90.419	390.795	1.163.363
Vriezerbrug Zuid (v.h. Onlandweg)	3.361.121	2.163.465	165.277	2.328.742	1.032.379
Tienelswolde	187.729	0	103.866	103.866	83.863
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	5.103.008	2.463.841	359.562	2.823.403	2.279.605

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of korter kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	Saldo Per 31-12-2008	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo	
			per 31-12-2008	per 31-12-2007
	€	€	€	€
Vorderingen op openbare lichamen	4.890.991		4.890.991	4.697.942
Overige vorderingen	1.518.342	43.100	1.475.242	1.894.719
	6.409.333	43.100	6.366.233	6.592.661

Het saldo van de vorderingen op openbare lichamen hebben voornamelijk betrekking op vorderingen op ministeries en voorschotten compensabele BTW.

Liquide middelen

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Kassaldi	5.040	1.299
Banksaldi	810.435	1.801.644
Girosaldi	1.833	3.608
	817.308	1.806.550

De liquide middelen bestaan voor een bedrag van € 808.222 uit liquide middelen van de bestuurscommissie OPO (2007 € 783.096)

Overlopende activa

De overlopende activa hebben een looptijd korter dan één jaar en worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel	689.527	550.000
Overige overlopende activa	1.897.139	2.371.571
	2.586.666	2.921.571

Nog te ontvangen bedragen inzake uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

	Saldo 1-1-2008	Toe- voeging	Vrij- gevallen	Saldo 31-12-2008
	€	€	€	€
BDU	550.000	610.000	550.000	610.000
IOAW/BBZ	0	79.527	0	79.527
	550.000	689.527	550.000	689.527

Overige overlopende activa

De overige overlopende activa zijn onder te verdelen in de volgende posten:

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Afvalstoffenheffing	741.889	804.450
Vorderingen OPO Tynaarlo	480.527	292.748
Toeristenbelasting	177.000	198.478
Te ontvangen dividendbelasting	118.681	0
Eigen bijdrage CAK	93.193	181.487
Behoedzaamheidsdeel algemene uitkering	66.400	0
Te ontvangen heffingsrente	62.275	0
Forensenbelasting	49.500	81.405
Te veel betaalde gaskosten	36.955	361
Nog te ontvangen pachten/visrechten/huur	31.760	44.640
Vooruitbetaalde bedragen	26.360	233.280
Overige overlopende activa	12.599	26.413
BTW sportbesluit	0	415.310
Bouwleges	0	86.384
Loonheffing	0	6.615
	1.897.139	2.371.571

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is te verdelen in de volgende posten:

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Algemene reserves	9.253.185	12.078.999
Bestemmingsreserves	31.357.556	26.690.344
Resultaat na bestemming	3.816.068	3.422.222
	44.426.809	42.191.565

Algemene reserves

Het verloop van de algemene reserves in 2008 wordt in het onderstaande overzicht per reserve weergegeven.

	Saldo per 1-1-2008	Best. Resultaat 2007	Toe- voeging	Ont- trekking	Saldo 31-12- 2008
	€	€	€	€	€
Algemene reserve calamiteiten	7.363.297	0	2.980.165	4.843.165	5.500.297
Algemene reserve grote investeringen	4.715.702	1.440.305	3.856.227	6.259.346	3.752.888
	12.078.999	1.440.305	6.836.392	11.102.511	9.253.185

Algemene reserve calamiteiten

Deze reserve is ingesteld om tegenvallers als gevolg van calamiteiten te kunnen opvangen.

Saldo 1-1-2008		7.363.297
Bij:	Bespaarde rente	368.165
	Dotatie ten laste van de ARG I i.v.m. Brand de Punt	475.000
	Dotatie ten laste van de ARG I	2.137.000
		<hr/>
		2.980.165
Af:	Dekking t.b.v. Bestemmingsreserve dekking MFA Ter Borch	-4.000.000
	Toevoeging bespaarde rente aan de ARG I	-368.165
	Onttrekking i.v.m. Brand De Punt	-475.000
		<hr/>
		-4.843.165
Saldo 31-12-2008		5.500.297

Algemene reserve grote investeringen

Deze algemene reserve is ingesteld bij de start van de Gemeente Tynaarlo in 1998. Doel hierbij is om algemene middelen beschikbaar te hebben voor nieuw beleid, waarbij het accent kwam te liggen op grote investeringen.

Saldo 1-1-2008		4.715.702
Bij:	Bestemming resultaat 2007	1.440.305
	Rentebaten bestemmingsreserves en voorzieningen	1.044.215
	Dotatie vrije deel Egalisatiereserve BTW Compensatie	555.000
	Dotatie i.v.m. afsluiten reserve sociale zaken	477.079
	Dotatie t.l.v. Armi i.v.m. investeringsplan 2008	433.000
	Dotatie t.l.v. Armi i.v.m. bijdrage regiovisie Groningen-Assen	250.000
	Bespaarde rente	307.800
	Dotatie i.v.m. inbreng aankoop C1000	264.101
	Dotatie reserve nog te betalen 2004	119.617
	Dotatie i.v.m. rentederving reserve Verkeerskern Zuidlaren	110.000
	Dotatie vrije deel reserve nog te maken kosten 2007	96.657
	Dotatie i.v.m. terugbetaling groot onderhoud wegen	90.000
	Dotatie i.v.m. afromen voorziening non-activiteitsregeling	47.719
	Dotatie i.v.m. afsluiten reserve ondergrondse containers	19.896
	Dotatie i.v.m. afsluiten reserve stim.maatr. vrijwilligerswerk	14.105
	Dotatie i.v.m. afsluiten reserve Herz. verkeers-en vervoersplan	12.605
	Dotatie i.v.m. afsluiten reserve wegen	9.000
	Dotatie i.v.m. afsluiten reserve ruiterspaden Eelde	5.434
		<hr/>
		5.296.532
Af:	Onttrekking t.b.v. algemene reserve calamiteiten	-2.137.000
	Dekking incidenteel nieuw beleid 2008	-1.750.118
	Onttrekking i.v.m. bruidsschat openbaar onderwijs	-646.508
	Onttrekking als algemeen dekkingsmiddel t.b.v. de exploitatie	-380.007
	Onttrekking t.b.v. Arca i.v.m. Brand de Punt	-475.000
	Onttrekking t.b.v. exploitatie afdekking BTW compensatiefonds	-400.000
	Onttrekking t.b.v. exploitatie van planologie	-250.000
	Onttrekking t.b.v. exploitatie van BAG/WKPB	-112.581
	Onttrekking t.b.v. krediet breedescholen	-37.080
	Onttrekking t.b.v. exploitatie van sportstimulering	-36.233
	Onttrekking t.b.v. RK onderzoeksbudget jaarverslag	-13.373
	Onttrekking t.b.v. exploitatie van opstellen landschapsvisie	-12.362
	Onttrekking t.b.v. Krediet infrastructuur verplaatsing C1000	-8.307
	Onttrekking t.b.v. exploitatie van buitensportaccommodaties	-777
		<hr/>
		-6.259.346
Saldo 31-12-2008		3.752.888

Bestemmingsreserves

Het verloop van de bestemmingsreserves in 2008 wordt in het onderstaande overzicht per reserve weergegeven.

	Saldo per 1-1-2008	Best. Resultaat 2007	Toe- voeging	Ont- trekking	Saldo 31-12- 2008
	€	€	€	€	€
Bestemmingsreserves	26.690.344	1.231.917	10.856.268	7.420.973	31.357.556
	<u>26.690.344</u>	<u>1.231.917</u>	<u>10.856.268</u>	<u>7.420.973</u>	<u>31.357.556</u>

Het verloop in 2008 van de bestemmingsreserves wordt hieronder per reserve weergegeven:

Reserve wegen

Ultimo 2008 liggen er op deze reserve geen verplichtingen meer en is het restantsaldo overgeboekt naar de ARG1

Saldo 1-1-2008					180.000
Bij: Bespaarde rente			9.000		9.000
Af: Fietsroute plus Eelde Paterswolde			-142.000		
Opknappen zandwegen Zeegse			-38.000		
Dotatie aan de ARG1 i.v.m. opheffen reserve			-9.000		
					<u>-189.000</u>
Saldo 31-12-2008					0

Reserve rondweg Zuidlaren

De reserve is bestemd voor de opvang van de kosten, die voortvloeien uit maatregelen verbonden aan het oplossen van verkeerproblemen in de kern Zuidlaren.

Saldo 1-1-2008					1.422.982
Bij: Bespaarde rente			71.149		
Af: Dotatie aan bestemmingsreserve uitvoeringskrediet fase 2			-356.000		
					<u>-284.851</u>
Saldo 31-12-2008					1.138.131

Reserve Sport

De reserve is in deze gemeente ingesteld om de niet uitgegeven middelen binnen het sportbeleidsplan in enig jaar beschikbaar te houden voor grotere uitgaven in de sport.

Saldo 1-1-2008					172.234
Bij: Bespaarde rente			8.612		
Af: Dekking t.b.v. krediet Breedtesport			-57.509		
					<u>-48.897</u>
Saldo 31-12-2008					123.337

Reserve nieuwbouw gemeentehuis

Deze reserve is ingesteld om te dienen ter dekking van het overgrote deel van de kapitaallasten van de bouw van het nieuwe gemeentehuis te Vries. De reserve wordt vanaf 2005 in een periode van 40 jaar aangewend.

Saldo 1-1-2008					10.474.506
Bij: Bespaarde rente			628.470		
Af: Dekking t.b.v. de kapitaallasten van het nieuwe gemeentehuis			-911.565		
					<u>-283.095</u>
Saldo 31-12-2008					10.191.411

Egalisatiereserve BTW-compensatie

De reserve is in 2003 ingesteld om de effecten voortvloeiende uit de invoering van het btw-compensatiefonds op te vangen.

Saldo 1-1-2008		2.025.592
Bij: Bespaarde rente	101.280	
Dotatie ten laste van de exploitatie	402.991	
	<hr/>	504.271
Af: Dekking t.b.v. exploitatie	-165.679	
Dotatie aan de ARGI	-555.000	
	<hr/>	-720.679
Saldo 31-12-2008		1.809.184

Reserve mechanisatie buitendienst

Deze reserve is in het verleden ingesteld om vervangingen binnen het wagenpark van gemeentewerken mogelijk te maken.

Saldo 1-1-2008		537.212
Bij: Bespaarde rente	26.860	
Af: Dekking t.b.v. kapitaallasten	-105.591	
		-75.731
Saldo 31-12-2008		461.481

Reserve stedelijke vernieuwing

Deze reserve is ingesteld en gevoed met middelen ten behoeve van de herstructureringen. De hoogte van de reserve is historisch bepaald.

Saldo 1-1-2008		576.435
Bij: Bespaarde rente	28.822	
Ontvangen voorschot BLS	70.537	
	<hr/>	99.359
Af: Afr. subs. Herstruct Mozartw. Eelde	-118.470	
	<hr/>	-118.470
Saldo 31-12-2008		557.324

Reserve brandweer materieel

Deze reserve is enkele jaren geleden ingesteld om als buffer te fungeren voor de incidentele aankoop van kleinschalig brandweermaterieel zoals vermeld in het beheersplan brandweer. In 2004 is besloten om in deze reserve ook middelen te storten ten behoeve van toekomstige vervangingen van voertuigen.

Saldo 1-1-2008		1.019.759
Bij: Bespaarde rente		50.988
Saldo 31-12-2008		1.070.747

Reserve onderwijs algemeen

Deze reserve is in 2004 ingesteld specifiek ten behoeve van de reservering van de bespaarde rente op de voorzieningen onderwijs. Deze middelen zijn bestemd voor het onderwijs in zijn algemeenheid.

Saldo 1-1-2008		992.251
Bij: Bespaarde rente		203.249
Saldo 31-12-2008		1.195.500

Reserve lokaal onderwijs

De reserve is specifiek ingesteld voor het lokaal onderwijs en dient er voor de niet uitgegeven middelen binnen het onderwijshuisvestingsbeleid in enig jaar beschikbaar te houden voor onderwijskundige ontwikkelingen in enig jaar. De uitvoering hangt nauw samen met het integrale accommodatiebeleid.

Saldo 1-1-2008		768.405
Bij: Bespaarde rente	38.420	
Af: Dekking t.b.v. krediet breedescholen	-18.511	
		19.909
Saldo 31-12-2008		788.314

Reserve integraal accommodatiebeleid

De reserve is in 2004 specifiek ingesteld ten behoeve van toekomstige investeringen betreffende het integraal accommodatiebeleid.

Saldo 1-1-2008		859.618
Bij: Bespaarde rente	80.481	
Dotatie van voorziening gebouwenbeheer	750.000	
Restant IAB gelden 2008	183.847	
		1.014.328
Af: Dotatie t.b.v. Voorbereidings- en ontwerp krediet MFA Yde	-62.943	
		-62.943
Saldo 31-12-2008		1.811.003

Reserve nog te betalen 2004

In deze reserve zijn de middelen gestort die benodigd waren voor de dekking van de nog te maken kosten over het jaar 2004.

Saldo 1-1-2008		113.921
Bij: Bespaarde rente	5.696	
Af: Dotatie aan de ARG1	-119.617	
		-113.921
Saldo 31-12-2008		0

Reserve gebouwenbeheer elektraveiligheid

Het instellen van deze reserve is besloten bij de behandeling van de najaarsnota 2006. De reserve wordt gebruikt voor de afdekking van de kapitaallasten van investeringen in de elektraveiligheid in de gemeentelijke gebouwen in de komende jaren.

Saldo 1-1-2008		86.750
Bij: Bespaarde rente		4.338
Saldo 31-12-2008		91.088

Reserve nog te betalen 2007

In deze reserve zijn de middelen gestort die benodigd waren voor dekking van de nog te maken kosten over het jaar 2006. Inmiddels zijn de betalingen gedaan en is er een gedeelte blijven staan ter grootte van € 197.039.

Saldo 1-1-2008		197.038
Bij: Bespaarde rente		9.852
Af: Dotatie aan de ARG1		-96.657
Saldo 31-12-2008		110.233

Reserve nog te betalen kosten 2007 in 2008

In deze reserve zijn de middelen gestort die benodigd waren voor dekking van de nog te maken kosten over het jaar 2007 in 2008.

Saldo 1-1-2008			0
Bij: Resultaatbestemming 2007	986.755		
Bespaarde rente	49.338		
			1.036.093
Af: Mee te nemen gelden van 2007 naar 2008	-813.382		
Aanwending opleidingsgelden	-35.000		
Oefencoördinator /brandprev.functionaris	-72.942		
			-921.324
Saldo 31-12-2008			114.769

Reserve buurthuizen

De reserve is door de raad van deze gemeente ingesteld en dient ter dekking van de kosten van buurt- en dorps huizen. Gedurende 2008 hebben op deze reserves geen mutaties plaatsgevonden. Ultimo 2008 bedraagt de stand van de reserve € 112.944

Reserve knelpunten personeel

De reserve is ooit ingesteld om middelen beschikbaar te hebben voor de opvang van knelpunten personeel. Inmiddels is deze reserve gevuld met middelen ten behoeve van de opvang van bovenwettelijke wachtgelden. Gedurende 2008 hebben op deze reserves geen mutaties plaatsgevonden. Ultimo 2008 bedraagt de stand van de reserve € 88.988

Reserve automatisering

De reserve is ingesteld om niet uitgegeven middelen binnen de automatiseringsbudgetten in enig jaar beschikbaar te houden voor grotere uitgaven in enig ander jaar. Uitgangspunt bij de herindeling is geweest om het totale budget voor automatisering constant te houden.

Saldo 1-1-2008			231.625
Bij: Resultaat bestemming 2007	141.233		
Af: Dekking onderhoud en kapitaallasten MIS	-21.029		
			120.204
Saldo 31-12-2008			351.829

Reserve sociale zaken

Deze reserve is in 2004 ingesteld en gelijktijdig is de (netto)afrekening van het Stimp erin gestort evenals een vrijvallend deel binnen de voorziening Fonds Werk en Inkomen. Deze middelen hebben geen bestemming gekregen en zijn derhalve vrij. In 2008 is besloten om de reserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Argi.

Saldo 1-1-2008			477.079
Af: Vrijval t.b.v. de Argi			-477.079
Saldo 31-12-2008			0

Reserve Dubo

De reserve is in het verleden ingesteld en gevoed met middelen om het duurzaam bouwen te stimuleren middels subsidiëring. Ultimo 2004 heeft de raad besloten om de regeling en af te schaffen maar de restant middelen in de reserve beschikbaar te houden voor het nog op te stellen beleidsplan duurzaam bouwen, scholing en voorlichting.

Saldo 1-1-2008			47.281
Af: Dekking t.b.v. stimuleringsregeling duurzame energie	-8.095		
Dekking t.b.v. exploitatie energiebesparingcampagne	-1.138		
			-9.233
Saldo 31-12-2008			38.048

Reserve kunst

In 2004 is besloten om deze reserve in te stellen om middelen beschikbaar te hebben voor het toekomstig onderhoud van kunst. In 2008 is besloten om de reserve op te heffen en toe te voegen aan de bestemmingsreserve kunst en cultuurnotitie

Saldo 1-1-2008	6.285
Af: Vrijval t.b.v. de bestemmingsreserve kunst en cultuurnotitie	-6.285
Saldo 31-12-2008	0

Reserve Groningen Airport

Deze reserve is gevormd in 2004 en gevoed met middelen om de jaarlijkse bijdrage aan Groningen Airport t/m 2012 te kunnen voldoen.

Saldo 1-1-2008	176.035
Af: Dotatie t.b.v. de jaarlijkse bijdrage aan Groningen Airport	-35.207
Saldo 31-12-2008	140.828

Reserve Actualisering/digitalisering bestemmingsplan

Deze reserve is bestemd voor de afdekking van de kosten van het project actualisering en digitalisering van bestemmingsplannen. Begin 2009 wordt het project afgerond.

Saldo 1-1-2008	139.397
Af: Dotatie t.b.v. het krediet actualisering/digitalisering best.plan	-15.454
Saldo 31-12-2008	123.943

Reserve raadsleden digitaal

De reserve zal worden aangewend voor het nieuwe raadsinformatiesysteem. Gedurende 2008 hebben op deze reserves geen mutaties plaatsgevonden. Ultimo 2008 bedraagt de stand van de reserve € 57.200

Reserve ondergrondse containers

De reserve is vrijgefallen naar de Argi.

Saldo 1-1-2008	19.896
Af: Vrijval t.b.v. de Argi	-19.896
Saldo 31-12-2008	0

Reserve ruiterspaden Eelde

De reserve is vrijgefallen naar de Argi.

Saldo 1-1-2008	5.434
Af: Vrijval t.b.v. de Argi	-5.434
Saldo 31-12-2008	0

Reserve baggeren Zuidlaardermeer

De reserve wordt op korte termijn ingezet voor de afdekking van de kosten van het baggeren.

Saldo 1-1-2008	66.339
Af: Dotatie t.b.v. krediet baggeren Zuidlaardermeer	-18.151
Saldo 31-12-2008	48.188

Reserve stimuleringsmaatregeling vrijwilligerswerk

De middelen in de reserve zijn niet meer benodigd en zijn toegevoegd aan de Argi.

Saldo 1-1-2008	14.105
Af: Vrijval t.b.v. de Argi	-14.105
Saldo 31-12-2008	0

Reserve integraal accommodatiebeleid

De middelen binnen deze reserve worden in de komende jaren ingezet voor de afdekking van de kosten van de planvorming betreffende het integraal accommodatiebeleid. Gedurende 2008 hebben op deze reserves geen mutaties plaatsgevonden.

Ultimo 2008 bedraagt de stand van de reserve € 84.156

Reserve Herz. Gem. verkeers- en vervoersplan

De middelen t.b.v. € 12.605 blijven beschikbaar voor een herziening van het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan. Gedurende 2008 hebben op deze reserves geen mutaties plaatsgevonden. Ultimo 2008 bedraagt de stand van de reserve € 12.605

Reserve gemeentelijke interne milieuzorg

Voor de dekking van de kosten van het project gemeentelijk interne milieuzorg (BIM) blijven de middelen t.b.v. € 34.341 beschikbaar. Gedurende 2008 hebben op deze reserves geen mutaties plaatsgevonden. Ultimo 2008 bedraagt de stand van de reserve € 34.341

Reserve opstellen klimaatbeleid

Deze reserve is in het leven geroepen voor het dekken van de kosten van het opstellen van klimaatbeleid. Ultimo 2008 zijn de middelen in de reserve niet meer benodigd en vrijgevallen naar de Argi.

Saldo 1-1-2008	12.605
Af: Vrijval t.b.v. de Argi	-12.605
Saldo 31-12-2008	0

Reserve vertrekregeling medewerkers 58+

De middelen in deze reserve zijn benodigd voor de afdekking van de kosten van vervroegde uittreding van medewerkers op basis van de 58+-regeling.

Saldo 1-1-2008	175.463
Af: Dotatie t.b.v. bijdrage 58+ regeling 2008	-55.632
Saldo 31-12-2008	119.831

Reserve exploitatie Zwarte Lent Zuidlaarderveen

Deze reserve is gevormd in verband met een mogelijk tekort op de exploitatie van het complex Zwarte Lent te Zuidlaarderveen. Onduidelijk is of er daadwerkelijk een tekort zal ontstaan. Mocht dit niet zo zijn dan worden de middelen weer teruggestort in de Argi.

Saldo 1-1-2008	127.140
Af: Verliesneming 2008 Zwarte Lent	-21.802
Saldo 31-12-2008	105.338

Reserve vertrekregeling medewerkers 55+

De middelen in deze reserve zijn benodigd voor de afdekking van de kosten van vervroegde uittreding van medewerkers op basis van de 55+-regeling.

Saldo 1-1-2008	230.432
Af: Dotatie t.b.v. bijdrage 55+ regeling 2008	-113.850
Saldo 31-12-2008	116.582

Reserve uitvoering project WMO

Voor dekking van het project WMO zijn middelen gereserveerd. Het project zal in 2008 worden afgerond. Gedurende 2008 hebben op deze reserves geen mutaties plaatsgevonden. Ultimo 2008 bedraagt de stand van de reserve € 38.226.

Reserve uitvoering project CMC

Voor het project CMC (Centraal Meld-Coördinatiepunt) zijn in 2006 middelen gereserveerd. Onduidelijk is of deze middelen nog worden aangewend. Mocht dit niet zo zijn dan worden ze toegevoegd aan de Argi. Gedurende 2008 hebben op deze reserves geen mutaties plaatsgevonden. Ultimo 2008 bedraagt de stand van de reserve € 20.000.

Algemene reserve Ontwikkelingsbedrijf

Bij de vorming van het Ontwikkelingsbedrijf Tynaarlo (OBT) is deze reserve gevormd. In deze reserve worden de jaarlijkse overschotten boven de afdracht van € 500.000 gestort. Mocht in enig jaar voornoemde afdracht ontoereikend zijn dan wordt er voor het tekort over deze reserve beschikt

Saldo 1-1-2008		1.345.987
Bij:		
Bespaarde rente	67.299	
2 ^e winstneming Bovendiepen	2.250.000	
Winstneming C1000	2.108	
		<hr/>
		2.319.407
Af:		
Afdracht Ontwikkelingsbedrijf aan Algemene Dienst	-500.000	
Verliesneming Donderen	-126.335	
Verliesneming Zuidoevers	-244.673	
		<hr/>
		-871.008
Saldo 31-12-2008		<u>2.794.386</u>

Reserve skatevoorziening

De middelen voor de aanleg van een skate-voorziening in Vries zijn enige jaren terug in deze reserve gestort. In 2008 is de skatevoorziening aangelegd.

Saldo 1-1-2008		46.000
Af:		
Aanleg skatevoorziening		-46.000
Saldo 31-12-2008		<u>0</u>

Bestemmingsreserve milieu beleidsplan

Gedurende 2008 hebben op deze reserves geen mutaties plaatsgevonden. Ultimo 2008 bedraagt de stand van de reserve € 5.026

Bestemmingsreserve project verkeer kern Zuidlaren

Voor de (deel) project verkeer Zuidlaren zijn de gevoteerde dekkingsmiddelen afzonderlijk in de reserves opgenomen.

Saldo 1-1-2008		656.553
Af:		
Onttrekking t.b.v. exploitatie krediet verkeerskern Zuidlaren		-486.764
Saldo 31-12-2008		<u>169.789</u>

Bestemmingsreserve uitvoering fietsbeleidsplan

Voor de uitvoering van het fietsbeleidsplan zijn de resterende dekkingsmiddelen gereserveerd. Deze middelen zijn in 2008 volledig ingezet.

Saldo 1-1-2008		100.254
Af:		
Onttrekking t.b.v. exploitatie krediet fietsbeleidsplan		-100.254
Saldo 31-12-2008		<u>0</u>

Bestemmingsreserve verkeersproblematiek Zuidlaren 3^e fase

Deze bestemmingsreserve is in het leven geroepen voor de verkeersproblematiek Zuidlaren 3^e fase.

Saldo 1-1-2008	195.516
Af: Onttrekking t.b.v. exploitatie krediet verkeersproblematiek	-22.120
Saldo 31-12-2008	173.396

Bestemmingsreserve voorbereidingskrediet fase 3 verkeerskern Zuidlaren

Deze bestemmingsreserve is in het leven geroepen voor de verkeersproblematiek Zuidlaren 3^e fase.

Saldo 1-1-2008	270.205
Af: Onttrekking t.b.v. exploitatie voorbereidingskrediet fase 2	-23.058
Saldo 31-12-2008	247.147

Bestemmingsreserve voorbereidingskrediet fase 2 verkeerskern Zuidlaren

Deze bestemmingsreserve is in het leven geroepen voor de verkeersproblematiek Zuidlaren 2^e fase.

Saldo 1-1-2008	169.803
Af: Onttrekking t.b.v. exploitatie voorbereidingskrediet fase 2	-19.461
Saldo 31-12-2008	150.341

Bestemmingsreserve uitvoeringskrediet fase 2 verkeerskern Zuidlaren

Deze bestemmingsreserve is in het leven geroepen voor de verkeersproblematiek Zuidlaren 2^e fase.

Saldo 1-1-2008	0
Bij: Dotatie t.l.v. reserve rondweg Zuidlaren	356.000
Af: Onttrekking t.b.v. exploitatie uitvoeringskrediet fase 2 verkeerskern Zuidlaren	-356.000
Saldo 31-12-2008	0

Bestemmingsreserve inrichting OLP ter Borch

De gevoteerde middelen voor het onderwijsleerpakket zijn in 2007 voorlopig gereserveerd. Gedurende 2008 hebben op deze reserves geen mutaties plaatsgevonden. Ultimo 2008 bedraagt de stand van de reserve € 12.064

Bestemmingsreserve kunst en cultuurnotitie

Van de in 2005 gevoteerde gelden was ultimo 2007 nog beschikbaar € 50.196

Saldo 1-1-2008	50.196
Bij: Dotatie i.v.m. afsluiten reserve kunst	6.285
Af: Onttrekking t.b.v. exploitatie krediet kunst en cultuurnotitie	-27.728
	-21.443
Saldo 31-12-2008	28.753

Bestemmingsreserve tijdelijke onderwijshuisvesting Ter Borch

De middelen zijn gereserveerd voor de tijdelijke onderwijshuisvesting in Ter Borch. Gedurende 2008 hebben op deze reserves geen mutaties plaatsgevonden. Ultimo 2008 bedraagt de stand van de reserve € 114.703

Bestemmingsreserve ontwerpfase voorziening Ter Borch

De middelen zijn gereserveerd voor de ontwerpfase van voorzieningen in Ter Borch.

Saldo 1-1-2008	255.181
Af: Onttrekking t.b.v. exploitatie krediet ontwerpfase voorziening Ter Borch	-24.872
Saldo 31-12-2008	230.309

Bestemmingsreserve herstel fietspad Zwijnmaden

Het betreft gevoteerde middelen voor het herstel van het fietspad Zwijnmaden. Het herstel heeft plaatsgevonden in 2008. Derhalve is het saldo van de bestemmingsreserve ultimo 2008 nihil.

Saldo 1-1-2008	95.000
Af: Herstel fietspad Zwijnmaden	-95.000
Saldo 31-12-2008	0

Bestemmingsreserve hittebestendige camera's brandweer

Voor de aanschaf van hittebestendige camera's voor de brandweer zijn middelen ineens gevoteerd. Omdat op de aanschaf wordt afgeschreven zijn de dekkingsmiddelen gereserveerd. De jaarlijkse kapitaallasten worden gedekt door een navenante aanwending van de reserve.

Saldo 1-1-2008	28.000
Af: Kapitaallasten 2008 hittebestendige camera's	-6.946
Saldo 31-12-2008	21.054

Bestemmingsreserve fietspad Okkeveen

De bestemmingsreserve is in het leven geroepen voor het aanleggen van de kortsluitende fietsverbinding over de Drentsche Aa, tussen het Okkenveen en het Noordlaarderbos

Saldo 1-1-2008	76.977
Af: Onttrekking t.b.v. aanleg Fietspad Okkeveen	-10.607
Saldo 31-12-2008	66.370

Bestemmingsreserve fietspad Oudemolen

De bestemmingsreserve is in het leven geroepen voor het aanleggen van de kortsluitende fietsverbinding tussen de Koeweg en het bestaande fietspad Zeegse - Oudemolen.

Saldo 1-1-2008	17.000
Af: Onttrekking t.b.v. aanleg Fietspad Oudemolen	-13.204
Saldo 31-12-2008	3.796

Bestemmingsreserve overschrijdingsregeling onderwijs

Deze reserve is gevormd ten behoeve van de doorbetaling aan het bijzonder onderwijs.

Saldo 1-1-2008	69.884
Af: Dekking gemiste groeiform AZC	-44.225
Saldo 31-12-2008	25.659

Bestemmingsreserve WMO

In 2007 is besloten tot het instellen van deze reserve. Ingaande 2007 worden mogelijke overschotten binnen het product WMO toegevoegd aan de reserve.

Saldo 1-1-2008	392.758
Bij: Resultaatbestemming 2007	103.929
Overschot product WMO 2008	499.413
	603.343
Saldo 31-12-2008	996.100

Bestemmingsreserve opknappen zandwegen Zeegse bosgebied.

De reserve is gevormd ten behoeve van de het opknappen van de zandwegen in het Zeegse bosgebied.

Saldo 1-1-2008			0
Bij: Dotatie t.l.v. reserve wegen		38.000	
Af: Opknappen zandwegen Zeegse bosgebied		<u>-29.258</u>	
			8.742
Saldo 31-12-2008			<u>8.742</u>

Bestemmingsreserve bruidsschat stichting BAASIS

De raden van Haren en Tynaarlo hebben besloten om het openbaar primair onderwijs met ingang van 1 januari 2009 te verzelfstandigen. De bruidsschat voor de nieuwe stichting maakt deel uit van dit besluit. De reserve is gevormd ter dekking van de afgesproken bruidsschatregeling. De reserve wordt aangewend in de periode van 2009 t/m 2012.

Saldo 1-1-2008			0
Bij: Dotatie t.l.v. de ARG1			<u>646.508</u>
Saldo 31-12-2008			<u>646.508</u>

Bestemmingsreserve dekking MFA Ter Borch

De bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van de kosten van de te bouwen MFA in Ter Borch

Saldo 1-1-2008			0
Bij: Dotatie t.l.v. algemene reserve calamiteiten			<u>4.000.000</u>
Saldo 31-12-2008			<u>4.000.000</u>

Bestemmingsreserve met inkomensfunctie

Van deze reserve wordt jaarlijks een deel rentevrij gemaakt en deels overgeheveld naar de Argi en deels toegevoegd aan de exploitatie voor de afdekking van de kosten van de bijdrage aan de regiovisie. In 2009 is de reserve volledig aangewend.

Saldo 1-1-2008			1.184.959
Bij: Bespaarde rente		<u>59.248</u>	59.248
Af: Bijdrage investeringsplan 2008 via Argi		-433.000	
Bijdrage regiovisie Groningen-Assen2008		-250.000	
Bijdrage rente t.b.v. exploitatie		<u>-59.248</u>	
			-742.248
Saldo 31-12-2008			<u>501.959</u>

Bestemmingsreserve egalisatie initiatieven OB1

Deze voorziening is in het leven geroepen om niet door te belasten kosten inzake initiatieven, betreffende medewerking aan bestemmingsplan wijzigingen op te vangen.

Saldo 1-1-2008			0
Bij: Netto werkkapitaal initiatieven 2008		175.000	
Planologie centrumplan Eelde		<u>32.475</u>	
			207.475
Af: Afgesloten initiatieven 2008		<u>-1.592</u>	
			-1.592
Saldo 31-12-2008			<u>205.883</u>

Voorzieningen

Voorzieningen zijn in grote lijnen gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichtingen. c.q. het voorzienbare verlies.

De voorzieningen dubieuze debiteuren € 43.100 (v.j. 97.101) en afwaardering gronden € 2.823.403 (v.j. 2.463.841) zijn verantwoord onder de vlottende activa. De voorzieningen zijn als volgt onder te verdelen:

	Saldo per 1-1-2008	Toevoeging	Aanwending	Saldo per 31-12-2008
	€	€	€	€
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	3.773.585	596.434	147.482	4.222.537
Voorziening ter egalisatie van de kosten	944.693	1.229.148	916.454	1.257.387
Voorziening voor middelen van derden met gebonden bestemming	-40.167	569.077		528.910
	4.678.111	2.394.659	1.063.936	6.008.834

Voorzieningen voor verplichtingen en risico's

Voorziening wachtgelden gem.bestuur

Deze voorziening is ingesteld om de wachtgeldverplichtingen van gemeentebestuurders te kunnen afdekken. In 2006 heeft een dotatie van € 150.000 plaatsgevonden. De wachtgeldverplichtingen van één wethouder zijn afgedekt tot en met april 2010.

Saldo 1-1-2008	150.000
Af: Uitgekeerd wachtgeld 2008	-33.459
Saldo 31-12-2008	116.541

Voorziening non-activiteitsregeling

De voorziening is in het leven geroepen om de kosten van voormalig personeel van voor de herindeling op te vangen.

Saldo 1-1-2008	135.783
Af: Afroming t.b.v. de Argi	-47.719
Bijdrage uitbetaling voormalig personeel 2008	-43.303
	-91.022
Saldo 31-12-2008	44.761

Voorziening bodemsanering v.Wijk/Boerma

De voorziening is van voor de herindeling en bedoeld om de kosten voortvloeiende uit de sanering te kunnen afdekken. De verwachting is dat de beschikbare middelen voldoende zijn. Gedurende 2008 hebben op deze voorziening geen mutaties plaatsgevonden. Ultimo 2008 bedraagt de stand van de voorziening € 1.079.440.

Voorziening rioleringen

Deze voorziening is in het leven geroepen om schommelingen op te vangen binnen het programma riolering. Op basis van de uitvoering van het Gemeentelijk Riolering Plan (GRP) zal de hoogte van de voorziening moeten worden bepaald en bewaakt.

Saldo 1-1-2008	2.342.133
Bij: Exploitatiesaldo programma 9	596.434
Saldo 31-12-2008	2.938.567

Voorziening ICO

Voor de opvang van mogelijke extra bijdragen aan de Gemeenschappelijke Regeling ICO is deze voorziening gevormd.

Saldo 1-1-2008			66.229
Af: Bijdrage GR ICO 2005-2008		-26.622	
Bijdrage GR ICO afrekening 2004-2005		<u>-280</u>	
			-26.902
Bij: Bijdrage GR ICO afrekening 2006		<u>3.901</u>	
			<u>3.901</u>
Saldo 31-12-2008			<u>43.228</u>

Voorziening ter egalisatie van de kosten

Voorziening gebouwenonderhoud

Deze voorziening is in het leven geroepen om de fluctuaties in het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen over meerdere jaren te kunnen opvangen.

Saldo 1-1-2008			944.693
Bij: Toevoeging voorziening 2008		1.229.148	
Af: Onderhoud gebouwen 2008		<u>-916.454</u>	
			312.694
Saldo 31-12-2008			<u>1.257.387</u>

Voorziening voor middelen van derden met gebonden bestemming

Voorziening reiniging

Deze voorziening is in het leven geroepen om schommelingen op te vangen binnen het programma reiniging.

Saldo 1-1-2008			-40.167
Bij: Exploitatiesaldo programma 12			563.184
Saldo 31-12-2008			<u>523.017</u>

Voorziening breedtesport

De voorziening is ingesteld en gevoed met rijksmiddelen ten behoeve van de breedtesport. Tot en met het einde van het project worden de kosten van de breedtesport hieraan jaarlijks onttrokken. Ultimo 2008 bedraagt het saldo op deze voorziening € 5.893

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

In het onderstaande overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2008.

	Saldo 1-1-2008	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2008
	€	€	€	€
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	63.216.625	0	6.580.784	56.635.841
	<u>63.216.625</u>	<u>0</u>	<u>6.580.784</u>	<u>56.635.841</u>

De vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De totale rentelast voor het jaar 2008 met betrekking tot bovenstaande leningen bedraagt € 2.835.092

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

De waardering van de netto-flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar geschiedt tegen nominale waarde. Deze schulden kunnen als volgt onderverdeeld worden.

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Kasgeldleningen	2.000.000	0
Bank- en giroaldi	5.541.895	0
Overige schulden	4.966.858	5.609.264
	<hr/>	<hr/>
	12.508.753	5.609.264

De overige schulden bestaan voor een bedrag van € 128.916 uit crediteuren van OPO Gemeente Tynaarlo.

Overlopende passiva

De overlopende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Vooruitontvangen bedragen uitkeringen met specifiek bestedingsdoel	4.362.658	4.249.838
Overige overlopende passiva	4.012.298	3.927.022
	<hr/>	<hr/>
	8.374.956	8.176.860

Vooruitontvangen bedragen inzake uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

	Saldo 1-1-2008	Toe- voeging	Vrij- gevallen	Saldo 31-12-2008
	€	€	€	€
Vernieuwing sociale werkvoorziening	125.080		81.394	43.686
MFD/IAB Zeyen	105.000		12.720	92.280
Fonds werk en inkomen	717.327		407.112	310.215
Stimuleringsmaatr. maatschappelijkwerk	58.334		5.752	52.582
Stimuleringsmaatr. vrijwilligersbeleid	27.753			27.753
Klimaatbeleid	43.819		12.127	31.692
Subsidie Brede scholen	68.000		68.000	0
Aanvulling RSU Verhagen	31.074		10.459	20.615
ISV 2 gelden	78.300		22.700	55.600
Verkeerslawaaï	49.404			49.404
Onderwijs algemeen	2.945.747	340.866	130.004	3.156.609
BDU CJG		508.850	387.541	121.309
Volwassen educatie		233.647	180.094	53.553
Educatie nieuwkomers		361.318	114.554	246.764
Huisvesting gehandicapten.		144.913	44.317	100.596
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	4.249.838	1.589.594	1.476.774	4.362.658

Gebeurtenissen na balansdatum

Openbaar primair onderwijs

Per 1 januari 2009 heeft verzelfstandiging plaatsgevonden van het openbaar primair onderwijs. De afrekening met de opgerichte stichting Basis gaat plaatsvinden in 2009.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Gegarandeerde geldleningen

	hoofdsom	Dekking	Saldo	Saldo
		%	1-1-2008	31-12-2008
	€		€	€
Gegarandeerde geldleningen als achtervang	30.068.082	50%	27.482.435	26.977.193
Gegarandeerde geldleningen als garant	13.352.925	100%	12.810.228	11.803.209
Hypothecaire geldleningen met gemeentegarantie		100%	600.473	2.135.703
	43.421.007		40.893.136	40.916.105

Toelichting op de programmarekening

Programma 1 - Algemeen bestuur

Portefeuillehouder: F.A. van Zuilen

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
01.01	Juridische en bestuurlijke beleidsadv.	130.193	-10.281	119.912	121.805	-1.893
01.02	Bestuursondersteuning P&O	73.161	4.484	77.645	43.995	33.650
01.03	Bezwaar, beroep en klachten	114.971	-24.127	90.844	67.753	23.091
01.04	Kabinetswerkzaamheden	17.517	327	17.844	14.319	3.525
01.05	Bestuurssecretariaat		47.648	47.648	43.224	4.424
01.06	Raad	592.656	91.377	684.033	638.756	45.277
01.07	Burgemeester en wethouders	770.364	-46.721	723.643	727.339	-3.696
01.08	Bestuurlijke samenwerking	7.151		7.151	4.757	2.394
01.09	Bestuursondersteuning concerneenheid	170.828	-3.058	167.770	147.770	20.000
01.10	Directie en projecten algemeen	71.166		71.166	70.412	754
Totaal lasten		1.948.007	59.649	2.007.656	1.880.130	127.526

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
01.03	Bezwaar, beroep en klachten				2.642	2.642
01.07	Burgemeester en wethouders				45	45
Totaal baten		0	0	0	2.687	2.687

Saldo programma excl. mutaties reserves	-1.948.007	-59.649	-2.007.656	-1.877.443	130.213
--	-------------------	----------------	-------------------	-------------------	----------------

Mutaties reserves programma 1 Algemeen bestuur

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves		21.953	21.953	13.373	-8.580
Totaal mutaties reserves	0	21.953	21.953	13.373	-8.580

Saldo programma	-1.948.007	-37.696	-1.985.703	-1.864.070	121.633
------------------------	-------------------	----------------	-------------------	-------------------	----------------

Analyse

Binnen het beheersproduct juridische en bestuurlijke beleidsadviesing zijn meer uren verantwoord omdat er meer inzet nodig was voor het beheersproduct dan in eerste instantie was ingeschat. Doordat op het product bezwaar, beroep en klachten minder uren nodig waren konden deze uren bij de juridische en bestuurlijke beleidsadviesing worden ingezet.

Voor juridische ondersteuning bleef binnen het budget inhuur derden een bedrag van ruim € 7.000 over.

Binnen het beheersproduct Bestuursondersteuning P&O bleef een bedrag van ruim € 15.000 onbenut. Voor de inzet/advies van derden werden geen kosten gemaakt.

Binnen het beheersproduct bezwaar, beroep en klachten zijn minder uren verantwoord omdat er minder inzet nodig was bij de afhandeling van bezwaar en beroep. Ook de kosten voor de bezwarencommissie etc. waren lager dan gepland. Over het geheel waren er in dit jaar minder bezwaarschriften.

Binnen dit beheersproduct bleef binnen het budget 'vergoedingen' een bedrag van ruim € 8.000 over.

Binnen het beheersproduct Kabinetswerkzaamheden zijn er minder ondersteuningsuren verantwoord t.b.v. o.a. koninklijke onderscheidingen.

Binnen het beheersproduct Bestuurssecretariaat zijn minder uren verantwoord omdat de uren direct zijn toegeschreven aan het beheersproduct b&w.

Binnen het beheersproduct Raad is er ruim € 36.000 minder uitgegeven dan begroot. Voor het grootste deel blijkt dit het gevolg van lagere uitgaven voor de raadvergoedingen (€ 30.000) en lager in rekening gebrachte ambtelijke doorbelastingen door de afdelingen (€ 19.000). Daarentegen vielen de kosten voor reis-, verblijf- en studiekosten hoger uit. (€ 7.000.)

Ook voor het Ris Bis-systeem zijn de meerkosten t.o.v. het krediet € 24.000 hoger uitgevallen en op dit beheersproduct verantwoord.

Binnen het onderzoeksbudget van de Rekenkamer Tynaarlo is een bedrag overgebleven van € 23.000. De Rekenkamer wil dit voordeel graag toegevoegd zien aan het budget 2009.

Binnen het beheersproduct Burgemeester en wethouders is een klein voordeel van bijna € 4.000 ontstaan door lagere salariskosten.

Programma 2 - Budgetcyclus

Portefeuillehouder: H. Kosmeijer

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
02.01	Beleidsadvisering financiën	57.813	-5.136	52.677	48.820	3.857
02.02	Budgetcyclus	99.679	23.623	123.302	127.267	-3.965
Totaal lasten		157.492	18.487	175.979	176.087	-108

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
Totaal baten		0	0	0	0	0

Saldo programma excl. mutaties reserves	-157.492	-18.487	-175.979	-176.087	-108
--	-----------------	----------------	-----------------	-----------------	-------------

Mutaties reserves programma 2 Budgetcyclus

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves					0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0	0

Saldo programma	-157.492	-18.487	-175.979	-176.087	-108
------------------------	-----------------	----------------	-----------------	-----------------	-------------

Analyse

Het resultaat op programma 2 is in 2008 volgens de verwachting. De inzet is in 2008 wel anders geweest dan was gepland. Er zijn meer uren besteed aan het opstellen van de jaarrekening, in het bijzonder de voorbereidingen voor Single Information Single audit overzichten (SISA). De capaciteit en inzet op onderzoeken doeltreffendheid is minder dan geraamd. Per saldo is er een nihil resultaat.

Programma 3 - Brandweer en rampenbestrijding

Portefeuillehouder: F.A. van Zuilen

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
03.01	Rampenbestrijding	87.649	-280	87.369	44.697	42.672
03.03	Preventie	190.089	27.027	217.116	187.622	29.494
03.04	Preparatie	359.108	-13.964	345.144	339.653	5.491
03.05	Repressie	720.036	34.364	754.400	673.041	81.359
03.06	Nazorg	11.975	472.875	484.850	867.091	-382.241
Totaal lasten		1.368.857	520.022	1.888.879	2.112.104	-223.225

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
03.03	Preventie				13.437	13.437
03.05	Repressie	799		799	22.356	21.557
Totaal baten		799	0	799	35.793	34.994

Saldo programma excl. mutaties reserves	-1.368.058	-520.022	-1.888.080	-2.076.311	-188.231
--	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	-----------------

Mutaties reserves programma 3 Brandweer en rampenbestrijding

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves		482.000	482.000	481.946	-54
Totaal mutaties reserves	0	482.000	482.000	481.946	-54

Saldo programma	-1.368.058	-38.022	-1.406.080	-1.594.365	-188.285
------------------------	-------------------	----------------	-------------------	-------------------	-----------------

Analyse

Het nadelig saldo van €188.300 op dit programma wordt bepaald door de uitgaven van € 382.000 op programma 3a (Brand Yde de Punt) en een voordelig saldo van € 193.700 op de overige posten binnen programma 3.

Dit voordelig saldo is als volgt opgebouwd.

Minder besteedde uren van het team Veiligheid op de normale producten ten gunste van de gemaakte uren inzake Brand de Punt

€ 42.000	rampenbestrijding
€ 32.000	preventie
€ 39.000	repressie
€ 51.000	Minder kosten vanwege lager aantal uitrukken vrijwilligers
€ 12.000	Minder kosten Regionale Brandweer i.v.m. terugbetaling BTW
€ 67.000	Minder uren Gemeentewerken
€ 15.000	Verkoop oude tankautospuit en dwangsommen terugdringen loze meldingen
-/- € 24.300	Onverwachte kosten op materiaal / beheersplan en brandkranen
-/- € 40.000	Taakstelling Doelmatigheidsonderzoek 2005
€193.700	

Programma 4 - Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder: F.A. van Zuilen

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
04.01	Openbare orde	393.851	242.881	636.732	67.024	569.708
04.02	Vergunningen	105.974	38.011	143.985	106.534	37.451
Totaal lasten		499.825	280.892	780.717	173.558	607.159

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
04.02	Vergunningen	20.810		20.810	19.544	-1.266
Totaal baten		20.810	0	20.810	19.544	-1.266

Saldo programma excl. mutaties reserves	-479.015	-280.892	-759.907	-154.014	605.893
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------

Mutaties reserves programma 4 Openbare orde en veiligheid

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves		185.000	185.000	185.000	0
Totaal mutaties reserves	0	185.000	185.000	185.000	0

Saldo programma	-479.015	-95.892	-574.907	30.986	605.893
------------------------	-----------------	----------------	-----------------	---------------	----------------

Analyse

Het grootste deel van het voordelige saldo (plm. € 508.000) op dit programma wordt veroorzaakt door het overschot op het budget dat komt uit de extra inkomsten die gedurende drie jaar zijn toegevoegd aan het gemeentefonds voor gemaakte / te maken kosten voor openbare orde en veiligheid. Alhoewel deze inkomsten voor zowel programma 3 als programma 4 zijn bestemd, is destijds gekozen om het saldo in programma 4 onder te brengen.

Dit budget wordt in de periode 2008 t/m 2011 ingezet voor:

- Continueren van 1 fte brandpreventie functionaris
- Continueren van ½ fte oefencoördinator brandweer
- Het invullen van de functie van (integrale) Controle en handhaving
- De verhogingen van de bijdragen RBD en GHOR
- Reservering extra kosten voor de vorming van de Veiligheidsregio Drenthe
- Reservering gelden aanpassingen huisvesting brandweer

Voor het bestemmen van het saldo van € 508.000 voor de komende jaren is een voorstel tot resultaatsbestemming ingediend.

Het restant overschot (€ 97.000) op dit programma wordt veroorzaakt door

- de niet ingevulde vacature "Controle en handhaving" bij team Veiligheid (€ 47.000) en
- minder uren van drie team medewerkers ten gunste van de brand Yde Punt (€ 50.000).

Programma 5 - Communicatie

Portefeuillehouder: F.A. van Zuilen

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
05.01	Communicatie	262.390	-135.859	126.531	86.305	40.226
05.02	Dienstverlenende communicatie	84.059	9.265	93.324	138.518	-45.194
05.03	Mediabeleid		89.683	89.683	69.917	19.766
05.04	Promotie en public relations	30.701	175.264	205.965	362.876	-156.911
Totaal lasten		377.150	138.353	515.503	657.616	-142.113

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
05.02	Dienstverlenende communicatie				2.626	2.626
05.04	Promotie en public relations				45.402	45.402
Totaal baten		0	0	0	48.028	48.028

Saldo programma excl. mutaties reserves	-377.150	-138.353	-515.503	-609.588	-94.085
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------

Mutaties reserves programma 5 Communicatie

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves					0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0	0

Saldo programma	-377.150	-138.353	-515.503	-609.588	-94.085
------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------

Analyse

De kosten voor de overige goederen en diensten (gemeentepagina, promotie en PR, representatie) laten een overschrijding zien van € 30.000.

Binnen het budget voor 10 jaar Tynaarlo van € 100.000 is € 4.000 overgebleven.

De meerkosten voor de gemeentepagina lijken structureel in verband met het grote aanbod van publicaties en bekendmakingen. Wat betreft representatie, promotie en pr waren er in 2008 een aantal niet voorziene extra uitgaven.

De overschrijding in de personeelskosten op dit budget van ca € 83.000 betreft de interne uren die organisatiebreed meer verantwoord zijn op het budget voor Tien Jaar Tynaarlo. (Daarnaast is er op andere personeelsposten van communicatie een onderschrijding van ongeveer € 15.000)

Programma 6 - Publiekszaken

Portefuillehouder: F.A. van Zuilen

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
06.01	Gemeentelijke basisadministratie	325.921	-11.245	314.676	392.353	-77.677
06.02	Burgerlijke stand	194.019	-19.824	174.195	193.815	-19.620
06.04	Opnemng psychiatrische ziekenhuizen	2.621	3.459	6.080	2.459	3.621
06.05	Advies en korte dienstverlening	31.506	7.678	39.184	37.306	1.878
06.06	Reisdocumenten	162.192	34.497	196.689	218.458	-21.769
06.07	Rijbewijzen	134.784	-24.777	110.007	148.867	-38.860
06.08	Overige documenten (inv.park/pas65)	34.372	7.548	41.920	42.690	-770
06.09	Verkiezingen	35.235	-8.532	26.703	15.804	10.899
06.10	Privacy bescherming	6.071	-138	5.933		5.933
06.11	Intra- en internet	48.088	52.721	100.809	70.718	30.091
06.12	Infobalie	355.245	-20.256	334.989	325.388	9.601
06.13	Geo-informatie	133.836	-395	133.441	160.653	-27.212
06.14	Brs-beheer	6.763		6.763	3.839	2.924
06.15	BAG/WKPB		300.000	300.000	112.581	187.419
06.16	Informatiebeleidsplan		211.516	211.516		211.516
Totaal lasten		1.470.653	532.252	2.002.905	1.724.931	277.974

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
06.01	Gemeentelijke basisadministratie	21.604		21.604	20.110	-1.494
06.02	Burgerlijke stand	88.614	10.386	99.000	85.203	-13.797
06.05	Advies en korte dienstverlening	27	6.000	6.027	5.905	-122
06.06	Reisdocumenten	198.190	52.810	251.000	260.538	9.538
06.07	Rijbewijzen	131.598	13.002	144.600	143.086	-1.514
06.08	Overige documenten (inv.park/pas65)	19.562	7.438	27.000	28.906	1.906
06.11	Intra- en internet				15.299	15.299
Totaal baten		459.595	89.636	549.231	559.047	9.816

Saldo programma excl. mutaties reserves	-1.011.058	-442.616	-1.453.674	-1.165.884	287.790
--	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	----------------

Mutaties reserves programma 6 Publiekszaken

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves		511.516	511.516	112.581	-398.935
Totaal mutaties reserves	0	511.516	511.516	112.581	-398.935

Saldo programma	-1.011.058	68.900	-942.158	-1.053.303	-111.145
------------------------	-------------------	---------------	-----------------	-------------------	-----------------

Analyse

06.01 per saldo € -79.171

Een groot deel van de afwijking is gelegen in het onjuist schrijven. Met name in de Frontoffice geldt dat de onderdelen belastingen/WOZ sterk zijn achtergebleven bij de raming en GBA mede daardoor sterk is gestegen. Immers de verantwoording van de productieve uren worden daarmee onderling gecompenseerd. De komende tijd wordt aandacht besteed aan de wijze van schrijven van uren. Voor een deel is hier ook sprake van een structureel effect. Dit heeft te maken met de uitbreiding van het aantal uren bij de specialisten (300 uur).

06.02 per saldo € -33.417

Het verschil wordt veroorzaakt door de aanschaf van toga's (€ 4200,-) en omslagen voor huwelijks- en partnerschapsboekjes (€ 4800,-).

De aanschaf van de toga's zou in 2007 plaatsvinden. Door omstandigheden is uiteindelijk in 2008 tot aanschaf overgegaan. Voor de huwelijk-/partnerschapsboekje is de aanschaf voor een periode van 2 jaren. In 2009 is deze aanschaf niet aan de orde.

Het verschil is gelegen in de uitbreiding van het aantal uren bij de specialisten. In totaal gaat het om ongeveer 125 uur.

Bij de voorjaarsnota 2008 is aangegeven dat gezien de voorgaande jaren een structurele toename van de opbrengsten gerechtvaardigd is. In 2008 is dit niet juist gebleken. Het aantal reserveringen is achtergebleven bij de ramingen. Deze wijziging kan zeker als structureel worden aangemerkt omdat de

nieuwe verordening ten aanzien van huwelijkslocaties leidt tot minder opbrengsten (en ook kosten). Bruidsparen betalen bij nieuwe trouwlocaties de locatiekosten rechtstreeks aan locatiehouders.

06.06 per saldo € -12.231

De afwijking is op het totaal gezien een geringe afwijking. Er is dan ook geen onderbouwde verklaring voor te geven.

De opbrengsten zijn hoger uitgevallen doordat het maximumbedrag voor ID-kaarten fors zijn verhoogd.

06.07 per saldo € -40.374

Door een toename van de opbrengsten zijn ook de afdrachten bij de voorjaarsnota 2008 opgehoogd. Bij de ophoging is onvoldoende rekening gehouden met de verhouding tussen de rijkskostencomponent en de gemeentelijke leges. De afdrachten zijn daardoor lager dan geraamd. Door een toename van de opbrengsten zijn ook de afdrachten bij de voorjaarsnota 2008 opgehoogd. Bij de ophoging is onvoldoende rekening gehouden met de verhouding tussen de rijkskostencomponent en de gemeentelijke leges. De afdrachten zijn daardoor lager dan geraamd.

Niet geheel duidelijk is waarom de begroting zo laag is opgegeven. Gelet op het jaar 2007 (1500 uur) loop 2008 (1550 uur) daarmee in de pas. Voor het komende jaar zal dit bij de voorjaarsnota worden bijgeraamd.

06.09 per saldo € 10.899

In 2008 was er geen sprake van een verkiezing. Bij de voorjaarsnota zou dit bedrag normaal gesproken incidenteel worden verminderd. Door het verbod van het gebruik van stemmachines is het budget aangehouden om stemhokjes en stembussen aan te schaffen. Door scherp in te kopen zijn niet alle middelen gebruikt.

06.11 per saldo € 14.792

De inkomsten zijn gebruikt voor de aanschaf van modules voor internetdienstverlening, zoals een afsprakenmodule. Het college heeft hiermee ingestemd.

Het verschil is als volgt te verklaren. Intra- en intranet is verenigd in 1 persoon. Naast deze activiteit zijn er ook uren besteed aan 10 jaar Tynaarlo, Brand de Punt, invoering RIS/BIS en ouderschapsverlof. In totaal zo'n 500 uur. Deze taken hebben allen een relatie met de rol van webmaster, maar worden op de betreffende producten geschreven. Wel wordt in 2009 bekeken of er ook sprake is van een structureel verschil.

Deze kostensoort moet in relatie worden gezien met Overige goederen en diensten. De inkomsten is een bijdrage van de gemeente Haren. Deze bijdrage was niet geraamd. De bijdrage is met toestemming van het college gebruikt om o.a. een afsprakenmodule voor internet aan te schaffen.

06.12 per saldo € 9.601

De verantwoording wijkt op twee onderdelen af van het geplande aantal uren.

Allereerst zijn wegens ziekte en het vertrekt van een medewerker minder uren geschreven. Daarnaast is er extra inzet geweest van oproepkrachten. Zij schrijven geen uren in Big Ben.

06.13 per saldo € -27.212

In mei is opdracht gegeven voor het opstellen van een Geobeleidsplan (kosten € 21875). De opdracht is onderhands aanbesteed en betaald uit de reguliere begroting.

06.15 per saldo € 187.419

Voor het project BAG WKPB was in 2008 een budget beschikbaar van € 300.000.

Dit bedrag wordt gedekt door aanwending van de algemene reserve grote investeringen..

In 2008 is het project gestart en zijn tbv het project uitgaven gedaan tot een bedrag van € 112.581 gedaan.

In 2009 wordt de uitvoering van het project vervolgd en zullen de resterende gelden worden aangewend.

06.16 per saldo € 211.516

In 2008 is het project informatiebeleidsplan vastgesteld en is een krediet beschikbaar gesteld van € 211.516. De dekking van de kosten vindt plaats t.l.v. de reserve automatisering.

In 2008 zijn nog geen kosten gemaakt.

Programma 7 - Algemene middelen

Portefeuillehouder: H. Kosmeijer

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
07.01	Belastingen	311.886	30.044	341.930	251.218	90.712
07.02	Waardering onroerende zaken	343.167	31.350	374.517	232.591	141.926
07.03	Algemene uitkering	2.435	-847	1.588	1.651	-63
07.04	Treasury	8.725	2.635	11.360	6.970	4.390
07.05	Reserves en voorzieningen	2.319	-201	2.118	68.941	-66.823
07.06	Onvoorzien lasten/ algemene stelposten	2.410.211	-1.528.059	882.152	159.175	722.977
07.07	Saldo van kostenplaatsen	1.710.040	952.607	2.662.647	2.955.310	-292.663
07.08	Saldo van baten en lasten	-100.000		-100.000		-100.000
07.09	Verzekeringen	121.228	3.121	124.349	374.929	-250.580
07.13	Saldo van de financieringsfunctie	3.851.801	-720.587	3.131.214	3.002.326	128.888
07.14	Vereveningsbijdrage BTW-Compensatiefonds	85.000	-85.000			0
07.15	Overige algemene dekkingsmiddelen	2.027.950	807.531	2.835.481		2.835.481
Totaal lasten		10.774.762	-507.406	10.267.356	7.053.111	3.214.245

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
07.01	Belastingen	36.164		36.164	56.576	20.412
07.02	Waardering onroerende zaken	158.806		158.806	164.790	5.984
07.05	Reserves en voorzieningen	316.063		316.063	94.719	-221.344
07.06	Onvoorzien lasten/ algemene stelposten		7.099	7.099	312.791	305.692
07.07	Saldo van kostenplaatsen	3.725.771	305.459	4.031.230	3.516.411	-514.819
07.09	Verzekeringen	5.000		5.000	178.763	173.763
07.10	Lokale heffingen	3.582.449	154.457	3.736.906	3.862.176	125.270
07.11	Algemene uitkering (dekkingsmiddelen)	23.741.154	877.071	24.618.225	24.597.330	-20.895
07.12	Dividend	465.000	355.271	820.271	1.459.775	639.504
07.13	Saldo van de financieringsfunctie	2.550.000	-448.410	2.101.590	2.385.876	284.286
Totaal baten		34.580.407	1.250.947	35.831.354	36.629.207	797.853

Saldo programma excl. mutaties reserves	23.805.645	1.758.353	25.563.998	29.576.096	4.012.098
--	-------------------	------------------	-------------------	-------------------	------------------

Mutaties reserves programma 7 Algemene middelen

Toevoeging aan de reserves	110.000	8.534.316	8.644.316	11.066.419	-2.422.103
Onttrekking uit de reserves	3.017.249	9.853.902	12.871.151	12.425.565	-445.586
Totaal mutaties reserves	2.907.249	1.319.586	4.226.835	1.359.146	-2.867.689

Saldo programma	26.712.894	3.077.939	29.790.833	30.935.242	1.144.409
------------------------	-------------------	------------------	-------------------	-------------------	------------------

Analyse

Binnen programma 7 is er een voordelig resultaat van € 1.144.409. De belangrijkste oorzaken van dit positieve resultaat zijn:

- Allereerst worden in dit programma de posten onvoorzien verantwoord. In 2008 is € 718.798 als onvoorzien resultaat beschikbaar. Het karakter van dit resultaat is incidenteel. Daarnaast is bij de najaarsnota 2008 een tekort van € 784.000 aangegeven, waarvan is aangegeven dat "bij het opstellen van de jaarrekening zal worden beoordeeld in hoeverre daadwerkelijke onttrekking uit de Argi nodig is". Deze onttrekking (bate op het programma) heeft niet plaatsgevonden en werkt daarom als een nadeel in het resultaat van dit programma door.
- Hogere opbrengst belastingen (€ 380.000 voordeel), met name door lagere uitvoeringskosten € 230.000 en hogere (incidentele) opbrengsten door nagekomen toeristen- en forensenbelastingen uit voorgaande jaren van € 150.000.
- Een lagere Algemene uitkering (€ 20.000 nadeel).
- Een voordeel in de lasten voor rente en kapitaallasten (€ 350.000 voordeel). Het saldo van de financieringsfunctie is € 410.000 voordelig en het voordeel op de overige dekkingsmiddelen is € 160.000, tezamen € 570.000. Naast deze financierings- en rente voordelen is de bijgestelde raming van de kapitaallasten bij de najaarsnota € 220.000 te positief geweest.
- In 2008 is een extra dividend van Essent ontvangen (€ 640.000, voordeel)

- Vandalisme en eigen risico's schades: Nadeel van € 70.000, grotendeels omdat deze kosten niet kunnen worden geraamd.
- Het saldo op de kostenplaatsen is een verzameling van resultaten. In totaal betreft dit een nadeel van € 220.000. Verschillen in het schrijven van uren op afdelingen naar programma's worden binnen dit programma 7 gesaldeerd.

Programma 8 - Wegen

Portefeuillehouder: J.D. Frieling

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
08.01	Wegen	1.122.648	862.485	1.985.133	2.239.240	-254.107
08.02	Bruggen en tunnels	17.162	100.167	117.329	118.049	-720
08.03	Bermen en sloten	354.225	-6.306	347.919	402.977	-55.058
08.04	Openbare verlichting	447.347	-8.312	439.035	370.563	68.472
08.05	Gladheidbestrijding	142.017	-717	141.300	80.857	60.443
08.06	Vergunningen in het kader van wegen	28.963	-4.333	24.630	20.350	4.280
Totaal lasten		2.112.362	942.984	3.055.346	3.232.036	-176.690

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
08.01	Wegen	35.427		35.427	389.175	353.748
08.03	Bermen en sloten				840	840
08.04	Openbare verlichting	2.462		2.462		-2.462
08.06	Vergunningen in het kader van wegen	42.630	-26.674	15.956	9.823	-6.133
Totaal baten		80.519	-26.674	53.845	399.838	345.993

Saldo programma excl. mutaties reserves	-2.031.843	-969.658	-3.001.501	-2.832.198	169.303
--	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	----------------

Mutaties reserves programma 8 Wegen

Toevoeging aan de reserves	90.000		90.000	90.000	0
Onttrekking uit de reserves	100.255	226.977	327.232	248.323	-78.909
Totaal mutaties reserves	10.255	226.977	237.232	158.323	-78.909

Saldo programma	-2.021.588	-742.681	-2.764.269	-2.673.875	90.394
------------------------	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	---------------

Analyse

Wegen

Het afgelopen jaar is in het programma wegen weer veel werk verzet.

We hebben groot- en kleinschalig onderhoud uitgevoerd. Het onderhoud aan berm en sloten is op de gebruikelijke manier uitgevoerd.

Mede door de extra onderhoudsimpuls in 2006/2007 zitten we (tijdelijk) boven het vastgestelde onderhoudsniveau (7- in plaats van 6).

De 2^e fase van het extra onderhoud aan bruggen is eveneens gerealiseerd.

Naast het gebruikelijke onderhoud aan de openbare verlichting, zijn de nodige vervangingen en aanpassingen uitgevoerd in het kader van uitvoering van het beleidsplan openbare verlichting.

Door de zachte winter zijn de kosten van de gladheidbestrijding binnen de perken gebleven en is er een onderschrijding ontstaan met betrekking tot gladheidbestrijding.

Openbare verlichting

In het afgelopen jaar zien we dat we fors minder hebben uitgegeven (totaal op post 4080400 voor een bedrag van € 68.853). Dit vindt met name zijn oorzaak in de overschakeling van Essent naar Rendo en daarna naar Electrabel en de toepassing van steeds meer energiezuinige armaturen in het kader van uitvoering van het beleidsplan O.V..

Overige goederen en diensten

Op deze kostensoort in het programma 8 zijn de kosten gemaakt voor het uitbesteden van werkzaamheden aan aannemers en leveranciers. Op een totaalbedrag van € 1.654.950 is er een voordeel behaald van € 1.780.

Uren binnendienst

De uren van de binnendienst zijn fors overschreden en wel met een bedrag van ruim € 105.000. Dit heeft een aantal oorzaken. Ten eerste is het afdelingstarief Gemeentewerken binnendienst op basis van nacalculatie verhoogd. Op het gebied van wegonderhoud zijn er behoorlijk meer uren geschreven, door het inventariseren van wegen en het vullen van het beheerssysteem (GBI). Hier tegenover staat dat er minder uren binnendienst riolering zijn geschreven.

Uren buitendienst

De totale hoeveelheid geschreven uren door de buitendienst is met € 64.288 onderschreven. Dit heeft o.a. te maken met een hoog ziekteverzuim en minder strooien in de wintermaanden.

Projecten

Voor de stand van zaken verwijzen wij u naar de BERAP.

Het gaat hierbij om aanleg van de fietspaden Okkenveen, Koeweg en Veenweg-Yderholt

Programma 9 - Riolering en waterhuishouding

Portefeuillehouder: H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
09.01	Waterbeheer	7.342	22.525	29.867	5.191	24.676
09.02	Riolering	2.848.536	335.729	3.184.265	2.959.014	225.251
09.03	Vergunningen in het kader van waterbeh.	14.233	-2.560	11.673		11.673
Totaal lasten		2.870.111	355.694	3.225.805	2.964.205	261.600

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
09.02	Riolering	2.895.645	355.694	3.251.339	2.999.739	-251.600
09.03	Vergunningen in het kader van waterbeh.	10.000		10.000		-10.000
Totaal baten		2.905.645	355.694	3.261.339	2.999.739	-261.600

Saldo programma excl. mutaties reserves	35.534	0	35.534	35.534	0
--	---------------	----------	---------------	---------------	----------

Mutaties reserves programma 9 Riolering en waterhuishouding

Toevoeging aan de reserves	35.534		35.534	35.534	0
Onttrekking uit de reserves					0
Totaal mutaties reserves	-35.534	0	-35.534	-35.534	0

Saldo programma	0	0	0	0	0
------------------------	----------	----------	----------	----------	----------

Analyse

Algemeen

In het afgelopen jaar zijn er weer diverse projecten en beheerstaken uitgevoerd in de riolering. Toch zijn een aantal zaken niet volgens planning (begroting) uitgevoerd. Zie hiervoor ook de BERAP.

Baten

Als eerste valt op dat de batenkant van de riolering fors is gestegen t.o.v. de begroting (verschil € 113.624). Dit heeft als oorzaak de 100% aansluiting van percelen, nieuwbouwlocaties en de te laag ingeschatte begroting. Omdat dit een min of meer structureel karakter heeft gaan we deze post bij de Voorjaarsnota 2009 dan ook structureel verhogen.

Lasten

Onvoorzien stelpost

Er is een bedrag voor onvoorzien incidenteel begroot in programma 9. Dit bedrag is bedoeld om de dekking van nieuwe investeringen op te vangen. Er is voor gekozen om dit zo gefaseerd mogelijk in het tarief te verdisconteren. Het niet benutte deel wordt toegevoegd aan de voorziening (€ 358.515)

Overige goederen en diensten

Deze post vertoont een overschrijding van € 120.072. Wij hebben het afgelopen jaar extra riolering geïnspecteerd om een goed beeld te krijgen van de onderhoudstoestand. Tevens hebben we een aantal verstoppingen in persleidingen en riolering gehad, die verholpen moesten worden. Verder hebben we meer huis- en kolk aansluitingen vernieuwd dan begroot. Dit is een gevolg van boomwortels in bestaande huisaansluitingen. Door ziekte van één van de monteurs zijn een aantal werkzaamheden uitbesteed aan aannemers. Hierbij valt te denken aan het schoonmaken van gemalen e.d.

Uren binnendienst / buitendienst

In totaal is er ongeveer voor € 72.023 minder geschreven aan uren binnendienst. Dit heeft o.a. te maken met projecten die vertraagd zijn en uren van de binnendienst die extra gemaakt zijn op gebied van nieuwe ontwikkelingen (OBT), wegonderhoud en verkeer en vervoer. Daarnaast is het uurtarief van de binnendienst van Gemeentewerken op basis van nacalculatie verhoogd.

Daarentegen heeft de buitendienst wel meer uren gemaakt (€ 52.725), ondanks ziekte van één van de monteurs. Dit heeft te maken met o.a. het oplossen van een groot aantal verstoppingen en steringen.

Toevoeging voorziening

De toevoeging aan de voorziening bedraagt € 596.434

Programma 10 - Openbaar groen

Portefeuillehouder: H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
10.01	Dorpsgroen	1.302.846	313.213	1.616.059	1.917.903	-301.844
10.02	Landschappelijk groen	505.773	-20.616	485.157	301.460	183.697
10.03	Kapvergunningen	31.748	-31.173	575	41.028	-40.453
10.04	Straatmeubilair	84.807	76.260	161.067	122.364	38.703
10.05	Speelvoorzieningen	173.391	-20.198	153.193	179.655	-26.462
Totaal lasten		2.098.565	317.486	2.416.051	2.562.410	-146.359

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
10.01	Dorpsgroen				5.814	5.814
10.02	Landschappelijk groen	9.067		9.067	5.364	-3.703
10.03	Kapvergunningen	2.446		2.446	2.214	-232
10.05	Speelvoorzieningen				7.677	7.677
Totaal baten		11.513	0	11.513	21.069	9.556

Saldo programma excl. mutaties reserves	-2.087.052	-317.486	-2.404.538	-2.541.341	-136.803
--	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	-----------------

Mutaties reserves programma 10 Openbaar groen

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves					0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0	0

Saldo programma	-2.087.052	-317.486	-2.404.538	-2.541.341	-136.803
------------------------	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	-----------------

Analyse

In programma 10 is een nadeel ontstaan van € 136.803 in het boekjaar 2008. De tussentijdse wijziging van het uurtarief heeft een kostenverhoging van € 148.637 opgeleverd. Daarnaast zitten de belangrijkste verschillen nog in het schrijven van uren en het ramen van uren. Ook voor 2009 is dit weer een belangrijk aandachtspunt, zodat de uren steeds beter geraamd kunnen worden.

Er heeft in 2008 voor het eerst in jaren een overschrijding plaatsgevonden in de kosten voor Gemeentewerken Binnendienst. Naast het bovengenoemde argument is hiervoor het volgende gebeurd:

- Vervanging tijdens ziekte;
- Voorbereiding groenstructuurplan is eerder opgepakt dan gepland;
- Er zijn meer uren dan geraamd besteed aan het Landschapsontwikkelingsplan.

Voor de Buitendienst heeft een onderschrijding in de uren plaats gevonden. De minimale afwijking van de kosten in uren is met name het gevolg van het feit dat:

- Er een hoger ziekteverzuim bij de buitendienst geweest is, dan geraamd
- Er geboekt is op andere projecten waaronder 10 jaar Tynaarlo
- Er wordt steeds beter geboekt op de verschillende posten
- Niet ingevulde vacatures
- Sommige productieve uren worden improductief geboekt (werkoverleg)

In 2008 was de Gemeente Tynaarlo accent gemeente in het kader van de Boomfeestdag. De boomfeestdag is daarom samen gehouden met de provincie Drenthe, Staatbosbeheer, het IVN, Landschapsbeheer Drenthe en Natuurmonumenten. Groep 7 en 8 van De Menso Altingschool en Paterswolde Noord hebben de bomen in de nieuwe wijk Ter Borch geplant. Door het grootschalig organiseren van de Boomfeestdag zijn de begrote uren overschreden.

Qua onderhoud wordt er nu met meerjarige contracten gewerkt waardoor zowel door de gemeente als de aannemers aan langduriger relaties gebouwd kan worden. Voordeel hiervan ook is dat de gemeente efficiënter kan aanbesteden en de aannemer kan duurzamer investeren.

Ook de buitendienst is in 2008 met bestekken gaan werken.

Deze bestekken zijn in samenwerking met hen opgesteld. 2008 is een proefjaar geweest welke al tot goede resultaten heeft geleid. In 2009 wordt deze manier van werken verder verankerd in de organisatie.

Beleidsmatig is het Bomenstructuurplan vastgesteld en is de opleiding voor de inventarisatie van de monumentale bomen voorbereid. In 2009 moet deze inventarisatie zijn afgerond.

Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de BERAP 2008-3.

Programma 11 - Begraven

Portefeuillehouder: H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
11.01	Begraafplaatsen	574.072	8.213	582.285	551.424	30.861
Totaal lasten		574.072	8.213	582.285	551.424	30.861

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
11.01	Begraafplaatsen	227.896	-5.000	222.896	276.022	53.126
Totaal baten		227.896	-5.000	222.896	276.022	53.126

Saldo programma excl. mutaties reserves	-346.176	-13.213	-359.389	-275.402	83.987
--	-----------------	----------------	-----------------	-----------------	---------------

Mutaties reserves programma 11 Begraven

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves					0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0	0

Saldo programma	-346.176	-13.213	-359.389	-275.402	83.987
------------------------	-----------------	----------------	-----------------	-----------------	---------------

Analyse

In programma 11 is een voordeel gehaald in het boekjaar 2008. De belangrijkste verschillen zitten nog in het schrijven van uren en het ramen van uren. Ook voor 2009 is dit weer een belangrijk aandachtspunt, zodat de uren steeds beter geraamd kunnen worden.

Met name in de Buitendienst heeft een onderschrijving in de uren plaats gevonden. De afwijking van de kosten in uren is met name het gevolg van het feit dat:

- Er een hoger ziekteverzuim bij de buitendienst geweest is, dan geraamd
- Er geboekt is op andere projecten waaronder 10 jaar Tynaarlo
- Er wordt steeds beter geboekt op de verschillende posten
- Niet ingevulde vacatures
- Sommige productieve uren worden improductief geboekt (werkoverleg)

De inkomsten zijn € 54.481 positief uitgevallen t.o.v. begroot € 221.541. Dit komt doordat het aantal sterfgevallen is toegenomen en er meer graven zijn uitgegeven. Doordat er dit jaar extra inkomsten waren voor langdurig onderhoud aan graven ontstaat er enigszins een vertekend beeld.

Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de BERAP 2008-3.

Programma 12 - Reiniging

Portefeuillehouder: J.D. Frieling

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
12.01	Afvalverwerking	181.853	998	182.851	182.853	-2
12.02	Milieustraat	82	7.170	7.252	7.170	82
12.04	Ongediertebestrijding	12.648	-192	12.456	9.043	3.413
12.05	Huisinzameling	1.269.376	-49.081	1.220.295	1.101.002	119.293
12.06	Milieustraat	532.782	-48.360	484.422	485.889	-1.467
12.07	Wijkbrengvoorzieningen	175.895	16.022	191.917	148.086	43.831
12.08	Afval openbare ruimte	78.656	-229	78.427	144.621	-66.194
12.10	Reiniging algemeen	852.402	-228.367	624.035	795.326	-171.291
Totaal lasten		3.103.694	-302.039	2.801.655	2.873.990	-72.335

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
12.05	Huisinzameling	1.398.693	7.000	1.405.693	1.113.948	-291.745
12.06	Milieustraat	292.900	-26.835	266.065	278.414	12.349
12.07	Wijkbrengvoorzieningen	8.640		8.640	13.786	5.146
12.10	Reiniging algemeen	1.770.919	-294.000	1.476.919	1.829.620	352.701
Totaal baten		3.471.152	-313.835	3.157.317	3.235.768	78.451

Saldo programma excl. mutaties reserves	367.458	-11.796	355.662	361.778	6.116
--	----------------	----------------	----------------	----------------	--------------

Mutaties reserves programma 12 Reiniging

Toevoeging aan de reserves	367.457	-5.679	361.778	361.778	0
Onttrekking uit de reserves		6.116	6.116		-6.116
Totaal mutaties reserves	-367.457	11.795	-355.662	-361.778	-6.116

Saldo programma	1	-1	0	0	0
------------------------	----------	-----------	----------	----------	----------

Analyse

In dit programma zijn de lasten en baten gelijk aan elkaar als gevolg van het principe van budgettaire neutraliteit. Aan dit principe wordt uitvoering gegeven door een toevoeging of onttrekking aan de voorziening reiniging. In 2008 bedraagt het saldo € 563.000 positief. Dit bedrag vloeit grotendeels voort uit een begrote toevoeging aan de voorziening om het saldo van de voorziening reiniging weer positief te maken. Daarnaast is het saldo gevormd door een onderschrijding op de lasten en hogere baten dan geraamd.

Ten aanzien van de lasten gaat het om de volgende voordelen:

- minder geld dan geraamd is uitgegeven aan de verwerking van het gft afval, glas en afvalafkomstig uit prullebakken / zwerfvuil. Hiertegenover staan hogere kosten voor paasvuren.
- de inzamelingskosten zijn lager dan geraamd omdat er minder minicontainers zijn aangeboden om te ledigen.
- het subsidiebudget voor oud papier is nauwelijks aangesproken omdat de marktprijs voor oud papier hoger was dan de garantieprijs van € 0,034 per kg.
- in 2008 hebben geen grote investeringen plaatsgevonden.

De kosten voor inzet van de gemeentelijke organisatie zijn duurder dan geraamd door hogere tarieven en meer uren voor beleid, administratie, bezetting milieustraat en preventie afval openbare ruimte / handhaving.

De opbrengst van de afvalstoffenheffing is hoger uitgevallen dan geraamd. Dit komt door een toename van het aantal huishoudingen (vast recht) en meer ingezamelde en in rekening gebrachte kg's.

Programma 13 - Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder: H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
13.01	Verkeer	1.416.278	2.637.516	4.053.794	3.566.047	487.747
13.02	Openbaar vervoer	22.855	-3.138	19.717	14.553	5.164
Totaal lasten		1.439.133	2.634.378	4.073.511	3.580.600	492.911

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
13.01	Verkeer	22.971	1.420.000	1.442.971	1.502.486	59.515
Totaal baten		22.971	1.420.000	1.442.971	1.502.486	59.515

Saldo programma excl. mutaties reserves	-1.416.162	-1.214.378	-2.630.540	-2.078.114	552.426
--	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	----------------

Mutaties reserves programma 13 Verkeer en vervoer

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves	884.353	873.097	1.757.450	1.157.711	-599.739
Totaal mutaties reserves	884.353	873.097	1.757.450	1.157.711	-599.739

Saldo programma	-531.809	-341.281	-873.090	-920.403	-47.313
------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------

Analyse

Uren binnendienst / buitendienst

Het verschil wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat de binnendienst aanzienlijk meer uren (€ 90.742) ten laste van dit programma heeft geschreven dan begroot. Dit heeft te maken met o.a. uitvoering Verkeer kern Zuidlaren fase 2, de voorbereiding van Verkeer kern Zuidlaren fase 3 en aanleg Fietsroute plus Eelde/Paterswolde – Groningen. Deze projecten vroegen een intensieve begeleiding. Daarnaast is het uurtarief Gemeentewerken binnendienst op basis van nacalculatie verhoogd. Hier staat tegenover dat de buitendienst voor € 56.544 minder aan uren heeft geschreven op verkeer en vervoer. Dit wordt veroorzaakt door een hoger ziekte verzuim en het feit dat er meer uren op riolering zijn geschreven.

Projecten

Voor een overzicht van de stand van zaken van deze kredieten, verwijzen we u naar de BERAP.

Programma 14 - Grondbedrijf

Portefeuillehouder: J.D. Frieling

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
14.01	Grondbedrijf	22.903.900	727.470	23.631.370	43.871.352	-20.239.982
14.02	Grondzaken	307.266	-133.271	173.995	273.692	-99.697
14.03	grondzaken (initiatieven)		1.284.138	1.284.138	4.299	1.279.839
Totaal lasten		23.211.166	1.878.337	25.089.503	44.149.343	-19.059.840

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
14.01	Grondbedrijf	23.437.798	2.733.733	26.171.531	46.984.171	20.812.640
14.02	Grondzaken	126.384		126.384	480.077	353.693
14.03	grondzaken (initiatieven)		1.323.475	1.323.475	2.707	-1.320.768
Totaal baten		23.564.182	4.057.208	27.621.390	47.466.955	19.845.565

Saldo programma excl. mutaties reserves	353.016	2.178.871	2.531.887	3.317.612	785.725
--	----------------	------------------	------------------	------------------	----------------

Mutaties reserves programma 14 Grondbedrijf

Toevoeging aan de reserves		2.250.000	2.250.000	2.691.209	-441.209
Onttrekking uit de reserves				894.402	894.402
Totaal mutaties reserves	0	-2.250.000	-2.250.000	-1.796.807	453.193

Saldo programma	353.016	-71.129	281.887	1.520.805	1.238.918
------------------------	----------------	----------------	----------------	------------------	------------------

Analyse

Het beheersproduct Grondbedrijf (14.01) fungeert grotendeels als tussenstation tussen enerzijds de boekwaarden van de complexen welke aan het einde van het boekjaar geactiveerd worden en anderzijds de projectadministratie waar de baten en lasten gedetailleerd worden geadmistriseerd. In de projectadministratie worden de lasten en baten begroot en gedurende het boekjaar eventueel bijgesteld.

Voor de analyse van mogelijke afwijkingen in de complexen, verwijzen wij u naar de jaarrekening van het Grondbedrijf. Hierin wordt per complex een uitgebreide analyse weergegeven van zowel de resultaten als eventuele afwijkingen t.o.v. de ramingen.

Het saldo in programma 14, op basis van de werkelijke baten en lasten, is € 1.520.805, - positief. Hieronder wordt in hoofdlijnen uiteengezet hoe dit positieve resultaat tot stand is gekomen;

14.01 Grondbedrijf	€ 1.489.420
14.02 Grondzaken	€ 206.385
14.03 Initiatieven	€ 175.000/-

14.01 Grondbedrijf

Winstneming Ter Borch	€ 1.572.205
Afdracht OBt aan AD	€ 500.000
Toevoeging aan de voorziening afwaardering gronden	€ 255.696 -/-
Doorbelaaste uren diverse afdelingen	€ 199.678 -/-
Afwaardering complex Tienelswolde	€ 103.867 -/-
Inhuur derden	€ 23.544 -/-
Positief resultaat	€ 1.489.420

De winstneming Ter Borch wordt niet in programma 14 begroot (risico-afdekking en winstnemingen Ter Borch vinden plaats via de ARGl). Daarnaast is er ten opzichte van de begroting een positief resultaat op de doorbelaaste uren ten laste van de algemene dienst van € 56.273.

Er is voor € 22.693 minder aan uren doorbelast en daarnaast er is nog € 33.580 extra aan lasten geboekt als gevolg van een nacalculatie van het uurtarief.

De afdracht van € 500.000 is conform de gemaakte afspraken. In de begroting is echter een bedrag van € 766.769 geraamd.

14.02 Grondzaken

Huren en pachten	€ 181.167
Grondopbrengsten	€ 298.910
Doorbelaste uren diverse afdelingen	€ 143.169 -/-
Belastingen, overige kosten, incl. kapitaallasten	€ 49.281 -/-
Toevoeging voorziening onderhoud gebouwen	€ <u>81.242</u> -/-
Positief resultaat	€ 206.385

De opbrengsten voor huren en pachten waren begroot op € 121.384. Ten opzichte van de begroting is hier een positief resultaat ontstaan van € 59.783.

De grondopbrengsten zorgen voor een positieve afwijking van € 293.910. Dit wordt veroorzaakt door de verkoop van de Groene Kamer ad € 237.500 en een hogere opbrengst van € 56.410 uit de verkoop van groenstroken en overhoekjes.

Het verschil in de doorbelaste uren van € 81.226 wordt veroorzaakt door extra lasten als gevolg van verhoging van het uurtarief ten bedrage van € 25.250. Het restant was geraamd bij beheersproduct 14.01 en heeft daar dan ook voor een voordeel gezorgd.

14.03 Initiatieven

In de begroting is voor initiatieven een budget beschikbaar gesteld van € 175.000 netto.

In 2008 heeft zich geen afwijking voorgedaan ten opzichte van deze raming.

Programma 15 - Ruimtelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder: H. Kosmeijer/H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
15.01	Planologie/beleid	1.454.614	181.324	1.635.938	1.142.312	493.626
15.02	Planologie/uitvoeren	147.099	-80.149	66.950	85.126	-18.176
Totaal lasten		1.601.713	101.175	1.702.888	1.227.438	475.450

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
15.01	Planologie/beleid				14.136	14.136
Totaal baten		0	0	0	14.136	14.136

Saldo programma excl. mutaties reserves	-1.601.713	-101.175	-1.702.888	-1.213.302	489.586
--	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	----------------

Mutaties reserves programma 15 Ruimtelijke ontwikkeling

Toevoeging aan de reserves				32.475	-32.475
Onttrekking uit de reserves	359.690	238.786	598.476	443.548	-154.928
Totaal mutaties reserves	359.690	238.786	598.476	411.073	-187.403

Saldo programma	-1.242.023	137.611	-1.104.412	-802.229	302.183
------------------------	-------------------	----------------	-------------------	-----------------	----------------

Analyse

Het voordeel van € 302.183 is als volgt te verklaren:

A) De posten (proceskosten bij) bestemmingsplannen laten een voordeel zien van ca. € 181.500. Dit komt door een krediet voor het bestemmingsplan buitengebied van € 150.000 in 2008 waar nog geen uitgaven uit gedaan zijn. Voorts is er € 31.500 aan minder kosten gemaakt. Dit komt mede door overlap met de actualisatie van de bestemmingsplannen, waarbij soms ontwikkelingen in één nieuw plan kunnen worden meegenomen. Een 2e reden is dat medio 2008 de nieuwe Wro in werking is getreden, wat soms leidt tot een procedure met verhaalbare kosten. Beide posten zijn opgevoerd in de NJN 2008 als mee te nemen gelden.

B) Voor de Atlas/ cultuurhistorische waardenkaart is het hele bedrag van € 90.000 in de NJN 2008 opgevoerd als mee ten nemen gelden. Mede vanwege personele wisselingen en andere prioriteiten zijn de activiteiten voor de atlas in 2008 nog niet van de grond gekomen.

C) Bij een 6-tal posten is minder uitgegeven dan begroot (voordeel van in totaal ca. € 103.000). Het betreft de posten:

- Planschade (€ 28.200): minder claims, afwachten uitspraak van de RvS in 1 zaak
- Natuur & landschap LOP (€18.513): werk voor het LOP is wel verricht, maar deze post hoefde niet te worden aangesproken
- Hunzeproject (17.692): de deelgebiedscie heeft minder vaak vergaderd dan gepland. Kosten voor secr. ondersteuning komen in 2009 ten laste van het project
- Bijdrage regiovisie Groningen – Assen (€ 13.248): heeft te maken met het doorschuiven van BTW dat de gemeenten bij het BCF (BTW Compensatie Fonds) kan declareren
- Gebiedsgericht beleid deelgebieden (€ 12.923) – de helft van dit bedrag heeft temaken met prov. subsidie die eind 2008 is toegekend. In 2009 vinden de werkzaamheden plaats (zie ook NJN 2008)
- Actualiseren/ digitaliseren bestemmingsplannen (€ 12.706). Deze kosten zijn gedekt uit het incidentele krediet actualisatie bestemmingsplannen (zie NJN 2008)

D) Per saldo zijn er door de gemeentelijke afdelingen voor ca. € 50.000 méér uren dan begroot toegeschreven (nadeel). Verklaringen hiervoor zijn dat in 2008 de nieuwe Wro is ingevoerd. Ten tweede is in de loop van 2008 de rol en het concrete takenpakket van het team fysiek van BenP t.o.v. het OBT helder geworden.

E) Er is in de NJN 2008 besloten een dotatie te doen van € 32.475 (nadeel) ten behoeve van het Centrumplan Eelde.

F) Het restantvoordeel van ongeveer € 10.000,- is het saldo van diverse kleinere afwijkingen.

Programma 16 - Volkshuisv. en stedelijke vernieuwing

Portefeuillehouder: H. Kosmeijer

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
16.01	Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	1.869.754	-460.892	1.408.862	1.892.518	-483.656
16.02	Handhaving en toezicht (gr/bw)	191.594	82.293	273.887	277.077	-3.190
16.03	Vergunningen, bouwen, slopen en reclames	973.832	-37.410	936.422	899.681	36.741
Totaal lasten		3.035.180	-416.009	2.619.171	3.069.276	-450.105

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
16.01	Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	1.744.983	-348.056	1.396.927	1.751.272	354.345
16.03	Vergunningen, bouwen, slopen en reclames	1.128.443	-152.349	976.094	1.036.542	60.448
Totaal baten		2.873.426	-500.405	2.373.021	2.787.814	414.792

Saldo programma excl. mutaties reserves	-161.754	-84.396	-246.150	-281.462	-35.313
--	-----------------	----------------	-----------------	-----------------	----------------

Mutaties reserves programma 16 Volkshuisv. en stedelijke vernieuwing

Toevoeging aan de reserves		70.537	70.537	70.537	0
Onttrekking uit de reserves				118.470	118.470
Totaal mutaties reserves	0	-70.537	-70.537	47.933	118.470

Saldo programma	-161.754	-154.933	-316.687	-233.529	83.157
------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	---------------

Analyse

Binnen dit programma zijn minder uren door BenP toegeschreven dan begroot. Oorzaken hiervan zijn dat minder uren van BenP nodig waren voor de herstructurering van Nieuwe Akkers en de projecten Oude Tolweg-Zuid en Grootte Veen. De inzet was voorts ook benodigd voor programma 15. Dit levert een voordeel op van ca. € 21.000 ten opzichte van de begroting.

Daarnaast is er minder gebruik gemaakt van inhuur van derden om bepaalde werkzaamheden uit te voeren. Dit had vooral te maken met het gegeven dat er minder bouwplannen zijn ingediend, zodat er ook voor minder bouwplannen externe adviezen nodig waren, met name op het gebied van welstand en de technische constructie. Dit levert totaal een voordeel ten opzichte van de begroting op van ca. € 21.000.

Tot slot is er een meevaller op het gebied van de leges. Door diverse omstandigheden viel de legesopbrengst in Ter Borch tegen. Maar als gevolg van 3 onvoorziene bouwvergunningaanvragen voor grote projecten aan het eind van 2008, zijn de legesopbrengsten voor de bouwvergunningen in de rest van de gemeente meegevallen. Dit levert een voordeel ten opzichte van de begroting op van ca. € 57.000.

Niet begroot was de aanschaf van 3-D fotomateriaal, dit is voor meerdere programma's en afdelingen raadpleegbaar (met name BenP en BMV). Deze aanschaf is niet voorzien en levert een nadeel op ten opzichte van de begroting ter waarde van € 16.580. Inmiddels is dit structureel in de begroting van 2009 opgenomen.

Programma 17 - Monumentenzorg

Portefeuillehouder: H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
17.01	Monumentenzorg	96.561	120.961	217.522	180.037	37.485
Totaal lasten		96.561	120.961	217.522	180.037	37.485

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
17.01	Monumentenzorg	5.378		5.378	158	-5.220
Totaal baten		5.378	0	5.378	158	-5.220

Saldo programma excl. mutaties reserves	-91.183	-120.961	-212.144	-179.879	32.265
--	----------------	-----------------	-----------------	-----------------	---------------

Mutaties reserves programma 17 Monumentenzorg

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves		37.190	37.190	37.190	0
Totaal mutaties reserves	0	37.190	37.190	37.190	0

Saldo programma	-91.183	-83.771	-174.954	-142.689	32.265
------------------------	----------------	----------------	-----------------	-----------------	---------------

Analyse

Het voordeel van ruim € 32.000 dat het programma Monumentenzorg laat zien heeft grotendeels te maken met een bedrag dat gereserveerd is voor de restauratie van de molenshuur bij de molen te Oudemolen. Fases 1 en 2 zijn in 2008 nog afgerond, fase 3 kon uiteindelijk in 2008 niet meer worden uitgevoerd en is doorgeschoven naar 2009. Het bedrag dat daarvoor bestemd is, is meegenomen in de NJN 2008.

Programma 18 - Recreatie en toerisme

Portefeuillehouder: J.D. Frieling

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
18.01	Recreatie en toerisme	243.146	6.723	249.869	270.104	-20.235
Totaal lasten		243.146	6.723	249.869	270.104	-20.235

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
18.01	Recreatie en toerisme				240	240
Totaal baten		0	0	0	240	240

Saldo programma excl. mutaties reserves	-243.146	-6.723	-249.869	-269.864	-19.995
--	-----------------	---------------	-----------------	-----------------	----------------

Mutaties reserves programma 18 Recreatie en toerisme

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves	22.000	22.339	44.339	18.151	-26.188
Totaal mutaties reserves	22.000	22.339	44.339	18.151	-26.188

Saldo programma	-221.146	15.616	-205.530	-251.713	-46.183
------------------------	-----------------	---------------	-----------------	-----------------	----------------

Analyse

In het programma voor Recreatie en Toerisme zijn twee afwijkingen te melden. De eerste betreft de personele inzet. De personeelslasten voor dit programma waren begrotingstechnisch niet verwerkt. Voor een aanzienlijk deel van 2008 betrof het de inzet van derden, omdat er een vacature openstond. Tevens was juist extra inzet vereist ten behoeve van het VVV. In totaal betreft het ruim € 60.000 aan extra uren (66% extern, 33% intern). Ten tweede zijn de kosten voor de VVV in 2008 door het faillissement van de VVV Drenthe Plus lager uitgevallen (ca. € 17.000).

Programma 19 - Economische zaken

Portefeuillehouder: H. Kosmeijer

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
19.01	Economische zaken	171.665	-40.060	131.605	164.931	-33.326
19.02	Markten	234.108	3.816	237.924	294.856	-56.932
Totaal lasten		405.773	-36.244	369.529	459.787	-90.258

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
19.01	Economische zaken	30.000		30.000	31.909	1.909
19.02	Markten	176.135		176.135	251.594	75.459
Totaal baten		206.135	0	206.135	283.503	77.368

Saldo programma excl. mutaties reserves	-199.638	36.244	-163.394	-176.284	-12.890
--	-----------------	---------------	-----------------	-----------------	----------------

Mutaties reserves programma 19 Economische zaken

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves	35.207		35.207	35.207	0
Totaal mutaties reserves	35.207	0	35.207	35.207	0

Saldo programma	-164.431	36.244	-128.187	-141.077	-12.890
------------------------	-----------------	---------------	-----------------	-----------------	----------------

Analyse

Binnen het product Economische Zaken (19.01) zijn geen afwijkingen te melden anders dan de personele inzet. Deze kosten van ruim € 31.000 waren niet in het programma begroot. Dit heeft te maken met de extra beleidsmatige inspanningen die in de loop van 2008 op het vlak van EZ ingezet zijn. In 2008 is er op EZ dus meer beleid gezet dan verwacht. Gezien het feit dat er in 2007 juist uren over waren, was een beperkt aantal uren begroot.

Het product markten (19.02) laat een voordeel zien van per saldo € 18.528. Dit saldo is als volgt opgebouwd:

- A) Een voordeel van € 71.000,- door hogere opbrengsten dan begroot bij de Zuidlaardermarkt. Dat voordeel bestaat uit hogere opbrengsten adverteerders(€ 8.000), € 20.000 aanbestedingsvoordeel op staangeld kermis en € 43.000 aanbestedingsvoordeel op de eetwaar standplaatsen;
- B) Een nadeel van € 16.000 uren gemeentewerken buitendienst
- C) Een nadeel van € 21.000 op de kosten voor openbare orde en veiligheid
- D) Overige kleine posten met een totaalsaldo van € 16.000 (nadeel)

Programma 20 - Milieu

Portefeuillehouder: H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
20.01	Milieubeheer inrichtingen	176.883	-51.146	125.737	129.177	-3.440
20.02	Milieubeheer algemeen	415.632	-55.231	360.401	329.046	31.356
20.03	Natuur- en landschap	24.940	-24.940		10.214	-10.214
20.04	Servicepunt / handhaving	9.538	11.066	20.604	3.011	17.593
20.06	Geluidbeheer	37.597	-32.174	5.423	14.702	-9.279
20.07	Luchtbeheer	151.645	36.582	188.227	80.322	107.905
20.08	Bodembeheer	29.778	17.452	47.230	32.264	14.966
20.09	Waterbeheer	48.241	-42.271	5.970	11.692	-5.722
20.10	Handhaving	116.804	93.268	210.072	105.938	104.134
Totaal lasten		1.011.058	-47.394	963.664	716.366	247.299

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
20.02	Milieubeheer algemeen		37.000	37.000		-37.000
20.06	Geluidbeheer				3.162	3.162
20.07	Luchtbeheer	52.358		52.358	12.127	-40.232
Totaal baten		52.358	37.000	89.358	15.288	-74.070

Saldo programma excl. mutaties reserves	-958.700	84.394	-874.306	-701.078	173.229
--	-----------------	---------------	-----------------	-----------------	----------------

Mutaties reserves programma 20 Milieu

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves		38.026	38.026	9.234	-28.793
Totaal mutaties reserves	0	38.026	38.026	9.234	-28.793

Saldo programma	-958.700	122.420	-836.280	-691.844	144.436
------------------------	-----------------	----------------	-----------------	-----------------	----------------

Analyse

In 2008 was er binnen het team milieu minder capaciteit beschikbaar onder meer vanwege vacatures. Het tekort aan capaciteit werd deels opgevangen met tijdelijke werknemers. Omdat daarmee niet het volledige tekort aan capaciteit binnen de bestaande formatie werd gecompenseerd, leverde dit per saldo een financieel voordeel op.

Voor een beperkter deel wordt het financieel voordeel veroorzaakt door gemeentewerken die minder uren schreef op het programma milieu. Dit had te maken met het feit dat de energiecoördinator, ondergebracht bij gemeentewerken, zelf een deel van de uitvoering van het milieuzorghandboek kon verzorgen.

Tot slot zijn bij een aantal kleinere posten afwijkingen te constateren, die voor een gering deel bijdragen aan het financiële voordeel.

Een viertal kredieten laat een onderschrijding aan de uitgavenkant zien. Dat levert echter per saldo geen voordeel op omdat er ook minder dekking vanuit reserves plaatsvond of door dekking van betrokken derden. Drie van de vier kredieten zullen in 2009 worden aangesproken, omdat de activiteiten in dat jaar doorlopen of een nieuwe impuls krijgen.

Programma 21 - Welzijn

Portefeuillehouder: H. Kosmeijer/H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
21.01	Welzijn/accomodaties	941.838	829.719	1.771.557	918.473	853.084
21.02	Jeugd tot 12 jaar	282.121	75.747	357.868	348.405	9.463
21.03	Jeugd vanaf 12 jaar	184.112	18.059	202.171	218.984	-16.813
21.04	Ouderenzorg	96.919	449	97.368	94.792	2.576
21.05	Sociaal cultureel werk/opbouwwerk	444.842	84.703	529.545	496.151	33.394
21.06	Ontwikkelingssamenwerking	3.068	8.891	11.959	20.523	-8.564
Totaal lasten		1.952.900	1.017.568	2.970.468	2.097.328	873.140

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
21.01	Welzijn/accomodaties	102.527	41.662	144.189	219.282	75.093
21.02	Jeugd tot 12 jaar	30.471		30.471	41.883	11.412
21.05	Sociaal cultureel werk/opbouwwerk	1.420		1.420	1.350	-70
Totaal baten		134.418	41.662	176.080	262.515	86.435

Saldo programma excl. mutaties reserves	-1.818.482	-975.906	-2.794.388	-1.834.813	959.575
--	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	----------------

Mutaties reserves programma 21 Welzijn

Toevoeging aan de reserves				21.795	-21.795
Onttrekking uit de reserves	47.369	601.337	648.706	108.943	-539.763
Totaal mutaties reserves	47.369	601.337	648.706	87.148	-561.558

Saldo programma	-1.771.113	-374.569	-2.145.682	-1.747.665	398.017
------------------------	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	----------------

Analyse

Dit programma wil in algemene zin een bijdrage leveren een gunstig woon- en leefklimaat in onze gemeente.

Programma 21 bestaat uit diverse onderdelen.

- welzijnsaccommodaties
- jeugd 12-
- jeugd 12+
- ouderenbeleid
- sociaal cultureel werk
- ontwikkelingssamenwerking

Het positieve resultaat op dit programma komt door:

- beheersproduct welzijnsaccommodaties; positief saldo van € 368.000
- sociaal cultureel werk positief resultaat € 33.000

Het positieve resultaat op de welzijnsaccommodaties (incl. de Multifunctionele Accommodaties) komt doordat minder uren op dit product geboekt zijn. Veel van de gemaakte interne uren hebben we in 2008 kunnen boeken op de ESF-subsidie en hierdoor zijn we in staat gesteld dagarrangementen te ontwikkelen.

De binnendienst Gemeentewerken heeft ook minder uren aan dit beheersproduct besteed, doordat het tijdspad van 2 MFA's iets naar achteren is opgeschoven en daardoor is Gemeentewerken later ingestapt.

De raad heeft bij de najaarsnota 2008 besloten om voor sociaal cultureel werk de alliantiegelden ad € 40.000 mee te nemen naar 2009 voor uitvoering activiteiten.

Programma 22 - Kunst en cultuur

Portefeuillehouder: H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
22.01	Bibliotheken	581.637	6.455	588.092	584.078	4.014
22.02	Amateuristische kunstbeoefening	412.287	65.414	477.701	463.258	14.443
22.03	Overige kunst en cultuur	98.551	44.675	143.226	134.243	8.983
Totaal lasten		1.092.475	116.544	1.209.019	1.181.579	27.440

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
22.02	Amateuristische kunstbeoefening	681		681		-681
Totaal baten		681	0	681	0	-681

Saldo programma excl. mutaties reserves	-1.091.794	-116.544	-1.208.338	-1.181.579	26.759
--	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	---------------

Mutaties reserves programma 22 Kunst en cultuur

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves	33.000	33.196	66.196	43.728	-22.468
Totaal mutaties reserves	33.000	33.196	66.196	43.728	-22.468

Saldo programma	-1.058.794	-83.348	-1.142.142	-1.137.851	4.291
------------------------	-------------------	----------------	-------------------	-------------------	--------------

Analyse

Het programma kunst en cultuur is gericht op het bevorderen van kunstzinnige en culturele vorming van onze inwoners.

Het programma Kunst en cultuur bestaat uit de volgende producten:

- bibliotheken
- amateuristische kunstbeoefening
- overige kunst en cultuur

Bij dit programma gaat het veelal om het subsidiëren van activiteiten, het realiseren van kunstwerken e.d. Belangrijk onderdeel is de uitvoering van de Kunstnota van Ty naar Lo.

Door de uitvoering van deze activiteiten is aan de doelstelling voldaan.

Er zijn nauwelijks verschillen tussen de begrote en de daadwerkelijke uitgaven c.a. inkomsten.

Programma 23 - Maatschappelijke zorg en volksgezondheid

Portefeuillehouder: F.A. van Zuilen/H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
23.01	Nieuwkomers	23.592	12.779	36.371	54.147	-17.776
23.02	Volksgezondheid en zorg	1.233.218	9.950	1.243.168	1.193.665	49.503
23.03	Maatschappelijke ondersteuning				368	-368
Totaal lasten		1.256.810	22.729	1.279.539	1.248.180	31.359

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
23.01	Nieuwkomers				47.666	47.666
23.02	Volksgezondheid en zorg	443.350		443.350	387.541	-55.809
Totaal baten		443.350	0	443.350	435.207	-8.143

Saldo programma excl. mutaties reserves	-813.460	-22.729	-836.189	-812.973	23.216
--	-----------------	----------------	-----------------	-----------------	---------------

Mutaties reserves programma 23 Maatschappelijke zorg en volksgezondheid

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves		20.000	20.000	20.000	0
Totaal mutaties reserves	0	20.000	20.000	20.000	0

Saldo programma	-813.460	-2.729	-816.189	-792.973	23.216
------------------------	-----------------	---------------	-----------------	-----------------	---------------

Analyse

Dit programma bestaat uit de producten volksgezondheid en nieuwkomers.

Doelstelling gezondheidsbeleid: bevorderen kwaliteit van leven, gezond gedrag en sluitend systeem van gezondheidsvoorzieningen.

Doelstelling nieuwkomers: inburgering, integratie en participatie en realisatie taakstelling huisvesting.

De GMR GGD Drenthe voert het grootste gedeelte van ons gezondheidsbeleid uit. De Jeugdgezondheidszorg wordt uitgevoerd door Icare en GGD samen. De St. Noordermaat voert het algemeen maatschappelijk werk en het schoolmaatschappelijk werk uit. Noordermaat en Icare worden gesubsidieerd.

Voor de Jeugdgezondheidszorg ontvangen we een brede doeluitkering vanuit het Rijk. In 2008 is minder uitgegeven dan binnengekomen (o.a. doordat het Electronisch Kinddossier en Centrum voor Jeugd en Gezin in 2009 starten). Het positief resultaat van ruim € 120.000 is in de voorziening Brede Doeluitkering Jeugdgezondheidszorg gedaan.

Op het product nieuwkomers is een positief resultaat geboekt van € 29.000. Dit komt doordat wij een eenmalige tegemoetkoming van het rijk hebben ontvangen van € 40.000 voor de mensen die onder de Pardonregeling vielen. Van deze middelen hebben we een deel ingezet voor extra maatschappelijke begeleiding. St. Vluchtelingenwerk begeleidt de nieuwkomers.

Op het product Volksgezondheid is een negatief resultaat van € 6.000. Doordat de nota volksgezondheid dit jaar niet is uitgevoerd, is een bedrag van € 20.000 niet uitgegeven, terwijl € 26.000 meer aan uren is besteed dan geraamd. Dit komt doordat hier abusievelijk 240 uur is geboekt die aan de Wmo zijn besteed. Deze uren hadden op programma 28 Wmo geboekt moeten worden.

Programma 24 - Schoolbestuurlijke taken

Portefeuillehouder: J.D. Frieling

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
24.01	Personeel- en salarisadministratie	7.577.365		7.577.365	8.361.873	-784.508
24.02	Consulentschap Personeel & Organisatie	592.914		592.914	51.066	541.848
24.03	Huisvesting openbaar onderwijs	654.625	-16.001	638.624	1.458.326	-819.702
24.04	Materieel	581.787		581.787	26.253	555.534
24.05	Schoolbestuurlijke taken/onderst.bev.gez	291.757	-4.931	286.826	719.774	-432.948
Totaal lasten		9.698.448	-20.932	9.677.516	10.617.292	-939.776

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
24.01	Personeel- en salarisadministratie	7.440.994		7.440.994	10.297.707	2.856.713
24.02	Consulentschap Personeel & Organisatie	541.847		541.847		-541.847
24.03	Huisvesting openbaar onderwijs	571.338		571.338		-571.338
24.04	Materieel	555.542		555.542		-555.542
24.05	Schoolbestuurlijke taken/onderst.bev.gez	233.615		233.615		-233.615
Totaal baten		9.343.336	0	9.343.336	10.297.707	954.371

Saldo programma excl. mutaties reserves	-355.112	20.932	-334.180	-319.585	14.595
--	-----------------	---------------	-----------------	-----------------	---------------

Mutaties reserves programma 24 Schoolbestuurlijke taken

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves					0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0	0

Saldo programma	-355.112	20.932	-334.180	-319.585	14.595
------------------------	-----------------	---------------	-----------------	-----------------	---------------

Analyse

De jaarrekening 2008 is opgesteld door het OSG.

De cijfers van deze jaarrekening zijn geconsolideerd opgenomen in programma 24.

Op programmaniveau is het verschil met de begroting gering, maar op onderdelen wijken de werkelijke cijfers af van de begroting.

Dit komt doordat de begrotingscijfers slechts in beperkte mate zijn aangepast, met als achterliggende gedachte dat het uiteindelijke begrotingssaldo op dit programma voldoende was.

Deze gedachtengang heeft weer te maken met de inmiddels gerealiseerde verzelfstandiging van het openbaar primair onderwijs. M.i.v. 2009 is de begroting op programma 24 weer realistisch geraamd.

Programma 25 - Lokaal onderwijsbeleid

Portefeuillehouder: J.D. Frieling

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
25.01	Lokaal onderwijsbeleid	313.271	10.118	323.389	351.326	-27.937
25.02	Leerplicht	125.246	18.538	143.784	120.279	23.504
25.03	Leerlingenvervoer	350.726	-5.948	344.778	395.642	-50.864
25.04	Educatie	313.616	-17.113	296.503	211.109	85.394
25.06	Huisvesting lokaal onderwijs	1.531.755	-26.024	1.505.731	1.220.804	284.927
Totaal lasten		2.634.614	-20.429	2.614.185	2.299.160	315.024

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
25.01	Lokaal onderwijsbeleid				4.004	4.004
25.02	Leerplicht		11.777	11.777	11.777	0
25.03	Leerlingenvervoer	3.160		3.160	18.272	15.112
25.04	Educatie	281.466	-15.738	265.728	180.094	-85.634
25.06	Huisvesting lokaal onderwijs	35.570		35.570	112.347	76.777
Totaal baten		320.196	-3.961	316.235	326.494	10.259

Saldo programma excl. mutaties reserves	-2.314.418	16.468	-2.297.950	-1.972.666	325.283
--	-------------------	---------------	-------------------	-------------------	----------------

Mutaties reserves programma 25 Lokaal onderwijsbeleid

Toevoeging aan de reserves		332.980	332.980	162.052	170.928
Onttrekking uit de reserves	217.500	412.765	630.265	160.248	-470.017
Totaal mutaties reserves	217.500	79.785	297.285	-1.804	-299.089

Saldo programma	-2.096.918	96.253	-2.000.665	-1.974.470	26.194
------------------------	-------------------	---------------	-------------------	-------------------	---------------

Analyse

Het programma onderwijsbeleid bestaat uit de beheersproducten lokale onderwijsvoorzieningen, schoolbegeleiding, leerplicht, leerlingenvervoer, volwasseneducatie en onderwijshuisvesting.

Er is een bedrag van € 30.000 te veel uitgegeven aan salariskosten Remedial Teaching, spraakonderwijs en vakleerkrachten. Voor het spraakonderwijs komt dit doordat we personeel hebben ingehuurd in 2008 ter vervanging (€ 8.500). Daarnaast zijn 3 bedragen in 2008 dubbel betaald, dat wordt in 2009 hersteld.

Op de schoolbegeleiding is een bedrag van € 10.000 niet benut door de latere start van de lokale educatieve agenda.

Op de leerplicht is een bedrag van € 20.000 minder aan uren besteed dan geraamd. Dit heeft o.a. te maken met ziekte en het later invullen van een aantal vacature uren.

Op het leerlingenvervoer is een tekort van € 35.000. Dit komt mede doordat meer kinderen geïndiceerd worden voor het vervoer naar het voortgezet onderwijs. Wij verwachten echter nog wel een behoorlijke restitutie, doordat wij de nota's zorgvuldig controleren en er redelijk veel fouten uithalen.

Op het beheersproduct onderwijshuisvesting is een positief resultaat van ruim € 62.000. Dit komt doordat een meegenomen bedrag van € 32.500 uit 2007 naar 2008 niet is benut. Dit was bestemd voor het meerjarenonderwijshuisvesting. Dit plan wordt in 2009 uitgevoerd. Daarnaast zijn op dit product minder uitgaven gemaakt dan geraamd.

Daarnaast is in het budget onderwijshuisvesting op de kostensoort 4343999 een positief saldo van € 162.052. Dit komt doordat wij sober doch doelmatig investeren in de onderwijsgebouwen in afwachting van de bouw van de multifunctionele accommodaties. Dit bedrag is – conform afspraak – doorgeboekt naar de reserve IAB.

De middelen educatie zijn geormerkt. Het restant is in de voorziening gestopt.

Programma 26 - Sport

Portefeuillehouder: H. Kosmeijer

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
26.01	Openluchtwembaden	400.329	99.254	499.583	553.263	-53.680
26.02	Aqualaren	430.203	27.958	458.161	457.156	1.005
26.03	Binnensportaccomodaties	1.122.311	27.407	1.149.718	1.105.647	44.071
26.04	Buitensportaccomodaties	373.350	36.891	410.241	364.455	45.786
26.05	Sportstimulering	153.078	307.420	460.498	315.419	145.079
Totaal lasten		2.479.271	498.930	2.978.201	2.795.940	182.261

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
26.01	Openluchtwembaden	105.589		105.589	160.739	55.150
26.02	Aqualaren	64.915		64.915	64.916	1
26.03	Binnensportaccomodaties	271.850		271.850	263.145	-8.705
26.04	Buitensportaccomodaties	56.039		56.039	53.045	-2.994
26.05	Sportstimulering		225.000	225.000	1.748	-223.252
Totaal baten		498.393	225.000	723.393	543.593	-179.800

Saldo programma excl. mutaties reserves	-1.980.878	-273.930	-2.254.808	-2.252.347	2.461
--	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	--------------

Mutaties reserves programma 26 Sport

Toevoeging aan de reserves	17.925		17.925		17.925
Onttrekking uit de reserves	37.010	3.900	40.910	98.419	57.509
Totaal mutaties reserves	19.085	3.900	22.985	98.419	75.434

Saldo programma	-1.961.793	-270.030	-2.231.823	-2.153.928	77.895
------------------------	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	---------------

Analyse

Sport bestaat uit de beheersproducten zwembaden (buiten en overdekt), binnen- en buitensport en sportstimulering. Doel van dit programma is iedereen in staat stellen en stimuleren op ieders niveau mee te gaan en blijven doen aan activiteiten van sport en bewegen.

Het programma Sport sluit af met een positief resultaat.

Een deel is terug te voeren op extra inkomsten uit huur en overige goederen en diensten. Het merendeel daarvan is seizoen- en weerafhankelijke extra inkomsten uit kaartverkoop buitenzwembaden (€ 10.000). De buitenzwembaden sluiten af met een positief resultaat.

Daarnaast is een voordeel behaald doordat minder kosten zijn gemaakt dan geraamd. Vooral op energie, maar ook op water, belastingen enschoonmaakkosten is minder uitgegeven dan geraamd (ca. € 43.000).

Daar staat tegenover dat op andere posten weer meer is uitgegeven dan geraamd: met name overige goederen en diensten, maar ook op verzekeringen, onderhoud terreinen (ca. € 40.000). Bij de voorjaarsnota zullen wij met voorstellen komen om de structurele componenten uit de kosten- en opbrengstenposten te corrigeren. Ook zijn minder uren besteed door de afdelingen Gemeentewerken, Publiekszaken en Beleid en Projecten aan de binnen- en de buitensportaccomodaties € 80.000. Dit heeft geen gevolgen gehad voor de uitvoering van de geplande zaken.

Het product sportstimulering vertoont een negatief saldo van € 20.000. Dit negatieve saldo wordt veroorzaakt door een nadeel van € 100.000 en voordelen ter waarde van € 80.000. Het nadeel wordt veroorzaakt doordat de uitgaven op sport oorspronkelijk niet compensabel waren op basis van het BTW compensatiefonds. Inmiddels is duidelijk geworden dat deze btw toch gedeeltelijk kan worden gecompenseerd. Het voordeel hieruit is door ons becijferd op € 100.000 en als taakstelling ingeboekt op dit beheersproduct. Het voordeel is ontstaan door € 16.000 aan uren die niet zijn benut (zwangerschapsverlof) en is bij de najaarsnota aangegeven om voor ca. € 60.000 gelden mee te nemen voor de uitvoering van het sportbeleidsplan en voor nog een aantal subsidies.

Programma 27 - Inkomensvoorzieningen

Portefeuillehouder: H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
27.01	Algemene bijstandverlening	3.399.777	128.763	3.528.540	3.788.279	-259.739
27.02	Bijstandverlening zelfstandigen	13.273	204.781	218.054	218.297	-243
27.05	Inkomensvoorziening IOAW/IOAZ	160.668		160.668	210.628	-49.960
Totaal lasten		3.573.718	333.544	3.907.262	4.217.204	-309.942

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
27.01	Algemene bijstandverlening	2.450.000		2.450.000	2.584.314	134.314
27.02	Bijstandverlening zelfstandigen	13.273	204.781	218.054	276.923	58.869
27.05	Inkomensvoorziening IOAW/IOAZ	160.667		160.667	194.338	33.671
Totaal baten		2.623.940	204.781	2.828.721	3.055.575	226.854

Saldo programma excl. mutaties reserves	-949.778	-128.763	-1.078.541	-1.161.629	-83.088
--	-----------------	-----------------	-------------------	-------------------	----------------

Mutaties reserves programma 27 Inkomensvoorzieningen

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves					0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0	0

Saldo programma	-949.778	-128.763	-1.078.541	-1.161.629	-83.088
------------------------	-----------------	-----------------	-------------------	-------------------	----------------

Analyse

Programma 27 heeft de volgende beheersproducten:

- algemene bijstandsverlening,
- bijstandsverlening zelfstandigen,
- inkomensvoorziening IOAW/IOAZ.

Het doel is het (tijdelijk) financieel ondersteunen van mensen die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Daarnaast is het doel in de uitvoering van deze regelingen om alles op alles te zetten om alle bijstandsgerechtigden te activeren en te reïntegreren naar reguliere banen, gesubsidieerde banen of vrijwilligerswerk (participatiebanen). Dit hele programma wordt door de ISD uitgevoerd.

Er is een negatief saldo van € 125.000 op de algemene bijstandsverlening. Dit komt door de grote groep zak- en kleedgeld klanten die binnen onze gemeentegrenzen in AWBZ instellingen verblijven: deze klanten kunnen niet terecht op de reguliere arbeidsmarkt, daar wordt in de verdelingssystematiek van de middelen door het Rijk geen rekening mee gehouden. Daarnaast is er in december een kerstgratificatie uitgereikt aan de minima tot 120%. Deze kosten (€ 92.500) zijn betaald uit dit beheersproduct.

Er is een positief saldo van € 58.000 op de BBZ uitkeringen. Dit heeft te maken met de afrekening BBZ declaratie deel 2007: deze verantwoordten we nu bij de jaarrekening 2008.

Er is een negatief saldo van € 16.000 op de IOAW en IOAZ uitkeringen. Op de IOAW en de IOAZ is vaker een beroep gedaan dan begroot.

Programma 28 - Maatschappelijke ondersteuning

Portefeuillehouder: H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
28.01	Vervoersvoorzieningen WVG	714.473	-213.075	501.398	460.994	40.404
28.02	Woningaanpassingen WVG	484.278		484.278	473.308	10.970
28.03	Rolstoelen WVG	553.009	-53.654	499.355	486.174	13.181
28.04	WMO	2.763.437	416.214	3.179.651	3.196.943	-17.292
28.05	WMO fase 2		-2.000	-2.000	115.823	-117.823
Totaal lasten		4.515.197	147.485	4.662.682	4.733.242	-70.560

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
28.01	Vervoersvoorzieningen WVG	81.600		81.600		-81.600
28.04	WMO		292.500	292.500	501.474	208.974
Totaal baten		81.600	292.500	374.100	501.474	127.374

Saldo programma excl. mutaties reserves	-4.433.597	145.015	-4.288.582	-4.231.768	56.814
--	-------------------	----------------	-------------------	-------------------	---------------

Mutaties reserves programma 28 Maatschappelijke ondersteuning

Toevoeging aan de reserves		565.553	565.553	544.254	21.299
Onttrekking uit de reserves				44.841	44.841
Totaal mutaties reserves	0	-565.553	-565.553	-499.413	66.140

Saldo programma	-4.433.597	-420.538	-4.854.135	-4.731.181	122.954
------------------------	-------------------	-----------------	-------------------	-------------------	----------------

Analyse

Het programma Maatschappelijke ondersteuning bestaat uit de volgende beheersproducten:

- 1 Vervoersvoorzieningen
- 2 Woningaanpassingen
- 3 Hulpmiddelen
- 4 Huishoudelijke hulp waaronder ook het persoonsgebonden budget en de meedoenpremies
- 5 Project Wmo fase 2 (ontwikkeling kadernota Kansrijk Leven)

Het doel is het organiseren van algemene en individuele voorzieningen ter compensaties van de gevolgen van de beperkingen die mensen hebben.

1 Bij de vervoersvoorzieningen is een negatief resultaat behaald van € 41.000 ten opzichte van de begroting. Dit is te verklaren door het aantal aanvragen: er zijn meer aanvragen gedaan voor een vervoersvoorziening dan begroot.

2 Binnen het product woningaanpassingen is een positief resultaat behaald van € 11.000. Op een budget van een half miljoen euro is dit een minimale afwijking ten opzichte van de begroting.

3 Binnen het product hulpmiddelen is een positief resultaat van € 13.000 behaald. Dit is te verklaren door de gunstige tarieven in het huidige contract met de leverancier van de hulpmiddelen.

4 Binnen het product huishoudelijke zorg is een positief resultaat behaald van € 200.000. Dit product bestaat uit verschillende subproducten:

- Huishoudelijke zorg in natura
- Inning eigen bijdragen
- Persoonsgebonden budgetten
- Meedoenpremies
- Personeelslasten

Het positieve resultaat is te verklaren door de gunstige uurtarieven voor de huishoudelijke zorg na de aanbesteding, door het aantal aanvragen die zijn gedaan (minder dan begroot). Dit geeft een positief resultaat van € 250.000.

Daarnaast zijn er meer inkomsten binnengekomen van de eigen bijdragen, namelijk € 116.000. Het CAK is van Rijkswege verantwoordelijk voor de invordering van de eigen bijdrage. Wij kunnen slechts globaal beoordelen of de uitvoering van de eigen bijdrage goed verloopt. Hierdoor is de volledigheid van deze opbrengsten niet met zekerheid vast te stellen. De bijdrage van het CAK over 2008 was € 593.000.

De personele kosten van het project 'kadernota Wmo fase 2 Kansrijk Leven!' zijn niet in dit product verwerkt maar in het vijfde product (project Wmo fase 2). Deze lasten zijn wel in dit product begroot. Dit verklaart het tekort van € 118.000 binnen het product project Wmo fase 2.

Binnen het subproduct Persoonsgebonden Budget is een negatief resultaat behaald van € 160.000. Klanten kunnen kiezen tussen huishoudelijke zorg in natura of een persoonsgebonden budget: binnen het positieve resultaat van het beheersproduct huishoudelijke hulp valt het negatieve resultaat van het subproduct Persoonsgebonden Budget weg.

Bij de meedoenpremies is een negatief resultaat behaald van € 74.000. Vanuit het beleidsplan Meedoen Mogelijk Maken is actief ingezet op het verstrekken van meedoenpremies aan ouderen, chronisch zieken en kinderen om voor deze doelgroepen de belemmeringen om maatschappelijk te participeren te beperken. Het gaat om de doelgroep tot 120 % van het minimale inkomen. De Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) voert deze regeling uit. De begroting voor 2008 was reeds vastgesteld (op basis van het voormalige reductiebeleid) voordat het meedoenbeleid was vastgesteld. Daardoor is er een groot verschil ontstaan ten opzichte van de begroting.

5 De personele kosten van het project 'kadernota Wmo fase 2 Kansrijk Leven!' zijn in dit product verwerkt. De begroting voor de personele lasten zitten in het product huishoudelijke zorg. Dit verklaart het tekort van € 118.000 binnen het product project Wmo fase 2.

Programma 29 - Minimabeleid

Portefuillehouder: H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotings-wijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
29.01	Minimafonds	19.299	-10.000	9.299	5.843	3.456
29.02	Bijzondere bijstandverlening	188.000		188.000	225.383	-37.383
29.03	Kwijtscheldingen	82.881	53.661	136.542	110.526	26.016
29.04	Schuldhelpverlening	58.078	110.922	169.000	131.531	37.469
Totaal lasten		348.258	154.583	502.841	473.283	29.558

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotings-wijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Vershil
Totaal baten		0	0	0	0	0

Saldo programma excl. mutaties reserves	-348.258	-154.583	-502.841	-473.283	29.558
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	---------------

Mutaties reserves programma 29 Minimabeleid

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves					0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0	0

Saldo programma	-348.258	-154.583	-502.841	-473.283	29.558
------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	---------------

Analyse

Het programma Minimabeleid bestaat uit de volgende beheersproducten:

- minimafonds
- bijzondere bijstandsverlening
- kwijtscheldingen
- schuldhelpverlening

Het doel is voorkomen dat inwoners van onze gemeente door geldgebrek afzien van hulp- en zorgverlening of niet mee kunnen doen aan de gebruikelijk maatschappelijke activiteiten.

Op de post voor het minimabeleid (reductiebeleid) is een positief resultaat behaald van € 3.000. Dit beleid is vervangen door het meedoendebeleid. Het minimale budget op deze post is begroot voor de afbouwregeling van het reductiebeleid.

Op de bijzondere bijstandsverlening is € 37.000 meer uitgegeven dan begroot. De ISD heeft actief ingezet op het verstrekken van bijzondere bijstand in het kader van Maatschappelijke Participatie. Het aantal verstrekkingen is hoger dan begroot, dit komt door de klantgerichte actie om de aanvraagprocedure te vereenvoudigen.

Op de post voor kwijtscheldingen is een positief resultaat behaald van € 26.000. Ten tijden van de najaarsnota was de verwachting dat er € 136.000 nodig was voor de kwijtscheldingen, dit blijkt te ruim te zijn geweest. Het aantal kwijtscheldingen is lager dan begroot, dit verklaart het positieve resultaat.

Op de post voor schuldhelpverlening is een positief resultaat behaald van € 37.000. De GKB heeft rond de najaarsnota aangegeven dat er een toename is in het aantal schuldhelpverleningstrajecten. Hoewel er een groei is in het aantal trajecten bleek deze niet zo groot als door de GKB verwacht. Daarnaast zijn een deel van de kosten ten laste gebracht van het Werk-deel van de WWB wanneer klanten deelnemen aan een duaal traject (re-integratietraject en een schuldhelpverleningstraject).

De Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) en de Gemeenschappelijke Kredietbank (GKB) voeren de regelingen uit.

Programma 30 - Arbeidsmarktbeleid

Portefeuillehouder: H.H. Assies

Lasten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
30.03	Sociale werkvoorziening	55.702	84.454	140.156	3.183.382	-3.043.226
30.06	Regeling kinderopvang eenoudergezin	21.655	-9.655	12.000	9.612	2.388
30.08	Overige uitstroombevord. maatregelen	854.518	228.375	1.082.893	1.147.103	-64.210
Totaal lasten		931.875	303.174	1.235.049	4.340.096	-3.105.048

Baten

Beheers-product	Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotingswijzigingen	Begroting totaal	Werkelijk 2008	Verschil
30.03	Sociale werkvoorziening				3.045.817	3.045.817
30.08	Overige uitstroombevord. maatregelen	821.386	-117.597	703.789	1.087.395	383.606
Totaal baten		821.386	-117.597	703.789	4.133.212	3.429.423

Saldo programma excl. mutaties reserves	-110.489	-420.771	-531.260	-206.884	324.375
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------

Mutaties reserves programma 30 Arbeidsmarktbeleid

Toevoeging aan de reserves					0
Onttrekking uit de reserves			332.361	332.361	-332.361
Totaal mutaties reserves	0	332.361	332.361	0	-332.361

Saldo programma	-110.489	-88.410	-198.899	-206.884	-7.986
------------------------	-----------------	----------------	-----------------	-----------------	---------------

Analyse

Het doel is stimuleren dat uitkeringsgerechtigden en herintreders goed geëquipeerd de arbeidsmarkt betreden. We richten ons primair op mensen met een bijstandsuitkering, maar ons beleid beoogt alle mensen die werk zoeken te ondersteunen.

Voor het realiseren van deze doelen ontvangen we van het rijk een uitkering Wsw. In 2008 hebben we € 7.986 tekort. Dit tekort is ontstaan doordat er meer uren zijn gemaakt ten dienste van de onderdelen van dit programma. De resultaten daarvan zijn:

- notitie modernisering Wsw;
- nieuwe GR Alescon (plus prestatiecontract en raamovereenkomst);
- notitie handhaving Kinderopvang (plus verbeterplan);

Een belangrijke wijziging ten opzichte van 2007 is dat de Wsw geldstroom weer via de gemeente loopt. Daardoor ontstaan schijnbaar grote verschillen ten opzichte van de begroting. Maar doordat de inkomsten van het rijk en de uitgaven aan Alescon nagenoeg gelijk zijn heeft dat vrijwel geen invloed op het programmaresultaat.

Tevens heeft de ISD (op aandringen van de gemeenten) meer geld ingezet om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen. Waar normaal geld over werd gehouden (dit werd in een voorziening gestopt om maximaal 2 jaar mee te nemen), is dit jaar meer geld ingezet om iedereen op een traject te krijgen.

SiSa 2008

Bijlage verantwoordingsinformatie

Departement	Nummer	Specifieke uitkering (1)	Juridische grondslag (2)	Ontvanger (c)	Indicatoren (c)	Toelichting per indicator (A)	Frequentie (jaarrekening) (B)	Afspraak (4)	Realisatie (5)	Beginsjaar (6)	Beschikking Rijk (7)	Overige ontvangsten (8)	Besteed L.t.v. rijksmiddelen (9)	Besteed L.t.v. provinciale/Wgr middelen (10)	Overige besteding (11)	Verkeken met het Rijk (12)	Verkeken met de Provincie / Wgr (13)	Overige (14)	Toelichting afwijking (15)	Aard Controle (16)	
WW	43C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV)	Wet Stedelijke Vernieuwing Provinciale beschikkingen	Project gemeenten (SSa tussen medeoverheden)	<p>In 2007 afgegeven beschikkingen voor inburgeringsprogramma's aan gemeenten, provincie en Min.</p> <p>In 2007 en 2008 afgegeven beschikkingen aan nieuwcomers in de zin van de Win die betrekking hebben op beschikkingen die in 2007 zijn afgegeven.</p> <p>Inburgeringsplichtigen en vrijwillige inburgeraars voor wie in de jaren 2008 t/m 2009 voor het eerst een daadige inburgeringsvoorziening is vastgesteld.</p> <p>Inburgeringsplichtigen en vrijwillige inburgeraars voor wie in de jaren 2008 t/m 2009 voor het eerst een daadige inburgeringsvoorziening is vastgesteld.</p>	In aantallen	2011														
					In 2005 bekend gemaakte handhavingsovereenkomsten en vastgestelde maatregelen aan inburgeringsplichtigen.	In aantallen	2009		5											D1	
					Geestelijk bedienaren voor wie in 2008 een inburgeringsvoorziening is vastgesteld.	In aantallen	2008		0											D1	
					Geestelijk bedienaren die in 2008 hebben deelgenomen aan het aanvullend praktijkdeel van het inburgeringsexamen.	In aantallen	2009		0											D1	
					In 2007 afgegeven beschikkingen voor inburgeringsprogramma's aan gemeenten, provincie en Min.	In aantallen	2009		0											D1	
					In 2007 en 2008 afgegeven beschikkingen aan nieuwcomers in de zin van de Win die betrekking hebben op beschikkingen die in 2007 zijn afgegeven.	In aantallen	2008		0											D1	
					Inburgeringsplichtigen en vrijwillige inburgeraars voor wie in de jaren 2008 t/m 2009 voor het eerst een daadige inburgeringsvoorziening is vastgesteld.	In aantallen	2011													D1	
					Inburgeringsplichtigen en vrijwillige inburgeraars voor wie in de jaren 2008 t/m 2009 voor het eerst een daadige inburgeringsvoorziening is vastgesteld.	In aantallen	2011													D1	
WW	43C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV)	Wet Stedelijke Vernieuwing Provinciale beschikkingen	Project gemeenten (SSa tussen medeoverheden)	<p>Verduidelijking opgelegd door provincie: Beleg voor stedelijke vernieuwing - verenigen van provincies, tot en met 2008</p> <p>Investeringsbudget (kolom 4) Afgroot: Niet=0 Wel=1 (kolom 5) Besteed bedrag L.t.v. provinciale/Wgr middelen (kolom 10) Afgroot: Niet=0 Wel=1 (kolom 11) Correcties (kolom 14) Hieronder per beschikking invullen:</p>	In euro's	Jaarlijks	€ 0	0												D1: aantallen
					Activiteiten stedelijke vernieuwing	In euro's	Jaarlijks													D1: aantallen	
					Hieronder per beschikkingnummer invullen:	In euro's	Jaarlijks													D1: aantallen	
					Hieronder per beschikkingnummer invullen:	In euro's	Jaarlijks													D1: aantallen	
VanW	48B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	Wet BDU Verkeer en Vervoer, artikel 10 Provinciale beschikkingen	Gemeenten (SSa tussen medeoverheden)	<p>Besteed bedrag t/m jaar 1 (kolom 10 en 11)</p> <p>Afgroot: Niet=0 Wel=1 (kolom 5) Hieronder per beschikking invullen.</p>	In aantallen	na afronding van het project	0	0												D1
						In euro's	Jaarlijks		0						€ 0						R

Departement	Nummer	Opmerkingen (1)	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) (Wsw)	Juridische grondslag (2)	Ontvanger (c)	Indicatoren (3)	Toelichting per indicator (A)	Frequentie (jaarkening) (B)	Afspraak (4)	Realisatie (5)	Beginsjaar (6)	Beschikking Rijk (7)	Overige ontvangsten (8)	Besteed t.l.v. rijksmiddelen (9)	Besteed t.l.v. provinciaal/Wgr middelen (10)	Overige besteding (11)	Te verkenen met het Rijk (12)	Te verkenen met de Provincie / Wgr (13)	Overige (14)	Toelichting afwijking (15)	Zelfstandig Controle (16)						
SZW	55	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) (Wsw)	Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw)	Gemeenten	Ontvanger (c)	Het totaal aantal gehandicapte inwoners van uw gemeente die een dienstbetrekking heeft of op de werkdag staat én beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de wet te aanvaarden op 31 december 2008.	In aantallen	Jaarlijks		143,00																	
						Het totaal aantal inwoners dat is ingeschreven in de arbeidsmarkt in 2008, uitgedrukt in arbeidsjaren.	In arbeidsjaren	Jaarlijks	6,66																		
						Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor gehandicapte inwoners in 2008, uitgedrukt in arbeidsjaren.	In arbeidsjaren	Jaarlijks	112,29																		
						Het totaal aantal gerealiseerde bezoldigde werkplaatsen voor gehandicapte inwoners in 2008, uitgedrukt in arbeidsjaren.	In arbeidsjaren	Jaarlijks	12,84																		
SZW	57	Wet Werk en Bijstand (Inkomensdeel)	Wet Werk en Bijstand	Gemeenten	Ontvanger (c)	Totaal uitgaven inkomensdeel categorie 65 jr en ouder	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 22.749																	
						Totaal uitgaven inkomensdeel categorie jonger dan 65 jaar	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 3.079.891																	
						Totaal ontvangsten (netto) van gelden inkomensdeel categorie 65 jr en ouder	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 0																	
						Totaal ontvangsten (netto) inkomensdeel categorie jonger dan 65 jaar	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 276.349																	
						Meeremregeling: overheveling voorschot van 2007 naar 2008	In euro's kasstelsel (niet tekort een positief bedrag invullen)	2008																€ 636.281			
						Meeremregeling: overheveling voorschot van 2008 naar 2009	In euro's kasstelsel (niet tekort een positief bedrag invullen)	2008																€ 256.200			
						Totaal uitgaven werkdag	In euro's kasstelsel	Jaarlijks																			
						Omvang van het in 2007 uitgelopen bedrag waarvan de rechtmatigheid niet kan worden vastgesteld.	In euro's kasstelsel	2008																€ 0			
						Omvang van het in 2008 uitgelopen bedrag waarvan de rechtmatigheid nog niet kan worden vastgesteld.	In euro's kasstelsel	2008																€ 0			
						SZW	58	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), art 54	Gemeenten	Ontvanger (c)	Totaal ontvangsten (netto) werkdag	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 0											
Totaal ontvangsten (netto) werkdag	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 179.795																							
Totaal ontvangsten (netto) werkdag	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 0																							
Totaal ontvangsten (netto) werkdag	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 3.317																							
Totaal ontvangsten (netto) werkdag	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 18.790																							
Totaal ontvangsten (netto) werkdag	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 0																							
Totaal ontvangsten (netto) werkdag	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 0																							
Totaal ontvangsten (netto) werkdag	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 167.725																							
Totaal ontvangsten (netto) werkdag	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 71.564																							
SZW	61	Bijstandverlening Zelfstandigen	Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen 2004 art 54	Provincies en gemeenten	Ontvanger (c)							Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. In euro's kasstelsel)	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 24.861											
						Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. In euro's kasstelsel)	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 20.487																	
						Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. In euro's kasstelsel)	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 51.242																	
						Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. In euro's kasstelsel)	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 0																	
						Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. In euro's kasstelsel)	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 0																	
						Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. In euro's kasstelsel)	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 0																	
						Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. In euro's kasstelsel)	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 0																	
						Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. In euro's kasstelsel)	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 0																	
						Totaal uitgaven uitkeringen Bbz 2004 (excl. In euro's kasstelsel)	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		€ 0																	
						VWS	69	Regeling Buurt, Onderwijs en Sport (BOS)	Tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport	Provincies en gemeenten	Ontvanger (c)	Verkanting van gemeente vanuit bijkt dan 0 = niet	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		0											
Verkanting van gemeente vanuit bijkt dan 1 = gedeeltelijk	In euro's kasstelsel	Jaarlijks		0																							

Departement	Nummer	Opbrengste uitkering (1)	Juridische grondslag (2)	Ontvanger (c)	Indicatoren (3)	Toelichting per indicator (A)	Frequentie (jaarrekening) (B)	Afspraak (4)	Realisatie (5)	Beginsjaar (6)	Beschikking Rijk (7)	Overige ontvangsten (8)	Besteed t.l.v. rijksmiddelen (9)	Besteed t.l.v. provinciaal/Wgr middelen (10)	Overige besteding (11)	Te verrekken met het Rijk (12)	Te verrekken met de Provincie / Wgr (13)	Overige (14)	Toelichting afwijking (15)	Zelfstandig Controle (16)
VWS	71	Breedtesportimpuls	Stimuleringsregeling breedtesport	Provincies en gemeenten	Totale uitgaven in jaar t van Rijks- provinciale, gemeentelijke middelen en bijdragen van deelden. Uitsplitsing naar perkomst middelen is niet nodig	In euro's	Jaarlijks						€ 157.074	Besteed t.l.v. provinciaal/Wgr middelen (10)	Overige besteding (11)	Te verrekken met het Rijk (12)	Te verrekken met de Provincie / Wgr (13)	Overige (14)	Toelichting afwijking (15)	Zelfstandig Controle (16)
					Totale uitgaven tot en met jaar t-1 van provinciale, gemeentelijke middelen en bijdragen van deelden. Uitsplitsing naar herkomst middelen is niet nodig	In euro's	Jaarlijks						€ 487.878							Z
Jung	77	Invloering Centra voor Jeugd en Gezin (CJG)	Tijdelijke regeling CJG	Gemeenten	Besteed bedrag in jaar t aan jeugdzonderzorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en jeugden van centra voor jeugd en gezin.	In euro's	Jaarlijks						€ 387.541							Z

Accountantsverklaring